Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner 2025

Mette Lausten, Katrine Iversen og Christiane Præstgaard Dolmer

VIVE

Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner 2025

© VIVE og forfatterne, 2025
e-ISBN: 978-87-7582-476-2
Arkivfoto: Cathrine Ertmann/VIVE
Finansiering: Social- og Boligministeriet
Projekt: 302808

VIVE
Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd
Herluf Trolles Gade 11
1052 København K
www.vive.dk

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

VIVE støtter FN's verdensmål og angiver her, hvilket eller hvilke verdensmål der knytter sig til publikationen.

Forord

Trivselsundersøgelsen blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025 bygger videre på undersøgelsen fra 2023, men adskiller sig ved at være den første undersøgelse, der gennemføres, efter at barnets lov blev vedtaget med iværksættelse 1. januar 2024. Denne undersøgelse er dermed den første, der belyser trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner efter indførelsen af den nye lovgivning og efter iværksættelsen af Børnene Først-reformen. Det er dog endnu for tidligt at spore egentlige virkninger af barnets lov og Børnene Først-reformen.

Trivselsundersøgelsen 2025 er gennemført som en spørgeskemaundersøgelse blandt 11-, 13-, 15- og 17-årige børn og unge i 2024 og kortlægger deres trivsel på flere områder. Ved at sammenligne resultaterne fra denne undersøgelse med Trivselsundersøgelsen 2023 kan vi følge, hvordan børnene og de unges trivsel udvikler sig over tid – herunder i takt med at intentionerne i barnets lov implementeres og realiseres. Hele undersøgelsen er baseret på børnene og de unges egne svar og giver dermed børn og unge i udsatte positioner en stemme i den aktuelle debat om børn og unges trivsel og velbefindende.

Undersøgelsen er udarbejdet af seniorforsker Mette Lausten, projektchef Katrine Iversen og senioranalytiker Christiane Præstgaard Dolmer. Rapporten har gennemgået både eksternt og internt review, og vi takker for de værdifulde forslag til forbedring af analyserne. Undersøgelsen er igangsat og finansieret af Social- og Boligministeriet, og DST Survey har stået for indsamlingen af spørgeskemabesvarelserne.

God læselyst!

Carsten Strømbæk Pedersen
Forsknings- og analysechef for VIVE Børn og Uddannelse

Indholdsfortegnelse

Hovedresultater			7
Afrapportering			13
1		Indledning	14
	1.1	Undersøgelsens data og analyser	14
	1.2	Undersøgelsens målgrupper og undergrupper	15
	1.3	Undersøgelsens indhold	17
2		Trivselsundersøgelsens målgrupper	19
	2.1	Børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet	22
	2.2	Børn og unge, der modtager støttende indsatser	24
	2.3	Børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser	26
	2.4	Opsamling på trivselsundersøgelsens målgrupper	27
3		Kompleksitet i børnene og de unges liv	28
	3.1	Grader af kompleksitet	30
	3.2	Opsamling på kompleksitet i børnene og de unges liv	36
4		Inddragelse i egen sag	37
	4.1	Kendskab til børne- og ungerådgiver	40
	4.2	Relation til børne- og ungerådgiver	44
	4.3	Information fra børne- og ungerådgiveren	48
	4.4	Muligheder for indflydelse og oplevelse af støtte	50
	4.5	Børnene og de unges samlede oplevelse af inddragelse	57
	4.6	Opsamling på inddragelse	59
5		Rettigheder	61
	5.1	Retten til at få hjælp	62
	5.2	Retten til at have en bisidder med til møder	63
	5.3	Retten til at klage	66
	5.4	Opsamling på rettigheder	68

6	Skolegang	70
6.1	Uddannelsestilknytning og skoleskift	72
6.2	Skoletype og støtte i undervisningen	79
6.3	Skoleglæde og faglig trivsel	82
6.4	Problemer i skolen	84
6.5	Afslutning af grundskolen og forestillinger om fremtiden	86
6.6	Opsamling på skolegang	89
7	Fritidsliv	91
7.1	Organiserede fritidsaktiviteter og motion	92
7.2	Digitale aktiviteter	98
7.3	Opsamling på fritidsliv	101
8	Mental trivsel	103
8.1	Livstilfredshed	104
8.2	Syn på fremtiden	106
8.3	Mental trivsel ved SDQ	108
8.4	Opsamling på mental trivsel	112
9	Relationer og familieforhold	114
9.1	Venskaber	116
9.2	Ensomhed	119
9.3	Støtte i svære situationer	121
9.4	Familieforhold	123
9.5	Børnene og de unges relation til familien	134
9.6	Opsamling på relationer og familieforhold	142
10	Udsathed og risikoadfærd	145
10.1	Udsat for krænkelser og egen risikoadfærd	147
10.2	Udsætter andre for krænkelser og risikoadfærd	154
10.3	Unge, der stikker af	160
10.4	Rygning, alkohol og rusmidler	161
10.5	Sundhed og helbred	165
10.6	Opsamling på udsathed og risikoadfærd	170

11	Trivsel i anbringelsen	172
11.1	Selve anbringelsen	173
11.2	Social støtte på anbringelsesstedet	179
11.3	Tryghed og hjemlighed	182
11.4	Efter det fyldte 18. år	186
11.5	Opsamling på trivsel i anbringelsen	188
12	Piger i særligt udsatte positioner	191
13	Konklusion	194
Dokumentation		207
14	Data og metode	208
14.1	Datagrundlag	208
14.2	Statistiske metoder	212
14.3	Trivselsbegrebet	216
14.4	Kompleksitetsindekset og de inkluderede risikofaktorer	217
14.5	Indeks for det samlede mål for inddragelse	223
Litteratur		225

Hovedresultater

Trivselsundersøgelsen 2025 afdækker, hvordan børn og unge i udsatte positioner trives i deres hverdag på en lang række områder. Som i Trivselsundersøgelsen 2023 undersøges trivslen blandt børn og unge i fire overordnede målgrupper. Først og fremmest afdækker undersøgelsen trivslen blandt børn og unge i udsatte positioner inden for følgende tre målgrupper: (1) børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, (2) børn og unge, der modtager støttende indsatser, og (3) børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet. Den samlede gruppe børn og unge i udsatte positioner er således defineret ud fra indsatser efter barnets lov § 30, der vedrører tidligt forebyggende indsatser, § 32, der vedrører støttende indsatser, og §§ 46 eller 47, der vedrører anbringelse uden for hjemmet. I 2023 udgør de 6 pct. af alle 0-17-årige[1]. Den fjerde målgruppe består af børn og unge, der ikke modtager nogen former for indsatser efter barnets lov.

Det, at vi ser på børnene og de unges trivsel på tværs af de fire målgrupper, gør det muligt at vise et samlet billede af, hvordan børn og unge i udsatte positioner trives i deres hverdag, og hvor der er forskelle på tværs af de tre målgrupper af børn og unge i udsatte positioner, samtidig med at vi kan sammenligne deres trivsel i hverdagen med trivslen blandt børn og unge uden indsatser efter barnets lov.

Inddragelse i egen sag

Når vi ser samlet på børnene og de unges oplevelse af relationen til deres børne- og ungerådgiver, er der flere, der føler sig lyttet til og taget alvorligt, end der oplever, at de kan betro sig til deres rådgiver og stole på vedkommende. Det tyder på, at inddragelse fortsat opleves sådan, at børnene og de unge ved, at rådgiveren lytter aktivt – men at relationen ikke altid rækker til, at børnene og de unge tør dele deres mest sårbare tanker og følelser. Denne tendens stemmer overens med fundene i Trivselsundersøgelsen 2023.

Ligesom tidligere undersøgelser finder vi en tydelig og statistisk signifikant sammenhæng mellem antal skift i børne- og ungerådgivere og graden af inddragelse, som børnene og de unge oplever. Jo flere skift i rådgivere,

Fakta om undersøgelsen

Trivselsundersøgelsen 2025 er baseret på besvarelser fra 3.287 børn og unge i alderen 11, 13, 15 og 17 år i Danmark.

Blandt disse børn og unge er 900 anbragt uden for hjemmet, 1.063 modtager støttende indsatser, 498 modtager tidligt forebyggende indsatser, og 826 modtager ingen indsatser efter barnets lov.

[1] Registerdata fra 2024 var endnu ikke tilgængelige ved udarbejdelsen af denne rapport.

børnene og de unge har oplevet, desto lavere er deres oplevelse af inddragelse. Denne tendens finder vi både for de børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og for dem, der modtager støttende indsatser[2]. Vi finder dog samtidig tegn på, at børnene og de unge i Trivselsundersøgelsen 2025 oplever færre skift i børne- og ungerådgivere end i 2023. Derudover er der indikationer af, at andelen af børn og unge, der oplever en middel grad af inddragelse, er steget en smule, mens børn og unge, der oplever en lav grad af inddragelse, er faldet[3].

Kendskab til og brug af rettigheder

51-68 pct. af børnene og de unge i udsatte positioner ved, at de har nogle rettigheder, hvis de har brug for hjælp og støtte fra kommunen. Kendskabet er lavest blandt dem, der modtager tidligt forebyggende indsatser, som i markant lavere grad kender til og benytter deres rettigheder. Det hænger formentlig sammen med, at de ikke nødvendigvis har haft så meget kontakt med det kommunale system.

En del af børnene og de unge, der er anbragt uden for hjemmet, og af børnene og de unge, der modtager støttende indsatser, kender også til deres ret til at have en bisidder med til møder, mens lidt færre kender til deres ret til at klage over afgørelser i deres sag. Vi finder dog også, at omkring hvert femte barn eller ung ikke har klaget – alene fordi de ikke vidste, at det var en mulighed. Det understreger, hvor vigtigt det er, at børn og unge kender deres rettigheder, hvis de skal kunne handle aktivt i eget liv.

Skolegang

Langt de fleste børn og unge i udsatte positioner trives i skolen og er glade for at gå der (83-90 pct.). For mange er skolen det sted, hvor de oplever stabilitet og udvikling. Samtidig oplever en del af børnene og de unge en række udfordringer i deres skoleliv. Særligt de børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og børn og unge i støttende indsatser oplever mange skoleskift. Dette udfordrer både deres faglige udvikling og deres sociale forankring i skolen. Det gælder fortsat, at en betydelig andel unge ikke gennemfører folkeskolens afgangsprøver. Det gælder således for hhv. 37 pct. af de unge, der er anbragt uden for hjemmet, og 28 pct. af de unge, der modtager støttende indsatser.

[2] Det har ikke været muligt at gennemføre denne analyse for de børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, da vi ikke har haft svar fra nok børn og unge i denne målgruppe.

[3] Vi har ikke testet, om de konstaterede forskelle er statistisk signifikante. Vi kan derfor alene konstatere, at andelen af børn og unge, der oplever flere skift i børne- og ungerådgivere, er faldet, og at andelen af børn og unge, der oplever færre skift i børne- og ungerådgivere, er steget. Tilsvarende er andelen, der oplever en middel grad af inddragelse, steget, mens andelen, der oplever en lav grad af inddragelse, er faldet.

Vi kan i undersøgelsen også se, at FGU[4] er blevet et af de foretrukne uddannelsesvalg for unge i udsatte positioner, når de har forladt grundskolen. Især unge anbragt uden for hjemmet og unge, der modtager støttende indsatser, vælger denne vej for at komme tættere på uddannelse eller beskæftigelse.

Fritidsliv

Børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og børn og unge med psykiske funktionsnedsættelser, der modtager støtte efter barnets lov, deltager i mindre grad i organiserede fritidsaktiviteter – dette på trods af at mange faktisk gerne vil. Samtidig med at de har et ønske om at gå til mere, oplever de i lavere grad at få støtte til fritidsaktiviteter fra deres anbringelsessted. Netop disse grupper børn og unge kan have behov for mere hjælp til at komme til fritidsaktiviteter.

Digitale aktiviteter fylder betydeligt i fritidslivet blandt børn og unge i udsatte positioner. Næsten en tredjedel bruger mere end 4 timer om dagen på sociale medier, og 35-48 pct. har et tilsvarende samlet onlineforbrug. Det gælder tilsvarende for hhv. 22 og 29 pct. børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov. Skærmforbruget stiger med alderen og er særligt højt blandt børn og unge med psykiske funktionsnedsættelser og blandt dem, der er anbragt på børne- og ungehjem.

Mental trivsel

Det er især børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, som har alvorlige udfordringer i relation til deres mentale trivsel. 46 pct. rapporterer om lav livstilfredshed. Til sammenligning oplever hhv. 11 pct. af børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, og 19 pct. af børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, lav livstilfredshed.

En stor del af børnene og de unge i udsatte positioner føler sig kede af det, når de tænker på fremtiden. Det gælder både de børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og som modtager støttende indsatser, og de børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, hvor 31-39 pct. føler sig kede af det, når de tænker på fremtiden. Tilsvarende oplever særligt børn og unge, der modtager støttende indsatser, og børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, udfordringer med mental trivsel målt ved SDQ[5], hvor hhv. 35 og 42 pct. ligger uden for normalområdet.

[4] Forberedende grunduddannelse.

[5] SDQ står for Strength and Difficulties Questionnaire, der er et spørgeskema om styrker og vanskeligheder, og som belyser børn og unges psykiske trivsel og funktion i hverdagen.

Relationer og familieforhold

Forældre til børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, bor typisk ikke sammen, og en relativt stor del af børnene og de unge har mistet en eller begge forældre. Samtidig har de oftere søskende, de ikke bor sammen med, og de har sjældnere kontakt med deres mor og far sammenlignet med andre børn og unge, der heller ikke bor sammen med deres mor eller far (fx som følge af at deres forældre er skilt). Særligt børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, har sjældnere kontakt med deres forældre og søskende. Vi finder også, at børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, i mindre grad oplever en følelsesmæssig tilknytning til og social støtte fra deres forældre.

Trivselsundersøgelsen peger desuden på, at piger, der modtager støtte efter barnets lov (piger, der modtager tidligt forebyggende indsatser eller støttende indsatser, eller som er anbragt uden for hjemmet), har en særlig sårbarhed i deres familieforhold. De føler sig i lavere grad trygge i hjemmet, oplever sjældnere at kunne få social støtte fra forældrene og oplever i lavere grad at komme godt ud af det med deres forældre, og en større andel oplever også, at forældrene har mindre følelsesmæssig betydning for dem.

Udsathed og risikoadfærd

Over halvdelen af de unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, har prøvet at stikke af fra anbringelsesstedet – hvilket er en stigning i forhold til Trivselsundersøgelsen 2023. Unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, er også den gruppe, der i højeste grad er udsat – både som ofre for krænkelser og som udøvere af krænkelser.

Der ses væsentlige forskelle på hhv. piger og drenge, der er anbragt på børne- og ungehjem: Flere drenge end piger har været udsat for overfald eller trusler (46 pct.), men på alle andre parametre er pigerne markant mere udsatte. Når vi ser på pigerne, har omkring 60 pct. været udsat for digitale krænkelser, 36 pct. har oplevet fysiske overfald, halvdelen har oplevet voldtægt eller forsøg herpå, 86 pct. har skadet sig selv, og 61 pct. har forsøgt selvmord. Det er nogle ganske voldsomme tal, og samlet set vidner det om, at de piger, der er anbragt på børne- og ungehjem, er ekstremt udsatte. Når det gælder risikoadfærd, er det særligt drengene, der udviser krænkende og risikobetonet adfærd. Halvdelen af de drenge, der er anbragt på børne- og ungehjem, opfylder kriterierne for høj grad af risiko- og krænkende adfærd[6].

[6] Vi anvender et sammensat mål for risiko- og krænkende adfærd, hvor tilstedeværelsen af tre ud af seks forhold betyder, at de unge har en høj grad af risiko- eller krænkende adfærd.

I anbringelsen

Langt størstedelen af børn og unge anbragt uden for hjemmet er glade for at bo der, hvor de bor, føler sig trygge, føler, de kan få råd og social støtte fra de voksne på anbringelsesstedet, og føler sig oftest holdt af der, hvor de bor. Samtidig med denne positive vinkel på anbringelse svarer hver fjerde, at de gerne ville have været anbragt tidligere, hver tredje 17-årige ved ikke, hvad der skal ske, når de fylder 18 år, og en endnu større andel 17-årige er bekymret for fremtiden.

Det er oftere kendetegnende for børn og unge anbragt på børne- og ungehjem, for børn og unge, der er anbragt første gang som teenagere, for piger og for børn og unge med psykiske funktionsnedsættelser, at de svarer negativt på spørgsmålene om hjemlighed, tryghed, det at føle sig holdt af, det, at de gerne ville have været anbragt tidligere, og deres bekymring for fremtiden.

Konklusion

Trivselsundersøgelsen 2025 viser samlet set, at børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og børn og unge, der modtager støttende indsatser, er de grupper børn og unge i udsatte positioner, der oplever den laveste grad af trivsel. Børn og unge anbragt i plejefamilie trives på mange områder relativt godt, mens børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, særligt oplever udfordringer i forhold til uddannelsestilknytning og deres syn på fremtiden. Undersøgelsen viser desuden, at piger oftere oplever en lavere trivsel og er mere udsatte end drenge. Med Trivselsundersøgelsen 2025 identificerer vi også en gruppe 15- og 17-årige piger, der befinder sig i en ekstremt udsat position. Der er således en gruppe piger, der er anbragt på børne- og ungehjem, som *både* har været udsat for voldtægt eller forsøg herpå *og* har skadet sig selv med vilje eller forsøgt at begå selvmord. En stor del af denne gruppe piger viser sig ydermere at være udfordret på en lang række andre trivselsdimensioner.

Trivselsundersøgelsen 2025 bekræfter i store træk fundene i Trivselsundersøgelsen 2023 og peger således fortsat på, at der bør rettes et særligt fokus på trivslen blandt de grupper børn og unge, der modtager indsatser efter barnets lov. Herunder særligt de børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og de børn og unge, der modtager støttende indsatser, hvor trivslen er særligt udfordret. Derudover bør der rettes særlig opmærksomhed på trivslen blandt de piger, der modtager indsatser efter barnets lov.

På baggrund af de samlede resultater af undersøgelsen er det anbefalingen, at der fremadrettet rettes særlig opmærksomhed på:

- At sikre en højere grad af inddragelse i sagsbehandlingen samt sikre børnene og de unges kendskab til og brug af egne rettigheder
- At understøtte børnene og de unges skolegang og et aktivt fritidsliv
- At sikre adækvate indsatser for de 15- og 17-årige piger, der befinder sig i ekstremt udsatte positioner, og som oplever multidimensionale og samtidige trivselsudfordringer
- At sikre, at de indsatser for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, eller som modtager støttende indsatser, iværksættes rettidigt og er tilstrækkelige i både omfang, kvalitet og varighed.

Afrapportering

1 Indledning

Trivselsundersøgelsen 2025 kortlægger, hvordan børn og unge i udsatte positioner trives i deres hverdag. Undersøgelsen belyser børnene og de unges trivsel på en bred vifte af områder, herunder skolegang, mental og social trivsel, familieforhold, udsathed og risikoadfærd, forholdene i anbringelsen for de børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, samt inddragelse i sagsbehandlingen. Trivselsundersøgelsen kan derfor bruges som en form for opslagsværk over, hvordan det går med børn og unge i udsatte positioner i 2025. Ved at basere sig på spørgeskemabesvarelser fra 11-, 13-, 15- og 17-årige børn og unge selv belyser undersøgelsen børnene og de unges selvoplevede trivsel og velbefindende. Med undersøgelsen får vi dermed indsigt i børnene og de unges egne oplevelser af og perspektiver på trivsel, hvilket er afgørende for at forstå deres situation og behov.

Undersøgelsen baserer sig på data indsamlet i efteråret 2024 og er dermed den første undersøgelse af børnene og de unges trivsel, siden implementeringen af Børnene Først-reformen påbegyndte, og barnets lov trådte i kraft 1. januar 2024. Hensigten med Børnene Først-reformen er at styrke indsatsen for børn, unge og familier i udsatte positioner. Reformen indebærer en række initiativer, herunder en tidligere og mere målrettet indsats for børnene og de unge, færre skift og mere stabilitet i anbringelser samt en styrkelse af børn og unges rettigheder gennem barnets lov.

Med denne trivselsundersøgelse kortlægger vi, hvordan udsatte børn og unge trives på tværs af flere af de områder, som forventes at blive påvirket af reformen, herunder fx inddragelse i sagsbehandlingen, kendskab til egne rettigheder og stabilitet i anbringelse. Undersøgelsen bygger videre på Trivselsundersøgelsen 2023, som er gennemført, så den kan fungere som en baselinemåling for Børnene Først-reformen. Trivselsundersøgelsen gennemføres hvert andet år, hvilket muliggør, at vi kan følge ændringer i børnene og de unges trivsel over tid, og i takt med at reformen og dens initiativer implementeres. På nuværende tidspunkt er det endnu for tidligt at spore egentlige virkninger af barnets lov og Børnene Først-reformen.

1.1 Undersøgelsens data og analyser

Trivselsundersøgelsen er baseret på besvarelser fra 3.287 børn og unge i alderen 11, 13, 15 og 17 år i Danmark. Blandt disse børn og unge er 900 anbragt uden for hjemmet, 1.063 modtager støttende indsatser, 498 modtager tidligt forebyggende indsatser, og 826 modtager ingen indsatser efter barnets lov, og de repræsenterer således et udsnit af helt almindelige børn og unge i Danmark. Undersøgelsen har en samlet svarprocent på 33 pct., hvor de børn og unge, der er anbragt uden for

hjemmet, har den højeste svarprocent (43 pct.), mens børn og unge, der modtager støttende indsatser, har den laveste (28 pct.). Svarprocenten er relativt lav, men dog ikke usædvanlig for undersøgelser blandt befolkningsgrupper i udsatte positioner. For at sikre repræsentativitet for alle målgrupperne er data vægtet for køn, alder og/eller anbringelsessted, hvor det er relevant.

Omtale af andele

For at skabe et mere flydende sprog og gøre rapporten mere læsevenlig anvender vi ordene færre og flere, når vi omtaler hhv. en lavere andel og en større andel.

Færre og flere refererer dermed ikke til faktisk antal, men andelen inden for undergruppen.

Undersøgelsen rummer både kvantitative analyser af svarene og statistiske test for at identificere signifikante forskelle i børnene og de unges trivsel både på tværs af og inden for de forskellige målgrupper. Alle forskelle på tværs af og inden for målgrupperne er testet for statistisk signifikans på minimum 5-procents niveau. Det betyder, at en forskel, der er statistisk signifikant på 5-procents niveau, kan opfattes som en reel forskel med mindst 95-procents sikkerhed og dermed ikke kan tilskrives tilfældigheder. Dette sikrer, at de identificerede forskelle mellem grupperne er af betydning for forståelsen af trivslen blandt børn og unge i udsatte positioner. Alle steder i undersøgelsen, hvor der beskrives en signifikant sammenhæng eller forskel, refererer det derfor til en statistisk signifikans på minimum 5-procents niveau. For en mere detaljeret gennemgang af metode, data, svarprocenter og de anvendte variable henviser vi til kapitel 14.

1.2 Undersøgelsens målgrupper og undergrupper

Vi arbejder igennem hele rapporten med tre målgrupper af børn og unge i udsatte positioner og en målgruppe af børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov. Sidstnævnte tjener som en slags sammenligningsgruppe for børnene og de unge i udsatte positioner. Målgrupperne, som beskrives nærmere i kapitel 2, er:

- Børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet.
- Børn og unge, der modtager støttende indsatser.
- Børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser.
- Børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov.

Målgruppen af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, opdeles i alle analyser i flere typer undergrupper. Igennem rapporten har vi benyttet følgende undergrupper for anbringelse:

- Anbringelsestype: Vi opdeler konsekvent gruppen af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, i forhold til om børnene og de unge er anbragt i plejefamilie, eller om de er anbragt på børne- og ungehjem. Denne opdeling på anbringelsestype er nødvendig, da alle tidligere undersøgelser og forskning viser, at de to undergrupper af børn og unge er væsentligt forskellige. Det gælder såvel niveauet af kompleksitet i børnene og de unges liv (hvilket vi analyserer i kapitel 2.4) som de angivne årsager til anbringelse (hvilket vi ikke belyser i undersøgelsen).
- Alder ved første anbringelse: Vi opdeler børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, i forhold til om de er anbragt første gang som 0-5-årig, som 6-12-årig eller som 13-17-årig.
- Varighed i anbringelse: Vi opdeler desuden, i forhold til om barnet eller den unge er nyanbragt, dvs. har været anbragt i mindre end 1 år, har været anbragt i 1-4 år eller har været anbragt i 5 eller flere år.

I flere af analyserne samler vi de tre målgrupper af børn og unge i udsatte positioner til én gruppe børn og unge i udsatte positioner. I disse analyser benytter vi os af følgende undergrupper på alder, køn og funktionsnedsættelse[7]:

- Alder: Opdelingen i 11-, 13-, 15- og 17-årige følger den alder, som børnene og de unge har i stikprøveudvælgelsen, jf. afsnit 14.1.1.
- Køn: Vi har i trivselsundersøgelsen ikke stillet spørgsmålet, hvilket køn børnene og de unge identificerer sig som. Derfor bruger vi udelukkende det juridiske køn, dvs. drenge og piger, som vi identificerer gennem registerdata.
- Funktionsnedsættelse: Vi benytter diagnoser fra registerdata til at opdele børnene og de unge i tre undergrupper, afhængigt af om det er børn og unge uden funktionsnedsættelse, børn og unge med fysiske funktionsnedsættelser (se definitionen i afsnit 14.4.1) og børn og unge med psykiske funktionsnedsættelser (se definitionen i afsnit 14.4.2). Vi er her bevidste om, at det er os, der definerer børnene og de unges funktionsnedsættelse og ikke børnene og de unge selv.

[7] Det betyder, at børn og unge, der ikke modtager støtte efter barnets lov, ikke indgår i disse analyser.

1.3 Undersøgelsens indhold

Rapporten er opdelt i 11 tematiserede kapitler, der hver belyser centrale aspekter af trivslen blandt børn og unge i udsatte positioner.

I **kapitel 2** defineres de målgrupper af børn og unge, der indgår i undersøgelsen, med udgangspunkt i de lovgivningsmæssige rammer i barnets lov, der betinger den indsats, de modtager.

Kapitel 3 belyser risikofaktorer og kompleksitet i børnene og de unges liv ved at analysere, hvilke og hvor mange risikofaktorer der optræder i børnene og de unges liv, baseret på registerdata. Vi undersøger også sammenhængen mellem graden af kompleksitet i børnene og de unges liv og den indsats, de modtager.

I **kapitel 4** analyseres børnene og de unges oplevelse af at være inddraget i sagsbehandlingen. Kapitlet belyser deres kendskab til og relation til deres børne- og ungerådgiver samt deres oplevelse af at blive informeret. Desuden undersøges deres muligheder for indflydelse på egen sag, deres oplevelse af den støtte, de modtager, og deres samlede oplevelse af inddragelse. Med kapitlet belyses målsætningen med Børnene Først-reformen om, at børnene og de unge i højere grad oplever at blive hørt og inddraget i sagsbehandlingen.

Kapitel 5 afdækker børnene og de unges kendskab til og anvendelse af deres rettigheder i forbindelse med sagsbehandlingen. I kapitlet følges der således op på målsætningen i Børnene Først-reformen om, at flere børn og unge i udsatte positioner skal gøre brug af deres rettigheder.

Kapitel 6 undersøger børnene og de unges skolegang, herunder deres uddannelsestilknytning, skoletype, støtte i undervisningen, skoletrivsel og deres oplevede faglige niveau.

Kapitel 7 belyser børnene og de unges fritidsliv, herunder børnene og de unges digitale liv og deres deltagelse i organiserede fritidsaktiviteter.

Kapitel 8 undersøger børnene og de unges mentale trivsel. Dette ved at undersøge både deres mentale velbefindende, deres livstilfredshed og deres syn på fremtiden.

I **kapitel 9** analyseres børnene og de unges relationer og deres familieforhold. I kapitlet undersøges børnene og de unges venskaber, deres oplevelse af ensomhed, hvor de søger støtte i svære situationer samt deres samvær med og relation til deres forældre og søskende.

Kapitel 10 giver en karakteristik af børnene og de unge på en række udsathedsfaktorer, herunder sundhed, helbred, risikoadfærd, rusmiddelbrug, kriminalitet og overgreb.

Kapitel 11 sætter specifikt fokus på, hvordan de børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, trives på deres aktuelle anbringelsessted. Kapitlet belyser børnene og de unges oplevelse af tryghed og hjemlighed på anbringelsesstedet og deres perspektiver på, hvad der skal ske, når anbringelsen ophører. I kapitlet undersøges også målsætningen i Børnene Først-reformen om, hvorvidt de børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, oplever færre skift og bedre kontinuitet i deres anbringelse.

Kapitel 12 afslutter undersøgelsen med at give en karakteristik af de 15- og 17-årige piger, der befinder sig i en særligt udsat position, og som oplever alvorlige trivselsudfordringer.

2 Trivselsundersøgelsens målgrupper

Målgruppen for trivselsundersøgelsen er børn og unge i udsatte positioner. Børn og unge i udsatte positioner er den samlede betegnelse for den gruppe børn og unge, hvor kommunen har vurderet, at det er nødvendigt at støtte barnet, den unge og/eller den samlede familie med en målrettet indsats i regi af barnets lov. Vores afgrænsning af målgrupper i trivselsundersøgelsen tager derfor udgangspunkt i de typer indsatser, der kan tilbydes under barnets lov. I trivselsundersøgelsen blandt børn og unge i udsatte positioner afgrænser vi os således til følgende tre målgrupper:

- Børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser (jf. § 30 i barnets lov).
- Børn og unge, der modtager støttende indsatser (jf. § 32 i barnets lov).
- Børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet (jf. §§ 46 eller 47 i barnets lov).

En af de grundlæggende intentioner med Børnene Først-reformen er at hjælpe børn og unge i udsatte positioner tidligere og bedre. Ønsket er, at færre børn og unge i udsatte positioner vokser op og bliver udsatte voksne. Derfor er det et politisk ønske, at børnene, de unge og familierne opdages i tide og hjælpes ud fra princippet om den rette hjælp til den rette tid. Forventningen efter iværksættelsen af reformen og herunder barnets lovs ikrafttræden 1. januar 2024 er, at der over tid vil ske en udvikling i det samlede indsatsbillede. I regi af trivselsundersøgelsen undersøger vi derfor omfanget af iværksatte indsatser med henblik på at følge udviklingen i disse over tid.

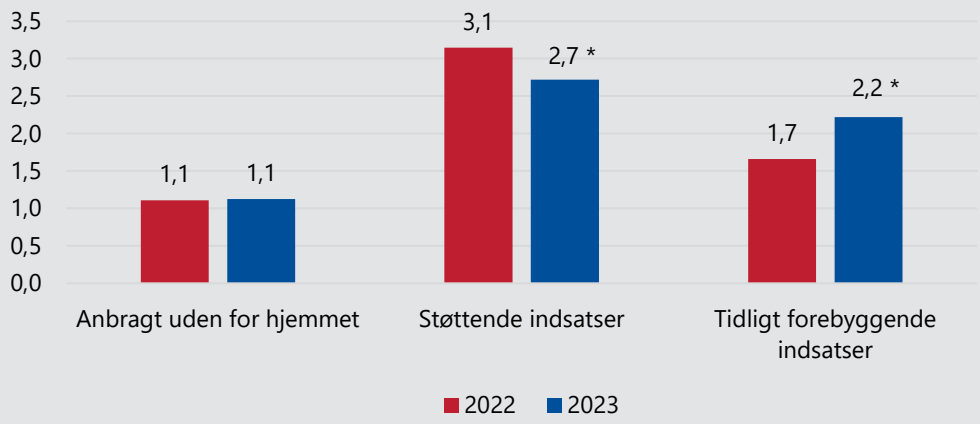
Ved tidspunktet for udarbejdelsen af denne trivselsundersøgelse er de senest tilgængelige registerdata om iværksatte indsatser for børn og unge i udsatte positioner fra 2023. Det betyder således, at det indsatsbillede, vi kan tegne i trivselsundersøgelsen, baserer sig på indsatser tildelt efter den tidligere lovgivning på området (serviceloven). Opgørelserne af registerdata i denne undersøgelse giver således indsigt i indsatsbilledet umiddelbart før barnets lovs ikrafttræden og kan således på sigt udgøre en baseline for opfølgningen på udviklingen i indsatsbilledet efter iværksættelsen af Børnene Først-reformen.

Baseret på beregninger på registerdata fra Danmarks Statistik modtog 6 pct. af alle 0-17-årige i løbet af 2023 mindst én af de tre ovenfor nævnte typer indsatser. Når der ikke tages højde for, at nogle børn og unge modtager flere former for indsatser, ser vi, at:

- 1,1 pct. af alle 0-17-årige i 2023 er anbragt uden for hjemmet.
- 2,7 pct. af alle 0-17-årige i 2023 modtager støttende indsatser.
- 2,2 pct. af alle 0-17-årige i 2023 modtager tidligt forebyggende indsatser.

Den samlede andel på 6 pct. af alle børn og unge, der modtog en indsats i 2023, er på samme niveau som i 2022, hvor det ligeledes var 6 pct. af alle børn og unge, der modtog en form for indsats. Men som vi viser i Figur 2.1, er der sket ændringer inden for de tre former for indsatser.

Figur 2.1 **0-17-årige, der er anbragt uden for hjemmet, modtager støttende indsatser eller modtager tidligt forebyggende indsatser, vist for 2022 og 2023 – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 1.239.444 0-17-årige i 2022 og 1.226.284 0-17-årige i 2023. De tre grupper børn og unge er ikke gensidigt udelukkende.

Note: * betyder, at der er statistisk signifikant forskel på opgørelserne i 2022 og 2023 på 5-procents niveau.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Andelen af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, er uændret på 1,1 pct., mens andelen, der modtager støttende indsatser, viser et statistisk signifikant fald på 0,4 procentpoint fra 3,1 pct. i 2022 til 2,7 pct. i 2023, og andelen, der modtager tidligt forebyggende indsatser, viser en statistisk signifikant stigning på 0,5 procentpoint fra 1,7 pct. i 2022 til 2,2 pct. i 2023. Det er for tidligt at konkludere noget endeligt på et enkelt års ændring, men tallene viser en tendens til, at der iværksættes lidt flere tidligt forebyggende indsatser og lidt færre støttende indsatser. Samtidig skal vi holde os for øje, at vi endnu ikke har data for 2024, efter at barnets lov er trådt i kraft.

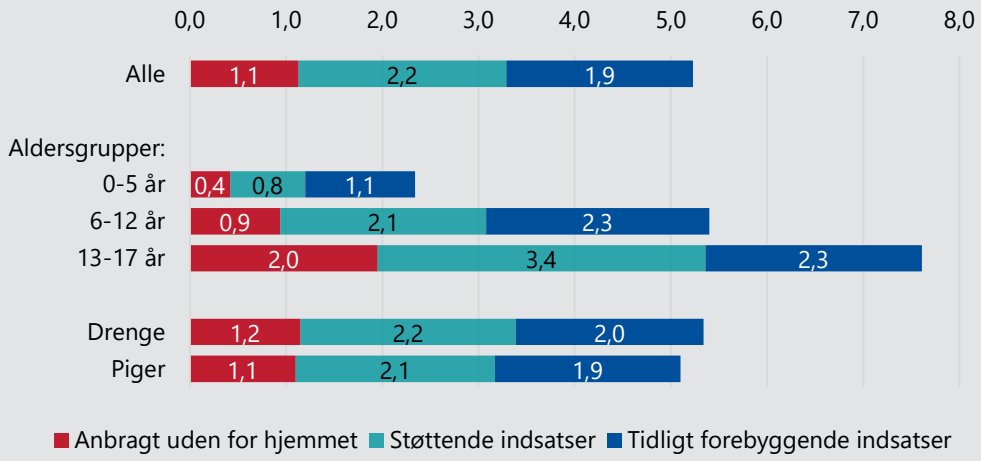
De fleste børn og unge, der modtager en form for indsats under barnets lov, modtager kun en type indsats. Halvdelen (48 pct.) børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, modtager ikke andre former for indsatser ud over at være anbragt uden for hjemmet. 71 pct. børn og unge, der modtager støttende indsatser, får ikke anden støtte ved siden af, mens 87 pct. af dem, der modtager tidligt forebyggende indsatser, ikke modtager andre former for støtte. Samlet set modtager 85 pct. af børnene og de unge kun en form for indsats i 2023, 15 pct. modtager to former for indsatser, mens 1 pct. modtager tre former for indsatser. Dette er en markant ændring fra Trivselsundersøgelsen 2023, hvor 75 pct. af børnene og de unge kun modtog en form for støtte.

For at skabe et samlet overblik over andelen af børn og unge, der modtager en form for indsats, uden at tælle nogen børn og unge med mere end en gang har det været nødvendigt at placere børnene og de unge i én specifik gruppe. Derfor benytter vi følgende opdeling af de tre målgrupper af børn og unge i udsatte positioner, som vi opererer med i trivselsundersøgelsen, så de er gensidigt udelukkende:

1. 1,1 pct. af alle børn og unge er anbragt uden for hjemmet. De kan godt modtage andre indsatser, men de er klassificeret som børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet.
2. 2,2 pct. af alle børn og unge modtager støttende indsatser. De kan ikke samtidig være anbragt uden for hjemmet, men kan godt modtage tidligt forebyggende indsatser. Her klassificeres de dog som børn og unge, der modtager støttende indsatser.
3. 1,9 pct. af alle børn og unge modtager tidligt forebyggende indsatser. Det betyder, at det er børn og unge, der ikke modtager nogen af de to andre former for indsatser.

Med denne inddeling i gensidigt udelukkende grupper modtog 5,2 pct. af alle 0-17-årige i løbet af 2023 en af de tre former for indsatser, og de udgør dermed samlet set gruppen af børn og unge i udsatte positioner, som den er defineret i trivselsundersøgelsen (Figur 2.2).

Figur 2.2 **Alle 0-17-årige opdelt på målgrupper i forhold til den indsats, de modtager i 2023, opdelt på aldersgrupper og køn – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 1.226.284 børn og unge. De tre grupper børn og unge er gensidigt udelukkende.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Figur 2.2 viser også, at der er en tydelig aldersgradient således, at andelen af aldersgruppen, der modtager en form for indsats, stiger entydigt med alderen. Godt 2 pct. af alle 0-5-årige modtog en indsats, 5,4 pct. af alle 6-12-årige modtog en indsats, mens knap 8 pct. af alle 13-17-årige modtog en indsats i 2023. Opdelt på køn kan vi se, at en lidt større andel drenge modtager en af de tre former for indsatser sammenlignet med piger, men at denne forskel ikke er statistisk signifikant.

I de følgende afsnit skitserer vi de tre typer indsatser nærmere, og vi beskriver, hvad der karakteriserer de børn og unge, der modtager de tre indsatstyper: anbringelse uden for hjemmet, støttende indsatser og tidligt forebyggende indsatser.

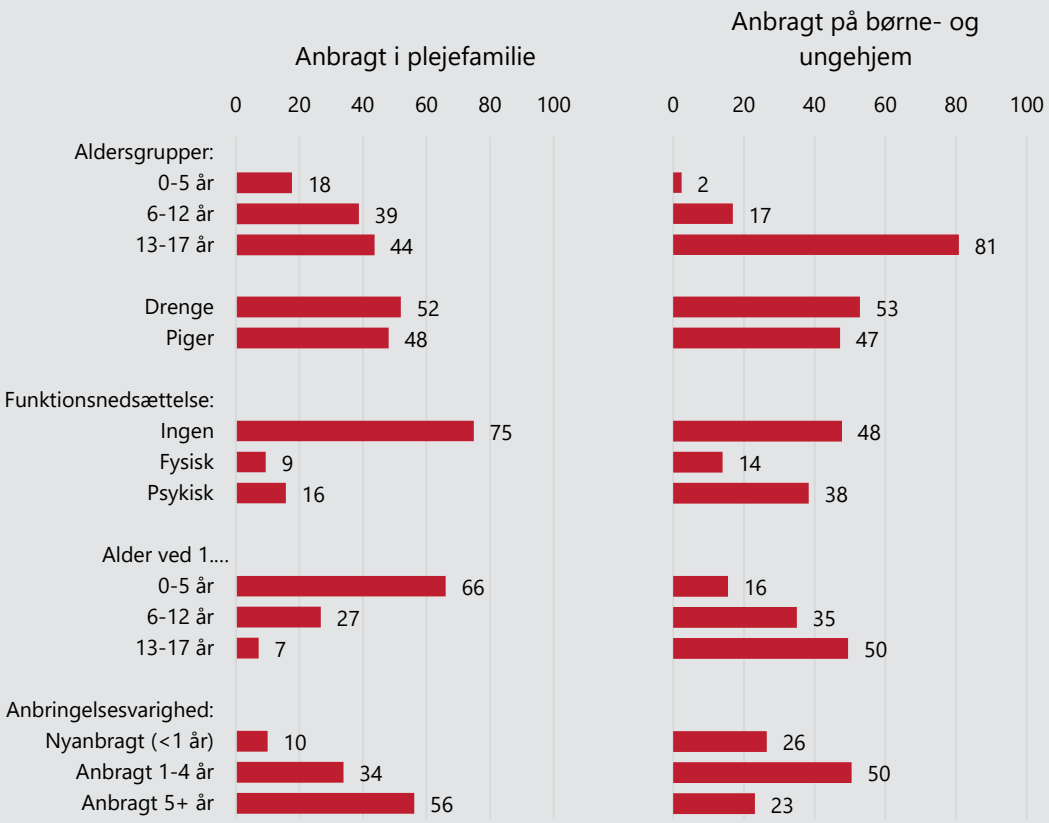
2.1 Børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet

En anbringelse uden for hjemmet er baseret på en afgørelse jf. barnets lov: § 46 anbringelse uden for hjemmet med samtykke og § 47 anbringelse uden for hjemmet uden samtykke. Børn og unge kan anbringes i de typer anbringelsessteder, der er specificeret i barnets lov § 43. Alle anbringelsessteder skal være godkendt af socialtilsynet jf. § 5 i lov om socialtilsyn, før de kan modtage børn og unge i anbringelse. Der er dog en særbestemmelse jf. § 12, stk. 3 i barnets lov, der muliggør, at kommuner i særlige, akutte tilfælde kan anvende tilbud, der ikke er godkendt af

socialtilsynet. Særbestemmelsen giver dog kun ret til at anvende et ikke-godkendt tilbud i op til tre uger, en periode der af Socialtilsynet kan forlænges med ekstra 3 uger, hvis særlige grunde taler for det.

Figur 2.3 viser børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet i løbet af 2023, opdelt på typen af anbringelse. Venstre side af figuren viser alle børn og unge, der ved deres seneste anbringelse i 2023 er anbragt i plejefamilie. Det svarer til 58 pct. af alle børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet i løbet af 2023. Højre side af Figur 2.3 viser alle børn og unge, der ved deres seneste anbringelse i 2023 er anbragt på børne- og ungehjem eller på eget værelse. Det svarer til 42 pct. af alle børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet i løbet af 2023.

Figur 2.3 0-17-årige, der i 2023 er anbragt uden for hjemmet, opdelt i aldersgrupper – opgjort i pct.

Anm.: Procentgrundlag: 13.816 børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, baseret på hele 2023. Antallet af børn og unge på kost- og/eller efterskole og på eget værelse er så lille, at vi af diskretionshensyn og for at bevare dem i analyserne er nødsaget til at lægge dem sammen med gruppen af børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Opdelt på typen af anbringelse, dvs. sammenligning af venstre og højre side af figuren, er det tydeligt, at førskolebørn, dvs. dem, der i 2023 er 0-5 år, som hovedregel er anbragt i plejefamilie: 18 pct. af børnene og de unge, der er anbragt i plejefamilie, er 0-5 år, 39 pct. er 6-12 år, mens 44 pct. er 13-17 år. Samtidig er det endnu tydeligere, at anbringelse på børne- og ungehjem oftest iværksættes over for teenagere: 2 pct. af børn og unge er 0-5 år, 17 pct. er 6-12 år, mens 81 pct. er 13-17 år. Opdelt på køn er lidt mere end halvdelen af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, drenge, og lidt mindre end halvdelen er piger. Der er ikke statistisk signifikant forskel på kønsfordelingen mellem de to typer anbringelse. Piger og drenge anbringes altså med samme fordeling i plejefamilie og på børne- og ungehjem.

Det er ligeledes tydeligt, at børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, oftest ikke har funktionsnedsættelser: 75 pct. børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, har ingen funktionsnedsættelser sammenlignet med 48 pct. af de børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem. Til gengæld er andelen af børn og unge med funktionsnedsættelser – og især børn og unge med psykiske funktionsnedsættelser – højere på børne- og ungehjem. Hvor 16 pct. af børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, har en psykisk funktionsnedsættelse, gælder det samme for 38 pct. af børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem.

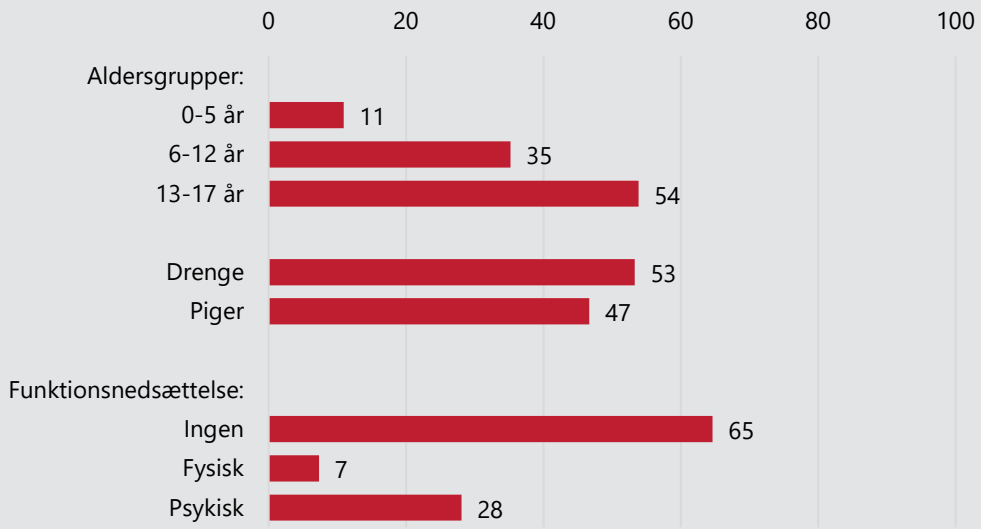
De to typer anbringelse har også hvert sit mønster i forhold til børnene og de unges alder ved første anbringelse. Hvor 66 pct. af alle børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, er anbragt første gang som 0-5-årige, gælder det for 50 pct. af alle børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, at de er anbragt første gang som teenagere (13-17-årige). Samtidig er det tydeligt, at børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, alt andet lige har været anbragt i længere tid end børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem. Mere end halvdelen (56 pct.) af børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, har været anbragt uden for hjemmet i minimum 5 år, mens halvdelen (50 pct.) af børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, har været anbragt i 1-4 år, og en fjerdedel af børnene og de unge (26 pct.) er nyanbragt, dvs. har været anbragt i mindre end 1 år.

2.2 Børn og unge, der modtager støttende indsatser

Der kan gives støttende indsatser til børn, unge og familier efter § 32 i barnets lov, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til barnet eller den unges særlige behov. Støttende indsatser kan være enten personrettede (fx støttekontaktperson til barnet eller den unge) eller familierettede indsatser (fx familiebehandling til hele familien), og de kan iværksættes både på grundlag af en afdækning og på grundlag af en børnefaglig undersøgelse, der afdækker de udfordringer og behov, indsatsen målrettes (LBK, § 32).

Vores opgørelser i Figur 2.4 viser, at der i 2023 var 26.474 0-17-årige, der modtog en støttende indsats. Godt halvdelen (54 pct.) af dem var teenagere (13-17 år), 35 pct. var i skolealderen (6-12 år), mens 11 pct. var i førskolealderen (0-5 år). Der viser sig således det mønster, at andelen af børn og unge, der modtog støttende indsatser, var større blandt børn og unge i skolealderen og blandt teenagerne. Fordelingen på køn ligner den fordeling, der er beskrevet for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, altså at lidt mere end halvdelen af børnene og de unge er drenge, mens lidt mindre end halvdelen er piger.

Figur 2.4 **0-17-årige, der i 2023 modtager støttende indsatser, opdelt i aldersgrupper – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 26.474 børn og unge, der modtager støttende indsatser, baseret på hele 2023.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

65 pct. af børn og unge, der modtager støttende indsatser, har ingen funktionsnedsættelser, hvorimod 7 pct. har fysiske funktionsnedsættelser, og 28 pct. har psykiske funktionsnedsættelser. Set på landsplan har 3 pct. af alle 0-17-årige en fysisk funktionsnedsættelse, og 4 pct. har en psykisk funktionsnedsættelse. Særligt andelen, der har en psykisk funktionsnedsættelse, er således markant højere blandt børn og unge, der modtager støttende indsatser.

2.3 Børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser

Hvis kommunen vurderer, at barnet eller den unges behov kan støttes ved en tidligt forebyggende indsats, kan en sådan gives efter § 30 i barnets lov. Tidligt forebyggende indsatser kan udgøres af en bred vifte af indsatser. De kan være individuelle eller gruppebaserede, de kan være rettet mod forældre og/eller børn og unge, og de kan iværksættes som følge af fx mistrivsel, sorg, søskendesygdom, skilsmisse eller alkohol- eller stofmisbrugsproblemer i familien.

Ved iværksættelse af tidligt forebyggende indsatser er der ikke krav om, at der gennemføres en afdækning eller en børnefaglig undersøgelse, og indsatsen kan derfor godt være iværksat via forældrene, uden at barnet eller den unge har haft kontakt med en børne- og ungerådgiver[8].

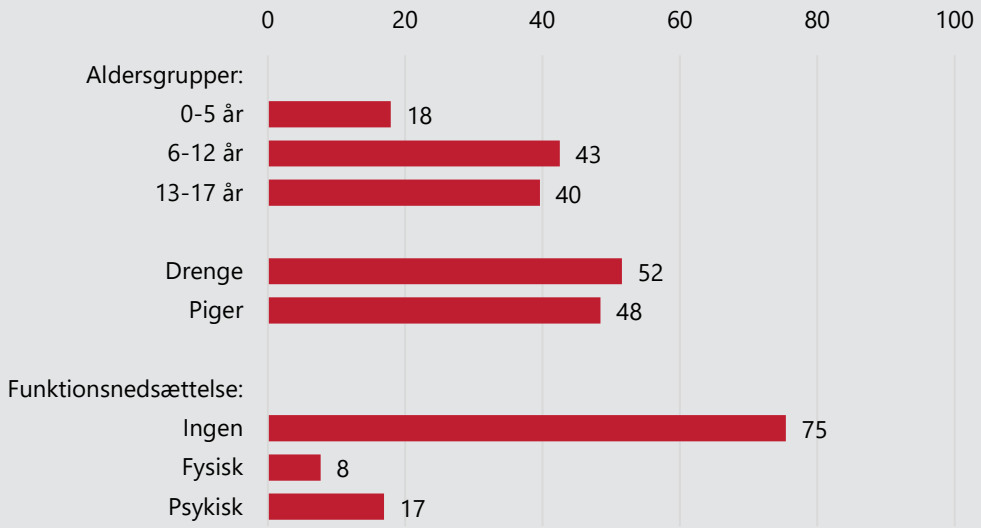
Vores opgørelser viser, at der i 2023 var 23.802 0-17-årige, der modtog en tidligt forebyggende indsats. Figur 2.5 viser fordelingen af børnene og de unge på aldersgrupper, køn og funktionsnedsættelse.

Tidligt forebyggende indsatser er mere ligeligt fordelt blandt de 6-12-årige og de 13-17-årige. Det ses således, at 43 pct. af dem, der modtager tidligt forebyggende indsatser, er 6-12 år, 40 pct. er 13-17 år, mens 18 pct. er 0-5 år. Fordelingen på køn følger samme fordeling som for anbringelse uden for hjemmet og for støttende indsatser. Der er således ingen systematiske forskelle på tværs af køn i relation til de indsatser, de modtager.

Andelen af børn og unge uden funktionsnedsættelse er forholdsvis høj set i forhold til de to andre former for indsatser: 75 pct. børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, har ingen funktionsnedsættelser, 8 pct. har fysiske funktionsnedsættelser, og 17 pct. har psykiske funktionsnedsættelser.

[8] Børne- og ungerådgiverne skal altid forholde sig til, hvordan de lever op til § 5 i barnets lov om barnets ret til inddragelse. Om børnene og de unge inddrages i processen afhænger først og fremmest af, hvilken indsats der tilbydes og dernæst af en individuel vurdering af forholdene i den enkelte sag.

Figur 2.5 **0-17-årige, der i 2023 modtager tidligt forebyggende indsatser, opdelt i aldersgrupper – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 23.802 børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, baseret på hele 2023.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

2.4 Opsamling på trivselsundersøgelsens målgrupper

Som forberedelse til de efterfølgende analyser har vi i dette kapitel defineret og beskrevet gruppen af børn og unge i udsatte positioner, som udgør tre af de fire målgrupper i trivselsundersøgelsen. 5,2 pct. af alle 0-17-årige børn og unge var i udsatte positioner og modtog i 2023 mindst en form for støtte efter barnets lov.

3 Kompleksitet i børnene og de unges liv

Børn og unge vokser op i forskellige familiære kontekster og med forskellige livsbetingelser. Nogle børn og unge er i deres barndom og opvækst eksponeret for forhold, der kan have negative sociale, sundhedsmæssige eller økonomiske konsekvenser – konsekvenser, der kan strække sig langt ind i voksenlivet. Hvor det at være eksponeret for enkelte negative forhold i barndommen kan have mindre betydning for, hvordan barnet eller den unge klarer sig, kan det at være eksponeret for flere samtidige forhold omvendt have store konsekvenser for et barn eller en ungs opvækst, udvikling og trivsel. For at få indblik i livsomstændighederne for børn og unge i udsatte positioner har vi undersøgt kompleksiteten i børnene og de unges liv. Formålet med dette er at undersøge, både om der er sammenhæng mellem kompleksiteten i børnene og de unges livsomstændigheder og den indsats, de eventuelt modtager jf. barnets lov, og om der er forskel på trivslen blandt børn og unge med større eller mindre grad af kompleksitet i deres liv.

Allerede i forbindelse med Trivselsundersøgelsen 2023 (Lausten, Iversen & Andreasen, 2023) udviklede vi et mål for kompleksitet i børnene og de unges liv. Dette i form af et indeks (kompleksitetsindeks), der optæller tilstedeværelsen af forskellige risikofaktorer, og som samlet set er udtryk for kompleksiteten i børnene og de unges liv.

Risikofaktor – begrebsforståelse

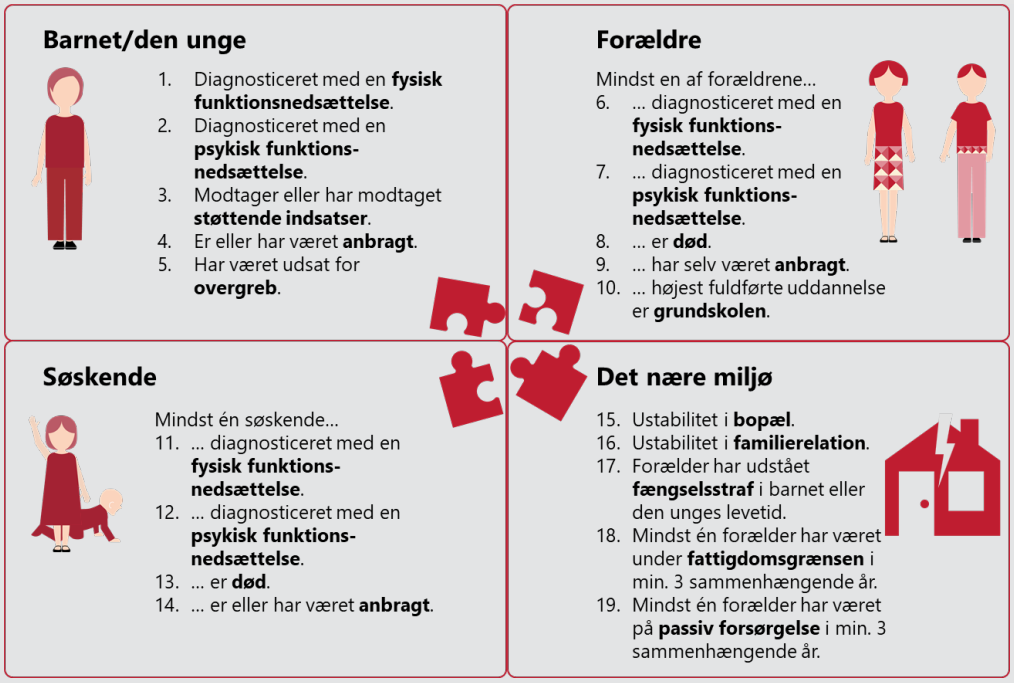
Forståelsen af ordet risikofaktor varierer afhængigt af konteksten. Her anvendes begrebet til at beskrive forhold, der øger risikoen for, at individer eller grupper oplever negative sociale, sundhedsmæssige eller økonomiske udfald.

Kompleksitetsindekset er dannet som et refleksivt indeks ved en simpel sammentælling af specifikke risikofaktorer, der optræder i barnet eller den unges liv, og som objektivt kan tælles i registerdata. I 2023 blev 15 risikofaktorer udvalgt på baggrund af viden fra en række undersøgelser på området, bl.a. forløbsundersøgelsen blandt tidligere anbragte unge (Lausten m.fl., 2015; Lausten, Frederiksen & Olsen, 2020) og en karakteristik af forældre i udsatte positioner (Lausten & Andreasen, 2021), der identificerer de faktorer, der oftest medfører kompleksitet i børnene og de unges hverdag.

Siden udgivelsen af Trivselsundersøgelsen 2023 har vi opdateret kompleksitetsindekset. Dette er bl.a. inspireret af nyere forskning om dimensioner af risiko (Rod m.fl., 2020) samtidig med et ønske om også at inkludere forhold omkring børnene og de unges søskende og deres nærmiljø.

Som det fremgår af de fire felter i Figur 3.1, bygger det opdaterede kompleksitetsindeks nu både på faktorer, som knytter sig direkte til barnet/den unge, forældre og søskende, og på det nære miljø. En uddybende beskrivelse af og begrundelse for at inkludere hver af de enkelte risikofaktorer forefindes i afsnit 14.4.

Figur 3.1 Grafisk overblik over kompleksitetsindekset 2025

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

To af de inkluderede risikofaktorer er overlappende med vores målgruppedefinitioner i trivselsundersøgelsen jf. kapitel 2. Det gælder det forhold at være anbragt uden for hjemmet og det forhold at modtage en støttende indsats. Disse forhold er inkluderet som risikofaktorer, fordi de i sig selv udgør en risikofaktor for børnene og de unge, og fordi vi med kompleksitetsindekset ser på tværs af den samlede gruppe af børn og unge i Danmark. Når vi ser på vores fire målgrupper i trivselsundersøgelsen, vil børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og børn og unge, der modtager støttende indsatser, således altid være eksponeret for minimum én risikofaktor i deres liv. Som vi viser i det følgende afsnit 3.1, er netop disse grupper af børn og unge dog eksponeret for flere risikofaktorer i kombination.

Selvom Danmarks Statistiks registre indeholder mange oplysninger, er det ikke muligt at finde data om alle de risikofaktorer, der kan påvirke et barn eller en ungs liv. For eksempel findes der i registrene ikke data om børnemishandling og omsorgssvigt. Forhold som disse indgår derfor desværre ikke i kompleksitetsindekset. Det

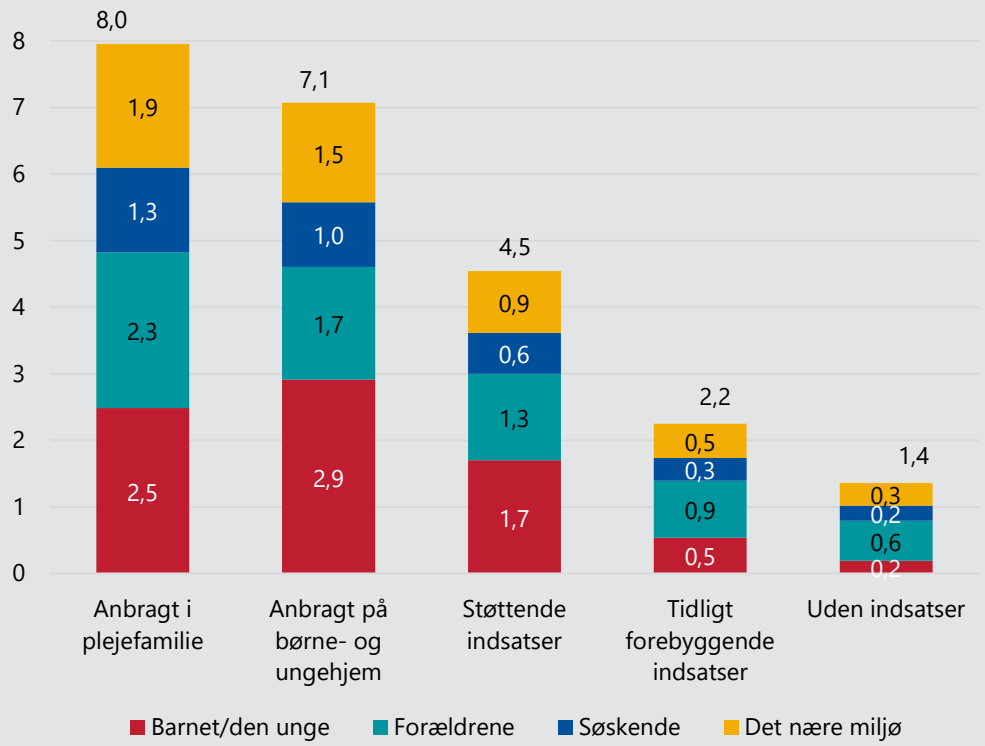
betyder samtidig, at kompleksitetsindekset ikke kan ses som et udtømmende udtryk for de risikofaktorer, børnene og de unge er eksponeret for i deres liv. Dette til trods er det vores vurdering, at det på nuværende tidspunkt er det tætteste, vi kommer på et mål for kompleksitet i livsomstændigheder, som kan rumme hele Danmarks population af børn og unge. Det er også vigtigt at bemærke, at kompleksitetsindekset ikke siger noget om, hvornår de forskellige risikofaktorer har været til stede i børnene og de unges liv, og heller ikke noget om årsagssammenhænge mellem tilstedeværelsen af risikofaktorerne, og om de faktisk påvirker børnene og de unges liv. Kompleksitetsindekset kan således alene anvendes til at tegne et billede af den virkelighed, børnene og de unge er i, men som vores følgende analyser viser, er der en stærk indikation af, at vi med de tilgængelige oplysninger i registerdata kan skabe et godt mål for kompleksiteten i børnene eller de unges livsomstændigheder.

3.1 Grader af kompleksitet

I det følgende dykker vi ned i graden af kompleksitet blandt de fire målgrupper i trivselsundersøgelsen. Datagrundlaget for analyserne af graden af kompleksitet er registerdata fra Danmarks Statistik og populationsgrundlaget er alle 11-, 13-, 15- og 17-årige i 2023, opdelt i de fire målgrupper i trivselsundersøgelsen.

Figur 3.2 viser det gennemsnitlige antal risikofaktorer for de enkelte målgrupper. Vores analyser af kompleksitet i børnene og de unges liv viser, at børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, i gennemsnit er karakteriseret ved at være eksponeret for 7,5 risikofaktorer i deres liv, børn og unge, der modtager støttende indsatser, i gennemsnit er eksponeret for 4,5 risikofaktorer i deres liv, mens børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, og børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, i gennemsnit er eksponeret for hhv. 2,2 og 1,4 risikofaktorer i deres liv. Ved nærmere analyse finder vi, at der er forholdsvis stor forskel på antallet af risikofaktorer som børn og unge, der er anbragt i plejefamilie (8 risikofaktorer), og børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem (7,1 risikofaktorer), er eksponeret for i deres liv. Derfor har vi valgt at opdele målgruppen af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, i to (Figur 3.2).

Figur 3.2 **Gennemsnitligt antal risikofaktorer for hver af målgrupperne, opdelt på, hvad faktorerne knytter sig til – opgjort i antal**

Anm.: Procentgrundlag: 2.333 11-, 13- 15- og 17-årige, der er anbragt i plejefamilie i 2023. 2.157 11-, 13- 15- og 17-årige, der er anbragt på børne- og ungehjem i 2023. 9.815 11-, 13- 15- og 17-årige, der modtager støttende indsatser i 2023. 6.706 11-, 13- 15- og 17-årige, der modtager tidligt forebyggende indsatser i 2023. 250.728 11-, 13- 15- og 17-årige, der ikke modtager indsatser i 2023.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Som det fremgår af figuren, viser der sig den sammenhæng, at de børn og unge, der er eksponeret for flest risikofaktorer i deres liv og dermed dem, der er karakteriseret ved at have de mest komplekse livsomstændigheder, også er de børn og unge, der modtager den mest indgribende indsats i form af anbringelse uden for hjemmet. Omvendt modtager de børn og unge, der er eksponeret for færre risikofaktorer, og som dermed er karakteriseret ved at have lavere grad af kompleksitet i deres livsomstændigheder, mindre indgribende indsatser i form af tidlige forebyggende indsatser. De børn og unge, der er eksponeret for færrest risikofaktorer, og som dermed har den laveste grad af kompleksitet i deres liv, er således de børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov.

Tabel 3.1 viser andelen af børn og unge inden for hver af målgrupperne, der er eksponeret for de enkelte risikofaktorer.

Tabel 3.1 Risikofaktorer i kompleksitetsindekset opdelt på målgrupper – opgjort i pct.

	Anbragt i plejefamilie	Anbragt på børne- og ungehjem	Støttende indsatser	Tidligt forebyggende indsatser	Uden indsatser efter barnets lov
Barnet/den unge selv …					
… er diagnosticeret med mindst én fysisk funktionsnedsættelse	10	13	8	7	4
… er diagnosticeret med mindst én psykisk funktionsnedsættelse	25	48	41	25	6
… modtager eller har modtaget støttende indsatser	92	90	100	14	6
… er eller har været anbragt uden for hjemmet	100	100	4	0	0
… har været udsat for overgreb	21	38	17	7	3
Mindst én af forældrene …					
… er diagnosticeret med mindst én fysisk funktionsnedsættelse	32	26	22	18	14
… er diagnosticeret med mindst én psykisk funktionsnedsættelse	68	52	46	30	19
… er død	14	8	4	2	1
… har selv været anbragt	47	30	19	11	6
… har ingen uddannelse ud over grundskolen	74	53	40	24	20
Mindst én søskende …					
… er diagnosticeret med mindst én fysisk funktionsnedsættelse	18	18	13	9	7
… er diagnosticeret med mindst én psykisk funktionsnedsættelse	40	36	33	20	12
… er død	2	2	1	1	1
… er eller har været anbragt uden for hjemmet	66	42	14	4	3
Ustabilitet i det nære miljø …					
… i forhold til bopæl med fem eller flere bopælsflytninger	35	42	21	13	7
… i familierelation med fem eller flere skilsmisser, opbrud af parforhold, skift fra enlig mor til at bo med partner	26	18	10	6	3
… med mindst én af forældrene, der har udstået fængselsstraf i barnet eller den unges levetid	15	9	4	2	1
… med mindst én relativt fattig forælder i mindst 3 sammenhængende år i barnet eller den unges levetid	24	18	12	7	6
… med mindst én af forældrene på passiv forsørgelse i mindst 3 sammenhængende år	86	62	46	24	16
Antal observationer	2.333	2.157	9.815	6.706	250.728

Anm.: Andelene er beregnet på alle 11-, 13-, 15- og 17-årige i 2023. Uddybende beskrivelser af de enkelte risikofaktorer findes i afsnit 14.4. Børn/unge uden søskende tæller med i de enkelte risikofaktorer omhandlende søskende. 6-10 pct. af børnene/de unge er enebørn, og 0-2 pct. har ikke oplysninger om hverken mor eller far.

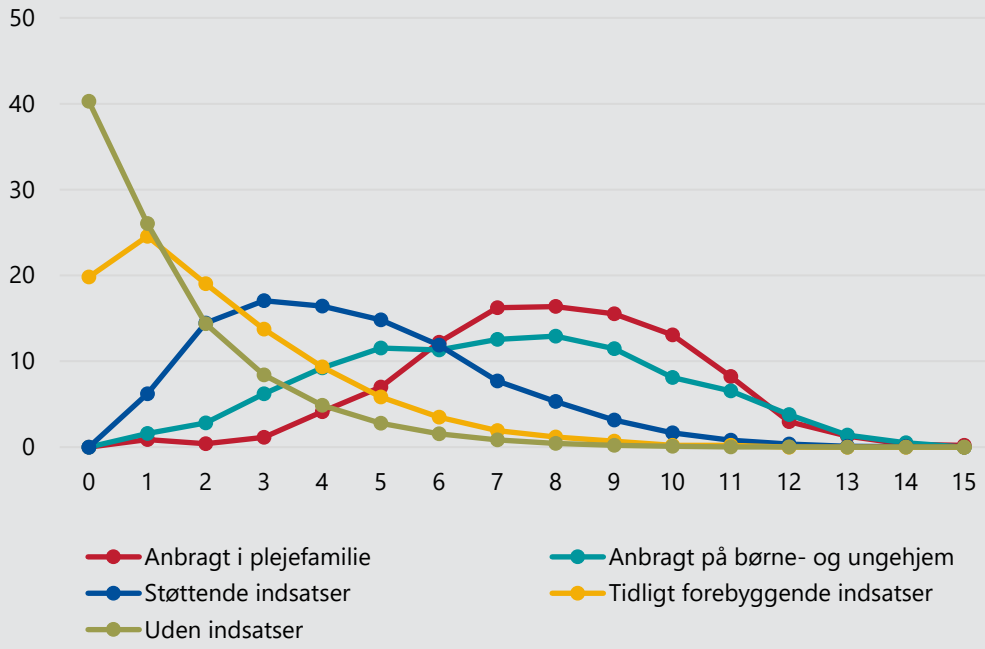
Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Generelt ses det, at børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, har en højere forekomst af risikofaktorer i deres liv. Det er også tydeligt, at der generelt er en faldende forekomst jo mindre indgribende en indsats, børnene og de unge modtager.

Ser vi på tværs af målgrupperne i Tabel 3.1, er der nogle risikofaktorer, som mange børn og unge på tværs af målgrupperne er eksponeret for. Det er bl.a. det at være diagnosticeret med en psykisk lidelse. Ser vi på børnene og de unge selv, gælder det for 48 pct. af børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, 41 pct. af børn og unge, der modtager støttende indsatser, 25 pct. af børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, og 25 pct. af børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser. Ser vi på diagnosticering af børnene og de unges forældre, gælder det, at 68 pct. af børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, og 52 pct. af børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, har mindst én forælder, der er diagnosticeret med mindst én psykisk lidelse. Tilsvarende gælder for 46 pct. af børn og unge, der modtager støttende indsatser, og 30 pct. af børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, at mindst én af deres forældre har en psykisk lidelse. Et andet forhold, der går igen på tværs af målgrupperne af børn og unge, der modtager støtte efter barnets lov, er forældrenes uddannelsesniveau. Her har en stor andel forældre til de børn og unge, der er anbragt i plejefamilie eller anbragt på børne- og ungehjem, eller som modtager støttende indsatser, grundskolen som højeste gennemførte uddannelse (hhv. 74, 53 og 40 pct.).

Figur 3.3 viser fordelingen af antallet af risikofaktorer for hver af målgrupperne i trivselsundersøgelsen. Som det fremgår af figuren, er 40 pct. af børnene og de unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, ikke eksponeret for nogen risikofaktorer i deres liv, mens det samme gælder for 20 pct. børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser. Omvendt er der ingen børn og unge, der modtager støttende indsatser, eller som er anbragt uden for hjemmet, der ikke er eksponeret for risikofaktorer i deres liv. Hovedparten af børn og unge, der modtager støttende indsatser, er eksponeret for omkring 3-4 risikofaktorer i deres liv (det højeste punkt på den mørkeblå kurve). Ser vi på børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, er flest børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, eksponeret for omkring 7-8 risikofaktorer i deres liv (det højeste punkt på den turkise kurve), mens flest børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, er eksponeret for omkring 8 risikofaktorer (det højeste punkt på den røde kurve). Figuren illustrerer således tydeligt, at børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, har de mest komplekse livsomstændigheder.

Figur 3.3 **Antal af risikofaktorer, der indgår i kompleksitetsindekset, opdelt for de fire målgrupper af børn og unge – opgjort i pct.**

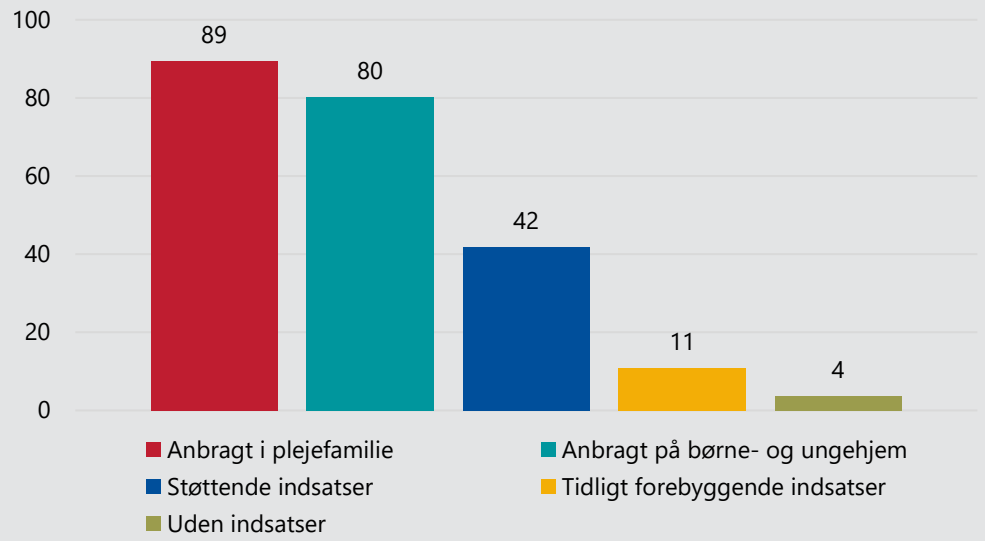
Anm.: Procentgrundlag: 2.333 11-, 13- 15- og 17-årige, der er anbragt i plejefamilie i 2023. 2.157 11-, 13- 15- og 17-årige, der er anbragt på børne- og ungehjem i 2023. 9.815 11-, 13- 15- og 17-årige, der modtager støttende indsatser i 2023. 6.706 11-, 13- 15- og 17-årige, der modtager tidligt forebyggende indsatser i 2023. 250.728 11-, 13- 15- og 17-årige, der ikke modtager indsatser i 2023.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Vi definerer skæringspunktet for, hvornår man kan sige, at kompleksiteten er *stor*, til at være der, hvor der er fem eller flere risikofaktorer til stede i barnet eller den unges liv. Det gør vi, fordi vi fra international forskning ved, at der kan være en tilnærmelsesvis eksponentiel sammenhæng mellem risiko og udsathed, hvor fx tilstedeværelsen af fem risikofaktorer giver meget mere end fem gange større sandsynlighed for en negativ udvikling for barnet eller den unge sammenlignet med tilstedeværelsen af én risikofaktor. Ser vi på de fire målgrupper i trivselsundersøgelsen som én samlet gruppe, er 94 pct. af børnene og de unge karakteriseret ved at være eksponeret for færre end fem risikofaktorer i deres liv og dermed ved at have en mindre grad af kompleksitet i deres liv. Omvendt er 6 pct. af børnene og de unge karakteriseret ved at være eksponeret for fem eller flere risikofaktorer i deres liv og dermed karakteriseret ved at have en høj grad af kompleksitet i deres livsomstændigheder (ikke vist i figuren).

Figur 3.4 viser andelen af børn og unge i udsatte positioner, der lever med en høj grad af kompleksitet i deres liv. 89 pct. børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, er karakteriseret ved at have en høj grad af kompleksitet i deres liv. Tilsvarende gælder for 80 pct. af børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem. Ser vi på de børn og unge, der modtager støttende indsatser eller tidligt forebyggende indsatser, har hhv. 42 og 11 pct. en høj grad af kompleksitet i deres liv. Samlet set ser vi altså en tydelig sammenhæng mellem graden af kompleksitet i børnene og de unges liv og typen af indsats, de modtager. Andelen af børn og unge med en høj grad af kompleksitet er således stigende, i takt med at de indsatser, børnene og de unge modtager, er mere indgribende.

Figur 3.4 **Andelen af børn og unge, de har en høj grad af kompleksitet i deres liv – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 2.333 11-, 13- 15- og 17-årige, der er anbragt i plejefamilie i 2023. 2.157 11-, 13- 15- og 17-årige, der er anbragt på børne- og ungehjem i 2023. 9.815 11-, 13- 15- og 17-årige, der modtager støttende indsatser i 2023. 6.706 11-, 13- 15- og 17-årige, der modtager tidligt forebyggende indsatser i 2023. 250.728 11-, 13- 15- og 17-årige, der ikke modtager indsatser i 2023.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

3.2 Opsamling på kompleksitet i børnene og de unges liv

Det opdaterede kompleksitetsindeks viser stadig en tydelig sammenhæng mellem kompleksiteten i børnene og de unges livsomstændigheder og typen af indsats, de modtager. Børn og unge med en høj grad af kompleksitet i deres liv modtager således de mere indgribende indsatser i form af støttende indsatser eller anbringelse uden for hjemmet. Omvendt modtager børn og unge med mindre komplekse livsomstændigheder mindre indgribende indsatser i form af tidligt forebyggende indsatser eller ingen indsatser efter barnets lov. Når vi sammenligner trivslen på tværs af trivselsundersøgelsens målgrupper, sammenligner vi således også trivslen på tværs af børn og unge med større eller mindre grad af kompleksitet i deres liv. Kompleksitetsindekset anvendes således igennem hele den følgende afrapportering for at belyse forskelle i trivslen blandt børn og unge med hhv. mere eller mindre komplekse livsomstændigheder.

4 Inddragelse i egen sag

Dette kapitel vedrører alene de børn og unge i trivselsundersøgelsen, der modtager støtte efter barnets lov. Børn og unge, der ikke modtager støtte efter barnets lov, indgår ikke i denne del af undersøgelsen, fordi de ikke har en sag og dermed heller ikke har en børne- og ungerådgiver.

Børneinddragelse og herunder inddragelse af børn og unge i deres egen sagsbehandling er et emne, der har fået stor opmærksomhed de seneste år. Anbringelsesreformen udvidede i 2006 børn og unges ret til at blive hørt, og Barnets Reform fra 2011 styrkede fokus på de socialt udsatte børn og unges rettigheder og deres mulighed for at blive inddraget (Jensen, 2014). Der blev desuden afsat midler i satspuljeaftalen for 2018-2021 til at sikre en bedre inddragelse af børn i sager gennem den såkaldte Børnerettighedspakke. Børn og unges perspektiver er ligeledes helt centrale i Børnene Først-reformen og de intentioner, der ligger bag. I aftaleteksten fremgår et klart ønske om et moderne børnesyn i både lovgivning og praksis, så børn og unge bliver både set, hørt og mødt i deres egen ret med indflydelse på de beslutninger, der tages i deres liv. Et væsentligt fokus er også, at børn og unge oplever et børnevenligt system, som tilbyder den nødvendige hjælp og støtte, og at deres trivsel generelt styrkes gennem denne tilgang. Derfor er børn og unges rettigheder og inddragelse i deres egen sag et helt centralt element i barnets lov, som trådte i kraft 1. januar 2024, hvor kapitel 2 udelukkende handler om barnet og den unges rettigheder.

Selvom inddragelse af børnene og de unge igennem en længere årrække har været i fokus, viser nyere forskning, at det stadig er svært at inddrage børn og unges perspektiver i socialt arbejde i praksis (Schwarts & Warming, 2023). En årsag kan være, at børnesynet i professionel praksis varierer mellem at se børn og unge som eksperter i eget liv eller som sårbare. Når børn og unge betragtes som kompetente, antages de at have indsigt i egne behov, og deres udsagn tages som autoritative. Risikoen forbundet hermed er ifølge Schwarts og Warming, at man overser, at børns tanker og følelser kan være foranderlige i relation til deres livssituation. Ser man derimod børnene eller de unge som sårbare, inddrages de sjældnere, fordi de professionelle betragter inddragelse som en yderligere belastning af et barn eller en ung, der ikke har ressourcer eller evner til at udtrykke sig (Schwarts & Warming, 2023). De to forståelser udspringer af et individualiserende børnesyn, som har den konsekvens, at de professionelle stilles i et dilemma mellem inddragelse og beskyttelse (Jacobsen, Engen & Mølholt, 2024).

Samtidig med at inddragelse af børn og unge i deres egen sag er vanskeligt, er det af flere grunde vigtigt (Bessell, 2011). For det første er inddragelse vigtig for at støtte børn og unges rettigheder (Udenrigsministeriet, 1992; Social- og Indenrigs-

ministeriet, 2019). For det andet kan inddragelse bidrage med en indre værdi for børnene og de unge. Et litteraturreview om inddragelse af børn og unge i udsatte positioner viser, at de – ligesom alle andre børn og unge – har det bedre med sig selv og føler sig værdsatte, når deres synspunkter tages alvorligt af børne- og ungerådgiveren, mens mangel på inddragelse kan bidrage til følelsen af lavere selvværd og selvtillid (Bijleveld, Dedding & Bunders-Aelen, 2015). Derudover viser flere undersøgelser, at børn og unge i udsatte positioner selv ønsker at blive inddraget i beslutninger om deres liv (Jensen, 2014; Bijleveld, Dedding & Bunders-Aelen, 2015). For det tredje kan inddragelse have en instrumentel værdi, fordi inddragelse af børn og unges synspunkter, ønsker og forventninger kan bevirke, at den sociale indsats bliver mere responsiv og dermed mere effektiv. Dette fordi inddragelse kan bevirke, at indsatsen i højere grad retter sig mod barnet eller den unges konkrete behov, og fordi barnet eller den unge forstår årsagen til, at det netop er den konkrete indsats, der iværksættes (Bijleveld, Dedding & Bunders-Aelen, 2015). Ligeledes påpeger Bessell (2011), at skolemæssige, sundhedsmæssige og adfærdsmæssige resultater kan forbedres markant blandt børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, ved at sikre dem meningsfuld inddragelse i beslutninger om deres liv.

Flere undersøgelser har vist, at mange børn og unge i udsatte positioner ikke oplever at blive hørt og inddraget i den kommunale sagsbehandling (Ankestyrelsen, 2011; Ankestyrelsen, 2019; Bengtsson & Henze-Pedersen, 2022; Børnerådet, 2012; Jensen, 2014; Kloppenborg & Lausten, 2020; Kloppenborg, Ladekjær & Pedersen, 2018; Lausten & Jørgensen, 2017). VIVEs seneste trivselsundersøgelse blandt børn og unge i udsatte positioner fra 2023 bekræftede, at mange børn og unge ikke oplever sig inddraget i behandlingen af deres sag. Undersøgelsen fra 2023 viste også, at det særligt var gruppen af børn og unge, der modtager støttende indsatser, og gruppen af børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, der i lavere grad oplevede sig inddraget (Lausten, Iversen & Andreasen, 2023). Trivselsundersøgelsen 2025 undersøger udviklingen i børnene og de unges oplevelse af inddragelse i deres egen sag siden Trivselsundersøgelsen 2023 og dermed også, efter at barnets lov er trådt i kraft, og de nye regler for inddragelse er de gældende.

Den anvendte spørgeramme til at undersøge børnene og de unges oplevelse af inddragelse er udviklet med inspiration fra især Bessell (2011), der anvender en tredimensionel forståelse af inddragelse af børn og unge i udsatte positioner, hvor 1) barnet eller den unge har tilstrækkelig passende information til at kunne tage del i beslutningsprocessen, 2) barnet eller den unge har mulighed for at udtrykke sine synspunkter frit, og 3) barnet eller den unges synspunkter påvirker beslutningen.

I trivselsundersøgelsen anskuer vi langt hen ad vejen inddragelse på samme måde som Bessell, men vi lægger et mere udtalt fokus på de forhold, der ligger til grund for realiseringen af den inddragelsessituation, Bessell beskriver. Vi ser således på

følgende tre dimensioner for inddragelse af børn og unge i udsatte positioner i sagsbehandlingen:

- Barnet eller den unges relation til sin børne- og ungerådgiver: Flere studier viser, at en god og tillidsfuld relation mellem barnet eller den unge og børne- og ungerådgiveren er helt afgørende for, at barnet eller den unge kan udtrykke sig frit og komme til at påvirke beslutninger, og derfor har denne relation en særlig plads i undersøgelsen (Bijleveld, Dedding & Bunders-Aelen, 2015).
- Information om sagsbehandlingen: Et væsentligt fundament for, at barnet eller den unge har mulighed for at udtrykke relevante synspunkter om sin egen sag, er, at barnet eller den unge oplever sig godt informeret af sin børne- og ungerådgiver om, hvad der kommer til at ske hvornår og hvorfor.
- Barnet eller den unges muligheder for indflydelse: En central del af inddragelse handler om, at børnene eller de unge har indflydelse på deres egen sag. Det drejer sig dels om indflydelse i forhold til selve sagsbehandlingen, fx i forhold til hvad der skal tales om på møder om barnet eller den unges sag. Dels drejer det sig om indflydelse på de beslutninger, kommunen træffer i barnet eller den unges sag.

Vi undersøger desuden børnene og de unges kendskab til og kontakt med deres børne- og ungerådgiver, da denne kontakt forventes at være en forudsætning for at kunne blive inddraget. Det skal understreges, at der er stor forskel på omfanget af de indsatser, børnene og de unge modtager, og hvor indgribende de er. For eksempel vil unge, der har en fast kontaktperson som en støttende indsats, måske kun møde deres kontaktperson et par gange om måneden, mens anbringelse uden for hjemmet medfører langt mere indgribende og fundamentale ændringer i børn og unges liv. På baggrund af dette vil de følgende afsnit fokusere på, om graden af børnene og de unges oplevelse af inddragelse varierer, afhængigt af hvilken type indsats de modtager.

Det er også vigtigt at understrege, at undersøgelsen fokuserer på børnene og de unges egen oplevelse af, hvorvidt de bliver inddraget. Det kan ikke udelukkes, at nogle børn og unge oplever, at de ikke får tilstrækkelig information om beslutninger i deres sag, selvom børne- og ungerådgiveren har en anden opfattelse. Med andre ord undersøger undersøgelsen ikke de konkrete handlinger, som børne- og ungerådgiverne udfører i deres arbejde, men fokuserer alene på, hvordan disse handlinger bliver opfattet af børnene og de unge.

De vigtigste resultater i kapitlet:

- 80 pct. af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, ved, hvem deres rådgiver er. Omvendt ved 32 pct. af børn og unge, der modtager støttende

indsatser, og 56 pct. af børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, ikke, hvem deres rådgiver er. Disse forskelle er signifikante.

- 32 pct. af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, har kun haft én rådgiver de seneste 2 år, 31 pct. har haft to rådgivere de seneste 2 år, 19 pct. har haft tre rådgivere, mens 13 pct. har haft fire eller flere rådgivere de seneste 2 år.
- Sammenlignet med de øvrige målgrupper har signifikant flere børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, haft tre eller flere rådgivere de seneste 2 år.
- Signifikant flere børn og unge i anbringelse (67 pct.) oplever, at de kan fortælle deres rådgiver, hvordan de har det.
- Omkring 80 pct. af børnene og de unge oplever, at deres rådgiver lytter til dem, og 70-80 pct. af børnene og de unge oplever, at deres rådgiver tager deres meninger alvorligt.
- Kun halvdelen af børnene og de unge oplever forud for møder at blive informeret om, hvad der skal tales om på mødet. Det gælder for både de børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, dem, der modtager støttende indsatser, og dem, der modtager tidligt forebyggende indsatser.
- Signifikant flere børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet (14 pct.), og børn og unge, der modtager støttende indsatser (12 pct.), oplever en lav grad af inddragelse.
- Der er en tydelig signifikant sammenhæng mellem antallet af rådgivere, børnene og de unge har haft de seneste 2 år, og deres oplevelse af inddragelse. Børn og unge, der har skiftet rådgiver flere gange, oplever således en lavere grad af inddragelse.
- Omkring hvert femte barn eller ung vil generelt gerne have mere hjælp og støtte end den, de oplever, de får.

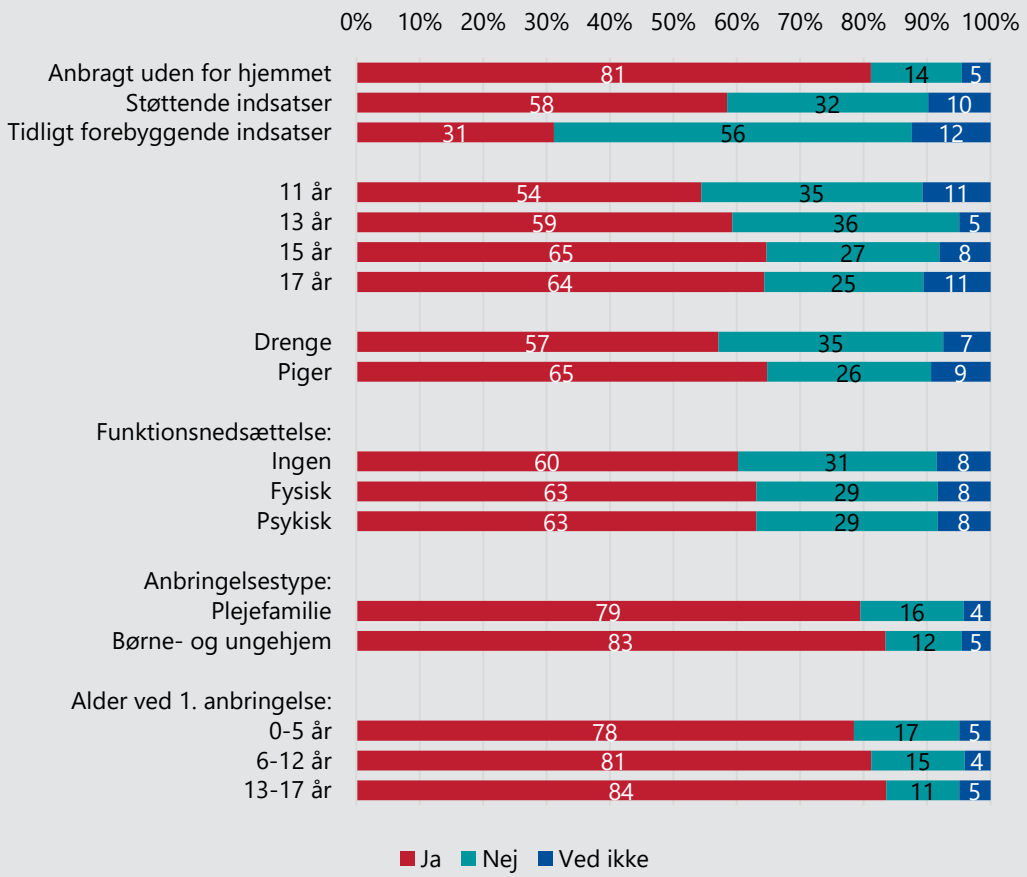
Ovenstående resultater af undersøgelsen af inddragelse af børnene og de unge præsenteres detaljeret i de følgende afsnit.

4.1 Kendskab til børne- og ungerådgiver

En væsentlig forudsætning for inddragelse af børnene og de unge i sagsbehandlingen er, at de kender deres børne- og ungerådgiver, og at de har kontakt med vedkommende. Børnene og de unge bliver derfor i spørgeskemaet spurgt, om de ved, hvem deres børne- og ungerådgiver er. Derudover spørger vi om, hvor mange

gange de har oplevet skift i børne- og ungerådgivere inden for de seneste 2 år. Dette som følge af, at hyppige skift kan gøre det vanskeligt at opbygge og opretholde en god relation mellem barnet eller den unge og rådgiveren.

Figur 4.1 **Børnene og de unges angivelse af, om de ved, hvem deres børne- og ungerådgiver er – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 2.461 børn og unge i udsatte positioner.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

På tværs af målgrupperne for trivselsundersøgelsen er der stor og signifikant forskel på, om børnene og de unge ved, hvem deres børne- og ungerådgiver er (Figur 4.1). 81 pct. børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, ved, hvem deres børne- og ungerådgiver er. Tilsvarende gælder for 58 pct. børn og unge, der modtager støttende indsatser, og for 31 pct. børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser. Det betyder endvidere, at 32 pct. børn og unge, der modtager støttende indsatser, svarer nej til, om de ved, hvem deres børne- og ungerådgiver er. Mønsteret er således det samme som i Trivselsundersøgelsen 2023, hvor andelen af børn

og unge i mere indgribende indsatser, der ved, hvem deres rådgiver er, er større end andelen blandt børn og unge med mindre indgribende indsatser.

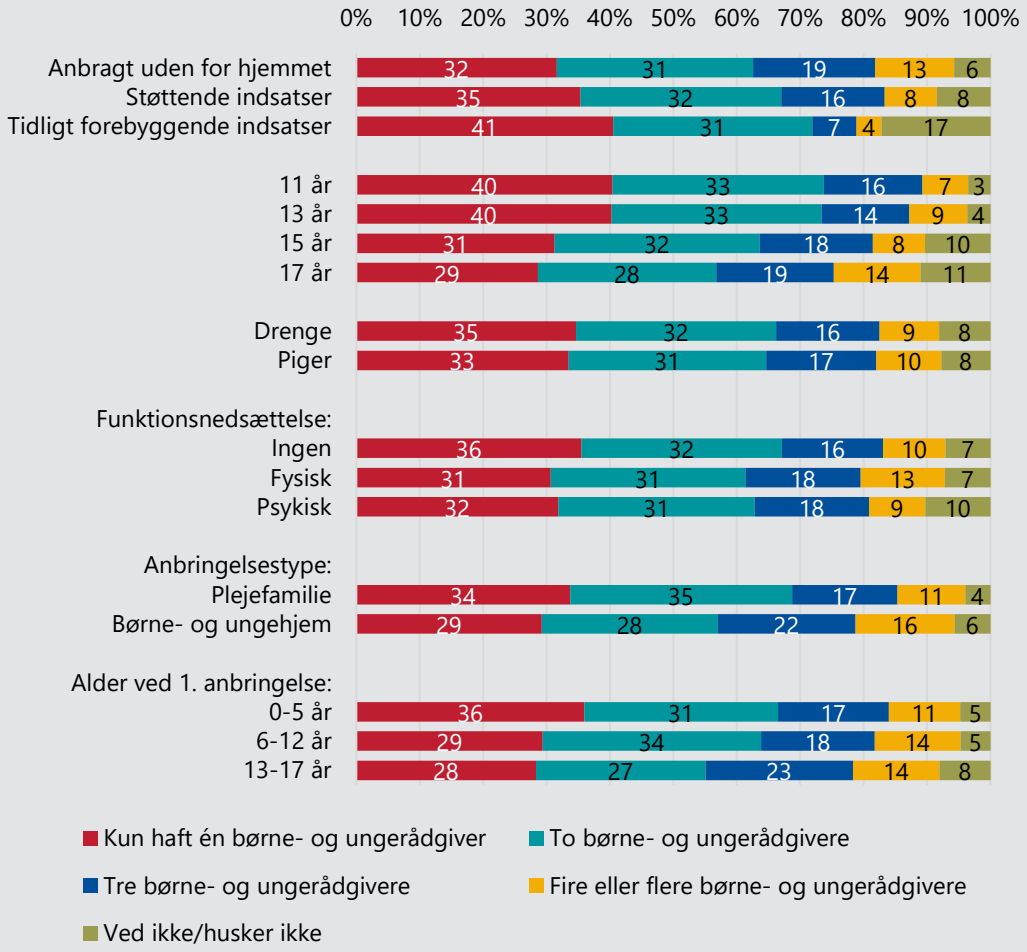
Der er også forskel på kendskabet til børne- og ungerådgiveren på tværs af børnene og de unges alder. Der er således flere af de 15- og 17-årige unge, der ved, hvem deres rådgiver er, end blandt de 11- og 13-årige. Tilsvarende er der signifikant flere piger end drenge og flere børn og unge med en høj grad af kompleksitet i deres liv, der ved, hvem deres rådgiver er.

Tidligere undersøgelser indikerer, at hyppige skift i børne- og ungerådgivere vanskeliggør inddragelse af børnene og de unge, fordi skiftene udfordrer opbygningen og vedligeholdelsen af en god og tillidsfuld relation mellem børnene, de unge og deres rådgiver (Bijleveld, Dedding & Bunders-Aelen, 2015). Derfor er børnene og de unge spurgt om, hvor mange børne- og ungerådgivere de har haft de seneste 2 år.

På tværs af målgrupperne er der den forskel, at en større andel børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser (41 pct.), kun har haft én rådgiver de seneste 2 år (Figur 4.2). Tilsvarende gælder for hhv. 32 pct. børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og 35 pct. børn og unge, der modtager støttende indsatser. Signifikant flere børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet (19 pct.), haft tre eller flere børne- og ungerådgivere de seneste 2 år. Som det også gjorde sig gældende i Trivselsundersøgelsen 2023, viser der sig den tendens, at børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, oplever færre skift i børne- og ungerådgivere.

Analyserne af børnene og de unges besvarelser viser også, at der er signifikant flere af de 17-årige, som har haft tre eller flere rådgivere de seneste 2 år, ligesom der er signifikant flere børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, der har haft tre eller flere rådgivere de seneste 2 år. Dette ligger i direkte forlængelse af resultaterne af en ny undersøgelse af de bagvedliggende årsager til rådgiverskift (Kollin m.fl., 2025), der viser, at næsten hver fjerde børne- og ungerådgiver forlader jobbet i løbet af et år. De hyppige skift i rådgivere, som børn og unge i udsatte positioner oplever, udfordrer stabilitet og kontinuitet i sagsbehandlingen og i de professionelle, børnene og de unge skal forholde sig til. Samtidig udfordrer det et af de centrale fokusområder i Børnene Først-reformen om færre skift og mere stabilitet i børnene og de unges opvækst.

Figur 4.2 **Børnene og de unges svar på, hvor mange børne- og ungerådgivere de har haft de seneste 2 år – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 1.506 børn og unge i udsatte positioner, der har svaret, at de kender deres børne- og ungerådgiver (Figur 4.1).

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Sammenlignes resultaterne med 2023, viser det sig, at andelen af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og børn og unge, der modtager støttende indsatser, der kun har haft én rådgiver de seneste 2 år er steget en smule. Blandt børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, er andelen steget fra 24 til 32 pct., mens andelen, der har haft tre eller flere børne- og ungerådgivere, er faldet fra 40 til 32 pct. Tilsvarende er andelen af børn og unge, der modtager støttende indsatser, der kun har haft én rådgiver, steget fra 27 pct. i 2023 til 35 pct. i 2025, mens andelen, der har haft tre eller flere rådgivere, er faldet fra 29 til 24 pct. Dermed er der en lille

tendens til, at børnene og de unge i 2025 oplever færre skift i børne- og ungerådgivere end i 2023[9].

4.2 Relation til børne- og ungerådgiver

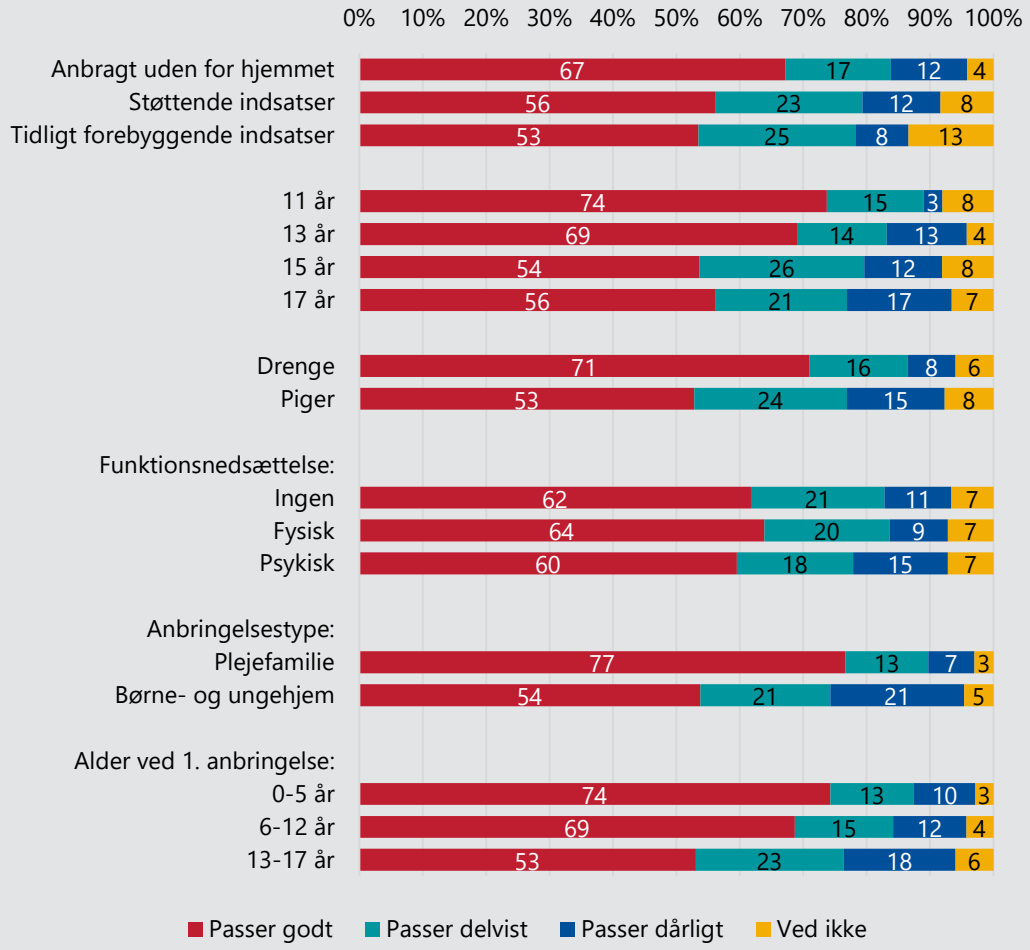
En vigtig forudsætning for inddragelse af børn og unge i sagsbehandlingen er, at der etableres en god og tillidsfuld relation mellem børnene eller de unge og deres børne- og ungerådgiver (Bessell, 2011; Bijleveld, Dedding & Bunders-Aelen, 2015). Derfor er det vigtigt, at børnene eller de unge oplever, at rådgiveren lytter til deres perspektiver og tager deres meninger alvorligt, og oplever, at de kan stole på rådgiveren. Desuden skal børnene eller de unge opleve, at de ærligt kan fortælle rådgiveren om, hvordan de har det.

Børnene og de unge er spurgt om, hvor godt eller dårligt en række udsagn om relationen til deres rådgiver passer til deres egne oplevelser med deres rådgiver. Ser vi på børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, svarer knap 7 ud af 10, at det passer godt, at de kan fortælle deres børne- og ungerådgiver, hvordan de har det (Figur 4.3). Der er dog samtidig godt 1 ud af 10 børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, som ikke oplever, at de kan fortælle deres rådgiver, hvordan de har det. På tværs af målgrupperne er der signifikant flere børn og unge i anbringelse, der oplever, at de kan fortælle deres rådgiver, hvordan de har det.

Analyserne viser også, at der er signifikant færre af de ældste 15-17-årige, signifikant færre af pigerne, signifikant færre børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og signifikant færre børn og unge, der er anbragt sent (i alderen 13-17 år), som oplever at kunne fortælle deres børne- og ungerådgiver, hvordan de har det. Det er således målgrupper, hvor flere er udfordrede i relationen til deres rådgiver.

[9] Da vi ikke har testet, om de viste forskelle er statistisk signifikante, kan vi alene konstatere, at andelen af børn og unge, der oplever flere skift i børne- og ungerådgivere, er faldet, og at andelen af børn og unge, der oplever færre skift i børne- og ungerådgivere, er steget. Tilsvarende er andelen, der oplever en middel grad af inddragelse, steget, mens andelen, der oplever en lav grad af inddragelse, er faldet.

Figur 4.3 **Børnene og de unges svar på, om de føler, de kan fortælle deres børne- og ungerådgiver, hvordan de har det – opgjort i pct.**

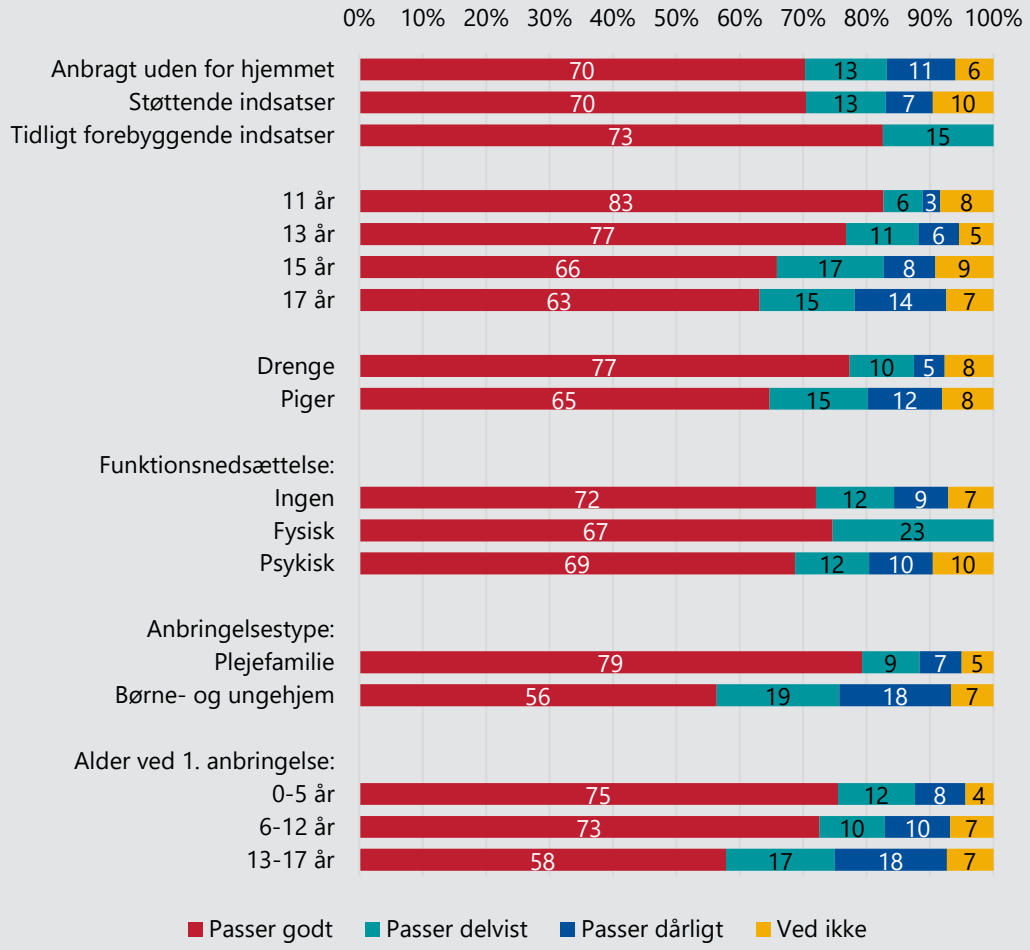

Anm.: Procentgrundlag: 1.507 børn og unge i udsatte positioner, der har svaret, at de kender deres børne- og ungerådgiver (Figur 4.1).

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

7 ud af 10 børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, svarer, at det passer godt, at de kan stole på deres børne- og ungerådgiver (Figur 4.4). Der er ikke signifikant forskel på besvarelserne fra børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og børn og unge, der modtager støttende eller tidligt forebyggende indsatser. Der er dog signifikant færre af de ældste 15-17-årige, der svarer, at de kan stole på deres rådgiver (hhv. 66 og 63 pct.). Tilsvarende er der signifikant færre piger, færre børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og færre børn og unge, der er anbragt sent (i alderen 13-17 år), som oplever, at de kan stole på deres børne- og ungerådgiver.

Figur 4.4 **Børnene og de unges svar på, om de kan stole på deres børne- og ungerådgiver – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 1.507 børn og unge i udsatte positioner, der har svaret, at de kender deres børne- og ungerådgiver (Figur 4.1).

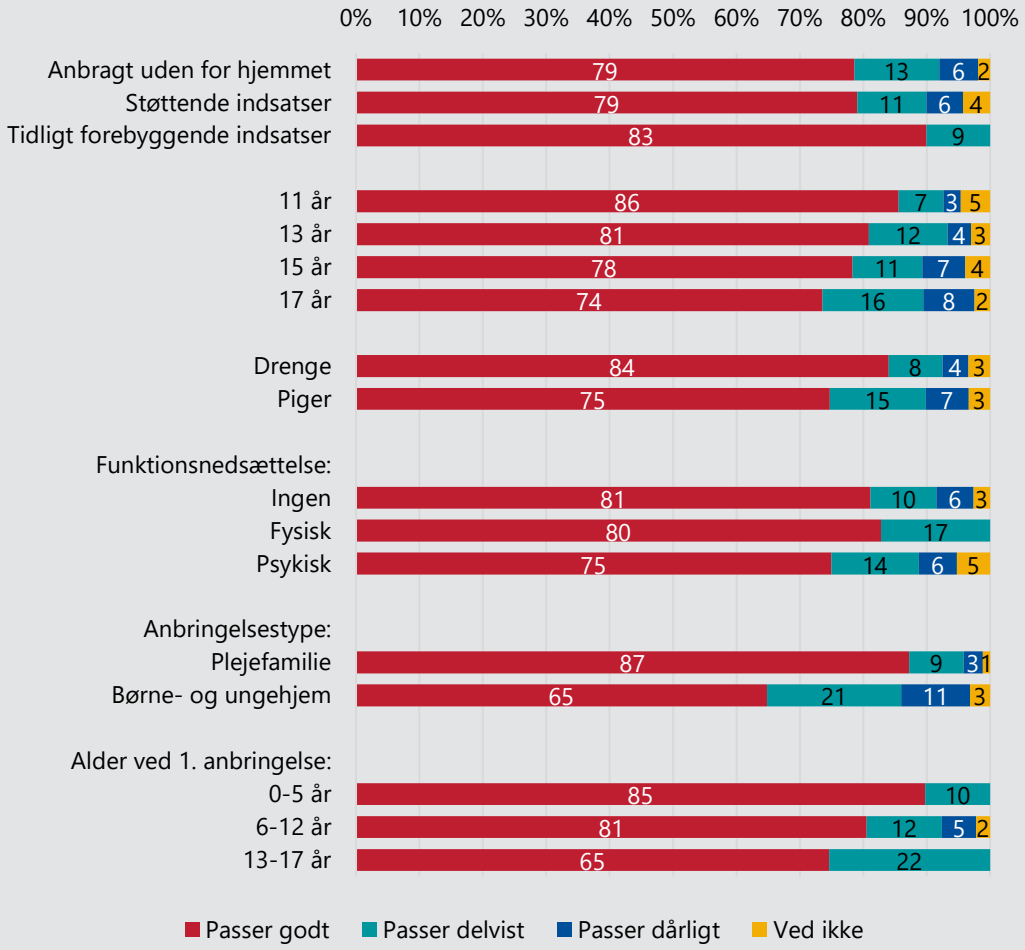
Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Lidt flere af børnene og de unge oplever, at deres børne- og ungerådgiver lytter til dem. Her svarer omkring 8 ud af 10 af børnene og de unge, at det passer meget godt, at deres børne- og ungerådgiver lytter til, hvad de siger (Figur 4.5).

Igen viser analyserne, at det gælder for signifikant færre af de ældste (15-17-årige) (hhv. 74 og 78 pct.), pigerne (75 pct.), dem, der er anbragt på børne- og ungehjem (65 pct.), og dem, der er anbragt første gang i alderen 13-17 år (65 pct.), at de oplever, at deres rådgiver lytter til dem. Analyserne finder desuden, at signifikant færre

børn og unge i udsatte positioner med psykiske funktionsnedsættelser (75 pct.) oplever, at deres rådgiver lytter til dem.

Figur 4.5 **Børnene og de unges svar på, om deres børne- og ungerådgiver lytter til, hvad de siger – opgjort i pct.**

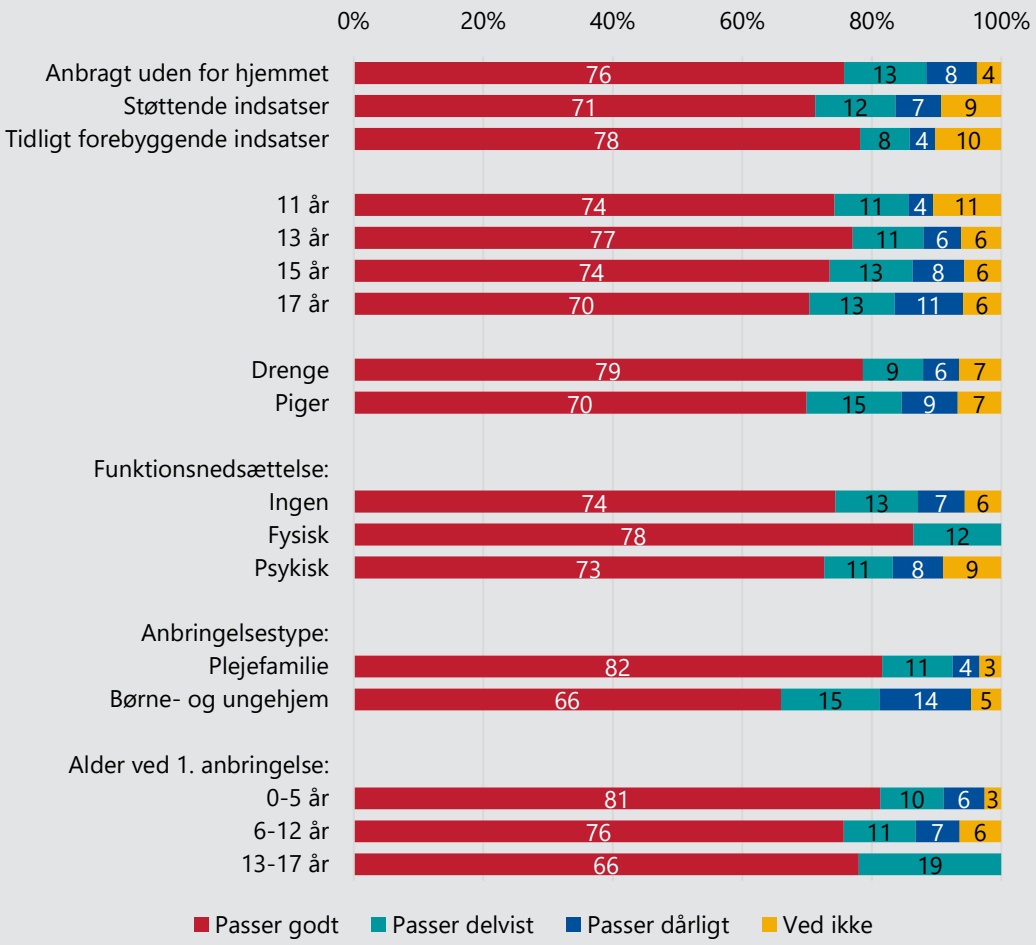
Anm.: Procentgrundlag: 1.507 børn og unge i udsatte positioner, der har svaret, at de kender deres børne- og ungerådgiver (Figur 4.1).

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Børnene og de unge er også spurgt til, om de oplever, at deres børne- og ungerådgiver tager deres meninger alvorligt. Her svarer 3 ud af 4 børn og unge i anbringelse, at det er tilfældet (Figur 4.6). Der er ikke signifikante forskelle på tværs af målgrupperne af børn og unge, der hhv. er anbragt uden for hjemmet, modtager støttende indsatser eller modtager tidligt forebyggende indsatser. Der er dog signifikant færre 17-årige (70 pct.), børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem

(66 pct.), og børn og unge, der er anbragt sent (i alderen 13-17 år) (66 pct.), som oplever, at deres rådgiver tager deres meninger alvorligt.

Figur 4.6 **Børnene og de unges svar på, om deres børne- og ungerådgiver tager deres meninger alvorligt – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 1.507 børn og unge i udsatte positioner, der har svaret, at de kender deres børne- og ungerådgiver (Figur 4.1).

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

4.3 Information fra børne- og ungerådgiveren

En af forudsætningerne for at inddrage børnene og de unge i deres egen sag er, at de får information fra børne- og ungerådgiveren om, hvad der skal ske i deres sag, hvornår det skal ske og hvorfor. Det handler således om, hvorvidt børnene og de

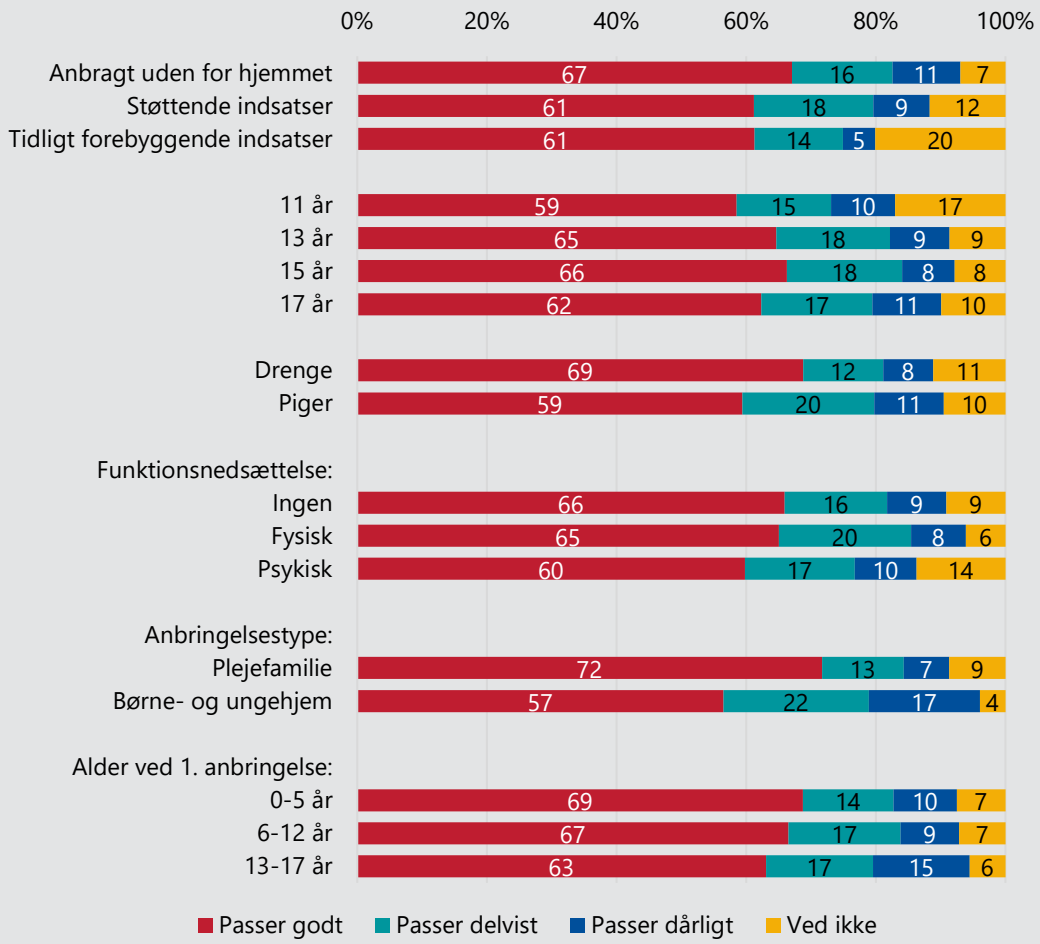
unge er oplyst om, hvad der skal drøftes på møder, de deltager i, og om de bliver informeret om eventuelle beslutninger, der efter møderne træffes i forbindelse med deres sag.

I trivselsundersøgelsen er børnene og de unges spurgt til, om de på forhånd ved, hvad der skal tales om, når de har møder med deres børne- og ungerådgiver. Dette svarer omkring halvdelen af børnene og de unge positivt på. Omkring en tredjedel af børnene og de unge svarer, at det delvist passer, at de ved, hvad der skal tales om på møderne, mens 10-15 pct. svarer, at det passer dårligt. Der viser sig den forskel, at signifikant flere børn og unge, der er anbragt i plejefamilie (55 pct.), på forhånd er informeret om, hvad møderne med deres rådgiver handler om, end det gælder for børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem (44 pct.). Faktisk svarer 18 pct. børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, at det passer dårligt, at de på forhånd ved, hvad der skal tales om, når de mødes med deres rådgiver. Ser vi på børnene og de unges alder, svarer signifikant flere af de 13-årige end de 11-årige, at de ved, hvad der skal tales om på møderne. Tilsvarende gælder for signifikant flere af de 17-årige sammenlignet med de 15-årige.

Samlet set er der tegn på, at der er en skævhed i informationsniveauet på tværs af anbringelsesform og på tværs af alder. Der kan derfor med fordel rettes opmærksomhed på at øge informationsniveauet til særligt de yngste og de børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem.

Vi har også spurgt børnene og de unge, om de oplever, at deres rådgiver forklarer dem, hvorfor beslutningerne i deres sag er, som de er (Figur 4.7). Ser vi på tværs af målgrupperne, er der lidt flere børn og unge (67 pct.), der er anbragt uden for hjemmet, der oplever, at deres børne- og ungerådgiver forklarer dem om de beslutninger, der træffes i deres sag. Ser vi på tværs af anbringelsesform oplever markant færre børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem (57 pct.), at de får forklaret, hvorfor beslutningerne i deres sag er, som de er. Der viser sig ydermere den forskel, at signifikant færre piger (59 pct.) og signifikant færre børn og unge med en psykisk funktionsnedsættelse (60 pct.) oplever at få forklaret, hvorfor de beslutninger, der træffes, er, som de er.

Figur 4.7 **Børnene og de unges svar på, om de oplever, at deres børne- og ungerådgiver forklarer dem, hvorfor beslutningerne i deres sag er, som de er – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 1.507 børn og unge i udsatte positioner, der har svaret, at de kender deres børne- og ungerådgiver (Figur 4.1).

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

4.4 Muligheder for indflydelse og oplevelse af støtte

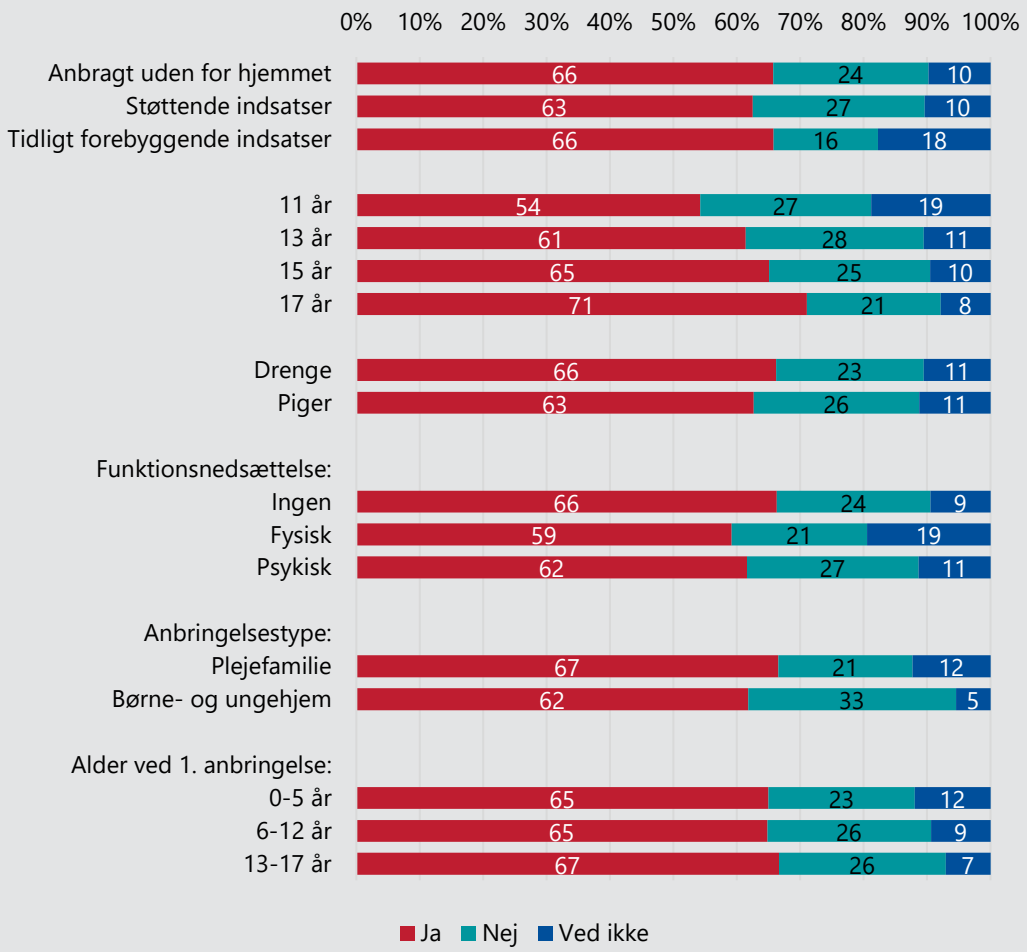
En af intentionerne med barnets lov er at styrke børn og unges rettigheder, og her er inddragelse af børnene og de unge i særligt fokus. Ifølge § 5, stk. 3 i barnets lov har børn og unge ret til at blive inddraget i beslutninger, der vedrører dem. Der er ikke fastsat en specifik alder for inddragelse, men § 5, stk. 4 i barnets lov tillader undtagelser i særlige tilfælde, hvor barnet eller den unges alder eller forhold taler

imod det. Sagsbehandlingen skal sikre, at børn og unge kan deltage aktivt og med respekt for deres forskelligheder (barnets lov § 8). Som hovedregel skal børnene og de unges holdninger og synspunkter altid tilvejebringes.

For at belyse børnene og de unges muligheder for indflydelse og oplevelse af støtte har vi spurgt børnene og de unge, om de ved, at deres børne- og ungerådgiver skal spørge om deres holdning til det, der skal tages beslutning om, inden det bliver besluttet, hvad der skal ske, og om de oplever at være blevet spurgt om deres holdning til det, der skulle tages beslutning om. Vi har også spurgt dem, om de oplever, at deres børne- og ungerådgiver lytter til deres ønsker, om de oplever at blive inddraget i de beslutninger, der tages i deres sag, og om de samlet set oplever at have lige så stor indflydelse på kommunens beslutninger i deres sag, som de gerne vil. Børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, er endvidere spurgt til, om de blev taget med på råd, da det blev bestemt, at de skulle bo der, hvor de bor nu, mens både børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og børn og unge, der modtager støttende eller tidligt forebyggende indsatser, er spurgt til, om de føler, de får den hjælp og støtte, de har behov for.

Samlet set svarer 66 pct. børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, at de ved, at deres børne- og ungerådgiver skal spørge dem om deres holdning til det, der skal tages beslutning om, inden det besluttes, hvad der skal ske (Figur 4.8). Samtidig svarer hhv. 25 pct. af børnene og de unge nej og 10 pct., at de ikke ved det. Det betyder, at samlet set en tredjedel børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, svarer nej eller ved ikke til, om de ved, at deres rådgiver skal spørge om deres holdninger, inden der træffes beslutninger om, hvad der skal ske i deres sag. Der er ikke signifikante forskelle på målgruppernes besvarelser, men der viser sig den signifikante forskel, at flere af de 15- og 17-årige ved, at deres rådgiver skal spørge dem, om deres holdning til det, der skal tages beslutning om, inden det besluttes, hvad der skal ske.

Figur 4.8 **Børnene og de unges svar på, om de ved, at deres børne- og ungerådgiver skal spørge dem om deres holdning til det, der skal tages beslutning om, inden det besluttes, hvad der skal ske – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 1.507 børn og unge i udsatte positioner, der har svaret, at de kender deres børne- og ungerådgiver (Figur 4.1).

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

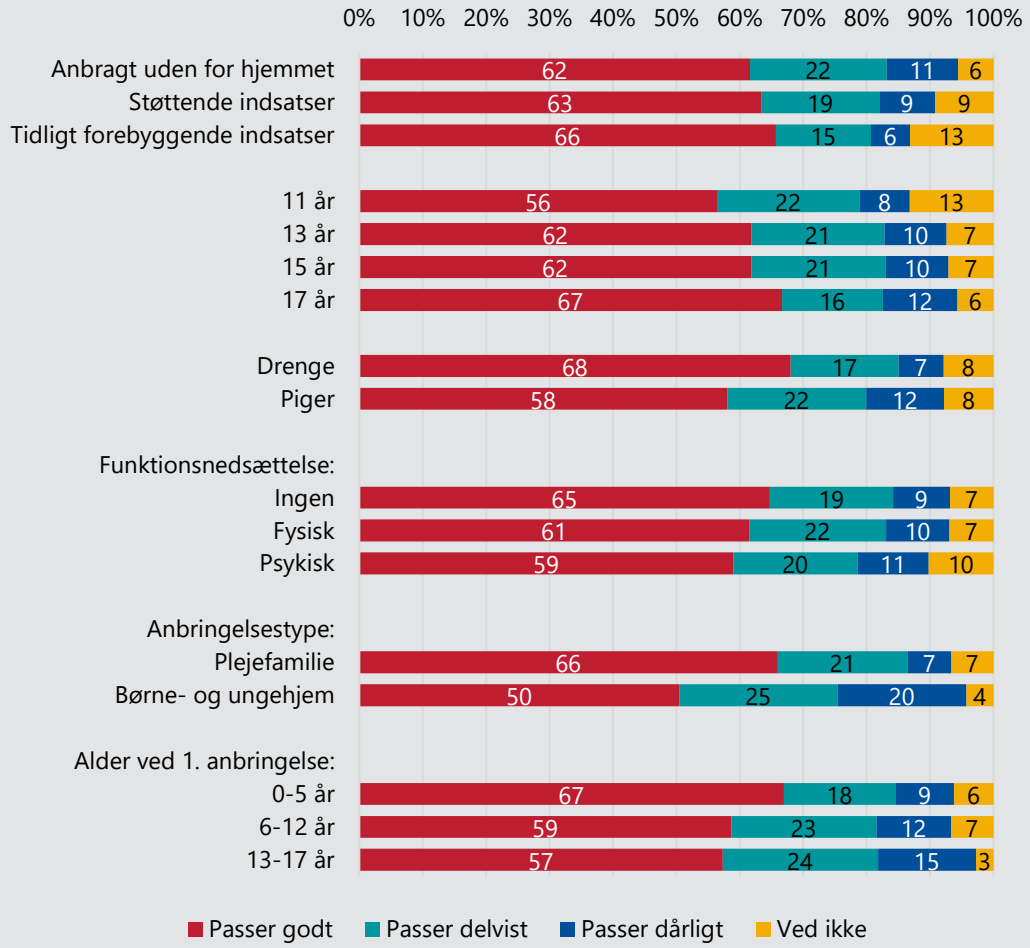
Direkte adspurgt, om børnene og de unge oplever at blive inddraget i de beslutninger, der bliver taget om dem, svarer 62 pct. børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, at det er tilfældet (Figur 4.9). 22 pct. svarer, at det delvist passer, mens 17 pct. svarer, at det passer dårligt, eller at de ikke ved, om de bliver inddraget i de beslutninger, der bliver taget i deres sag.

Der er ingen signifikante forskelle på oplevelsen af at blive inddraget på tværs af børn og unge i anbringelse, der modtager støttende indsatser, eller som modtager

tidligt forebyggende indsatser. Dog er der signifikant flere af de 17-årige, som oplever at blive inddraget i beslutningerne. Omvendt er der signifikant færre piger, børn og unge med psykiske funktionsnedsættelser og børn og unge, der er blevet anbragt, efter de er fyldt 6 år, der oplever, at de bliver inddraget i de beslutninger, der bliver taget i deres sag.

Ser vi på tværs af de spørgsmål, vi har stillet børnene og de unge, tegner der sig det billede, at der for hvert spørgsmål er en gruppe på omkring 10 pct. af børnene og de unge, der ikke ved, at deres rådgiver skal spørge dem til deres holdning, før der træffes beslutninger i deres sag, som ikke oplever at være blevet spurgt til deres holdning, som ikke oplever sig lyttet til, og som ikke oplever sig inddraget i de beslutninger, der tages i deres sag.

Figur 4.9 **Børnene og de unges svar på, om de oplever, at de bliver inddraget i de beslutninger, der bliver taget i deres sag – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 1.506 børn og unge i udsatte positioner, der har svaret, at de kender deres børne- og ungerådgiver (Figur 4.1).

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Målgruppen af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, er specifikt spurgt til, om de blev taget med på råd, da det blev bestemt, at de skulle bo der, hvor de bor nu. 30 pct. svarer ja til, at de blev taget med på råd i denne beslutning. Omvendt svarer 52 pct. nej til, at de blev taget med på råd, da det blev besluttet, at de skulle bo der, hvor de bor nu. 18 pct. svarer, at de ikke husker det, eller at de ikke ved det. Over halvdelen af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, svarer således, at de ikke blev taget med på råd, da det blev besluttet, at de skulle bo der, hvor de bor nu. Det gælder særligt for de 15- og 17-årige, dem, der er karakte-

riseret ved at have en høj grad af kompleksitet i deres liv, dem, der er anbragt på børne- og ungehjem, og dem, der er blevet anbragt, efter de er fyldt 6 år.

Børnene og de unge er også spurgt, om de samlet set oplever at have lige så stor indflydelse på kommunens beslutninger i deres sag, som de gerne vil. Her svarer godt halvdelen af børnene og unge, at de oplever, at de har lige så stor indflydelse på kommunens beslutninger i deres sag, som de gerne vil have. 21-31 pct. svarer, at de gerne vil have mere indflydelse på kommunens beslutninger i deres sag, og andelen er størst blandt børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet. Kun 2 pct. af hhv. børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og børn og unge, der modtager støttende indsatser, svarer, at de gerne vil have mindre indflydelse på beslutningerne.

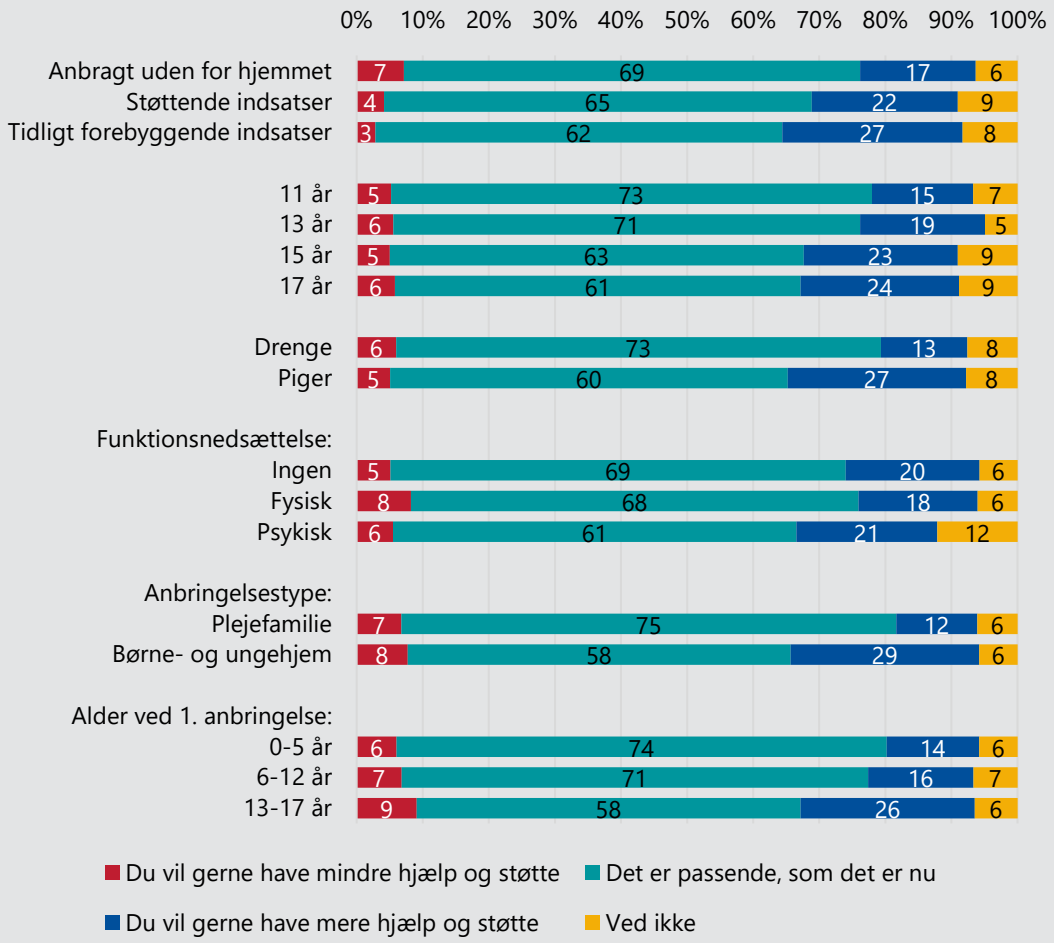
Selvom omkring 80 pct. af børnene og de unge oplever, at deres børne- og ungerådgiver lytter til deres ønsker, og 62-66 pct. oplever, at de bliver inddraget i de beslutninger, der bliver taget i deres sag, svarer 21-31 pct. af børnene og de unge således, at de gerne vil have mere indflydelse, end de har, på de beslutninger, der træffes i deres sag.

Ser vi på tværs af målgrupperne i trivselsundersøgelsen, viser der sig det mønster, at flere børn og unge i de mere indgribende indsatser svarer, at de gerne vil have mere indflydelse på kommunens beslutninger i deres sag. Dette viser sig ved, at der er signifikant flere børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og børn og unge, der modtager støttende indsatser, der svarer, at de gerne vil have mere indflydelse på beslutningerne (hhv. 31 og 27 pct.). Inden for målgruppen af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, svarer 46 pct. børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, at de gerne vil have mere indflydelse på beslutningerne. Der er således markant flere børn og unge i denne målgruppe, der gerne vil have mere indflydelse.

Analyserne viser også, at der er signifikant flere af de 15- og 17-årige, af pigerne og af gruppen af børn og unge med psykiske funktionsnedsættelser og af dem, der er blevet anbragt sent i deres liv (i alderen 13-17 år), der svarer, at de gerne vil have mere indflydelse på beslutningerne i deres sag.

I trivselsundersøgelsen er børnene og de unge spurgt til, om de samlet set føler, at de får den hjælp, de har behov for (Figur 4.10). Størstedelen af børnene og de unge svarer, at de føler, at den hjælp og støtte, de får nu, er passende (62-69 pct.). 3-7 pct. svarer, at de gerne vil have mindre hjælp og støtte, mens 17-27 pct. svarer, at de gerne vil have mere hjælp og støtte. Mens omkring hver femte af de børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, eller som modtager støttende indsatser, føler, at de gerne vil have mere hjælp og støtte end den, de oplever at få, gælder dette for mere end hvert fjerde barn eller ung, der modtager tidligt forebyggende indsatser. Denne forskel er statistisk signifikant.

Figur 4.10 Børnene og de unges svar på, om de føler, at de får den hjælp, de har behov for – opgjort i pct.

Anm.: Procentgrundlag: 1.506 børn og unge i udsatte positioner, der har svaret, at de kender deres børne- og ungerådgiver (Figur 4.1).

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Ser vi nærmere på forskellene mellem undergrupperne af børn og unge, er der signifikant flere 15- og 17-årige, signifikant flere piger, signifikant flere børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og signifikant flere børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet første gang som 13-17-årige, der svarer, at de gerne vil have mere hjælp og støtte.

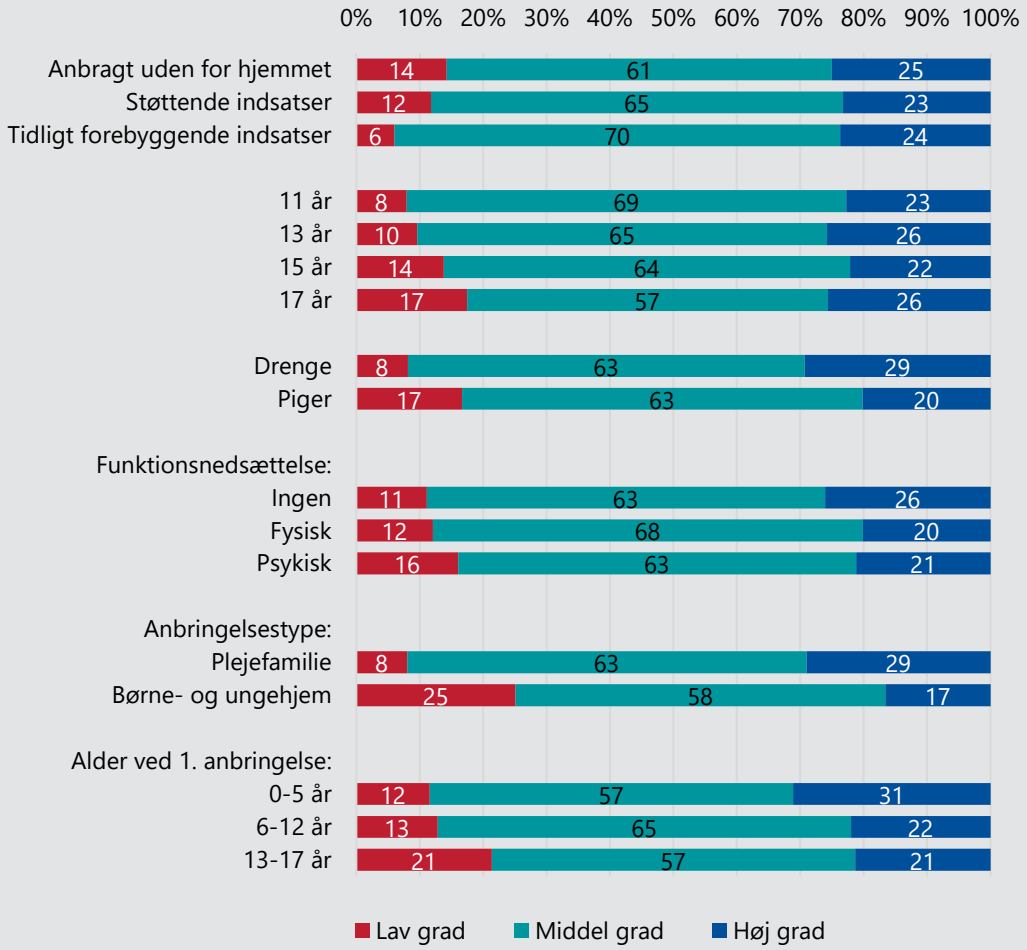
4.5 Børnene og de unges samlede oplevelse af inddragelse

I de foregående afsnit har vi set på børnene og de unges kendskab og relation til deres børne- og ungerådgiver og deres oplevelse af information om og muligheder for indflydelse på deres sag. I dette afsnit giver vi et billede af, hvor inddraget børnene og de unge samlet set føler sig, på tværs af de forskellige dimensioner for inddragelse – hhv. relation, information og indflydelse. Med udgangspunkt i disse tre inddragelsesdimensioner har vi dannet et samlet mål for børnene og de unges oplevelse af inddragelse i sagsbehandlingen. Dette ved at konstruere et såkaldt formativt indeks, der samler information om børnene og de unges besvarelser på spørgsmålene inden for de tre dimensioner for inddragelse (se afsnit 14.5 for nærmere beskrivelse af konstruktionen af det samlede mål for inddragelse).

Figur 4.11 viser børnene og de unges samlede oplevelse af inddragelse i sagsbehandlingen. Som det fremgår af figuren, oplever 23-25 pct. af børnene og de unge en høj grad af inddragelse, mens 61-70 pct. af børnene og de unge oplever en middel grad af inddragelse. Andelen af børn og unge, der oplever en lav grad af inddragelse, er størst blandt børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet. Det gælder for 14 pct. af børnene og de unge.

Sammenlignes disse resultater med den tilsvarende analyse i Trivselsundersøgelsen 2023, er andelen af børn og unge, der oplever en middel grad af inddragelse, steget en smule. For børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, er andelen steget fra 55 til 61 pct., for børn og unge, der modtager støttende indsatser, er andelen steget fra 62 til 65 pct., mens andelen for børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, er steget fra 66 til 70 pct. Samtidig er andelen af børn og unge, der oplever en lav grad af inddragelse, faldet. I Trivselsundersøgelsen 2023 oplevede 18 pct. børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet i 2023, en lav grad af inddragelse mod 14 pct. i 2025. 17 pct. børn og unge, der modtager støttende indsatser, svarede i 2023, at de oplevede en lav grad af inddragelse. Dette er i Trivselsundersøgelsen 2025 faldet til 12 pct. Blandt børnene og de unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, svarede 11 pct. i 2023, at de oplevede en lav grad af inddragelse. I 2025 gælder dette for 6 pct. Det er ikke undersøgt, om disse forskelle fra 2023 til 2025 er statistisk signifikante. Forskellene viser dog spæde tegn på en positiv udvikling i børnene og de unges oplevelse af inddragelse, hvilket er positivt set i lyset af, at øget inddragelse af børnene og de unge er et centralt fokusområde i barnets lov, som trådte i kraft 1. januar 2024. Den samme spæde tendens kan ses i Dansk Socialrådgivers egen undersøgelse blandt børne- og ungerådgivere i 2025, hvor mere end halvdelen af de adspurgte trods øget omfang af arbejdsopgaver svarer, at inddragelsen af børn og unge er forbedret (Dansk Socialrådgiverforening, 2025).

Figur 4.11 Børnene og de unges samlede oplevelse af inddragelse i sagsbehandlingen – opgjort i pct.

Anm.: Procentgrundlag: 1.169 børn og unge i udsatte positioner, der har svaret, at de kender deres børne- og ungerådgiver (Figur 4.1).

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Ser vi nærmere på gruppen af børn og unge, der oplever en lav grad af inddragelse, ses den tendens, at der er signifikant flere børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, der oplever en lav grad af inddragelse. Det gælder for 25 pct. af børnene og de unge. Derudover ses de tendenser, at der er signifikant flere 15- og 17-årige, piger og børn og unge med psykisk funktionsnedsættelse, der oplever en lav grad af inddragelse.

Som beskrevet i indledningen til kapitlet om inddragelse af børnene og de unge, viser flere studier, at en god og tillidsfuld relation mellem børnene, de unge og deres

børne- og ungerådgiver er helt afgørende for, om børnene eller de unge oplever sig inddraget i sagsbehandlingen (Bijleveld, Dedding & Bunders-Aelen, 2015). Samtidig har vi en forventning om, at mange skiftende børne- og ungerådgivere kan udfordre relationen mellem børnene, de unge og deres rådgiver, hvilket kan påvirke børnene og de unges oplevelse af inddragelse. Derfor har vi undersøgt, om der er sammenhæng mellem antallet af børne- og ungerådgivere, børnene og de unge har haft de seneste 2 år, og deres samlede oplevelse af inddragelse. Sammenhængen er kun undersøgt for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og børn og unge, der modtager støttende indsatser[10].

Som det var tilfældet i Trivselsundersøgelsen 2023 viser sammenhængsanalysen, at der er en tydelig og statistisk signifikant sammenhæng mellem antallet af børne- og ungerådgivere de seneste 2 år og børnene og de unges oplevelse af inddragelse. Børn og unge, der kun har haft én børne- og ungerådgiver i perioden, er således den gruppe børn og unge, hvor flest oplever en høj grad af inddragelse (30 pct. blandt børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og 32 pct. blandt børn og unge, der modtager støttende indsatser). Omvendt oplever en større andel børn og unge, der har haft fire eller flere forskellige rådgivere de seneste 2 år, en lav grad af inddragelse (hhv. 21 pct. blandt børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og 31 pct. blandt børn og unge, der modtager støttende indsatser). Med Trivselsundersøgelsen 2025 kan vi således bekræfte formodningen om sammenhæng mellem antal skift i rådgivere og børnene og de unges oplevelse af inddragelse.

4.6 Opsamling på inddragelse

I dette kapitel har vi set nærmere på, hvordan antallet af børne- og ungerådgivere over de seneste 2 år hænger sammen med børnene og de unges oplevelse af at blive inddraget. Ligesom tidligere undersøgelser finder vi en tydelig og statistisk signifikant sammenhæng: Jo flere skift i rådgivere, desto lavere oplevelse af inddragelse – både blandt børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og børn og unge, der modtager støttende indsatser.

Når vi ser samlet på børnene og de unges oplevelse af relationen til deres børne- og ungerådgiver, er der flere, der oplever at blive lyttet til og taget alvorligt, end som oplever, at de kan betro sig til deres rådgiver, og at de kan stole på vedkommende. Dette er i tråd med resultaterne fra Trivselsundersøgelsen 2023. Det tyder på, at inddragelse fortsat opleves sådan, at børnene og de unge ved, at rådgiveren lytter aktivt – men endnu ikke i en grad, hvor de har tillid nok til at dele deres inderste tanker og følelser. Det gælder særligt for børn og unge, der er anbragt på

[10] Målgruppen af børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, er ikke stor nok til at gennemføre sammenhængsanalysen.

børne- og ungehjem, de ældste 15- og 17-årige, piger og dem, der er blevet anbragt sent (i alderen 13-17 år).

Det er dog afgørende, at børn og unge føler sig trygge nok til at fortælle deres rådgiver, hvordan de har det. Kun med denne viden kan der etableres en reel dialog mellem rådgiveren og barnet eller den unge om eventuelle trivselsproblemer og dermed sikre, at indsatsen tilpasses barnet eller den unges aktuelle behov.

Siden sidst

Resultaterne af undersøgelsen af inddragelse af børnene og de unge i sagsbehandlingen er i overvejende grad i overensstemmelse med fundene i Trivselsundersøgelsen 2023.

Der er dog en lille tendens til, at børnene og de unge i 2025 oplever færre skift i børne- og ungerådgivere end i 2023. Derudover er der indikationer af, at andelen af børn og unge, der oplever en middel grad af inddragelse, er steget en smule, mens børn og unge, der oplever en lav grad af inddragelse, er faldet. Det er en tendens, der gælder for både børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, børn og unge, der modtager støttende indsatser, og børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser.

Figurer til sammenligning i Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner 2023: Figur 8.8 (s. 146) og Figur 8.9 (s. 147).

5 Rettigheder

I en dansk kontekst blev der for første gang for alvor sat fokus på børn og unges rettigheder i forbindelse med Folketingets ratificering af FN's Børnekonvention i 1991 (Udenrigsministeriet, 1992) og Graversen-udvalgets påpegning af de manglende retlige rammer for børn og unge i bistandsloven i 1992 (jf. betænkning nr. 1212, 1990). Danmarks ratificering af FN's Børnekonvention gav ydermere anledning til oprettelsen af Børnerådet, der er et statsligt råd, som bidrager med uafhængig rådgivning og overvågning af børneområdet (Børnerådet, 2024).

Med Børnene Først-reformen er der endnu en gang sat fokus på at styrke børn og unges rettigheder. En af de politiske målsætninger med reformen er, at flere børn og unge i udsatte positioner skal kende til og gøre brug af deres rettigheder, og med indførelsen af barnets lov i 2024 er der nu lagt ekstra vægt på at styrke børn og unges stemme i deres egen sag ved at give dem flere rettigheder.

I regi af trivselsundersøgelsen undersøger vi, om flere børn og unge i udsatte positioner kender til og gør brug af deres rettigheder. I det følgende belyses børnene og de unges kendskab til og brug af rettigheder i relation til:

- Retten til at få hjælp.
- Retten til at have en bisidder med til møder.
- Retten til at klage over afgørelser[11], der er truffet.

Det skal bemærkes, at spørgsmålene i denne del af undersøgelsen kun er stillet til de børn og unge, der modtager støtte i regi af barnets lov. Disse spørgsmål er således ikke stillet til de børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov.

De væsentligste resultater af kapitlets analyser er:

- 51-68 pct. af børnene og de unge ved, at de har ret til at få hjælp eller støtte fra kommunen, hvis de har brug for det.
- Sammenlignet med de børn og unge, der modtager støttende eller tidligt forebyggende indsatser, er der signifikant flere børn og unge i anbringelse, der ved, at de har ret til at få hjælp.
- Andelen, der ved, at de har ret til at få hjælp, er lavest blandt børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser.

[11] I spørgeskemaet til børnene og de unge har vi anvendt formuleringen 'beslutninger' i stedet for 'afgørelser' for at anvende et sprog, børnene og de unge kender.

- 80 pct. børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, ved, at de har ret til at have en bisidder med til møder. Det gælder tilsvarende for hhv. 70 og 56 pct. børn og unge, der modtager støttende indsatser eller tidligt forebyggende indsatser.
- 35 pct. børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og 47 pct. børn og unge, der modtager støttende indsatser, kender ikke til deres ret til at klage, hvis de ikke er enige i kommunens beslutninger.

Ovenstående resultater af undersøgelsen af børnene og de unges kendskab til deres rettigheder præsenteres detaljeret i de følgende afsnit.

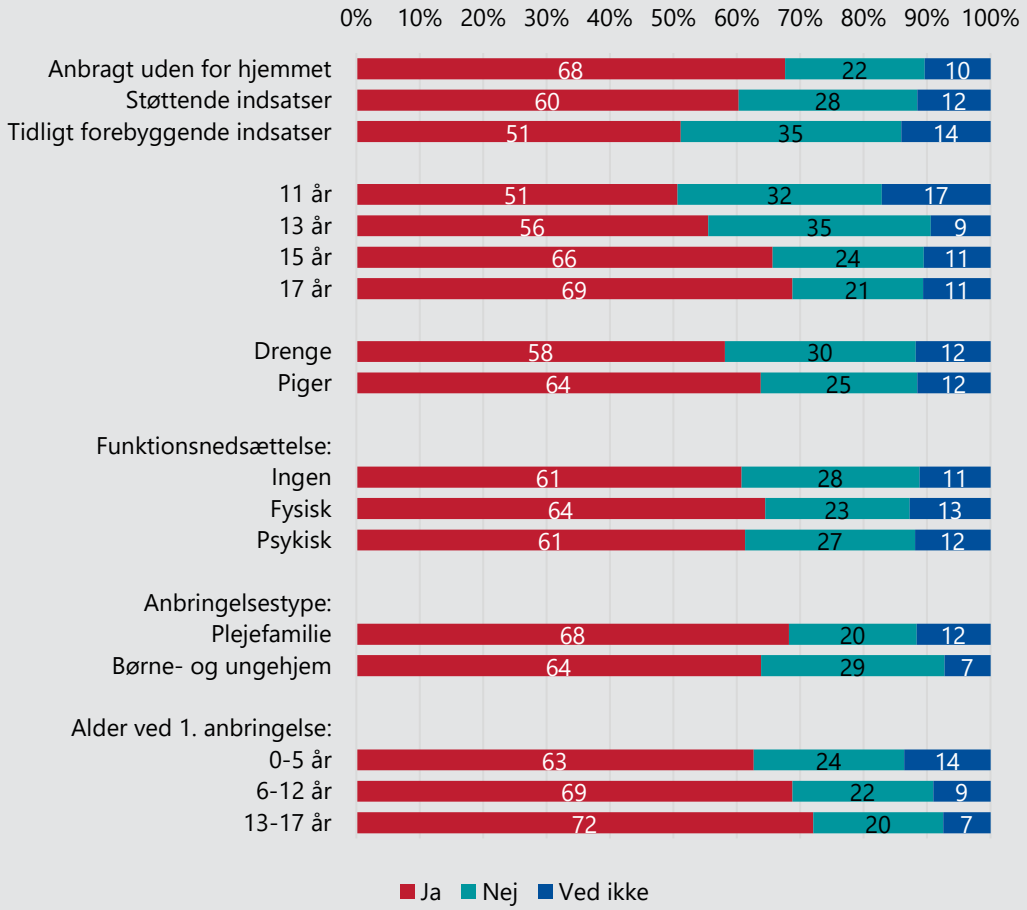
5.1 Retten til at få hjælp

Barnets lov har til formål at tilbyde rådgivning, hjælp og støtte til børn og unge for at forebygge sociale problemer og for at imødekomme særlige behov som følge af nedsat funktionsevne eller særlige sociale problemer (barnets lov § 1, jf. LBK nr. 890 af 19/06/2024). Loven præciserer, at alle børn og unge, der opholder sig lovligt i Danmark, har ret til hjælp (barnets lov § 4). Ifølge § 5 i barnets lov har børn og unge med behov for særlig støtte ret til omsorg, tryghed og beskyttelse for at opnå udvikling, læring, sundhed og trivsel i sociale fællesskaber. Dette svarer til rettighederne i FN's Børnekonvention.

51-68 pct. af børnene og de unge svarer bekræftende på, at de ved, at de har nogle rettigheder (Figur 5.1). Andelen er størst blandt børn og unge i anbringelse, hvor 68 pct. svarer, at de ved, at de har rettigheder. Omvendt er andelen lavest hos målgruppen af børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, hvor lige omkring halvdelen ved, at de har rettigheder. På tværs af målgrupperne i undersøgelsen er der 32-49 pct. af børnene og de unge, der svarer nej eller ved ikke til, om de ved, at de har nogle rettigheder. Her er andelen størst blandt de børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser. Signifikant flere, der modtager mere indgribende indsatser i form af anbringelse og støttende indsatser, ved således, at de har nogle rettigheder.

Ser vi nærmere på de børn og unge, der svarer nej eller ved ikke til, om de ved, at de har nogle rettigheder, hvis de har brug for hjælp og støtte fra kommunen, gælder dette signifikant flere af de yngste børn og unge (de 11- og 13-årige), drenge, børn og unge, der har en lavere grad af kompleksitet i deres liv, og børn og unge, der er blevet anbragt, inden de fyldte 12 år.

Figur 5.1 **Børnene og de unges svar på, om de ved, at de har nogle rettigheder, hvis de har brug for hjælp og støtte fra kommunen – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 2.461 børn og unge i udsatte positioner.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

5.2 Retten til at have en bisidder med til møder

Alle har ret til at have en bisidder med, når de deltager i møder med offentlige myndigheder. Denne ret er også fastlagt i barnets lov § 6, hvor det står, at *Et barn eller en ung, hvis sag behandles efter denne lov, har ret til at lade sig bistå af andre på ethvert tidspunkt af sagens behandling* (barnets lov § 6, jf. LBK nr. 890 af 19/06/2024). Det betyder, at børn og unge har ret til at få støtte fra en bisidder under møder og samtaler.

En bisidder er en person, der kan støtte børnene eller de unge før, under og efter et møde med myndighederne, hjælpe med at forberede dem til mødet, sørge for, at de ved, hvad der skal ske, og assistere dem i at udtrykke deres egne tanker og ønsker.

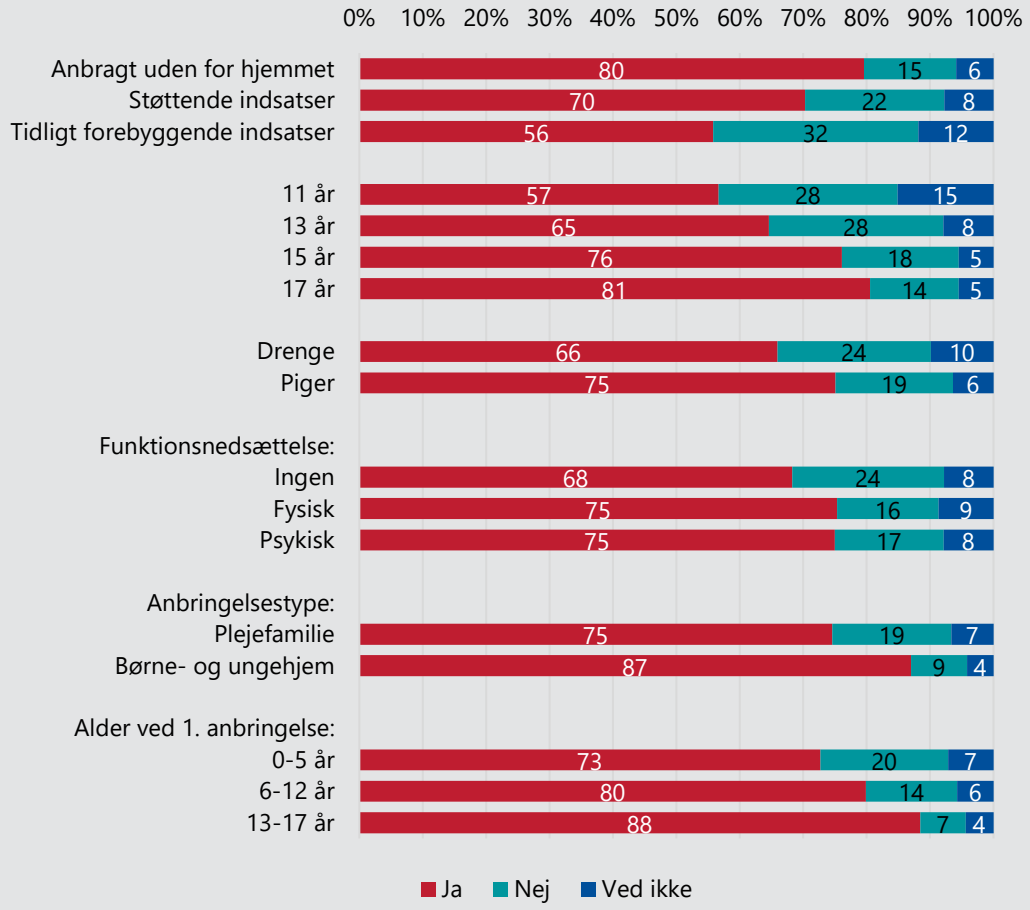
Ifølge § 6 i barnets lov er det kommunens ansvar at informere børnene eller de unge om deres ret til at have en bisidder med. Det betyder, at alle børn og unge skal oplyses om deres ret til at få støtte.

Der findes ikke officielle statistikker, der viser, hvor mange børn eller unge der benytter sig af at have en bisidder med til møder eller samtaler. Børns Vilkår oplyser i rapporten "Svigt af børn 2024", at 570 børn og unge fik en bisidder fra Børns Vilkår i 2023, og at 6.694 børn og unge har haft en bisidder fra Børns Vilkår i forbindelse med sager i kommunen eller Familieretshuset siden ordningens start i 2008 (Børns Vilkår, 2024).

I trivselsundersøgelsen har vi spurgt børnene og de unge, om de ved, at de har ret til at have en bisidder med til møder og samtaler med kommunen. 80 pct. børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, svarer, at de ved, at de har ret til at have en bisidder med til møder. Det gælder tilsvarende for hhv. 70 og 56 pct. børn og unge, der modtager støttende indsatser eller tidligt forebyggende indsatser (Figur 5.2). Også her er andelen signifikant større blandt børn og unge i mere indgribende indsatser, altså blandt børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og blandt børn og unge, der modtager støttende indsatser. Ser vi nærmere på målgruppen af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, er der forskel på grupperne af børn og unge, der er anbragt hhv. i plejefamilie eller på børne- og ungehjem. Mens 75 pct. børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, ved, at de har ret til at have en bisidder med til møder, gælder dette 87 pct. børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem.

Blandt børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, er der omkring 20 pct., der svarer nej eller ved ikke til, om de ved, at de har ret til at have en bisidder med til møder. Tilsvarende gælder for hhv. 30 og 44 pct. børn og unge, der modtager støttende indsatser eller tidligt forebyggende indsatser. Det gælder signifikant flere 11-årige, drenge, børn og unge med en lavere grad af kompleksitet i deres liv, børn og unge med enten en fysisk eller en psykisk funktionsnedsættelse og børn og unge, der er anbragt, inden de fyldte 6 år, at de i lavere grad ved, at de har ret til at have en bisidder med til møder.

Figur 5.2 **Børnene og de unges svar på, om de ved, at de har ret til at have en bisidder med til møder og samtaler med kommunen – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 2.461 børn og unge i udsatte positioner.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Vi har også spurgt børnene og de unge, om de faktisk har haft en bisidder med til møder eller samtaler med kommunen (ikke vist i figur). Samlet set svarer 68 pct. børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og børn og unge, der modtager støttende indsatser, bekræftende på dette. Tilsvarende gælder det for 53 pct. børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser. Andelen, der har haft en bisidder med til møder, er signifikant højere blandt piger, børn og unge, der har en høj grad af kompleksitet i deres liv, og børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem.

5.3 Retten til at klage

Ifølge barnets lov har børn og unge, der er fyldt 10 år, ret til at klage over en række forskellige typer afgørelser (barnets lov §§ 145 og 146, jf. LBK nr. 890 af 19/06/2024). Det gælder fx afgørelser om støttende indsatser, afgørelser om anbringelse med og uden samtykke, valg af anbringelsessted og afgørelser om skift i anbringelsessted, ligesom det gælder afgørelser om hjemgivelse og samvær.

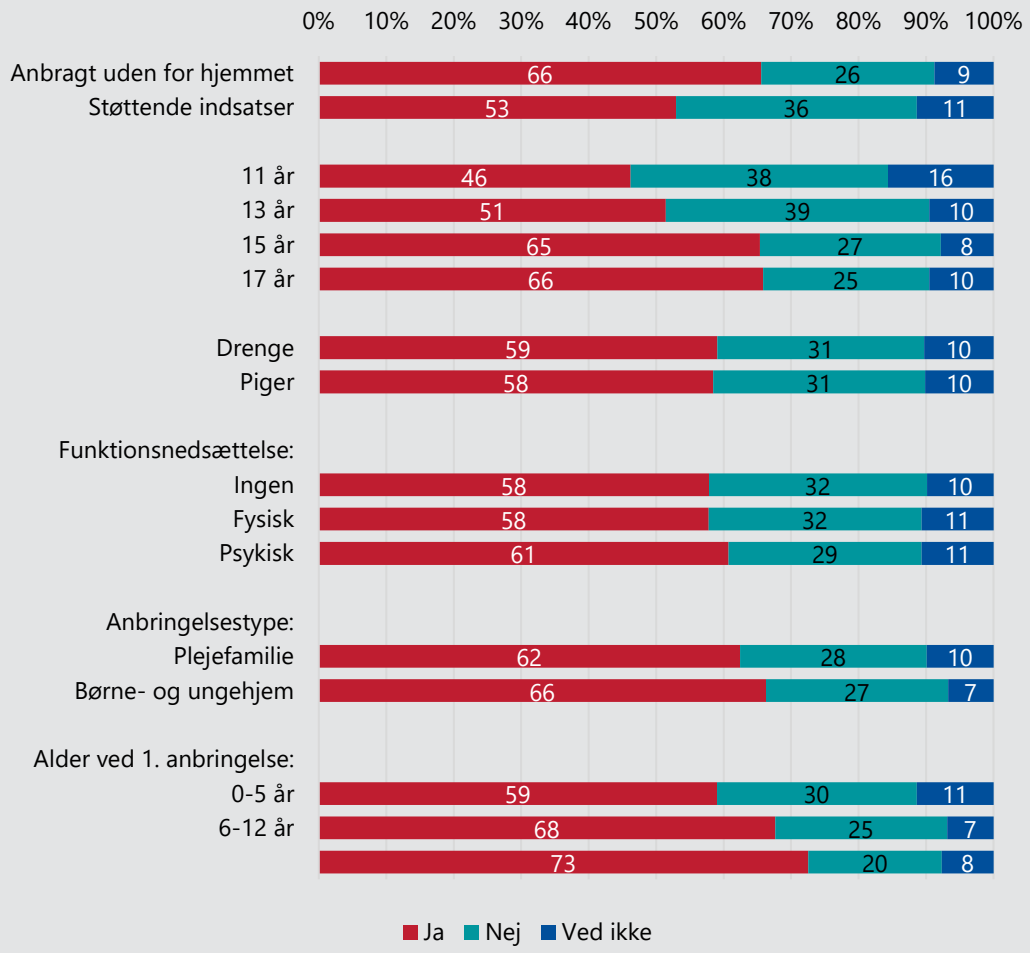
Spørgsmålene om børnene og de unges kendskab til retten til at klage er som følge af ovenstående kun stillet til børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og børn og unge, der modtager støttende indsatser[12].

Der er især børn og unge i anbringelse, der ved, at de har ret til at klage over en afgørelse, hvor 66 pct. af børnene og de unge svarer bekræftende på, at de kender deres ret til at klage (Figur 5.3). Tilsvarende gør sig gældende for 53 pct. børn og unge, der modtager støttende indsatser. Samtidig er der 35 pct. børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og 47 pct. børn og unge, der modtager støttende indsatser, der svarer nej eller ved ikke til, om de kender deres ret til at klage, hvis de ikke er enige i kommunens beslutninger.

Det er særligt de yngste (11- og 13-årige), der ikke kender deres ret til at klage. Andelen, der ikke kender deres ret til at klage, er også signifikant større blandt børn og unge, der har en lavere grad af kompleksitet i deres liv, og børn og unge, der er blevet anbragt tidligt og før deres fyldte sjette år.

[12] Børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, har ikke samme ret til at klage over afgørelserne omkring deres indsats.

Figur 5.3 **Børnene og de unges svar på, om de ved, at de har ret til at klage, hvis de ikke er enige i kommunens beslutninger – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 1.963 børn og unge i udsatte positioner.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Børnene og de unge er endvidere spurgt, om de på et eller flere tidspunkter har klaget over en af kommunens afgørelser i deres sag. Hver fjerde af de børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, svarer, at de har prøvet at klage over en afgørelse. Tilsvarende gælder for hvert femte af de børn og unge, der modtager støttende indsatser. På tværs af grupperne af børn og unge er der signifikant flere af de 15- og 17-årige og signifikant flere piger, der svarer, at de har prøvet at klage. Inden for målgruppen af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, er der signifikant og markant flere børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, der har prøvet at klage (35 pct.), ligesom der er signifikant og markant flere blandt de børn og unge, der er blevet anbragt første gang, efter de er fyldt 13 år (34 pct.).

De af børnene og de unge, der har svaret, at de ikke har klaget over en eller flere af kommunens afgørelser, er spurgt til, hvad årsagen er til, at de ikke har klaget. 64 pct. svarer, at de ikke har haft behov for at klage over en afgørelse. 20 pct. svarende til hvert femte barn eller ung svarer, at de ikke har klaget over en afgørelse, fordi de ikke vidste, at de havde ret til at klage. Det er positivt, at så mange af børnene og de unge ikke oplever at have haft behov for at klage over en afgørelse. Omvendt er det bekymrende, at en femtedel ikke har klaget, fordi de ikke vidste, at de kunne. Det understreger, at børnene og de unge kun kan tage handling på eget liv og egen sag, hvis de kender til deres rettigheder.

5.4 Opsamling på rettigheder

Som beskrevet indledningsvis i kapitlet er der med Børnene Først-reformen sat fokus på børn og unges rettigheder. Dette har bl.a. resulteret i den politiske målsætning om, at flere børn og unge i udsatte positioner skal kende til og gøre brug af deres rettigheder.

Med trivselsundersøgelsen finder vi, at 51-68 pct. børn og unge i udsatte positioner ved, at de har nogle rettigheder, hvis de har brug for hjælp og støtte fra kommunen, at 56-80 pct. ved, at de har ret til at have en bisidder med til møder med kommunen, og at 53-66 pct. af børnene og de unge ved, at de har ret til at klage over en afgørelse i deres sag, hvis ikke de er enige med kommunen. Omvendt finder vi også at 32-49 pct. af børnene og de unge ikke ved, at de har nogle rettigheder, at 21-44 pct. af børnene og de unge ikke ved, at de har ret til at have en bisidder med til møder, og at 35-47 pct. af børnene og de unge ikke ved, at de har ret til at klage over en afgørelse. En femtedel af børnene og de unge har ikke klaget over en afgørelse, fordi de ikke kendte til deres ret hertil. Det understreger, at forudsætningen for, at børnene og de unge kan tage handling over deres eget liv er, at de kender til deres rettigheder.

Trivselsundersøgelsen viser, at signifikant færre børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, kender til og gør brug af deres rettigheder. Derudover viser undersøgelsen, at piger i udsatte positioner i højere grad end drenge i udsatte positioner har kendskab til deres rettigheder. Vi finder også, at piger i højere grad end drenge gør brug af deres rettigheder – dette ved at signifikant flere piger end drenge har haft en bisidder med til møder og ved at signifikant flere piger har prøvet at klage over en afgørelse. Der er en tendens til, at de yngste (11- og 13-årige) i lavere grad har kendskab til deres rettigheder. For at sikre de yngstes rettigheder, og at de i lige så høj grad som de ældre kan tage handling over deres eget liv, bør der rettes et særligt fokus på at understøtte deres kendskab til og brug af egne rettigheder.

Siden sidst

VIVE gennemførte i 2024 en selvstændig undersøgelse af børnene og de unges kendskab til og brug af egne rettigheder (Lausten & Iversen, 2024). I trivselsundersøgelsen har vi anvendt de samme spørgsmålsbatterier, som indgår i rettighedsundersøgelsen.

Andelen af børn og unge, der kender til deres ret til at få hjælp, er i trivselsundersøgelsen markant lavere, end det gjorde sig gældende i rettighedsundersøgelsen. Forskellen er størst blandt børn og unge, der modtager støttende indsatser eller tidligt forebyggende indsatser. 80 pct. børn og unge, der modtager støttende indsatser, og 78 pct. børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, svarer i rettighedsundersøgelsen, at de kender til deres ret til at få hjælp. Det gælder tilsvarende 60 pct. børn og unge, der modtager støttende indsatser, og 50 pct. børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, i trivselsundersøgelsen.

Også andelen, der kender til deres ret til at have en bisidder med til møder med kommunen, er lavere blandt børn og unge, der modtager støttende indsatser, eller som modtager tidligt forebyggende indsatser, i trivselsundersøgelsen, end det gjorde sig gældende i rettighedsundersøgelsen. 74 pct. børn og unge, der modtager støttende indsatser, og 65 pct. børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, svarer i rettighedsundersøgelsen, at de kendte til deres ret til at have en bisidder med til møder. Det gælder tilsvarende 70 pct. børn og unge, der modtager støttende indsatser, og 56 pct. af dem, der modtager tidligt forebyggende indsatser, i trivselsundersøgelsen.

Et tilsvarende mønster gør sig gældende for børnene og de unges kendskab til deres ret til at klage over en afgørelse, hvor andelen af børn og unge i anbringelse, eller som modtager støttende indsatser, der kender til deres ret til at klage, er større i rettighedsundersøgelsen end i trivselsundersøgelsen.

Figurer til sammenligning i Børns og unges kendskab til og brug af egne rettigheder 2024: Figur 2.1 (s. 13), Figur 4.1 (s. 24) og Figur 5.1 (s. 29).

6 Skolegang

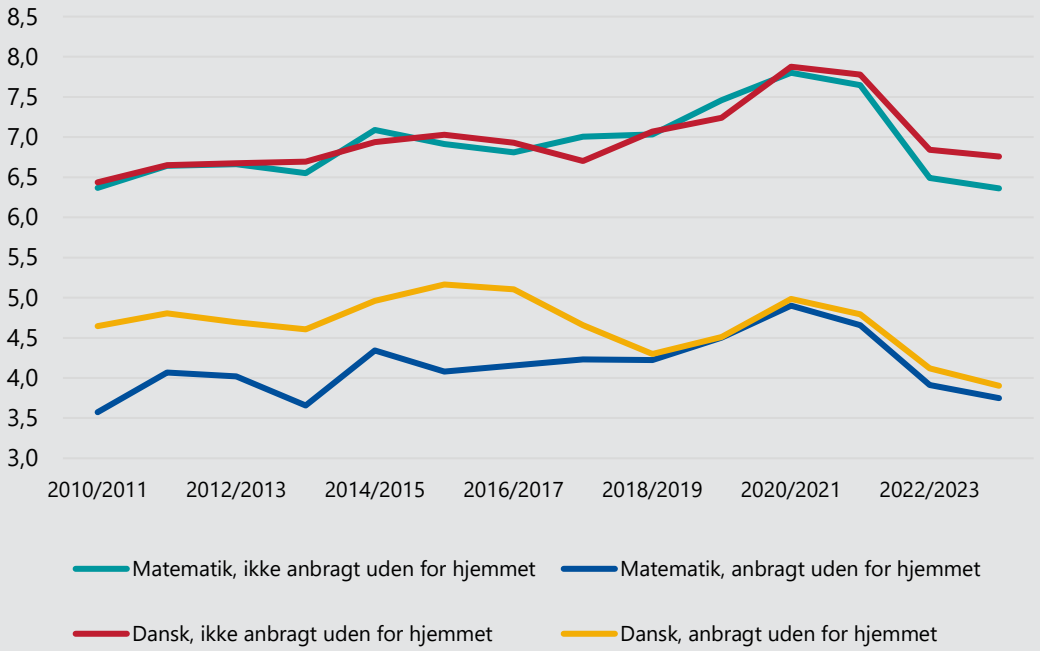
En god skolegang med både faglig udvikling og trivsel er afgørende for, at børn og unge får en vellykket overgang til videre uddannelse og voksenlivet. Dette gælder både for børn og unge i udsatte positioner og for dem, der ikke modtager indsatser efter barnets lov.

Tidligere dansk forskning peger på, at børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, har en væsentlig højere risiko for at forlade uddannelsessystemet tidligt sammenlignet med deres jævnaldrende (Olsen, Egelund & Lausten, 2011; Lausten, Frederiksen & Olsen, 2020). Risikoen er særligt udtalt blandt unge, der første gang er blevet anbragt i teenageårene (Kääriälä m.fl., 2018). Samtidig udgør psykiske funktionsnedsættelser en central udfordring for mange børn og unge, der er eller har været anbragt uden for hjemmet, og disse vanskeligheder kan have stor betydning for børnene og de unges muligheder for at gennemføre en erhvervskompetencegivende uddannelse (Somers m.fl., 2020; Bengtsson, Olsen & Lausten, 2022). Derfor er det vigtigt, at grundskolesystemet skaber de bedst mulige betingelser for, at børn og unges overgang til videre uddannelse og til det selvstændige voksenliv bliver en succes – også for dem, der har sværere opvækstbetingelser (O'Higgins, Sebba & Gardner, 2017).

De senest publicerede nøgletal for børn og unge i udsatte positioner (KL, 2020) viser, at denne gruppe generelt har udfordringer i forhold til at gennemføre folkeskolens afgangsprøve og i forhold til det opnåede karaktergennemsnit ved folkeskolens afgangsprøve. Vores beregninger af gennemsnitskarakterer ved folkeskolens afgangsprøve i 9. klasse i dansk og matematik viser det samme, jf. Figur 6.1.

Figur 6.1 viser gennemsnitskarakterer for alle børn og unge i Danmark fra skoleåret 2010/2011 frem til skoleåret 2023/2024. Ved afgangsprøverne i 2023/2024 var den gennemsnitlige karakter for alle børn og unge, der ikke er eller har været anbragt uden for hjemmet, 6,4 i matematik og 6,7 i dansk, mens det for børn og unge, der er eller har været anbragt uden for hjemmet var hhv. 3,7 og 3,9. Børn og unge, der er eller har været anbragt uden for hjemmet, ligger altså hhv. 2,4 og 2,9 karakterpoint lavere end børn og unge, der aldrig har været anbragt uden for hjemmet, når det gælder karaktergennemsnit ved folkeskolens afgangsprøve i hhv. matematik og dansk. Som det ses af figuren, er denne forskel mere eller mindre konstant over tid, ligesom forskellen er statistisk signifikant. Børn og unge, der er eller har været anbragt uden for hjemmet, får altså konsekvent lavere karakterer ved folkeskolens afgangsprøver end børn og unge, der aldrig har været anbragt uden for hjemmet.

Figur 6.1 **Gennemsnitlig karakter ved folkeskolens afgangsprøve i dansk og matematik, opdelt på anbringelse eller ej – opgjort på 7-trinsskalaen**

Anm.: Beregningsgrundlaget er UDFK2024-registeret i Danmarks Statistik, der indeholder alle børn og unge, der har gennemført folkeskolens afgangsprøve i dansk og matematik fra skoleåret 2010/2011 til skoleåret 2023/2024.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Selvom vi har viden fra flere undersøgelser om skolegangen for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og for børn og unge, der modtager støttende indsatser, er viden om skolegangen for unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, fortsat begrænset. Hovedformålet med en tidligt forbyggende indsats er som nævnt i afsnit 2.3 at gribe ind, inden udfordringerne i et barn eller en ungs liv vokser sig store. Derfor kan man umiddelbart forvente, at børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, oplever bedre skoletrivsel end børn og unge, der modtager støttende indsatser, jf. afsnit 2.2. I det følgende undersøger vi, om dette er tilfældet.

I dette kapitel giver vi desuden et samlet overblik over skoletrivsel blandt børn og unge i udsatte positioner, deres oplevelse af faglige præstationer, de typer støtte, de modtager, deres forventninger til videre uddannelse, og om de får en god afslutning på grundskolen, der kan bringe dem videre til en uddannelsesinstitution eller arbejde. Grundet alderen på trivselsundersøgelsens børn og unge handler kapitlet

primært om tilknytning på grundskoleniveau, men også om tilknytning på ungdomsuddannelsesniveau for de 15- og 17-årige.

De væsentligste resultater af kapitlets analyser er:

- Langt de fleste børn og unge i udsatte positioner er i uddannelse. Den lille andel, der ikke er i uddannelse, er hovedsageligt blandt de 17-årige, hvor det hovedsageligt er unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og unge, der modtager støttende indsatser, der ikke har en uddannelsestilknytning.
- En relativt stor andel unge i udsatte positioner går i gang med FGU, når de har forladt grundskolen. Det gælder især unge anbragt uden for hjemmet, men også unge, der modtager støttende indsatser.
- Andelen af børn og unge, der ikke har taget stilling til, hvilket uddannelsesniveau de gerne vil opnå, er ens uanset baggrund og udsathed. Forskellen ligger i valget af uddannelse, hvor børn og unge anbragt uden for hjemmet i højere grad end andre børn og unge stiler efter en erhvervsfaglig uddannelse, mens langt hovedparten af børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, stiler efter en videregående uddannelse.

Ovenstående resultater af undersøgelsen af børnene og de unges skolegang præsenteres detaljeret i de følgende afsnit.

6.1 Uddannelsestilknytning og skoleskift

Der er 10 års undervisningspligt i Danmark. Det betyder, at langt de fleste børn og unge modtager undervisning i en grundskole, hvad end det er en folkeskole, friskole, privatskole, specialskole eller et specialundervisningstilbud, indtil de har afsluttet folkeskolens afgangsprøve. Derudover er der i 2021 indgået en bred politisk aftale om bedre muligheder for uddannelse i Danmark og en uddannelsespolitisk ambition om, at alle 25-årige i 2030 skal have gennemført en ungdomsuddannelse eller være i uddannelse eller beskæftigelse. I trivselsundersøgelsen har vi derfor fokus på børnene og de unges uddannelsestilknytning både på grundskoleniveau og på ungdomsuddannelsesniveau.

Når vi ser på ungdomsuddannelse, opdeler vi uddannelserne i tre typer uddannelser:

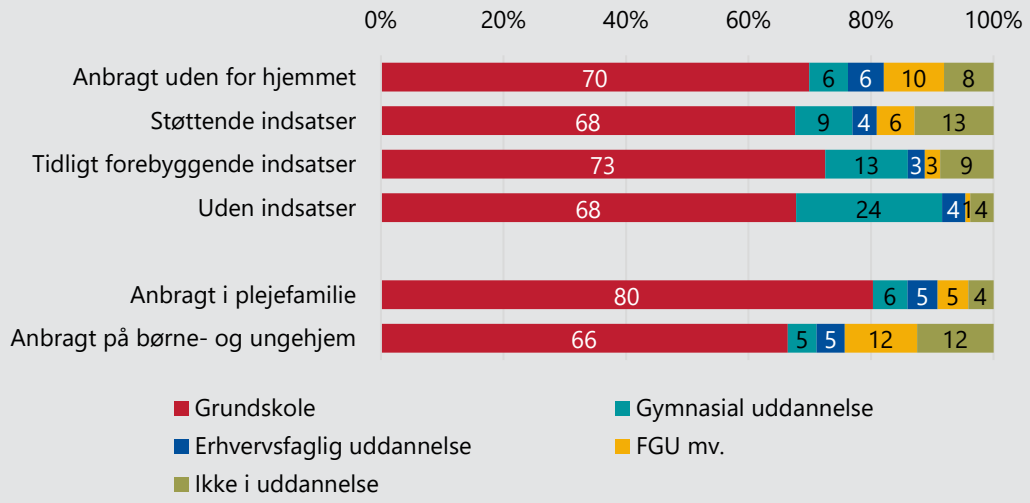
- Gymnasiale uddannelser omfatter stx (almen), hhx (merkantil), htx (teknisk) og hf (professionsrettet almen) og er uddannelser, der forbereder unge til videregående uddannelser.

- De erhvervsfaglige uddannelser er uddannelser, der retter sig mod et erhverv. Uddannelserne veksler mellem undervisning på skole og oplæring på et lærested. Erhvervsuddannelserne omfatter eud (unge), euv (voksne, dvs. 25+ år) og eux (kombineret med en gymnasial uddannelse).
- Den forberedende grunduddannelse, også kaldet FGU, er for unge, der ikke er klar til en anden ungdomsuddannelse. FGU har tre uddannelsesspor: agu (almen grunduddannelse), pgu (produktionsgrunduddannelse) og egu (erhvervsuddannelse), der alle har fokus på at forberede de unge til at kunne påbegynde en ungdomsuddannelse eller komme i beskæftigelse. STU, der er en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse for unge, der ikke kan gennemføre en anden ungdomsuddannelse, er i trivselsundersøgelsen lagt samlet med FGU i denne kategori af uddannelse.

6.1.1 Uddannelsestilknytning

Størstedelen af børnene og de unge i trivselsundersøgelsen er tilknyttet en uddannelse, jf. Figur 6.2, enten på grundskoleniveau eller på ungdomsuddannelsesniveau. Det gælder for 94 pct. børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, 92 pct. børn og unge anbragt uden for hjemmet, 91 pct. børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, og 87 pct. børn og unge, der modtager støttende indsatser.

Figur 6.2 Børn og unge og deres uddannelsestilknytning – opgjort i pct.

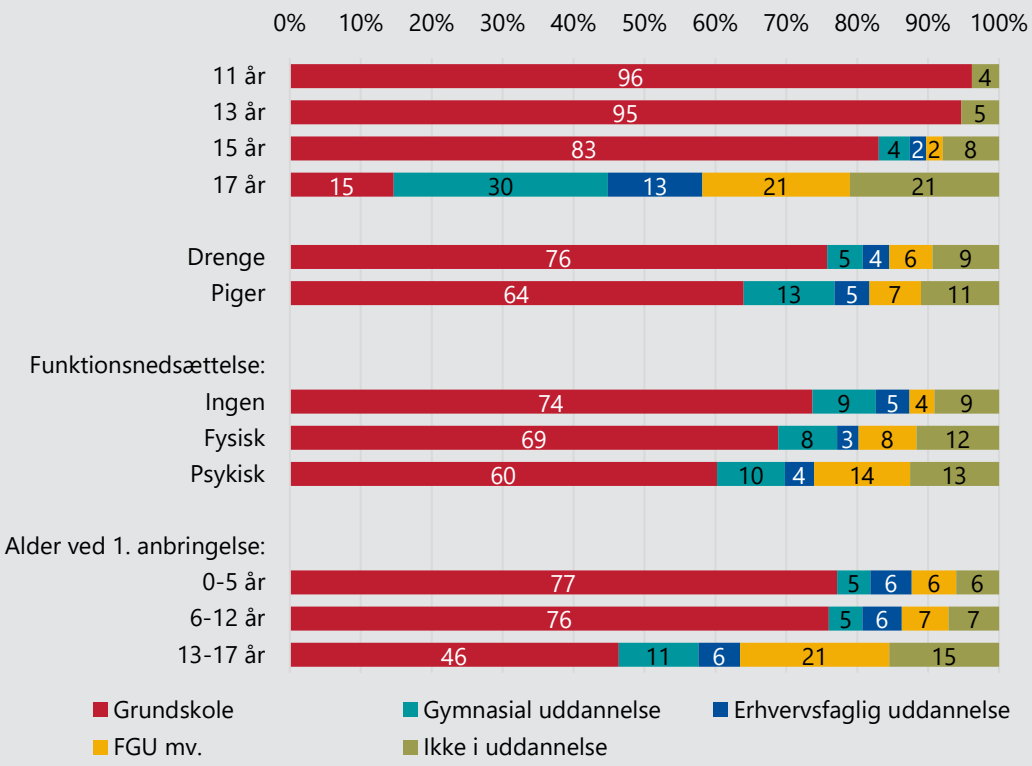
Anm.: Procentgrundlag: 3.274 børn og unge.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Børn og unge i udsatte positioner er altså i signifikant lavere grad tilknyttet en uddannelse sammenlignet med børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov. Det gælder især børn og unge i støttende indsatser, hvor mere end hver tiende (13 pct.) ikke er i uddannelse. Opdelt på typen af anbringelse ser vi ligeledes, at mere end hver tiende (12 pct.) af børnene og de unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, ikke er tilknyttet en uddannelse.

Figur 6.3 viser opdelingen af børn og unge i udsatte positioner på undergrupper som alder, køn og funktionsnedsættelser.

Figur 6.3 Børn og unge i udsatte positioner og deres uddannelsestilknytning – opgjort i pct.

Anm.: Procentgrundlag: 2.453 børn og unge i udsatte positioner.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Her kommer overgangen fra grundskoleniveau til ungdomsuddannelsesniveau tydeligt frem, hvor 11- og 13-årige hovedsageligt er tilknyttet grundskolen, mens en lille andel 15-årige er overgået til ungdomsuddannelserne (4 pct. er i gang med en gymnasial uddannelse, 2 pct. er i gang med en erhvervsfaglig ungdomsuddannelse,

og 2 pct. går på FGU mv.). For de 17-årige gælder det, at langt størstedelen er i gang med en ungdomsuddannelse, 30 pct. er i gang med en gymnasial uddannelse, 13 pct. er i gang med en erhvervsfaglig ungdomsuddannelse, og 21 pct. går på FGU mv. Samtidig ser vi, at hver femte af de 17-årige i udsatte positioner (21 pct.) ikke er i uddannelse. Ikke i uddannelse kan godt betyde, at de er i beskæftigelse, men med fokus på den politiske ambition om, at mindst 90 pct. af alle 25-årige i 2030 skal have gennemført en ungdomsuddannelse, er det bemærkelsesværdigt, at 1 ud af 5 17-årige i udsatte positioner i 2025 ikke er i uddannelse.

Figur 6.3 viser derudover, at børn og unge med funktionsnedsættelser, uagtet om det er fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser, har en højere sandsynlighed end børn og unge uden funktionsnedsættelser for ikke at være i uddannelse eller tilknyttet FGU.

Ser vi specifikt på børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, jf. Figur 6.2, er der markante forskelle mellem anbringelsestyper. Fordi en større andel børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, er yngre sammenlignet med børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, er de hovedsageligt tilknyttet grundskolen (80 pct.), mens 66 pct. børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, er tilknyttet grundskolen. Samtidig har en signifikant større andel børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem (12 pct.), ikke en uddannelsestilknytning sammenlignet med 4 pct. børn og unge, der er anbragt i plejefamilie.

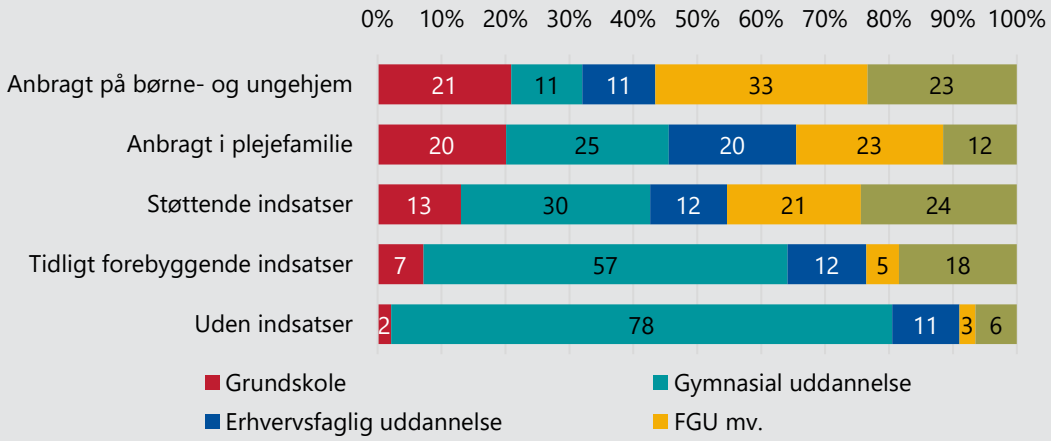
Det fremgår ligeledes tydeligt af Figur 6.3, at børn og unge, der er anbragt første gang som teenagere (13-17 år), i langt højere grad enten er i gang med en ungdomsuddannelse eller er uden for uddannelsessystemet sammenlignet med børn og unge, der blev anbragt første gang før teenageårene. Her er det især FGU-uddannelser, der præger billedet, hvor 21 pct. børn og unge, der er anbragt sent (i alderen 13-17 år), er tilknyttet den form for uddannelse. De første analyser af FGU-elevers veje i uddannelsessystemet efter oprettelsen af FGU i 2019 viser, at 2 ud af 3 FGU-elever starter på den gymnasiale og erhvervsfaglige uddannelse, men også at 1 ud af 3 falder fra igen (EVA, 2024). FGU kan således være den trædesten, der sikrer de sent anbragte en vej ind i uddannelsessystemet.

Hvis vi ser på tværs af køn inden for gruppen af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet (ikke vist specifikt i figurerne), er kønsforskellen i forhold til uddannelsestilknytning større blandt børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, end den er blandt børn og unge, der er anbragt i plejefamilie. Piger, der er anbragt på børne- og ungehjem, er i signifikant højere grad uden for uddannelsessystemet (19 pct.). For piger og drenge, der er anbragt i en plejefamilie, gælder det, at hhv. 4 og 5 pct. er uden for uddannelsessystemet, dvs. der er ikke statistisk signifikant forskel.

Børn og unges alder udgør en stor faktor i forhold til, hvor i uddannelsessystemet de befinder sig. Vi har derfor set nærmere på de 17-årige, da de er den af alders-

grupperne i trivselsundersøgelsen, der har størst sandsynlighed for at have færdiggjort grundskolen og være startet på en ungdomsuddannelse (Figur 6.4).

Figur 6.4 17-årige og deres uddannelsestilknytning – opgjort i pct.

Anm.: Procentgrundlag: 791 17-årige.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Andelen af 17-årige, der ikke har afsluttet grundskolen, er signifikant højere blandt 17-årige anbragt uden for hjemmet (20-21 pct.) og 17-årige, der modtager støttende indsatser (13 pct.), hvorimod 2 pct. af de 17-årige, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, er i samme situation. Til gengæld er 78 pct. af de 17-årige, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, i gang med en gymnasial uddannelse, hvor det samme gælder for 57 pct. af de 17-årige, der modtager tidligt forebyggende indsatser, 30 pct. af de 17-årige, der modtager støttende indsatser, og 25 pct. af de 17-årige, der er anbragt i plejefamilie. Der er altså en stor og signifikant social gradient i uddannelsestilknytning, hvor unge i udsatte positioner i langt mindre grad end unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, søger mod de gymnasiale uddannelser.

Uddannelsestilknytningen for 17-årige, der er anbragt på børne- og ungehjem, ser markant anderledes ud end for de andre grupper 17-årige (jf. øverste række i Figur 6.4). 11 pct. er i gang med en gymnasial uddannelse, 11 pct. er i gang med en erhvervsfaglig uddannelse, 33 pct. er i gang med en FGU, og 23 pct. er uden for uddannelsessystemet. Det er kun 17-årige, der modtager støttende indsatser, der ligger på samme niveau som de 17-årige, der er anbragt på børne- og ungehjem, i forhold til ikke at være i gang med en uddannelse. Det betyder altså, at knap hver fjerde af de 17-årige, der er anbragt på børne- og ungehjem, og knap hver fjerde af

de 17-årige, der modtager støttende indsatser, ikke er i gang med en uddannelse. Dette er en bemærkelsesværdig høj andel, som muligvis fordrer en specifik indsats, for at de ikke fortsat skal være en del af den meget analyserede gruppe unge uden uddannelse og beskæftigelse (Børne- og Undervisningsministeriet og Finansministeriet, 2024; Jakobsen & Nandrup, 2023; Slottved m.fl., 2022).

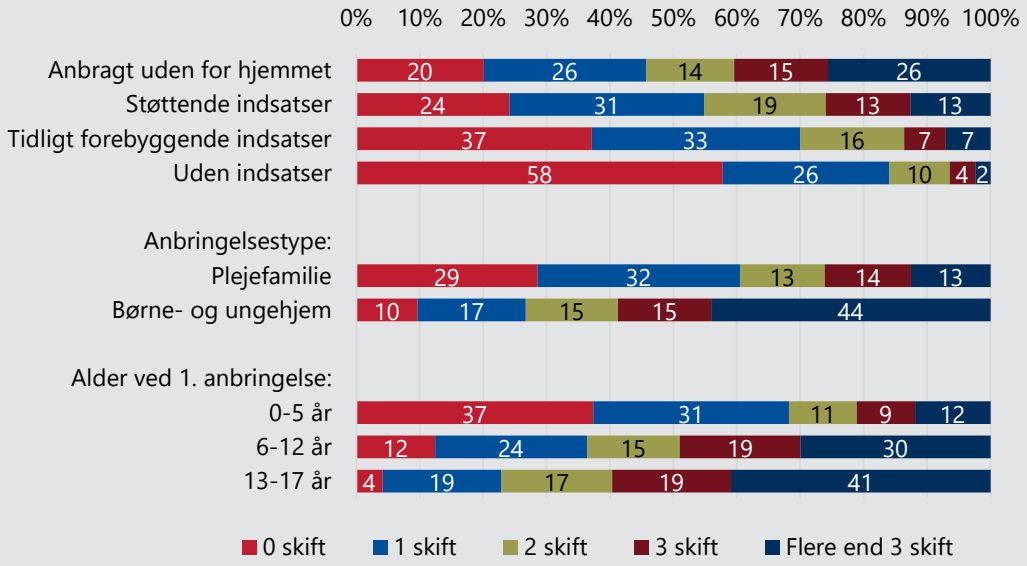
Figur 6.4 viser en forholdsvis stor andel unge i udsatte positioner, der er i gang med en FGU. Målgruppen for FGU er unge under 25 år, som ikke er omfattet af undervisningspligten og ikke har gennemført eller er i gang med en ungdomsuddannelse, som ikke er i beskæftigelse, og som har behov for en særlig forberedende indsats for at gennemføre en ungdomsuddannelse eller komme i beskæftigelse. Hver tredje blandt de 17-årige, der er anbragt på børne- og ungehjem (33 pct.), er i gang med en FGU, hver fjerde, der er anbragt i plejefamilie (23 pct.), er i gang med en FGU, og hver femte, der modtager støttende indsatser (21 pct.), er i gang med en FGU. Uden dog at have specifikt fokus på disse tre målgrupper peger de første analyser af FGU på, at FGU kan være en nyttig trædesten for unge i udsatte positioner for at komme tættere på at være uddannelsesparate eller tættere på at komme i beskæftigelse (EVA, 2024). Den langsigtede effekt kendes dog endnu ikke.

6.1.2 Skoleskift

Anbringelse uden for hjemmet medfører grundlæggende forandringer i barnet eller den unges liv. Hvis der samtidig sker flere skift i anbringelsessted, øges risikoen for, at børnene og de unges trivsel og generelle situation forværres. Dette hænger sammen med, at hvert skift alt andet lige indebærer tab af relationer til vigtige omsorgspersoner, hvad end det er forældre, plejeforældre eller pædagoger, og tab af kontakt med nære venner. Disse skift og brud i relationer kan få negative konsekvenser for både skolegang og adfærd (James, Landsverk & Slymen, 2004; Newton, Litrownik & Landsverk, 2000). Derudover peger forskning på, at det ofte er børn og unge fra de mest belastede familier, altså de børn og unge, der i forvejen har det sværeste udgangspunkt, der oplever flest skift i deres anbringelse (Fallesen, 2014).

Når et barn eller en ung skifter anbringelsessted, indebærer det ofte også et skoleskift. Ud over at selve anbringelsen udgør en risikofaktor for barnet eller den unges skolegang og tilmed giver utilsigtede perioder uden et skoletilbud (Andreasen & Olsen, 2017; Egmont Fonden, 2017), viser forskningen også, at skoleskift har en negativ indflydelse på børnene og de unges faglige præstationer i skolen (Olsen & de Montgomery, 2018). Figur 6.5 viser derfor antal skoleskift for de fire målgrupper i trivselsundersøgelsen og mere specifikt skoleskift for undergrupper af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet.

Figur 6.5 **Børn og unge, der har skiftet skole i løbet af deres skoletid fra 0. klasse til nu – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 3.278 børn og unge.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Børn og unge i udsatte positioner har et statistisk signifikant højere antal skoleskift end børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov. Hvor mere end halvdelen af børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov (58 pct.), ikke har skiftet skole i løbet af deres skoletid, gælder det for 37 pct. børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, 24 pct. børn og unge, der modtager støttende indsatser, og 20 pct. børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, at de ikke har skiftet skole.

Samtidig har gruppen af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, den signifikant højeste andel med flere end tre skoleskift. Hver fjerde af dem (26 pct.) svarer, at de har skiftet skole flere end tre gange. Opdelt på anbringelsestype er det tydeligt, at det er børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, der har oplevet flest skoleskift. Lige knap halvdelen (44 pct.) svarer, at de har skiftet skole flere end tre gange, hvor det til sammenligning er en langt mindre andel børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, der har skiftet skole flere end tre gange (13 pct.).

Alder ved første anbringelse har ligeledes en tæt sammenhæng med skoleskift. Som vist i anden forskning – og også nævnt i de tidligere trivselsundersøgelser – er der en tydelig sammenhæng mellem alder ved første anbringelse og graden af

udfordringer hos barnet eller den unge. Børn, der anbringes uden for hjemmet første gang i førskolealderen, anbringes ofte med forældrenes udfordringer som anbringelsesårsag, mens unge, der anbringes første gang som teenagere, oftere anbringes med egne udfordringer som anbringelsesårsag. 2 ud af 3 af de børn og unge, der er anbragt tidligt, har enten ikke oplevet skoleskift (37 pct.) eller kun oplevet ét skoleskift (33 pct.), mens knap halvdelen af dem, der er anbragt første gang som teenagere (41 pct.), har oplevet flere end tre skoleskift. Det eksisterende datagrundlag giver os ikke mulighed for at sige noget om årsagssammenhænge. Vi kan derfor blot konstatere, at den tydelige sammenhæng mellem anbringelsesårsag og alder ved første anbringelse således også afspejles i en tydelig sammenhæng mellem alder ved første anbringelse og antal skoleskift.

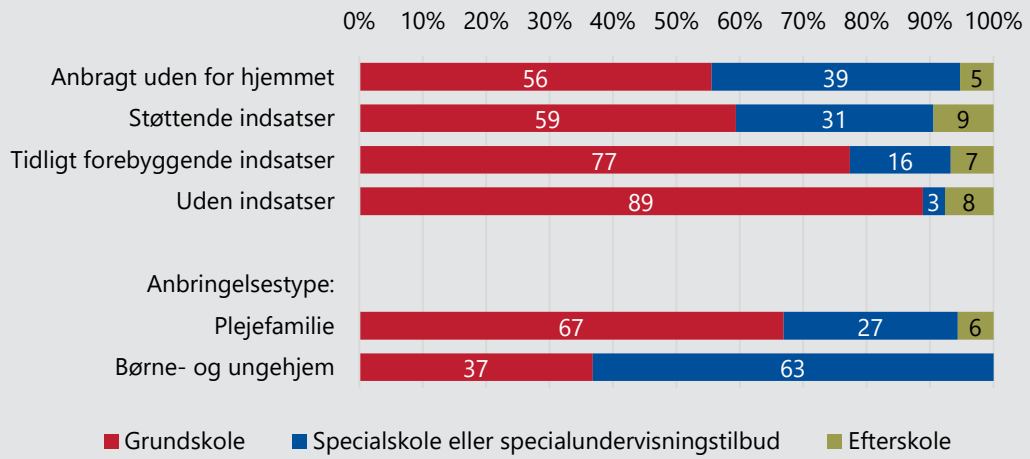
Ser vi på tværs af børn og unge i udsatte positioner, viser der sig tydelige forskelle i forhold til kompleksitet og funktionsnedsættelse (ikke vist i figur). Børn og unge med en høj grad af kompleksitet i deres liv og børn og unge med fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser har i signifikant højere grad oplevet skoleskift end andre børn og unge.

6.2 Skoletype og støtte i undervisningen

I dette afsnit ser vi nærmere på typen af grundskoletilbud, og om der gives støtte i undervisningen. Figur 6.6 viser fordelingen samlet i tre typer skoletilbud: (1) grundskole, der inkluderer folkeskole, fri- og privatskole, (2) specialskole eller specialundervisningstilbud, der inkluderer det, der tidligere blev kaldt interne skoler og dagbehandlingstilbud, og (3) efterskole. Godt halvdelen (56 pct.) af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, går i almen grundskole, mens 39 pct. går på specialskole eller i specialundervisningstilbud, og 5 pct. går på efterskole. Andelen af børn og unge, der går i almen grundskole, er større jo mindre indgribende indsats, de modtager. Således går 59 pct. børn og unge, der modtager støttende indsatser, 77 pct. børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, og 89 pct. børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, i almen grundskole.

For at børn og unge kan blive undervist på specialskole eller i specialundervisningstilbud, kræver det, at de er blevet visiteret til et sådant specialtilbud. Af Figur 6.6 ses det tydeligt, at en signifikant større andel børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og børn og unge, der modtager støttende indsatser, går på specialskole eller i specialundervisningstilbud (hhv. 39 og 31 pct.), mens andelen af børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, og som går på specialskole eller i specialundervisningstilbud er halvt så stor (16 pct.). Til sammenligning går 3 pct. børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, på specialskole eller i specialundervisningstilbud.

Figur 6.6 **Børn og unge, der er tilknyttet grundskolen, samt det skoletilbud, de går i – opgjort i pct.**

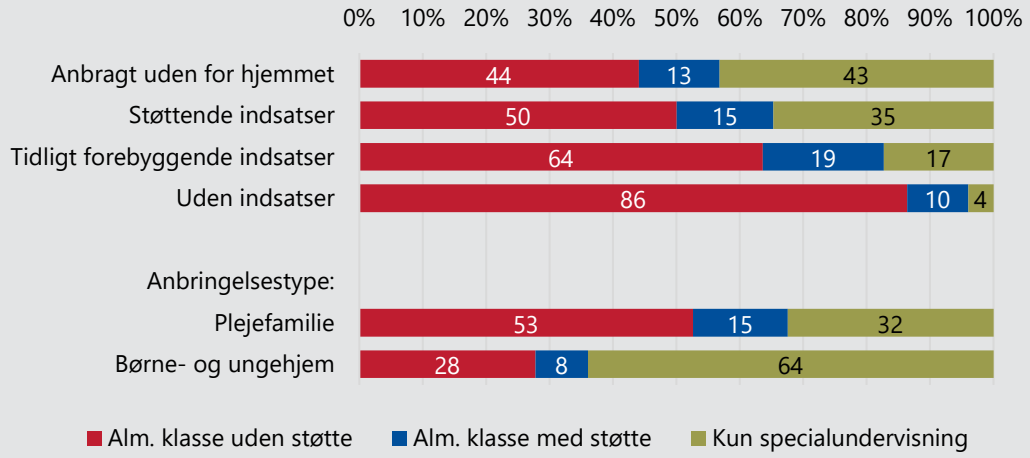
Anm.: Procentgrundlag: 2.248 børn og unge. Anbringelse på kost- og/eller efterskole er lagt ind under kategorien 'Anbragt på børne- og ungehjem'. Derfor kan efterskoleophold ikke eksplicit fremgå i denne figur.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Andelen af børn og unge, der går på efterskole, ligger på 5-9 pct., en andel der ser ud til at være en anelse mindre i Trivselsundersøgelsen 2025 end i Trivselsundersøgelsen 2023, en forskel der dog ikke er statistisk signifikant. Dette gælder for alle fire målgrupper af børn og unge.

Børn og unge kan få forskellige former for støtte i den skole, de er tilknyttet. For nogle børn og unge indebærer støtte i undervisningen hjælp fra en støttelærer eller deltagelse i ekstraundervisning ud over den almindelige undervisning, mens det for andre børn og unge betyder, at de går i en specialklasse i den almene grundskole, på en specialskole eller i et specialundervisningstilbud. Der er ligeledes elever, som tilbringer en del af skoledagen i en almindelig klasse og resten af tiden modtager undervisning alene eller i små grupper. Figur 6.7 viser, hvordan støtten i undervisningen for børn og unge i trivselsundersøgelsen fordeler sig – både i forhold til hvorvidt børn og unge modtager støtte, og i hvilket omfang de gør det.

Figur 6.7 **Børn og unge opdelt efter, om de går i en almindelig klasse uden støtte eller modtager forskellige former for støtte i undervisningen – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 2.251 børn og unge.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Knap halvdelen af børn og unge anbragt uden for hjemmet (44 pct.) går i en almindelig klasse uden støtte i undervisningen, mens lidt mindre end den anden halvdel (43 pct.) kun modtager specialundervisning enten i en specialklasse på den almene grundskole, på specialskole eller i specialundervisningstilbud. Det er således blot 13 pct., der får støtte i den almene undervisning.

Halvdelen (50 pct.) børn og unge, der modtager støttende indsatser, 64 pct. børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, og 86 pct. børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, går i en almindelig klasse uden støtte i undervisningen. Samtidig med den større andel i almindelig klasse uden støtte ses en faldende andel børn og unge, der kun modtager specialundervisning: 35 pct. børn og unge, der modtager støttende indsatser, og 17 pct. børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser.

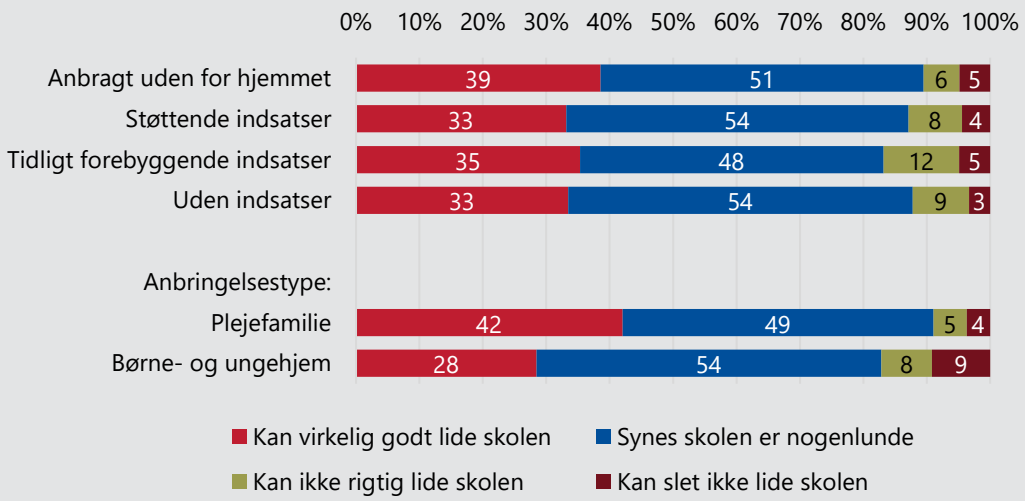
Opdelt på type af anbringelse viser Figur 6.7, at 2 ud af 3 børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem (64 pct.), kun modtager specialundervisning i form af specialklasse, specialskole eller specialundervisningstilbud, mens det samme gør sig gældende for 1 ud af 3 af de børn og unge, der er anbragt i plejefamilie (32 pct.). Der er således en tydelig positiv sammenhæng mellem graden af indsats og graden af specialundervisning. Jo mere indgribende indsatser, jo højere er graden af specialundervisning.

6.3 Skoleglæde og faglig trivsel

Børn og unge i udsatte positioner bruger ligesom alle andre børn og unge en stor del af deres hverdagsliv i undervisningsmiljøet. God trivsel kan derfor være afgørende for følelsen af at høre til i skolens faglige og sociale fællesskaber.

En indikator for skoletrivsel er børnene og de unges syn på, om de kan lide skolen eller ej, en anden er børnene og de unges egen vurdering af deres faglige trivsel. Figur 6.8 viser, hvor glade børnene og de unge er for skolen. Langt de fleste børn og unge kan virkelig godt lide skolen eller synes, at skolen er nogenlunde. Kun en lille andel på 6-12 pct. kan ikke rigtig lide skolen, mens 3-5 pct. slet ikke kan lide skolen. Der er således ikke den tydelige forskel mellem de fire målgrupper af børn og unge i forhold til skoleglæde.

Figur 6.8 Børn og unge opdelt efter, om de kan lide skolen – opgjort i pct.

Anm.: Procentgrundlag: 2.230 børn og unge.

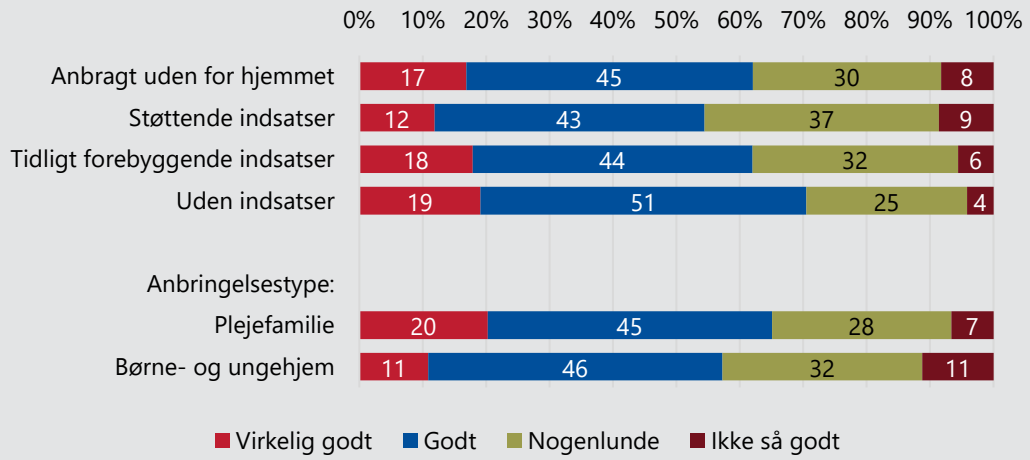
Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Forskellen træder først frem, når vi opdeler børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, i forhold til typen af anbringelse, dvs. opdeler i børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, og børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem. Her er det en signifikant større andel børn og unge, der er anbragt i plejefamilie (42 pct.), der virkelig godt kan lide skolen, sammenlignet med alle andre grupper børn og unge, også børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, mens det er en signifikant mindre andel børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem

(28 pct.), der virkelig godt kan lide skolen. Det er ligeledes blandt børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, at vi finder den største andel børn og unge, der slet ikke kan lide skolen. Der er altså også en betydelig variation i skoleglæden afhængigt af anbringelsestypen.

Figur 6.9 viser børnene og de unges eget syn på, hvordan de klarer sig i skolen. Her vurderer 70 pct. børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, i signifikant højere grad, at de klarer sig virkelig godt eller godt i skolen (dvs. 19 og 51 pct. samlet) sammenlignet med de tre andre målgrupper af børn og unge, mens børn og unge, der modtager støttende indsatser, er den gruppe børn og unge, der i lavest grad synes, at de klarer sig godt. Her er det lige godt halvdelen (55 pct.), der svarer, at de klarer sig virkelig godt (12 pct.) eller godt (43 pct.) i skolen. Når vi opdeler børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, i forhold til anbringelsestype, viser det sig, at børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, har samme lave grad i forhold til at synes, at de klarer sig godt i skolen, som børn og unge, der modtager støttende indsatser.

Figur 6.9 Børn og unges eget syn på, hvordan de klarer sig fagligt i skolen – opgjort i pct.

Anm.: Procentgrundlag: 2.232 børn og unge.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Hvis vi kun ser på børn og unge i udsatte positioner, er det især de ældste (15- og 17-årige), piger, samt børn og unge med psykiske funktionsnedsættelser, der i lavere grad end andre synes, at de klarer sig godt fagligt (ikke vist i figur). Andelen af børn og unge, der er anbragt første gang som teenagere, ligger specielt lavt i forhold til, hvordan de selv synes, de klarer sig, hvor det blot er 43 pct., der svarer, at

de klarer sig godt eller virkelig godt fagligt. Dette kan hænge sammen med denne gruppes større ustabilitet i skolegang, men også deres højere grad af kompleksitet og udfordringer, der findes, når unge anbringes sent.

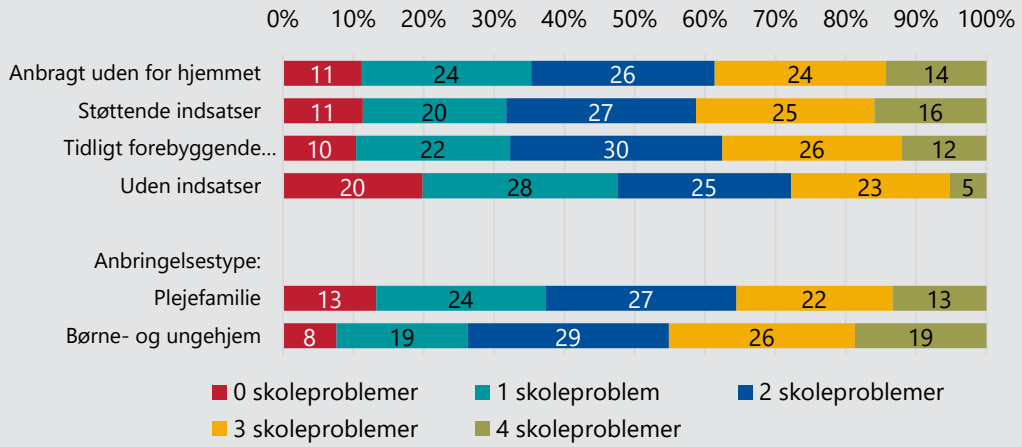
6.4 Problemer i skolen

I trivselsundersøgelsen belyser vi også, om børnene og de unge har oplevet udfordringer i skolen på forskellige områder. Udfordringerne kan være både indadreagerende (fx at være ked af det i skolen) og udadreagerende (fx konflikter i skolen). De inkluderede spørgsmål kan dog ikke siges at være dækkende for alle de problematikker, der kan opleves ved problemer i skolen.

Figur 6.10 viser omfanget af skoleproblemer, som trivselsundersøgelsens børn og unge har oplevet inden for det seneste år baseret på følgende fire problemområder:

- Har oplevet at være ked af det og isolere sig.
- Har oplevet at have svært ved at koncentrere sig.
- Har oplevet at have konflikter med kammerater.
- Har oplevet at have konflikter med en lærer.

Figur 6.10 Børn og unge opdelt efter antal af problemer, de har i skolen – opgjort i pct.

Anm.: Procentgrundlag: 2.031 børn og unge.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

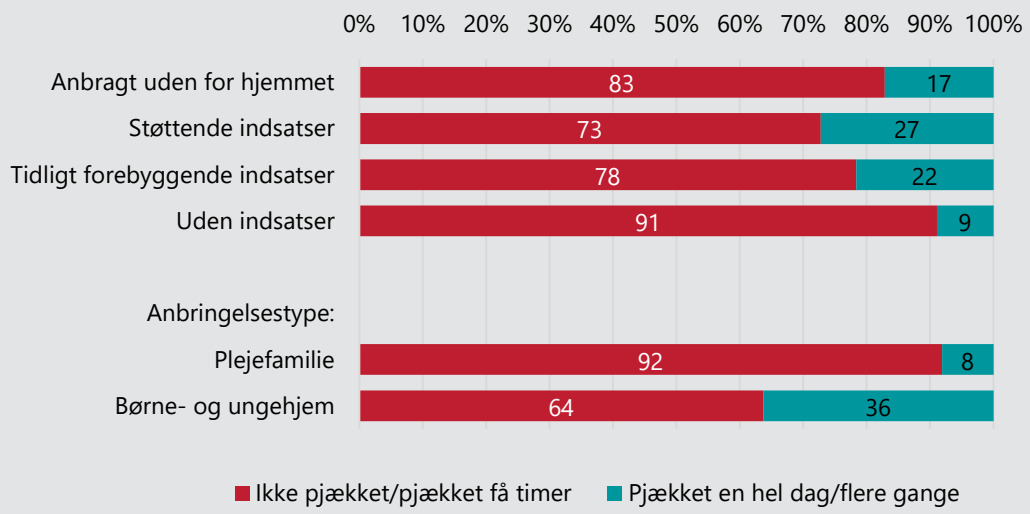
Blandt de tre grupper børn og unge i udsatte positioner er det omkring 10-11 pct., der ikke oplever skoleproblemer. Samtidig ser vi, at andelen af børn og unge, der har oplevet alle fire typer skoleproblemer inden for det seneste år, ligger højest blandt børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet (14 pct.), og børn og unge, der modtager støttende indsatser (16 pct.). Børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, har den højeste andel, der ikke har oplevet nogen skoleproblemer (20 pct.), og samtidig den laveste andel, der har oplevet alle fire typer skoleproblemer (5 pct.).

Går vi ned på undergrupperne inden for børn og unge i udsatte positioner (ikke vist i figuren), er det oftest de yngste (11-årige), piger samt børn og unge med psykiske udfordringer, der har oplevet tre eller flere skoleproblemer.

Skoleproblemer kan vise sig som pjæk fra skolen i kortere eller længere perioder. Skolepjæk skal ikke sidestilles med længerevarende skolefravær, selvom begge dele kan have negativ betydning for børnene og de unges chancer for at afslutte grundskolen med en brugbar afgangsprøve. En høj grad af skolepjæk kan dog være en tidlig indikator på et længerevarende og bekymrende højt skolefravær.

Figur 6.11 viser fordelingen af børnene og de unge på, om de ikke har pjækket eller blot pjækket få timer, eller om de har pjækket en hel dag eller flere gange.

Figur 6.11 Børn og unge opdelt efter niveauet af skolepjæk – opgjort i pct.

Anm.: Procentgrundlag: 2.231 børn og unge.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Andelen af børn og unge, der har pjækket en hel dag eller flere gange, er størst blandt børn og unge, der modtager støttende indsatser, hvor godt hver fjerde (27 pct.) svarer bekræftende. Knap hvert femte barn eller ung, der er anbragt uden for hjemmet (17 pct.), og godt hvert femte barn og ung, der modtager tidligt forebyggende indsatser (22 pct.), svarer ligeledes, at de har pjækket mere end blot få timer.

Ser vi specifikt på børn og unge i udsatte positioner (ikke vist i figur), tegner der sig et billede af, at de ældste (15- og 17-årige), piger, børn og unge med en høj grad af kompleksitet i deres liv og børn og unge med psykiske funktionsnedsættelser ligger signifikant højere end de grupper, vi sammenligner dem med, når det kommer til skolepjæk. Her skiller især børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, sig ud, hvor mere end hver tredje (36 pct. vist i Figur 6.11) har en høj grad af skolepjæk.

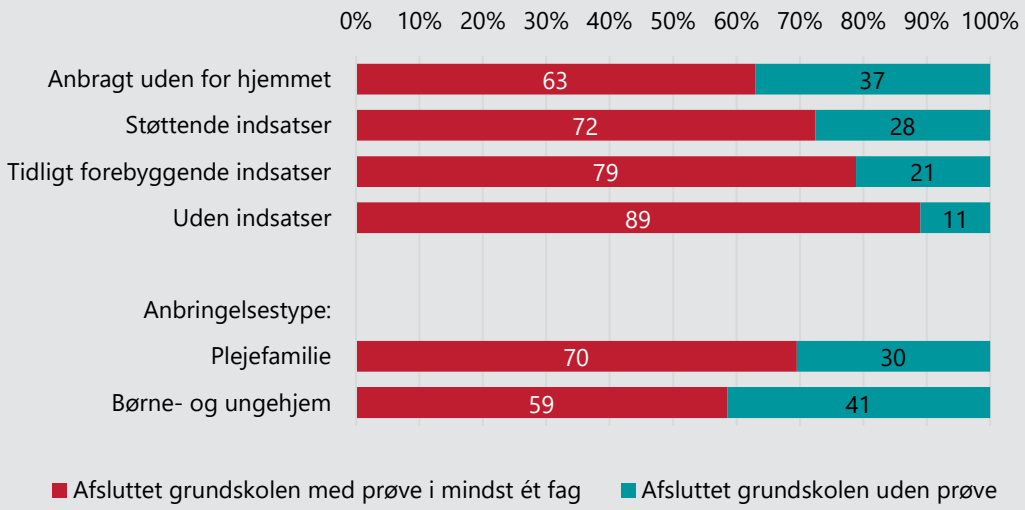
6.5 Afslutning af grundskolen og forestillinger om fremtiden

Ifølge gældende regler og lovgivning skal alle elever i grundskolen deltage i de afsluttende prøver. Samtidig er et af adgangskravene til ungdomsuddannelserne, at grundskolens afsluttende prøver er bestået. I visse tilfælde kan elever dog fritages for prøverne, fx hvis de har en betydelig funktionsnedsættelse eller mangelfulde danskkundskaber. Kravet om at gennemføre de obligatoriske prøver gælder for alle grundskoleelever uanset hvilken type skole, eleverne går i.

I trivselsundersøgelsen har vi spurgt de 17-årige, hvordan de afsluttede grundskolen. Figur 6.12 viser svarene opdelt på, om de afsluttede 9. eller 10. klasse med at gå til afgangsprøve i mindst ét fag, eller om de afsluttede grundskolen uden at gå op til afgangsprøve i nogen af fagene. 2 ud af 3 af de 17-årige, der er anbragt uden for hjemmet (63 pct.), svarer, at de afsluttede grundskolen med prøve i mindst ét fag.

Samtidig ser vi også, at jo lavere graden af social indsats er, jo større er andelen af 17-årige, der har afsluttet grundskolen med prøve i mindst ét fag. Det gælder således 72 pct. af de 17-årige, der modtager støttende indsatser, og 79 pct. af de 17-årige, der modtager tidligt forebyggende indsatser, mens det gælder for blot 59 pct. af dem, der er anbragt på børne- og ungehjem. Det er således op mod halvdelen (41 pct.) af de 17-årige, der er anbragt på børne- og ungehjem, der har afsluttet grundskolen uden at kunne bruge denne afslutning som springbræt til at komme videre i uddannelsessystemet.

Figur 6.12 17-årige og hvordan de har afsluttet grundskolen – opgjort i pct.

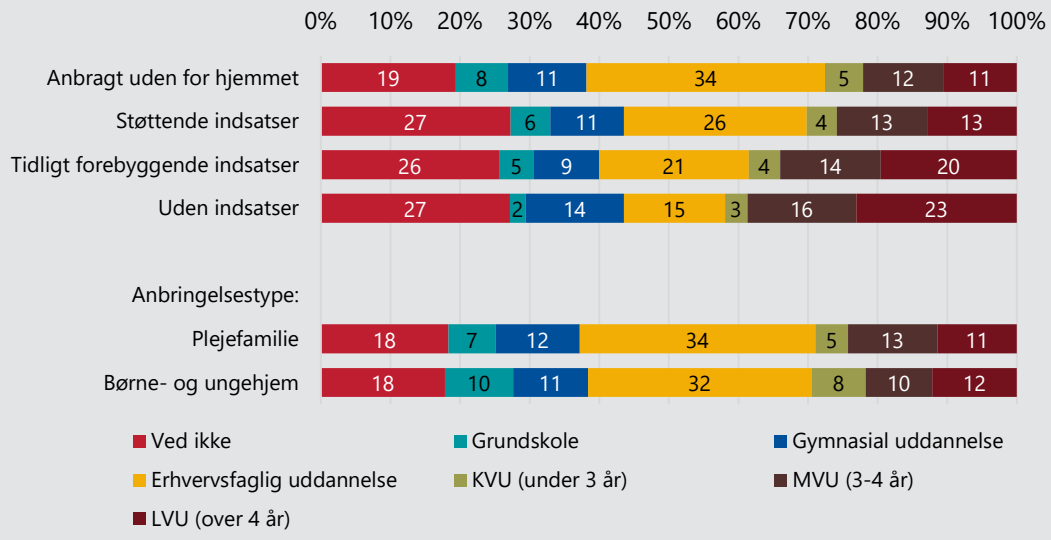
Anm.: Procentgrundlag: 755 17-årige.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Børnene og de unges forventninger til fremtiden er belyst ved spørgsmålet om, hvilken uddannelse de selv regner med at opnå, se Figur 6.13. Der er en stor andel børn og unge – uanset baggrund og udsathed – der endnu ikke ved, hvilket uddannelsesniveau de gerne vil lande på. Hver femte blandt børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet (19 pct.), og hver fjerde blandt de tre andre grupper børn og unge (26-27 pct.) svarer ved ikke på spørgsmålet om uddannelsesforventninger. Samtidig svarer knap hver femte (14-19 pct.), at de ikke forventer at tage en erhvervskompetencegivende uddannelse, dvs. at de ikke forventer et uddannelsesniveau over grundskole- eller gymnasialt niveau. Denne andel er ikke signifikant forskellig for de fire målgrupper af børn og unge.

De tre kategorier til venstre i figuren, dvs. Ved ikke, Grundskole og Gymnasial uddannelse som højeste uddannelsesniveau, udgør samlet set ca. 40 pct. inden for alle fire målgrupper af børn og unge. Det betyder, at 4 ud af 10 børn og unge enten ikke ved, hvad de vil, eller ikke forventer at opnå et uddannelsesniveau, der er erhvervskompetencegivende. Det betyder samtidig, at ca. 60 pct. af børnene og de unge ved, hvilken uddannelse de gerne vil have.

Figur 6.13 Børn og unges forventninger til eget uddannelsesniveau – opgjort i pct.

Anm.: Procentgrundlag: 3.241 børn og unge.

KVU står for kort videregående uddannelse, dvs. en uddannelse på under 3 år. MVU står for mellemlang videregående uddannelse, dvs. en uddannelse på 3-4 år. LVU står for lang videregående uddannelse, dvs. en uddannelse på minimum 5 år. Yderligere forklaring kan findes hos Danmarks Akkrediteringsinstitution: https://akkr.dk/akkreditering/videregaende-uddannelser/.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Der, hvor forskellen på de fire målgrupper viser sig, er i forhold til, om de forventer at tage en erhvervsfaglig eller en lang videregående uddannelse. Hver tredje blandt børn og unge anbragt uden for hjemmet (34 pct.) forventer at opnå en erhvervsfaglig uddannelse, hvor det blot er 15 pct. blandt de børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov. De svarer til gengæld i signifikant højere grad end andre børn og unge, at de forventer at opnå en lang videregående uddannelse.

Det interessante i forhold til uddannelsesforventninger er her, at der ikke er signifikant forskel på uddannelsesforventninger blandt børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, og børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem. Der er således et tydeligt forventningspotentiale blandt disse unge, der kan bygges videre på, når unge tidligere anbragte skal støttes i overgang til og fastholdelse i en ungdomsuddannelse.

6.6 Opsamling på skolegang

Som indledningsvis nævnt har en god skolegang med faglig udvikling og trivsel stor betydning for, hvordan børn og unge klarer sig videre i livet.

Grundstenen til den faglige udvikling og trivsel ligger da også i et af undersøgelsens positive resultater om, at langt størstedelen af børnene og de unge trives relativt godt i skolen og er glade for at gå der. 9 ud af 10 børn og unge er glade eller virkelig glade for at gå i skole. Undtagelsen er her de børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, der ligger lidt lavere, så godt 8 ud af 10 er glade eller virkelig glade for skolen. Der ligger derfor et potentiale i at bevare børn og unges glæde ved skolen og bruge denne glæde som fundament for at skabe det springbræt, der på sigt kan styrke både trivsel og uddannelsesmæssige fremtidsudsigter for børn og unge i udsatte positioner.

En af forhindringerne for en positiv udvikling er mange skoleskift. Børn og unge i udsatte positioner og især børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og børn og unge, der modtager støttende indsatser, oplever mange skoleskift. Samtidig forlader en større del af de mest udsatte grupper grundskolen uden at gå op til grundskolens afsluttende prøver. En anden forhindring er antallet af skoleproblemer, der er summen af problemer i skolen i forhold til sociale relationer, koncentrationsevne og konflikter. Her ligger andelen af børn og unge med en høj grad af skoleproblemer ligeledes højt blandt de børn og unge, der tilhører grupperne i de mest udsatte positioner.

FGU er blevet et af de foretrukne uddannelsesvalg for unge i udsatte positioner, når de har forladt grundskolen. Det gælder især unge anbragt uden for hjemmet, men også unge, der modtager støttende indsatser, der gennem FGU kan komme tættere på at være uddannelsesparate eller tættere på at komme i beskæftigelse.

Andelen af børn og unge, der ikke har taget stilling til, hvilket uddannelsesniveau de gerne vil opnå, er ens uanset baggrund og udsathed. Forskellen ligger i valget af uddannelse, hvor børn og unge anbragt uden for hjemmet i højere grad end andre børn og unge stiler efter en erhvervsfaglig uddannelse, mens langt hovedparten af de børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, stiler efter en videregående uddannelse.

Siden sidst

Resultaterne omkring børnene og de unges skolegang ligger på linje med resultaterne fra Trivselsundersøgelsen 2023. Der er dog enkelte tendenser, der er værd at lægge mærke til:

- Trods anderledes opdeling af uddannelse i 2025 er der en svag tendens til, at de 17-årige er mere i uddannelse.
- Andelen af børn og unge med mange skoleskift er svagt stigende.
- Der er en tendens til, at børn og unge i udsatte positioner i 2025 oftere går i en almindelig klasse uden støtte end i specialundervisningstilbud.
- Færre 17-årige, der er anbragt uden for hjemmet, har afsluttet grundskolen med prøve i mindst ét fag. Det gælder både anbringelse i plejefamilie og anbringelse på børne- og ungehjem.

Figurer til sammenligning i Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner 2023: Figur 3.4 (s. 34), Figur 3.7 (s. 39), Figur 3.8 (s. 40), Figur 3.9 (s. 41), Figur 3.12 (s. 44), Figur 3.13 (s. 46) og Figur 3.14 (s. 47).

7 Fritidsliv

Anbringelsesstedet, forældrene eller andre primære omsorgsgivere kan spille en vigtig rolle i at støtte børn og unges trivsel på trods af svære omstændigheder i børnene og de unges liv. Dette kan bl.a. ske ved at give den nødvendige støtte og opmuntre til og understøtte deltagelse i organiserede fritidsaktiviteter, så børnene og de unge får mulighed for at skabe venskaber og tilbringe tid sammen med deres jævnaldrende i fritiden. På et mere overordnet plan kan det understøtte børnene og de unges trivsel, at de hjælpes til at have en hverdag, der så vidt muligt afspejler den hverdag, andre børn og unge oplever.

Digitale aktiviteter har de seneste år fået en mere fremtrædende plads i børn og unges liv, og de digitale medier har indflydelse på, hvordan børn og unge kommunikerer og indgår i sociale relationer. Når vi afdækker børnene og de unges trivsel i relation til deres fritidsliv har vi derfor fokus på både organiserede fritidsaktiviteter og digitale aktiviteter.

I det følgende opsummeres de vigtigste resultater i kapitlet:

- 56 pct. børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, går til en organiseret fritidsaktivitet minimum én gang om ugen. Børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, er i lavere grad aktive i organiserede fritidsaktiviteter (44 pct.) end børn og unge, der er anbragt i plejefamilie (66 pct.).
- 51 pct. børn og unge, der modtager støttende indsatser, deltager i en organiseret fritidsaktivitet minimum én gang om ugen.
- Flere børn og unge med fysiske funktionsnedsættelser (53 pct.) sammenlignet med børn og unge med psykiske funktionsnedsættelser (45 pct.) går til organiserede fritidsaktiviteter.
- 40-46 pct. af både børn og unge i udsatte positioner og børn og unge, der ikke modtager støtte efter barnets lov, ønsker at gå til mere i deres fritid.
- 85 pct. børn og unge i anbringelse oplever, at de får hjælp af deres anbringelsessted til at gå til fritidsaktiviteter.
- En signifikant større andel børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, som har en psykisk funktionsnedsættelse, går ikke til fritidsaktiviteter minimum én gang om ugen. Samtidig vil de gerne gå til mere, men færre oplever, at de får hjælp til det af deres anbringelsessted.

- Børn og unge i udsatte positioner bruger meget tid på digitale aktiviteter. Andelen, der bruger mere end 4 timer om dagen på de sociale medier er over 30 pct., mens 35-48 pct. af børnene og de unge bruger mere end 4 timer om dagen på internettet generelt.

Overstående resultater præsenteres detaljeret i de følgende afsnit.

7.1 Organiserede fritidsaktiviteter og motion

Fritidsaktiviteter kan variere i grad af organisering og struktur. Mere organiserede aktiviteter inkluderer foreningsbaserede sportsgrene, teater og musik, mens mindre organiserede aktiviteter kan være spontan tid med venner, computerspil eller aktiviteter som at læse bøger eller lytte til podcast. Det at dyrke motion, hvor man får sved på panden, kan foregå både uorganiseret og organiseret.

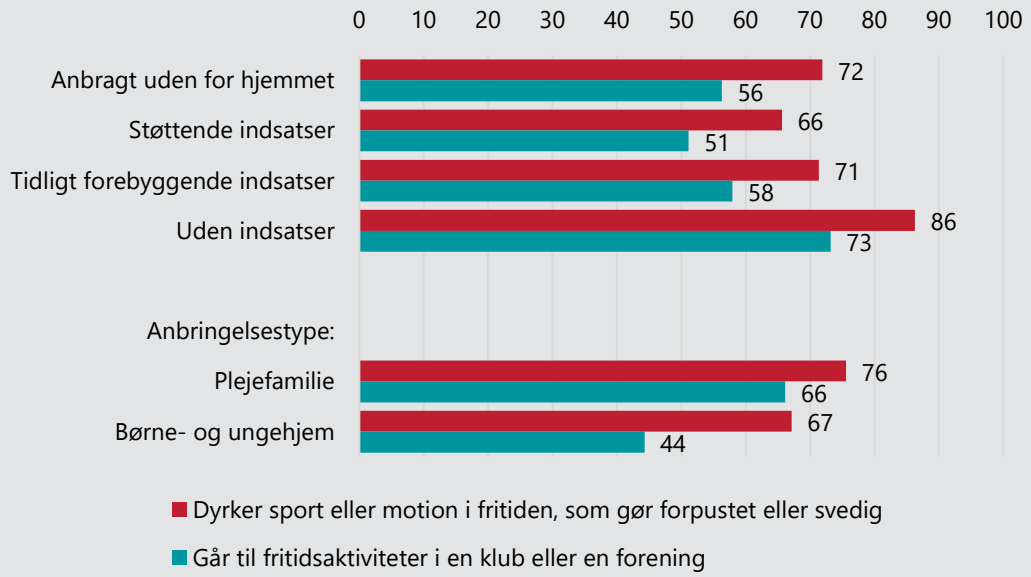
Flere undersøgelser har vist, at deltagelse i organiserede fritidsaktiviteter kan have en positiv indvirkning på børn og unges psykiske modstandskraft, reducere ensomhed og styrke deres tilknytning til skole og uddannelse (Fredricks & Eccles, 2006; White, Scott & Munson, 2018). Derfor kan det være gavnligt at opmuntre børn og unge til at deltage i en fast fritidsaktivitet, som de engagerer sig i regelmæssigt. I Trivselskommissionens rapport fra 2025 er der anbefalinger til at øge tilknytningen til foreningslivet, men også til, at børn og unge i det hele taget bevæger sig mere. En analyse, som ser på sammenhængen mellem unges fysiske sundhed ved 15-årsalderen og uddannelses- og beskæftigelsesudfald 10 år senere, viser desuden, at unge, der ofte dyrker motion, i højere grad er i uddannelse eller arbejde som voksne (Ladekjær, Andreasen & Papke, 2022).

Figur 7.1 viser, at 56 pct. børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, går til en fritidsaktivitet i en klub eller forening minimum én gang om ugen. Det gælder lidt færre af de børn og unge, der modtager støttende indsatser (51 pct.), og lidt flere af de børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser (58 pct.). Til sammenligning svarer 73 pct. børn og unge, der ikke modtager støtte efter barnets lov, at de er aktive i en klub eller forening mindst én gang om ugen. Hvis vi opdeler gruppen af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, er der signifikant færre børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, der er aktive i en klub eller forening mindst én gang om ugen (44 pct.) sammenlignet med børn og unge, der er anbragt i plejefamilie (66 pct.).

Generelt er der på tværs af grupperne af børn og unge lidt flere, der svarer, at de dyrker sport eller motion i fritiden. Det gælder således 72 pct. børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, 66 pct. børn og unge, der modtager støttende indsatser, og 71 pct. børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser. Til

sammenligning svarer 86 pct. børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, at de dyrker sport eller motion i deres fritid.

Figur 7.1 **Børn og unge, der dyrker sport eller motion og går til fritidsaktiviteter mindst én gang om ugen – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 3.177 børn og unge.

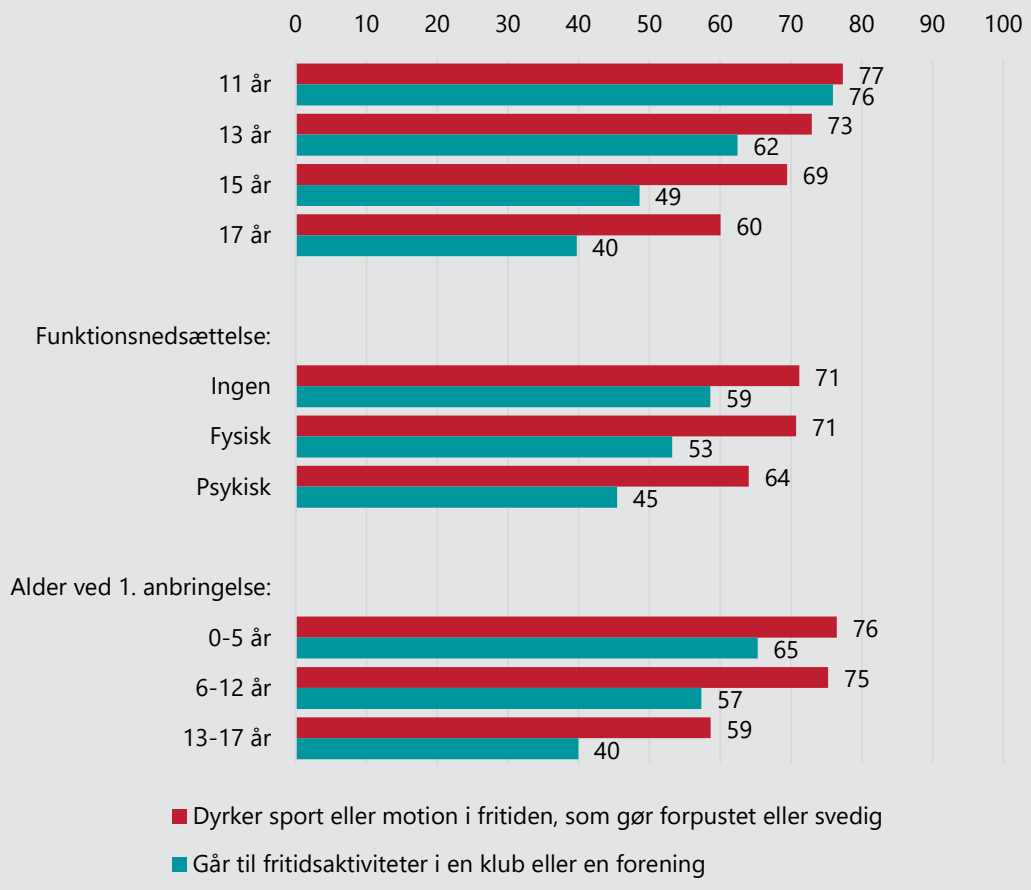
Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Fra andre undersøgelser ved vi, at tilknytningen til organiserede fritidsaktiviteter falder med alderen således, at flere yngre end ældre børn og unge er tilknyttet organiserede fritidsaktiviteter (Ottosen m.fl., 2022). Dette mønster genfinder vi i trivselsundersøgelsen. Ser vi nærmere på gruppen af børn og unge i udsatte positioner, viser der sig en tydelig sammenhæng mellem alder og deltagelse i organiserede fritidsaktiviteter i en klub eller forening (Figur 7.2). Mens 76 pct. 11-årige deltager i en organiseret fritidsaktivitet i en klub eller forening mindst én gang om uge, gælder tilsvarende kun 40 pct. af de 17-årige. Forskellen på tværs af alder er statistisk signifikant.

Det samme mønster viser sig i forhold at dyrke sport eller motion i fritiden, som gør en svedig eller forpustet. Andelen, der svarer, at de dyrker sport eller motion i fritiden, falder med alderen, således at flere 11-årige (77 pct.) end 17-årige (60 pct.) svarer, at de dyrker sport eller motion i deres fritid. Den faldende andel med alderen er dog ikke lige så markant i forhold til det at dyrke sport eller motion sammenlignet med det at deltage i aktiviteter i en klub eller forening. Hvor andelen, der går til aktiviteter i en klub eller forening, falder 40 procentpoint fra de 11-årige til de 17-

årige, falder andelen, der svarer, at de dyrker sport eller motion kun med 10 procentpoint fra de 11-årige til de 17-årige. Med andre ord er de 17-årige generelt mindre aktive, og deres aktiviteter foregår i højere grad i regi af uorganiserede aktiviteter (fx private træningscentre og løb).

Figur 7.2 **Børn og unge i udsatte positioner, der dyrker sport eller motion og går til fritidsaktiviteter mindst én gang om ugen – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 2.396 børn og unge i udsatte positioner.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

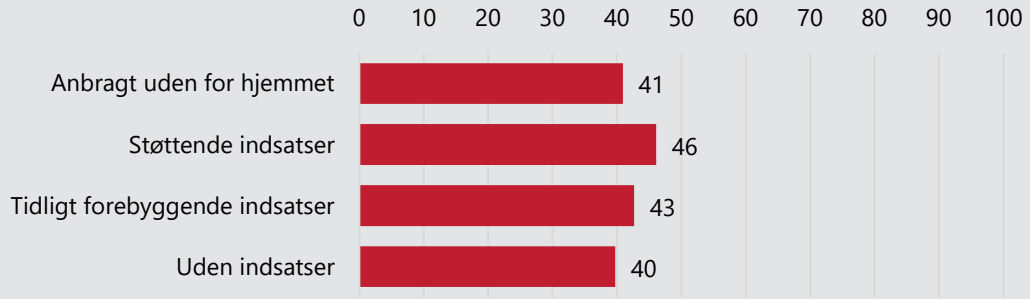
Ser vi på undergrupperne af børn og unge i udsatte positioner, finder vi, at signifikant flere børn og unge med fysiske funktionsnedsættelser (53 pct.) sammenlignet børn og unge med psykiske funktionsnedsættelser (45 pct.) går til organiserede fritidsaktiviteter. Ser vi videre på det at dyrke sport eller motion, er børn og unge med fysiske funktionsnedsættelser lige så ofte aktive som børn og unge, der ikke har en funktionsnedsættelse, mens færre børn og unge med en psykisk

funktionsnedsættelse går til aktiviteter i en klub eller forening (45 pct.) eller dyrker sport eller motion (64 pct.).

Ungdomslivet og overgangen hertil kan være udfordrende med mange forandringer i forventningerne til livet, til sig selv, til sociale relationer og til kroppen. Disse forandringer kan give et øget mentalt pres, som kan give mentale sundhedsudfordringer (Blakemore, 2019). Fysisk aktivitet ser ud til at have en positiv effekt på børn og unges mentale sundhed og selvopfattelse (Ruiz-Ranz & Asín-Izquierdo, 2025) ud over at have en positiv påvirkning på den fysiske sundhed. Derfor er det positivt at se, at langt størstedelen af børnene og de unge på tværs af målgrupper og undergrupper holder sig fysisk aktive gennem sport og motion.

Når vi spørger børnene og de unge, om de har lyst til at gå til mere i deres fritid, får vi en indikation af, om de er tilfredse med niveauet for deres aktuelle fritidsaktiviteter. Af Figur 7.3 og Figur 7.4 fremgår det, at 40-46 pct. af børnene og de unge på tværs af de fire målgrupper i trivselsundersøgelsen ønsker at gå til mere i deres fritid.

Figur 7.3 **Børn og unge, der gerne vil gå til mere i deres fritid, end de gør nu – opgjort i pct.**

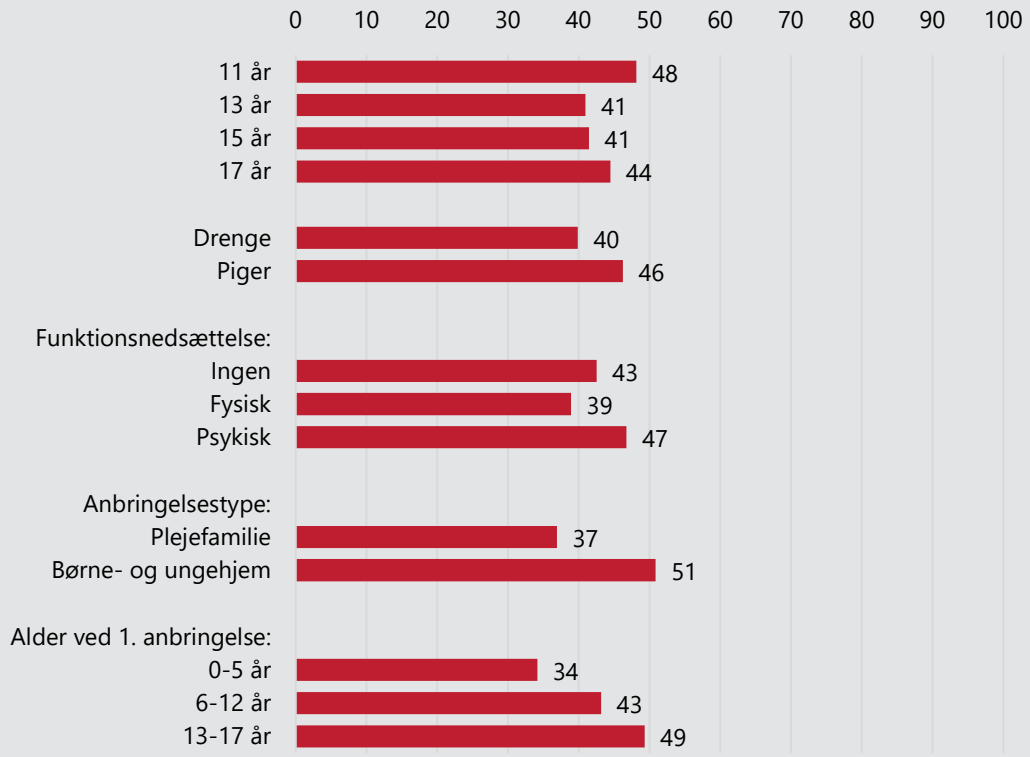
Anm.: Procentgrundlag: 2.880 børn og unge.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Ser vi nærmere på de grupper børn og unge, der svarer, at de gerne vil gå til mere i deres fritid, viser der sig den sammenhæng, at de grupper børn og unge, hvor andelen, der er aktive i en klub eller forening, eller som dyrker sport eller motion i deres fritid, er lavest, samtidig er de grupper børn og unge, hvor andelen, der gerne vil gå til mere i deres fritid, er størst. Andelen, der angiver, at de gerne vil gå til mere i deres fritid, er således størst blandt piger, børn og unge med psykiske funktionsnedsættelser, børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og børn og

unge, der er anbragt sent i deres liv (13-17 år) (Figur 7.4). Dette kan være tegn på, at de børn og de unge, der ikke går til noget i deres fritid, faktisk ønsker det.

Figur 7.4 **Børn og unge i udsatte positioner, der gerne vil gå til mere i deres fritid, end de gør nu – opgjort i pct.**

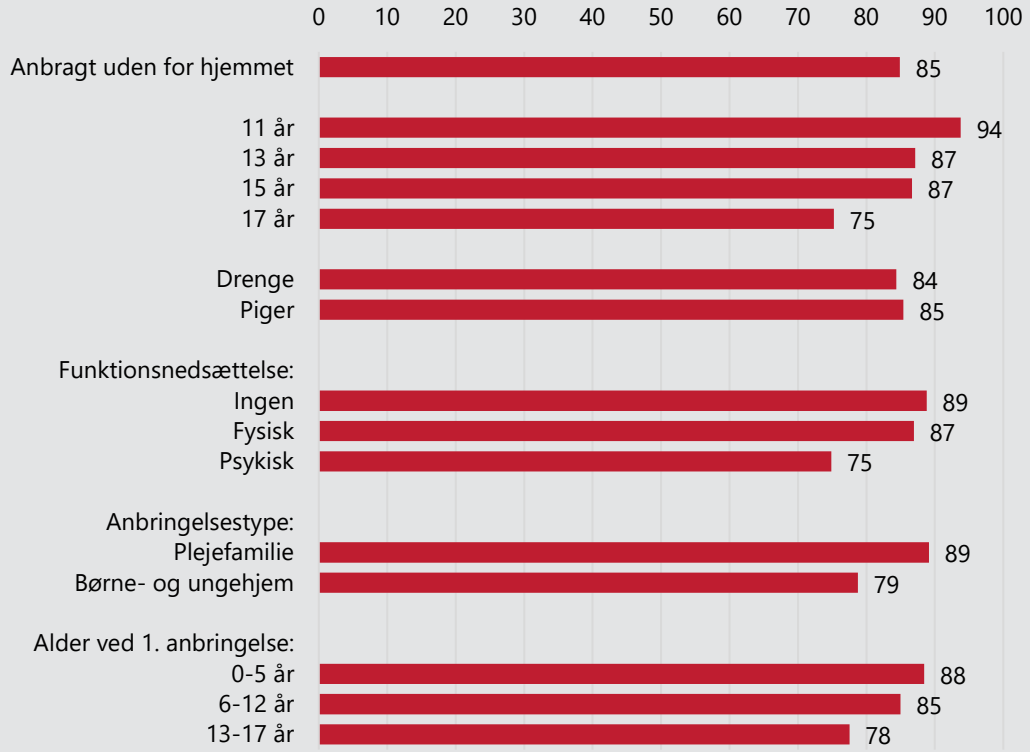
Anm.: Procentgrundlag: 2.184 børn og unge i udsatte positioner.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Vi har spurgt børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, om de får hjælp af de voksne på deres anbringelsessted til at gå til fritidsaktiviteter. Samlet set svarer 85 pct. børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, at de får hjælp af deres anbringelsessted (Figur 7.5). Der er således generelt en oplevelse af, at anbringelsesstederne støtter børnene og de unges deltagelse i fritidsaktiviteter. Dog er andelen af børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, som oplever at få hjælp til at gå til fritidsaktiviteter, signifikant lavere (79 pct.) end blandt børn og unge, der er anbragt i plejefamilie (89 pct.). Tilsvarende viser trivselsundersøgelsen, at en signifikant større andel anbragte børn og unge med en psykisk funktionsnedsættelse oplever ikke at få hjælp af deres anbringelsessted. Dette er bekymrende taget i betragtning, at det særligt i forbindelse med psykiske udfordringer såsom angst eller

depression[13] og til børn og unge med adfærds- og følelsesmæssige forstyrrelser anbefales at deltage i fritidsaktiviteter[14]. I en undersøgelse af børn og unge i psykiatrien fra 2024 ses det, at vi i Danmark er oppe på, at over halvdelen af piger og drenge i dag diagnosticeres med enten adfærds- og følelsesmæssige forstyrrelser eller stressrelaterede tilstande (Dolmer & Lausten 2024).

Figur 7.5 **Børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, som svarer bekræftende på, at deres anbringelsessted hjælper dem i forhold til at gå til fritidsaktiviteter – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 773 børn og unge i anbringelse. Angiver andelen, som har besvaret spørgsmålet med 'ja, i høj grad' eller 'ja, i nogen grad'. Kun børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, har svaret på dette spørgsmål.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

[13] https://www.sundhed.dk/borger/patienthaandbogen/sundhedsoplysning/idraet-og-motion/psykiske-lidelser-fysisk-aktivitet/.

[14] https://www.sundhed.dk/sundhedsfaglig/laegehaandbogen/boerne-og-ungdomspsykiatri/tilstande-og-syg-domme/udadrettet-adfaerd/adfaerdsforstyrrelser/.

7.2 Digitale aktiviteter

Undersøgelser viser, at børn og unge i stigende grad er på digitale medier, især sociale medier som Instagram, TikTok, Snapchat, Facebook og YouTube. VIVEs undersøgelse "Børn og Unge i Danmark" viser, at den tid, børn og unge bruger foran en skærm i perioden fra 2009 til 2021, er steget, mens den tid, de bruger på fysisk samvær med jævnaldrende, er faldet markant i samme periode (Ottosen m.fl., 2022). Der er således over tid sket markante ændringer i børn og unges samvær med jævnaldrende, idet samværet i stigende grad foregår online via de digitale og sociale medier fremfor gennem fysisk samvær i hjemmet eller i offentlige rum.

En forskningskortlægning fra 2023 har påpeget både positive og negative konsekvenser af børn og unges digitale mediebrug, og hvordan medierne kan påvirke deres liv og trivsel på flere måder (Fynbo m.fl., 2023). På den ene side kan de digitale medier bidrage til at skabe og vedligeholde sociale fællesskaber. På den anden side kan intensiv brug af selviscenesættende kommunikation via medierne føre til usikkerhed og følelsen af at være uden for fællesskabet. Desuden kan et højt forbrug af digitale medier øge tendensen til at sammenligne sig med andre, hvilket kan medføre lavere selvværd og dårligere mental sundhed.

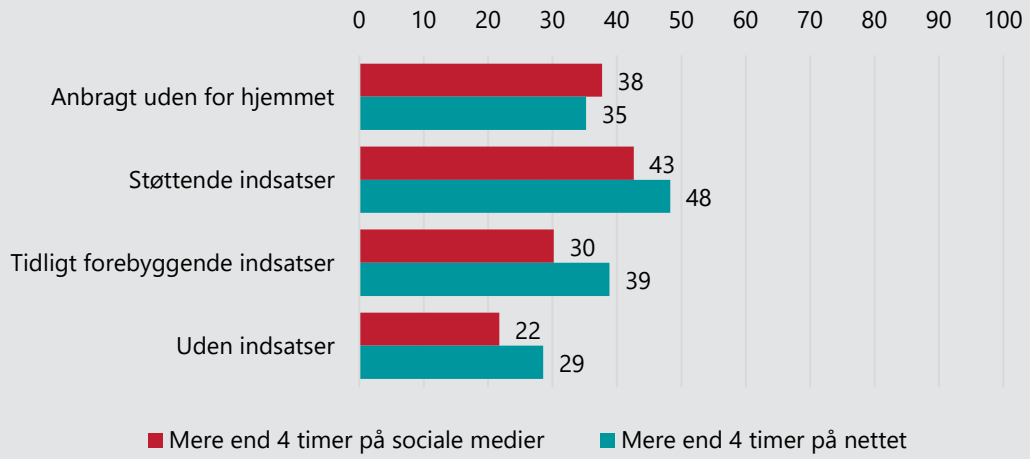
Det uregulerede digitale rum har med tiden fået større opmærksomhed, og man er fra politisk hold nu blevet optaget af at lovgive om netop dette. Trivselskommissionens rapport fra 2025 kom med anbefalinger under otte overskrifter. En af disse var 'Et balanceret digitalt liv', hvor det bl.a. anbefales at regulere børn og unges skærmbrug. En anbefaling er bl.a., at grundskoler, SFO'er og fritidshjem gøres smartphonefrie, at der indføres skærmpolitikker og firewalls, og at børn og unge først får smartphones i en alder af 13 år (Trivselskommissionen, 2025).

I trivselsundersøgelsen spørger vi både børnene og de unge specifikt til, hvor meget tid om dagen de bruger på de sociale medier, og hvor meget tid om dagen de bruger på internettet eller på computeren generelt set. Dette fordi andre undersøgelser har vist, at de sociale medier kan bidrage negativt til øget stress (fx hurtigt kommunikation og likes), mens online gaming kan bidrage positivt til sociale relationer (Fynbo m.fl., 2023).

Generelt er børnene og de unges skærmbrug højt. Figur 7.6 viser, at mere end hvert tredje barn eller ung i udsatte positioner bruger mere end 4 timer om dagen – enten på de sociale medier eller på internettet generelt. Vi ser således, at børn og unge i udsatte positioner bruger mere tid på både de sociale medier og internettet end børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, selvom der også blandt disse børn og unge bruges meget tid digitalt. Børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, er den eneste gruppe, hvor andelen, der bruger mere end 4 timer om dagen på de sociale medier, er større end andelen, der bruger mere end 4

timer om dagen på internettet generelt. En forklaring på dette kan være, at børn og unge anbragt uden for hjemmet ikke altid har samme adgang til en computer som andre børn og unge, og at online gaming, som indgår i det at bruge tid på internettet generelt, oftest kræver en computer.

Figur 7.6 **Børn og unge, der bruger mere end 4 timer om dagen på hhv. de sociale medier og internettet generelt – opgjort i pct.**

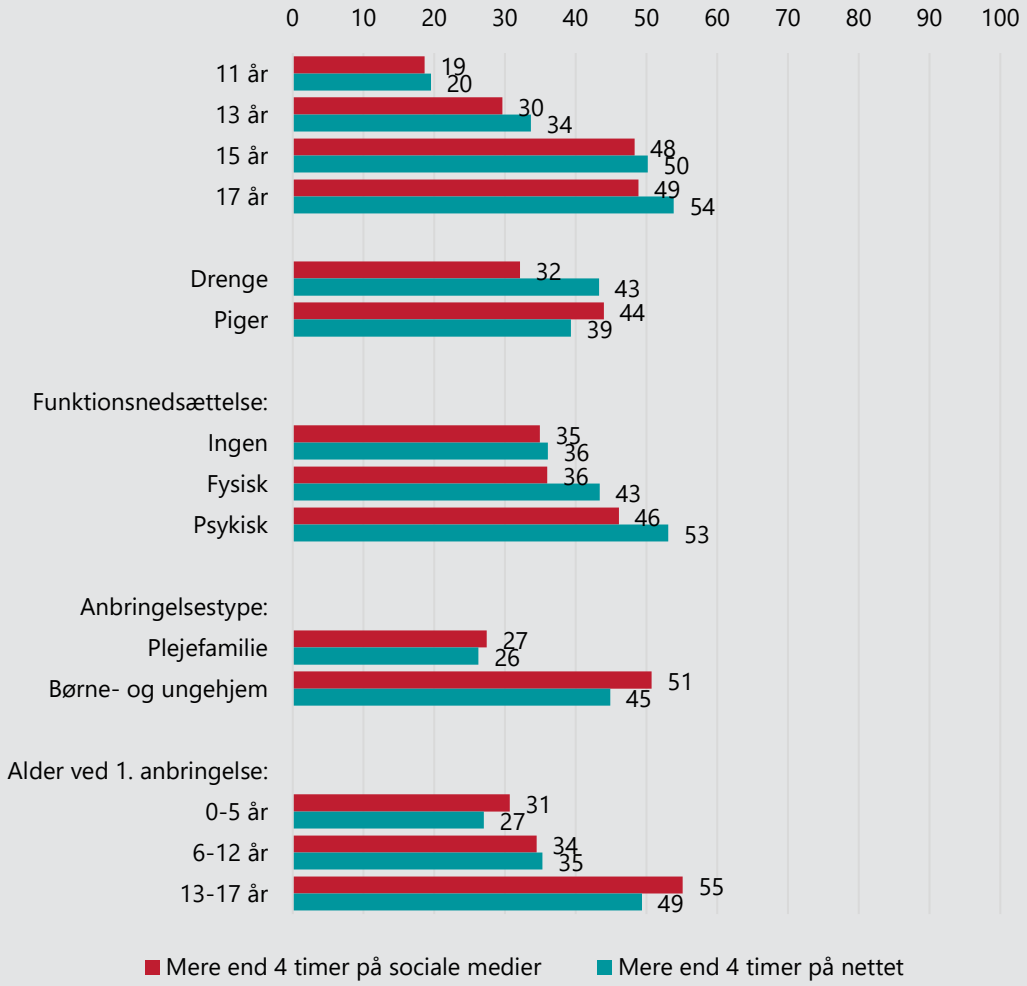
Anm.: Procentgrundlag: 3.145 børn og unge.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Andelen af børn og unge i udsatte positioner, der bruger mere end 4 timer om dagen online, er stigende med børnene og de unges alder. Mens halvdelen af de 17-årige bruger mere end 4 timer om dagen på internettet, gælder tilsvarende for 19 pct. af de 11-årige.

Ser vi på tværs af alle grupperne af børn og unge i udsatte positioner, er andelen, der bruger meget tid på internettet generelt, større end andelen, der er meget tid på de sociale medier. Der er dog nogle grupper, hvor brugen af de sociale medier overstiger det generelle internetbrug. Dette gælder for piger i udsatte positioner og for børn og unge i anbringelse, herunder særligt de børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og de unge, der er anbragt sent (Figur 7.7). Det er bekymrende, fordi vi på tværs af de dimensioner af trivsel, vi afdækker med trivselsundersøgelsen, finder, at netop disse grupper er udfordret på deres trivsel, samtidig med at vi ved, at særligt de sociale medier kan bidrage negativt til øget stress (Fynbo m.fl., 2023).

Figur 7.7 **Børn og unge i udsatte positioner, der bruger mere end 4 timer om dagen på hhv. de sociale medier og internettet generelt – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: hhv. 2.369 og 2.319 børn og unge i udsatte positioner.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Forskning viser, at der er en positiv sammenhæng mellem at læse bøger og senere gennemføre både grundskolen og en ungdomsuddannelse (Andreasen & Lausten, 2020; Sullivan & Brown, 2015). Derudover har både tilstedeværelsen af bøger i hjemmet og størrelsen på hjemmebiblioteket en positiv indflydelse på, hvor meget børn og unge læser som voksne, og hvordan de klarer sig i deres uddannelse (Sikora, Evans & Kelley, 2019). Det kan umiddelbart være svært grafisk at fremstille, hvor ofte man læser bøger/hører lydbog, hvorfor vi i stedet har undersøgt sammenhængen mellem det at læse bøger og det at bruge tid digitalt. Vores analyser viser,

at der generelt er en negativ sammenhæng mellem den tid, børnene og de unge bruger på digitale platforme, og hvor meget børnene og de unge læser. Vi finder således, at de børn og unge, der læser eller lytter til bøger, bruger mindre tid digitalt. Denne negative sammenhæng er tydeligere i forhold til tiden brugt på de sociale medier end i forhold til tiden brugt på internettet generelt.

7.3 Opsamling på fritidsliv

Som beskrevet indledningsvis i kapitlet spiller de voksne på anbringelsesstederne, forældre og andre primære omsorgsgivere en vigtig rolle i forhold til at understøtte fritidslivet for børn og unge i udsatte positioner fx ved at yde støtte til deltagelse i organiserede fritidsaktiviteter. Trivselsundersøgelsen viser, at der er stor forskel på andelen, der har et aktivt fritidsliv, på tværs af børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, og børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem. Mens 66 pct. børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, ugentligt deltager i organiserede fritidsaktiviteter og 76 pct. dyrker sport eller motion ugentligt, gælder tilsvarende for hhv. 44 og 67 pct. børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem.

Vi finder ydermere den sammenhæng, at de grupper børn og unge, der svarer, at de gerne vil gå til mere i deres fritid, også er de grupper børn og unge, hvor andelen, der faktisk går til noget i deres fritid, er lavest. Det gælder for piger i udsatte positioner, børn og unge med psykiske funktionsnedsættelser, børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og børn og unge, der er anbragt første gang sent i deres liv (13-17 år). Det kan være tegn på, at de af børnene og de unge, der ikke går til noget i deres fritid, faktisk ønsker det.

Selvom tallene i en bred betragtning ikke er alarmerende sammenlignet med lignende undersøgelser, er der særligt to grupper børn og unge, der bør rettes opmærksomhed mod. Færre børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og som har en psykisk funktionsnedsættelse, går til noget i deres fritid. Selvom de har et ønske om at gå til mere, oplever de i lavere grad at få støtte fra deres anbringelsessted til fritidsaktiviteter. Netop disse grupper børn og unge kan have behov for mere hjælp til at komme til fritidsaktiviteter.

Digitale aktiviteter fylder betydeligt i børn og unges fritidsliv, og skærmforbruget stiger med alderen for alle grupperne af børn og unge. Særligt blandt børn og unge med psykiske funktionsnedsættelser og blandt de børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, er andelen med et højt skærmforbrug stor.

Dette understreger behovet for at støtte børn og unge i udsatte positioner til et balanceret digitalt liv, så de får bedre muligheder for trivsel og sociale relationer, der ligner dem hos deres jævnaldrende, ikke mindst fordi andelen af børn og unge i udsatte positioner, der oplever mobning eller krænkelser på de sociale medier eller på internettet generelt, eller som mobber eller krænker andre, er væsentlig større end blandt de børn og unge, der ikke modtager støtte efter barnets lov (se afsnit 10.1.1 og 10.2.1).

Siden sidst

Sammenligner vi med resultaterne af Trivselsundersøgelsen 2023, finder vi, at der er sket en stigning i andelen af børn og unge, der deltager i organiserede fritidsaktiviteter minimum én gang om ugen. Dette både blandt børn og unge, der modtager støttende indsatser, børn og unge, der modtager tidligt forbyggende indsatser, og børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov. Der er også en stigning i andelen af børn og unge, der gerne vil gå til mere, og i andelen af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og som oplever, at de bliver støttet af de voksne på deres anbringelsessted.

Vores fund i relation til børnene og de unges digitale liv er overordnet set i overensstemmelse med fundene i Trivselsundersøgelsen 2023. Efter i en årrække at have set en stigning i den tid, børn og unge generelt bruger digitalt, er det positivt, at fundene i denne trivselsundersøgelse er i tråd med fundene i undersøgelsen fra 2023.

Figurer til sammenligning i Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner 2023: Figur 4.1 (s. 52), Figur 4.3 (s. 54), Figur 4.4 (s. 55), Figur 4.5 (s. 56) og Figur 4.6 (s. 57).

8 Mental trivsel

Tidligere undersøgelser har vist, at børn og unge i udsatte positioner ofte oplever lavere mental og social trivsel sammenlignet med andre børn og unge. Både danske og internationale undersøgelser har påvist, at disse børn og unge står over for langt større trivselsudfordringer end deres jævnaldrende (Ottosen m.fl., 2015; Lausten & Jørgensen, 2017; Rambøll, 2018; Ford m.fl., 2007; Goemans m.fl., 2016; Vinnerljung & Sallnäs, 2008). Dette kan især tilskrives, at børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, ofte har været udsat for alvorlige modgangsfaktorer (nogle allerede i fosterstadiet) som fx omsorgssvigt, misbrugsproblemer, psykiske lidelser hos forældrene eller egne adfærds- og skolevanskeligheder. Faktorer, der adskiller sig fra børn og unges oplevelser generelt. Denne relativt store forskel mellem målgrupperne blev også vist i afsnit 3.1, hvor børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, i gennemsnit har et kompleksitetsindeks på 7-8 faktorer, mens børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, i gennemsnit er eksponeret for en kompleksitet med 1-2 faktorer.

I dette kapitel giver vi et samlet billede af den mentale og sociale trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner og sammenholder det med trivslen blandt børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov. Kapitlet belyser ligeledes børnene og de unges livstilfredshed, deres syn på fremtiden og deres mentale trivsel. Vi bruger det greb, at vi både spørger børnene og de unge direkte og arbejder med validerede måleredskaber som Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) for gennem de mange dimensioner i SDQ at kunne beskrive trivslen eller manglen på samme.

Herunder præsenteres de vigtigste resultater i kapitlet:

- Der er markante forskelle på livstilfredshed mellem målgrupperne i trivselsundersøgelsen. Det er især børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, der oplever høj livstilfredshed (39 pct.). En andel, der reelt er højere end for børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov (31 pct.), mens børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, har den laveste andel med høj livstilfredshed (14 pct.).
- Den samlede gruppe børn og unge i udsatte positioner adskiller sig signifikant fra børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, ved at have en markant højere andel med lav livstilfredshed. Knap hver tredje blandt børn og unge i udsatte positioner har lav livstilfredshed mod hver tiende blandt børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov. En forskel, der er endnu større, når der opdeles på typen af anbringelse. Samtidig er livstilfreds-

heden for børn og unge i udsatte positioner signifikant lavere blandt piger end blandt drenge.

- Der er signifikant flere børn og unge i udsatte positioner, som er kede af det, når de tænker på deres fremtid, sammenlignet med børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov. Her er det især børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, eller som modtager støttende indsatser, der bliver kede af det, når de tænker på fremtiden.
- Målt på SDQ, som er det validerede måleredskab for mental trivsel, ligger en relativt stor andel børn og unge, der enten er anbragt på børne- og ungehjem, eller som modtager støttende indsatser, uden for normalområdet (hhv. 42 og 39 pct.) sammenlignet med de andre målgrupper af børn og unge.
- Blandt børn og unge i udsatte positioner er det hovedsageligt de ældste, piger, unge, der er anbragt første gang som teenagere, og børn og unge med en psykisk funktionsnedsættelse, der er mest udfordrede i forhold til mental trivsel, hvor en signifikant større andel scorer uden for normalområdet (36-40 pct.) sammenlignet med de undergrupper, vi plejer at sammenligne dem med.

I det følgende udfoldes overstående resultater nærmere.

8.1 Livstilfredshed

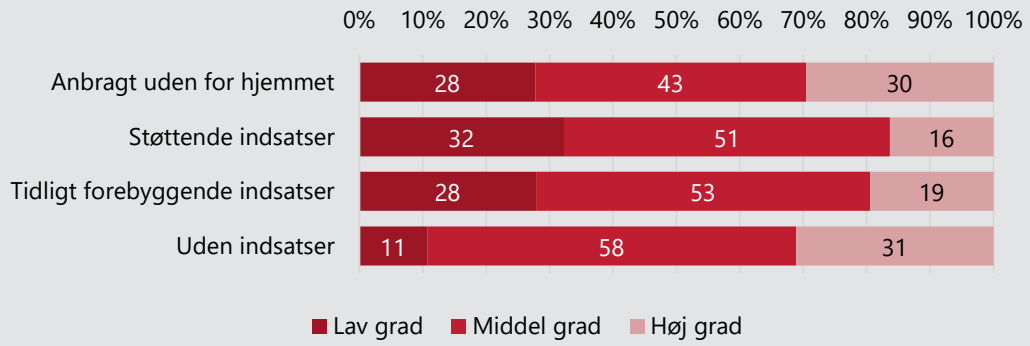
Børnene og de unges egen vurdering af livstilfredshed måles ved hjælp af et enkelt spørgsmål. Børnene og de unge angiver på en skala fra 0 (det værst tænkelige liv) til 10 (det bedst mulige liv), hvor tilfredse de er med deres liv for tiden. Dette spørgsmål er også kendt som Cantril's Ladder (Cantril, 1965), der anvendes i både nationale og internationale undersøgelser af børn og unges trivsel (Daly, 2022; Rasmussen m.fl., 2019; Rees, Goswami & Bradshaw, 2010, Ottosen m.fl., 2022).

Livstilfredshed måler således børnene og de unges samlede tilfredshed med deres liv, som det er lige nu. Ligesom i andre undersøgelser kategoriseres en score på 0-5 som lav livstilfredshed, en score på 6-8 som middel livstilfredshed og en score på 9-10 som høj livstilfredshed (Bradshaw, Hoelscher & Richardson, 2007; Rasmussen m.fl., 2019).

I Figur 8.1 ses det, at andelen af børn og unge med høj livstilfredshed er ca. lige så stor (30-31 pct.) blandt børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, som blandt børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov. Der er dog signifikant flere børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet (28 pct.), som oplever lav livstilfredshed, end der er blandt børn og unge, der ikke modtager en indsats efter barnets lov (11 pct.). Den store andel med lav livstilfredshed er primært drevet af børn og

unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, hvor 46 pct. oplever lav livstilfredshed (Figur 8.2). Omvendt er det de børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, som trækker andelen med høj livstilfredshed op. Andelen med høj livstilfredshed blandt børn og unge, der er anbragt i plejefamilie (39 pct.), er faktisk signifikant højere end blandt børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov (31 pct.).

Figur 8.1 **Børnene og de unges svar på, hvor tilfredse de er med deres liv for tiden – opgjort i pct.**

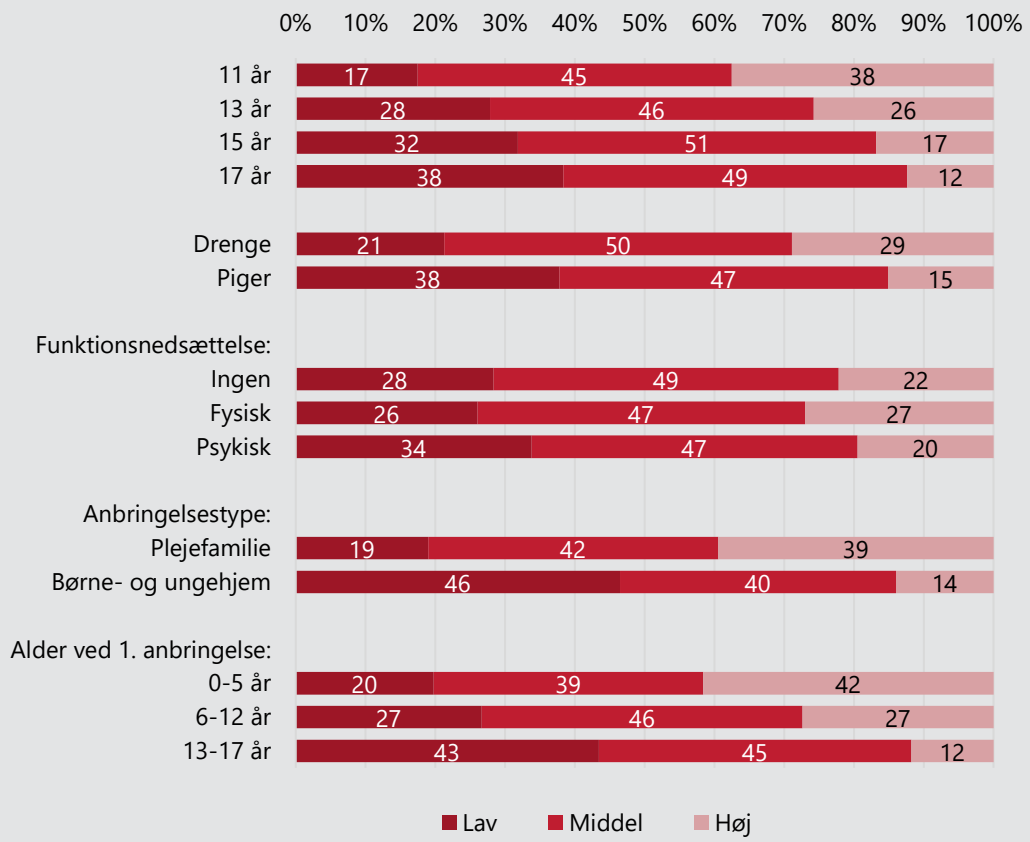

Anm.: Procentgrundlag: 3.146 børn og unge.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Det er veldokumenteret i forskning, at livstilfredsheden falder i overgangen mellem barn og teenager, og at piger i den overgang oplever et større fald i livstilfredshed end drenge (Daly, 2022). Dette skift ses også for børn og unge i trivselsundersøgelsen, hvor Figur 8.2 viser, at børn og unge i udsatte positioner med alderen oplever flere udfordringer. De 17-årige har en signifikant større andel unge (38 pct.), der oplever lav livstilfredshed, end de 11-årige (17 pct.) og de 13-årige (28 pct.). Samtidig er det tydeligt, at pigerne oplever en signifikant lavere livstilfredshed end drengene. Dette kan være med til at forklare noget af den store forskel, der ses mellem de to typer anbringelse, da børn og unge, der er anbragt plejefamilie, er signifikant yngre end børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem.

Figur 8.2 **Børn og unge i udsatte positioner og deres svar på, hvor tilfredse de er med deres liv for tiden – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 2.341 børn og unge i udsatte positioner.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Figur 8.2 viser også, at andelen af børn og unge med lav livstilfredshed er signifikant større blandt børn og unge med en psykisk funktionsnedsættelse (34 pct.) sammenlignet med børn og unge med en fysisk funktionsnedsættelse (26 pct.) og børn og unge uden funktionsnedsættelse (28 pct.).

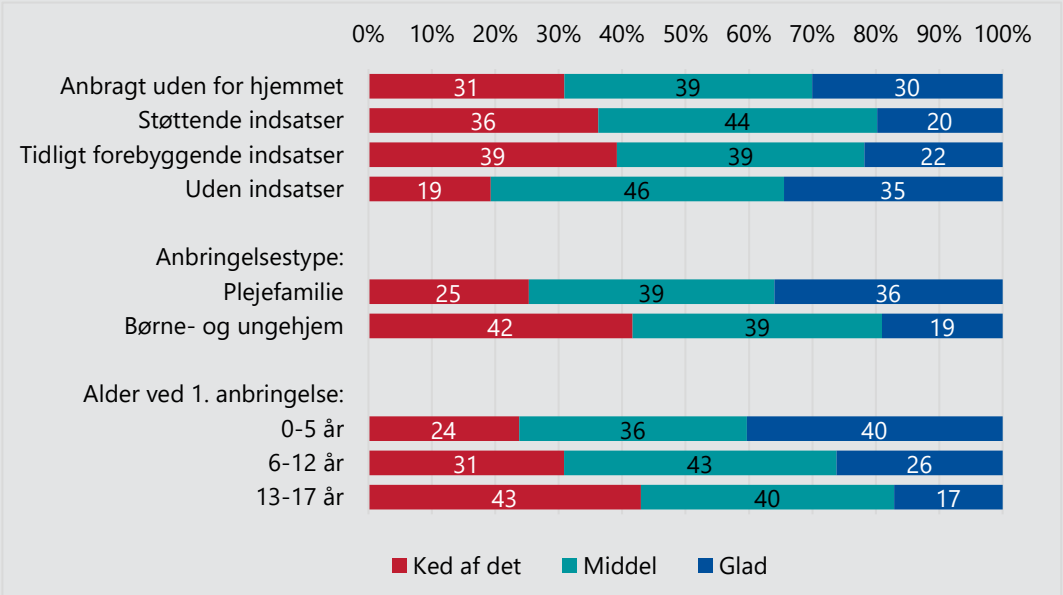
8.2 Syn på fremtiden

I trivselsundersøgelsen spørger vi børnene og de unge om, hvor glade de bliver, når de tænker på, hvad der skal ske senere i deres liv (dvs. deres syn på fremtiden). Børnene og de unge angiver, hvor glade de bliver, på en skala fra 0 (meget ked af det) til 10 (meget glad). Besvarelserne er grupperet, så en score på 0-5 angiver, at barnet

eller den unge er ked af det, en score på 6-8 angiver middel glæde, mens en score på 9-10 angiver, at barnet eller den unge er meget glad, når han eller hun tænker på fremtiden.

Som det fremgår af Figur 8.3 er der signifikant flere børn og unge i udsatte positioner, som er kede af det, når de tænker på deres fremtid, sammenlignet med børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov (19 pct.), på trods af at der også inden for gruppen af børn og unge i udsatte positioner er signifikante forskelle. Blandt børn og unge, der modtager hhv. støttende indsatser (36 pct.) eller tidligt forebyggelse indsatser (39 pct.), er andelen, som er kede af det ved tanken om fremtiden, højere end blandt børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet (31 pct.). Resultaterne giver ingen forklaring på, hvorfor der er denne signifikante forskel, hvorfor vi blot kan formode, at forskellen kan ligge i graden af støtte eller behovet for støtte. Derudover gives tidligt forebyggende indsatser bl.a. i forbindelse med livsændrende hændelser som fx sorggrupper. Dette kan være med til at forklare, hvorfor børn og unge, der modtager tidligt forbyggende indsatser, oplever at blive mere kede af det, når de tænker på fremtiden.

Figur 8.3 **Hvor glad bliver du, når du tænker på, hvad der kan ske med dig senere i dit liv (dvs. fremtiden) – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 2.977 børn og unge.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Opdelt på typen af anbringelse viser Figur 8.3 igen, at målgruppen børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, dækker over store forskelle. Andelen af børn og unge, der er kede af det, når de tænker på fremtiden, er signifikant lavere blandt børn og unge, der er anbragt i plejefamilie (25 pct.), end blandt børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem (42 pct.). Samtidig kan man se i Figur 8.3, at unge, der er anbragt første gang som teenagere (13-17 år), i langt højere grad end børn og unge, der er anbragt første gang før teenagealderen, svarer, at de bliver kede af det, når de tænker på, hvad der skal ske med dem senere i livet. Dette kan være en indikation af, at de ikke føler, de har fået støtte tidligt nok til at kunne se lyst på fremtiden (jf. Figur 11.4 og den tilhørende tekst).

8.3 Mental trivsel ved SDQ

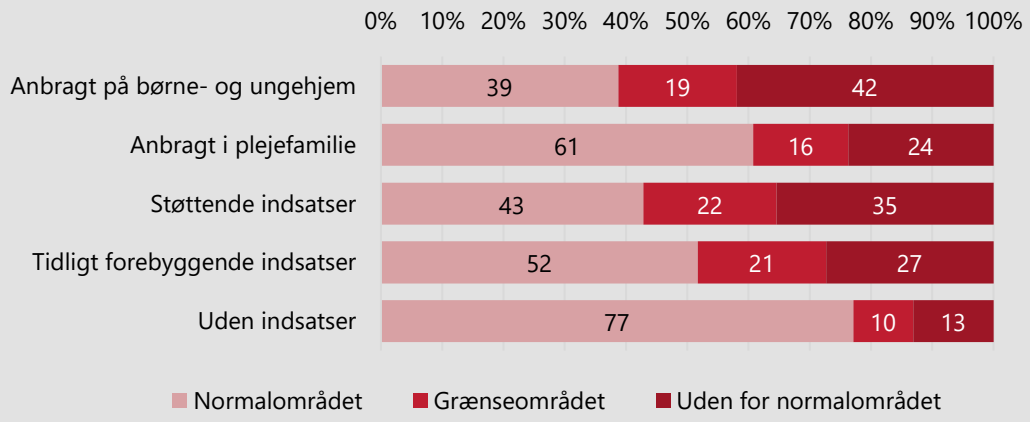
Vi anvender det validerede måleredskab Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) til at belyse børnene og de unges trivsel (Goodman, 1997; Goodman, 2001). SDQ er et udbredt og ofte brugt mål, der i mange sammenhænge bruges til at dokumentere mental trivsel og funktion i hverdagen (se fx Egelund & Lausten, 2009; Dietrichson & Klokker, 2024; Hiller & Clair, 2018). SDQ består af 25 udsagn, der indkredser børn og unges mentale trivsel, og som efterfølgende opdeles i fem dimensioner med fem udsagn i hver dimension. Fire af de fem dimensioner belyser udfordringer blandt børn og unge, og når de samles i en SDQ-score, viser de det samlede billede af børn og unges mentale trivsel. De fire dimensioner af udfordringer er:

- Følelsesmæssige udfordringer
- Vanskeligheder i forhold til jævnaldrende
- Hyperaktivitet/opmærksomhedsvanskeligheder
- Adfærdsmæssige udfordringer.

Den samlede SDQ-score bruges oftest til at inddele børnene og de unge i tre normkategorier i forhold til mental trivsel: børn og unge, der falder inden for normalområdet, børn og unge, der scorer i grænseområdet, og børn og unge, der falder uden for normalområdet. Normalområdet skal her forstås som en statistisk normalitet, hvilket betyder, at størstedelen (dvs. 80 pct.) af børnene og de unge falder inden for det område, 10 pct. falder i grænseområdet, mens de sidste 10 pct., der falder uden for normalområdet, er de 10 pct. børn og unge, der har de største udfordringer (se fx Arnfred m.fl., 2019 for yderligere beskrivelse af fastsættelse af normerne for opdeling i de tre kategorier).

Figur 8.4 viser fordelingen af børn og unge for de fire målgrupper over de tre kategorier af SDQ-score, hvor børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, er opdelt i børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og børn og unge, der er anbragt i plejefamilie. Figuren viser tydeligt, at en markant større andel børn og unge i udsatte positioner ligger uden for normalområdet sammenlignet med børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov. Mere end hvert fjerde barn eller ung i udsatte positioner har en samlet problemscore, der ligger uden for normalområdet.

Figur 8.4 Børn og unge og deres egne besvarelser af SDQ som mål for mental trivsel – opgjort i pct.

Anm.: Procentgrundlag: 3.287 børn og unge.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

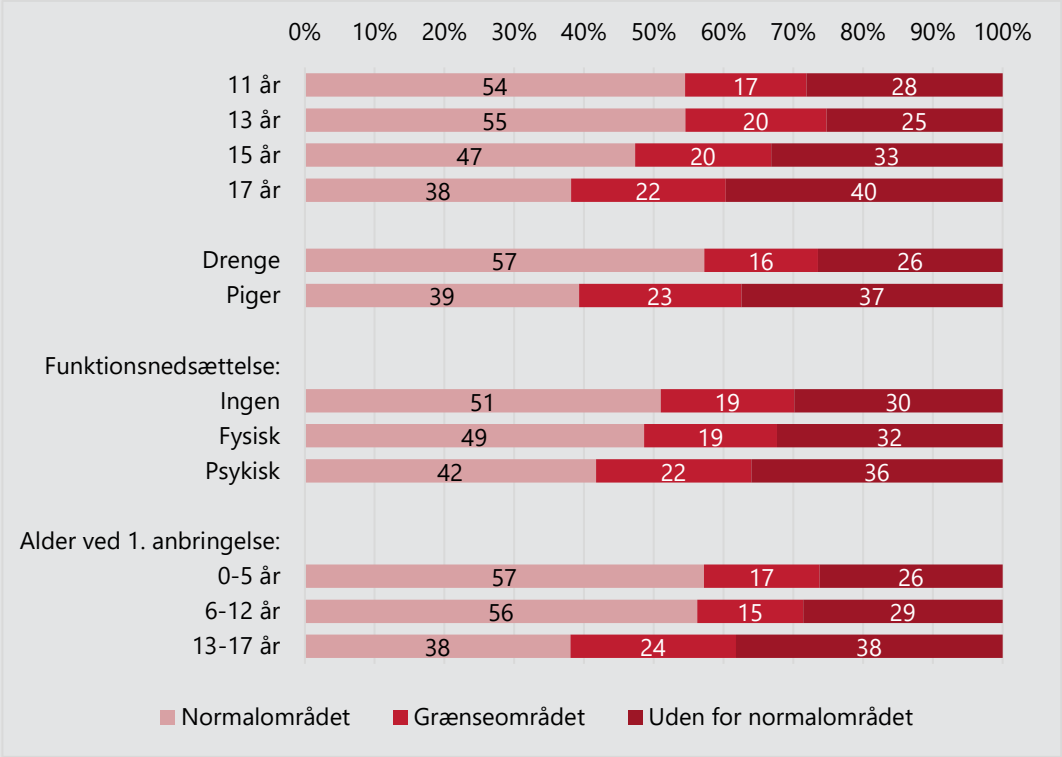
Børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, fremstår i Figur 8.4 som den gruppe, der har de største udfordringer. Knap halvdelen af dem (42 pct.) scorer uden for normalområdet. Det betyder samtidig, at det er en væsentlig mindre andel børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, som ligger inden for normalområdet (39 pct.). Et område, der generelt er normeret til at dække 8 ud af 10 børn og unge. Her er det værd at huske på, at det er børnene og de unge, der selv har vurderet deres udfordringer ud fra udsagnene i SDQ-målet, og dermed dem selv, der scorer sig uden for normalområdet.

Det ses endvidere i Figur 8.4, at der ikke er statistisk signifikant forskel i fordelingen på de tre normkategorier for SDQ, når vi sammenligner børn og unge, der modtager støttende indsatser, og børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem. Dette er ligeledes en indikation af, at disse to grupper børn og unge er dem, der

lever med de sværeste vilkår, som vist i de øvrige kapitler, og at disse svære vilkår afspejler sig i børnene og de unges mentale trivsel.

Figur 8.5 viser fordelingen på undergrupper for børn og unge i udsatte positioner. Her ser vi igen, at der blandt de 17-årige, blandt børn og unge med psykiske funktionsnedsættelser og blandt unge, der er anbragt første gang som 13-17-årige, er en signifikant større andel, som ligger uden for normalområdet (hhv. 40, 36 og 38 pct.).

Figur 8.5 Børn og unge i udsatte positioner og deres egne besvarelser af SDQ som mål for mental trivsel – opgjort i pct.

Anm.: Procentgrundlag: 2.461 børn og unge i udsatte positioner.

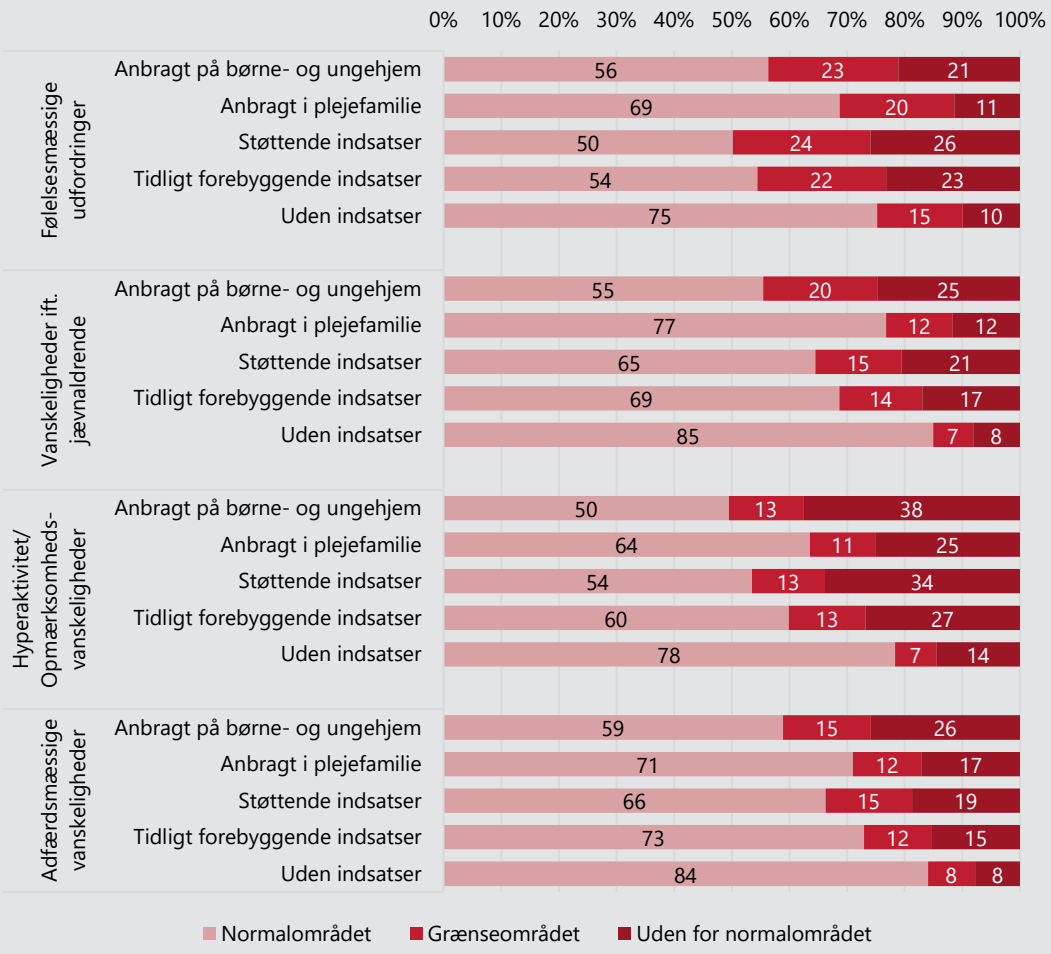
Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Figur 8.5 viser ligeledes, at signifikant flere piger end drenge har en høj SDQ-score i forhold til deres mentale trivsel. Godt hver tredje pige (37 pct.) ligger således uden for normalområdet, mens det samme gør sig gældende for hver fjerde dreng (26 pct.). Denne kønsforskel går igen i tre af de fire dimensioner af udfordringer (ikke vist i figuren), hvor andelen af piger, der ligger uden for normalområdet på følelsesmæssige udfordringer, adfærdsmæssige udfordringer og hyperaktivitet, er signifikant højere end andelen af drenge. Andelen, der ligger uden for normalområdet i

forhold til vanskeligheder med jævnaldrende er dog relativt ens og ikke signifikant forskellig mellem piger og drenge.

I Figur 8.6 viser vi, hvordan alle børn og unge i trivselsundersøgelsen placerer sig i forhold til de fire dimensioner af udfordringer, der indgår i den samlede SDQ-score. Ligesom i Figur 8.4 er børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, opdelt på type af anbringelse.

Figur 8.6 **Børn og unge og deres egne besvarelser af SDQ som mål for mental trivsel, opdelt på målgrupper og de fire dimensioner af udfordringer – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 3.287 børn og unge.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Ved at sammensætte de fire dimensioner af udfordringer i én figur bliver det tydeligere, at andelen af børn og unge, der scorer uden for normalområdet, ligger højt for børn og unge, der modtager støttende indsatser, og børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, og endnu højere for børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem. Det er samtidig også tydeligt, at børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, i flere af dimensionerne ligger på niveau med børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov. Resultaterne af fokus på de underliggende dimensioner af den samlede SDQ-score underbygger således, at børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, eller som modtager støttende indsatser, er den gruppe børn og unge, der er mest udfordrede.

8.4 Opsamling på mental trivsel

I dette kapitel analyserer vi livstilfredshed, syn på fremtiden og mental trivsel målt ved SDQ som et samlet billede på, hvordan den mentale og sociale trivsel former sig blandt børn og unge i udsatte positioner sammenlignet med børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov.

På tværs af de tre mål viser trivselsundersøgelsen, at børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, eller som modtager støttende indsatser, er den gruppe børn og unge, der er mest udfordrede. Knap halvdelen (46 pct.) af børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og hver tredje (32 pct.) af børn og unge, der modtager støttende indsatser, har lav livstilfredshed.

Undersøgelsen viser også, at en stor andel blandt børn og unge i udsatte positioner føler sig kede af det, når de tænker på fremtiden. Det gælder særligt for de børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem (42 pct.), og dem, der modtager støttende eller tidligt forebyggende indsatser (36-39 pct.).

Mere end hvert fjerde barn eller ung i udsatte positioner har udfordringer med mental trivsel målt ved SDQ. Her er det igen, at det er blandt børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem (42 pct.), og børn og unge, der modtager støttende indsatser (35 pct.), at de største andele uden for normalområdet findes.

Samlet set understreger dette et behov for øget fokus blandt professionelle, men også blandt forældre. Der er behov for mere målrettet støtte i forhold til mental trivsel til børn og unge i udsatte positioner med særligt øje på børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og børn og unge, der modtager støttende indsatser, for at styrke deres mentale trivsel og optimisme om fremtiden.

Siden sidst

Flere børn og unge i forebyggende indsatser bliver kede af det, når de tænker på fremtiden (39 pct. mod 32 pct. i 2023).

Målt på SDQ ligger flere børn og unge uden for normalområdet i 2025 end i 2023. For de fire overordnede grupperinger ser det således ud (2025-tal mod 2023-tal):

- Børn og unge i anbringelse: 30 pct. mod 22 pct.
- Børn og unge, der modtager støttende indsatser: 35 pct. mod 28 pct.
- Børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser: 27 pct. mod 25 pct.
- Børn og unge uden indsatser efter barnets lov: 13 pct. mod 7 pct.

Figurer til sammenligning i Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner 2023: Figur 4.10 (s. 61), Figur 4.12 (s. 63) og Figur 4.17 (s. 69).

9 Relationer og familieforhold

Tidligere undersøgelser har i vidt omfang dokumenteret, at børn og unge i udsatte positioner oplever en lavere grad af mental og social trivsel sammenlignet med deres jævnaldrende. Dette gælder især for børn og unge i anbringelse, hvor både danske og nordiske undersøgelser har vist, at disse børn og unge står over for betydelig større trivselsudfordringer (Ottosen m.fl., 2015; Lausten & Jørgensen, 2017; Rambøll, 2018; Ford m.fl., 2007; Goemans m.fl., 2016; Vinnerljung & Sallnäs, 2008).

Forskning om opvækst og udvikling blandt børn og unge i anbringelse viser, at mange af børnene og de unge kommer fra familier, hvor forældrene har haft store sociale og psykiske udfordringer (Egelund, Hestbæk & Andersen, 2004; Egelund m.fl., 2009). Som følge af forældrenes udfordringer har børnene og de unge ofte været eksponeret for risikofaktorer i deres tidlige år, som kan påvirke deres trivsel og udvikling negativt (Lausten & Jørgensen, 2017; Ottosen m.fl., 2015). Når et barn eller en ung vokser op i et miljø præget af sociale og psykiske udfordringer hos forældrene, øges sandsynligheden for, at barnet eller den unge selv senere vil udvikle sociale eller psykiske udfordringer. Dette kan også betyde, at en del børn og unge i anbringelse mangler et stærkt familiemæssigt netværk, de kan støtte sig til både under og efter anbringelsen (Dahl, 2007; Lausten & Jørgensen, 2017; Lausten, Frederiksen & Olsen, 2020).

Psykologisk forskning viser, at det at have en tryg tilknytning til en eller flere omsorgspersoner er afgørende for børn og unges udvikling (Hagelquist & Rasmussen, 2017). Børn er særlig modtagelige for at udvikle disse tilknytninger i de første leveår, og selvom tilknytningen kan styrkes igennem hele livet, er de tidlige år særlig vigtige (Grünbaum & Mortensen, 2016). Når børn og unge ikke har denne trygge base, kan det påvirke deres evne til at etablere stabile og trygge relationer senere i livet. En del af børnene og de unge har derfor som følge af deres oplevelser i barndommen svært ved at udvikle en ordentlig tilknytning til deres forældre eller andre nære voksne, hvilket kan give livslange udfordringer (Egelund m.fl., 2008; Lausten, Frederiksen & Olsen, 2020).

Særligt børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, har igennem opvæksten modtaget det, der kan betegnes som en betinget og tidsmæssigt begrænset omsorg. Betinget fordi omsorgen er afhængig af, at nogen modtager løn for at udføre den, og tidsbegrænset fordi den for mange af børnene og de unge vil ende i det øjeblik, der ikke længere betales for den. Den betingede og tidsmæssigt begrænsede omsorg står i kontrast til den ubetingede og varige omsorg, som de fleste oplever i de familiære relationer (Mølholt, 2023). Mange af børnene og de unge i anbringelse er allerede under deres anbringelse klare over, at den omsorg, de modtager under deres opvækst, ikke er en omsorg, de kan forvente at modtage ud over

den tid, de er i anbringelsen. Dertil kommer, at disse børn og unge oplever brud og skift i omsorgspersoner i deres anbringelse, hvorfor det kan være svært at skabe betingelser for langvarig tilknytning allerede under anbringelsen.

Fordi de mangler et familiebaseret netværk, er det ofte i venskabsrelationerne, at de skal finde væsentlig omsorg og støtte (Mølholt, 2023). Etablering af nære venskabsrelationer allerede i barndommen og ungdommen kan derfor være vigtigt for særligt de børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet. I det følgende ser vi derfor nærmere på både børnene og de unges venskabsrelationer og deres oplevelse af ensomhed. Vi undersøger, hvem de søger støtte hos i svære situationer, og vi belyser deres familieforhold og deres relation til deres forældre. Dette på tværs af målgrupperne i undersøgelsen.

Overordnet set finder vi i kapitlet:

- Andelen af børn og unge, der højst har én god ven, er dobbelt så stor blandt børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, eller som modtager støttende eller tidligt forebyggende indsatser (10-13 pct.), sammenlignet med børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, eller som ikke modtager indsatser efter barnets lov.
- 37 pct. børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, har aldrig venner med hjemme hos dem selv.
- 24-25 pct. børn og unge, der modtager støttende indsatser eller tidligt forebyggende indsatser, oplever ensomhed.
- 22 pct. børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og børn og unge, der modtager støttende indsatser, har ikke kontakt med deres mor.
- 47 pct. børn og unge i anbringelse har ikke kontakt med deres far, mens tilsvarende gælder for 39 pct. børn og unge, der modtager støttende indsatser.
- 27 pct. børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, er aldrig eller næsten aldrig med til at bestemme, hvornår de skal se deres mor eller far, og 40 pct. vil gerne være mere sammen med deres mor eller far.
- 26 pct. børn og unge i anbringelse har søskende, de ikke bor sammen med.
- 25 pct. børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, ser aldrig deres bedsteforældre.

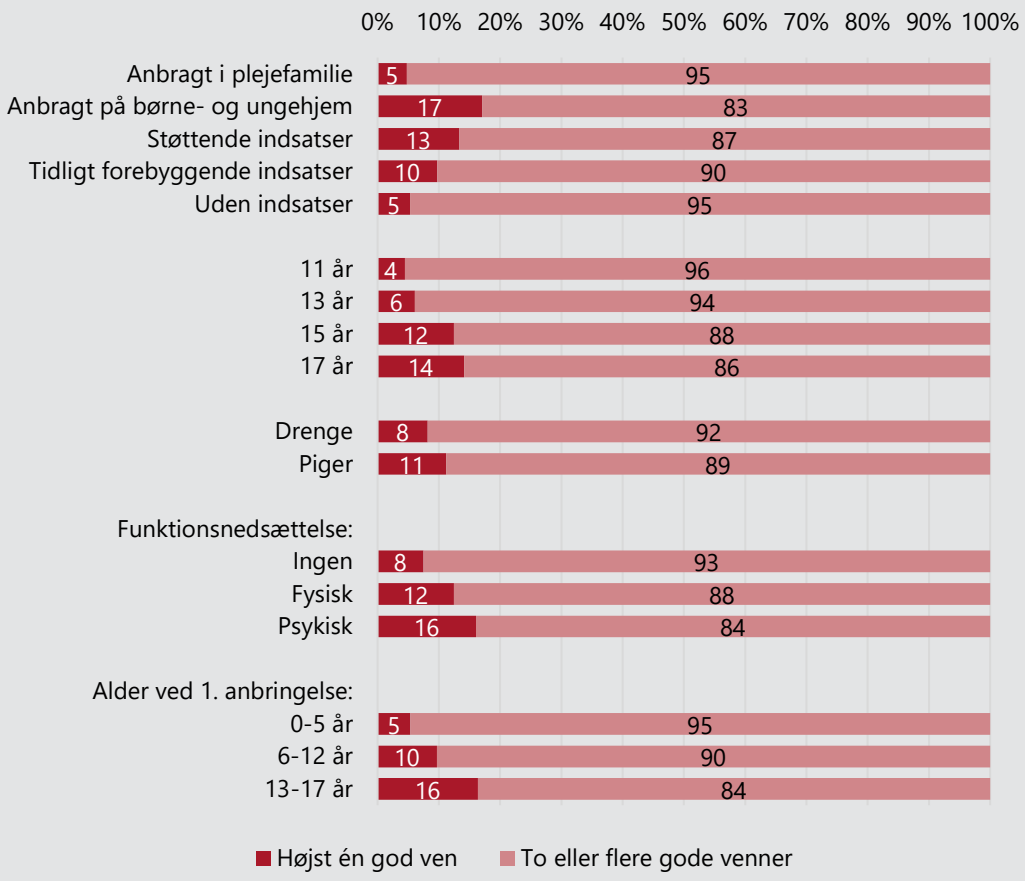
Ovenstående resultater af undersøgelsen af børnene og de unges relationer og familieforhold præsenteres detaljeret i de følgende afsnit.

9.1 Venskaber

Venskaber er vigtige, da de skaber en følelse af samhørighed og fællesskab, samtidig med at nære venner kan være dem, man betror sig til om både bekymringer og glæder. Fortællinger fra børn og unge, der har været anbragt, viser, at mange af disse børn og unge mangler et grundlæggende socialt tilhørsforhold, hvor de føler sig set og accepteret (Mølholt, 2019). Derfor kan børn og unge i udsatte positioner have færre eller mindre tætte venskaber og relationer end andre. I dette afsnit fokuserer vi på at belyse børnene og de unges venskaber og deres samvær med venner.

Vi har spurgt børnene og de unge om, hvor mange gode venner de har (Figur 9.1).

Figur 9.1 **Børnene og de unges svar på, hvor mange gode venner de har – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 3.144 børn og unge.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Som det fremgår af Figur 9.1, svarer 17 pct. børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, at de højst har én god ven. Tilsvarende gælder for 13 og 10 pct. børn og unge, der modtager støttende eller tidligt forebyggende indsatser. Til sammenligning svarer 5 pct. børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, og 5 pct. børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, at de højst har én god ven.

Ser vi nærmere på den gruppe børn og unge i udsatte positioner, der svarer, at de højst har én god ven, tegner der sig det billede, at andelen er signifikant større blandt de 15- og 17-årige (hhv. 12 og 14 pct.), blandt piger (11 pct.) og blandt børn og unge med enten en fysisk eller en psykisk funktionsnedsættelse (hhv. 12 og 16 pct.). Tilsvarende gælder for de børn og unge, der er anbragt efter det fyldte trettende år, hvor 16 pct. svarer, at de højst har én god ven.

Vi har spurgt børnene og de unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, om de har venner på anbringelsesstedet. Her svarer 73 pct., at de har venner på anbringelsesstedet, men 27 pct. svarer, at det ikke er tilfældet. Der er signifikant flere 17-årige, børn og unge, der har en psykisk funktionsnedsættelse, og børn og unge, der er anbragt efter det fyldte trettende år, der svarer, at de ikke har venner på deres anbringelsessted.

Børnene og de unge er også spurgt til deres samvær med venner. Her har vi spurgt børnene og de unge:

- Hvor tit har du haft venner med hjemme hos dig?
- Hvor tit har du været ude med eller hjemme hos venner?

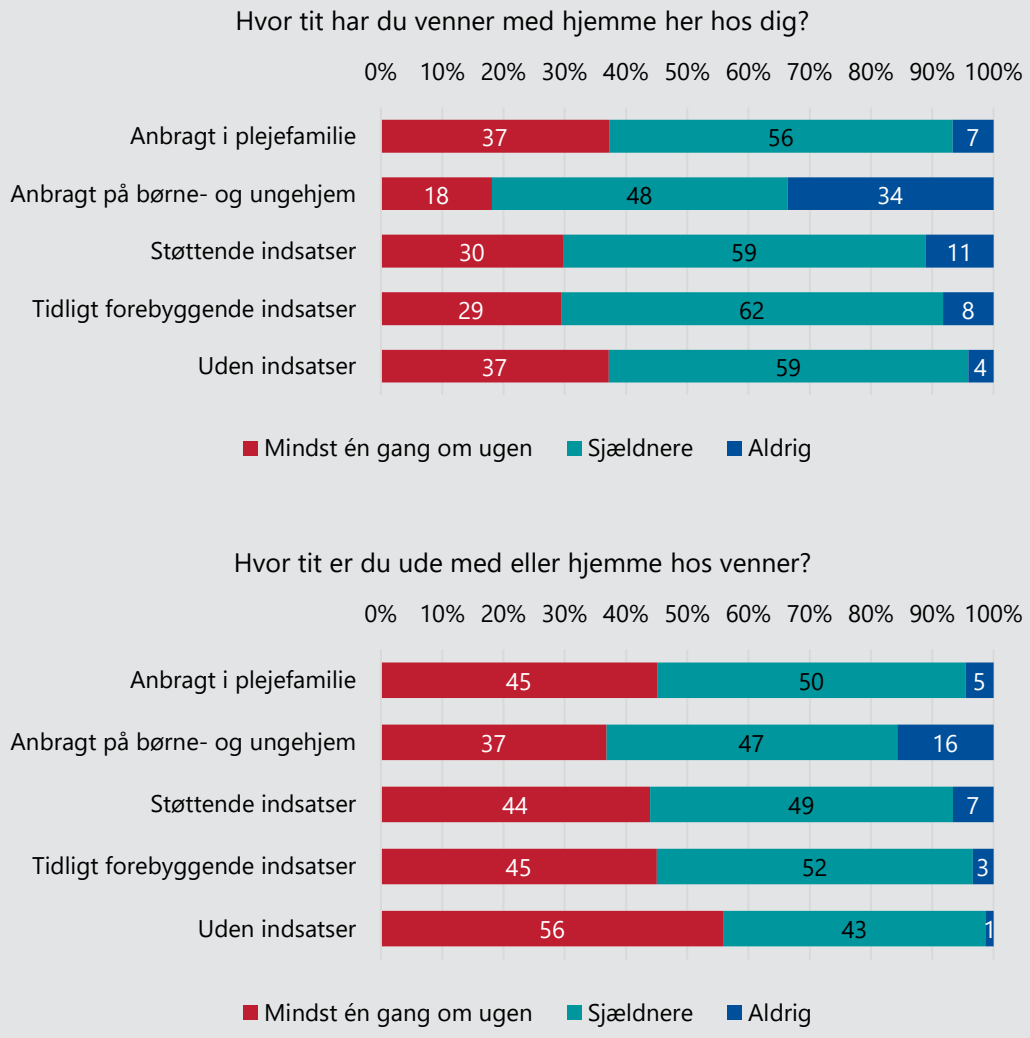
Mens 37 pct. børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, eller som er anbragt i plejefamilie, svarer, at de har venner med hjemme hos dem selv mindst én gang om ugen, gælder tilsvarende for omkring 30 pct. børn og unge, der modtager hhv. tidligt forebyggende indsatser eller støttende indsatser. Andelen, der har venner med hjemme hos dem selv mindst én gang om ugen, er lavest blandt børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, hvor 18 pct. svarer, at det er tilfældet.

Ser vi på børn og unge, der svarer, at de aldrig har venner med hjemme, er andelen størst blandt børn og unge i anbringelse, hvor 16 pct. svarer, at de aldrig har venner med hjemme. Andelen er faktisk fire gange større, end det gælder for børn og unge, der ikke modtager støtte efter barnets lov. For både børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, børn og unge, der modtager støttende indsatser, og børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, er andelen, der aldrig har venner med hjemme, signifikant større, end det gælder for gruppen af børn og unge, der ikke modtager indsatser. Vores analyser viser endvidere, at en signifikant større andel børn og unge i udsatte positioner med fysisk og psykisk funktionsnedsættelse

aldrig har venner med hjemme. Gruppen er størst – og markant større – blandt børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og som er anbragt efter det fyldte trettende år, hvor hhv. 34 og 23 pct. af børnene og de unge svarer, at de aldrig har venner med hjemme.

Ser vi på, hvor ofte børnene og de unge er sammen med venner uden for hjemmet og hjemme hos vennerne, svarer en større andel, at de er sammen med venner ugentligt (Figur 9.2).

Figur 9.2 **Svar fra børn og unge på, hvor ofte de er sammen med venner i fritiden – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 3.170-3.174 børn og unge.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Her svarer 44-45 pct. børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, og børn og unge, der modtager enten støttende indsatser eller tidligt forebyggende indsatser, at de er sammen med venner mindst én gang om ugen. Til sammenligning gælder dette for en signifikant større andel børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov (56 pct.).

Den gruppe børn og unge, hvor færrest er ude med eller hjemme hos venner ugentligt, er blandt børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem (37 pct.). De er således den gruppe børn og unge, hvor færrest er sammen med deres venner ugentligt, hvad enten samværet er hjemme hos dem selv, ude eller hjemme hos vennerne. Der tegner sig endvidere det billede, at børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, også er den gruppe, hvor andelen er størst, der svarer, at de aldrig har venner med hjemme (34 pct.), og svarer, at de aldrig er ude med eller hjemme hos vennerne (16 pct.).

9.2 Ensomhed

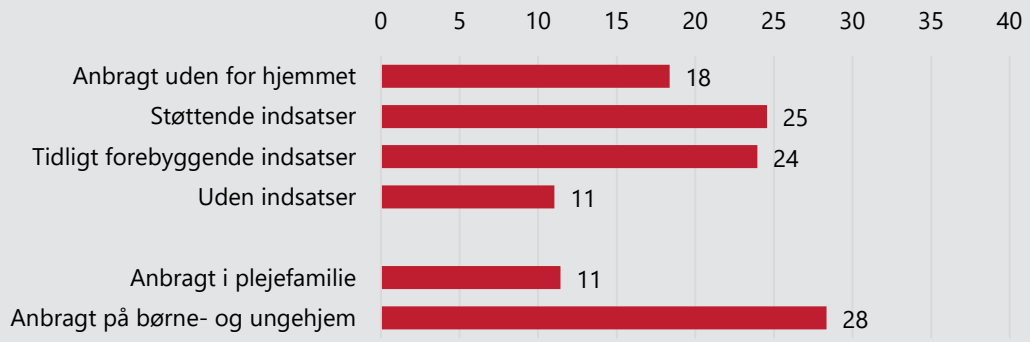
Ensomhed er en følelse, der opstår, når man ikke får opfyldt sit behov for socialt samvær, og det kan være forskelligt, hvornår det enkelte barn eller den enkelte ung føler sig ensom. Selvom man har venner, man ses med, kan man således godt opleve ensomhed, hvis ikke man er sammen med venner i en grad, der opfylder ens sociale behov. Omvendt kan man godt have mindre samvær med venner uden at opleve ensomhed, fordi det samvær, man har, opfylder ens sociale behov.

I trivselsundersøgelsen undersøger vi ensomhed ved hjælp af UCLA Loneliness Scale (short form) (Hughes m.fl., 2004), som indkredser børn og unges ensomhedsfølelse ved hjælp af tre spørgsmål:

- Hvor ofte føler du, at du savner nogen at være sammen med?
- Hvor ofte føler du dig udenfor?
- Hvor ofte føler du dig isoleret fra andre?

De tre spørgsmål kodes sammen til et samlet mål for følelsen af ensomhed som vist i Figur 9.3. Som det fremgår af figuren, er det op mod en fjerdedel børn og unge, der modtager støttende indsatser eller tidligt forebyggende indsatser, der oplever ensomhed (hhv. 25 og 24 pct.). Tilsvarende svarer knap hvert femte barn og ung, der er anbragt uden for hjemmet, at de oplever ensomhed.

Figur 9.3 Børn og unge, der oplever ensomhed – opgjort i pct.

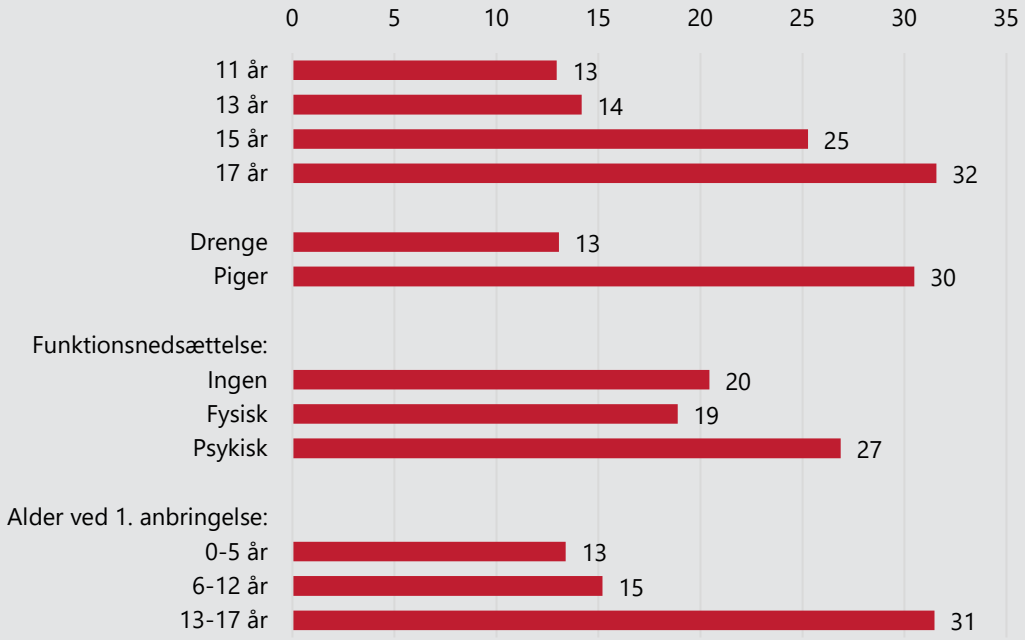
Anm.: Procentgrundlag: 3.279 børn og unge.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Ser vi nærmere på gruppen af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, er der markant og signifikant forskel på børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, og børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem. Blandt børn og unge i plejefamilie oplever 11 pct. ensomhed, hvilket ligger på niveau med gruppen af børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov. Ser vi på børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, gælder det, at 28 pct. oplever ensomhed. De er således den gruppe børn og unge, hvor signifikant og markant flest oplever ensomhed.

Ser vi nærmere på undergrupperne af børn og unge i udsatte positioner (Figur 9.4), bliver det tydeligt, at særligt 17-årige, piger, børn og unge med psykiske funktionsnedsættelser og børn og unge, der er anbragt sent (13-17 år), oplever ensomhed. For disse grupper børn og unge i udsatte positioner oplever lige omkring en tredjedel ensomhed.

Figur 9.4 **Børn og unge i udsatte positioner, der oplever ensomhed – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 2.453 børn og unge i udsatte positioner.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

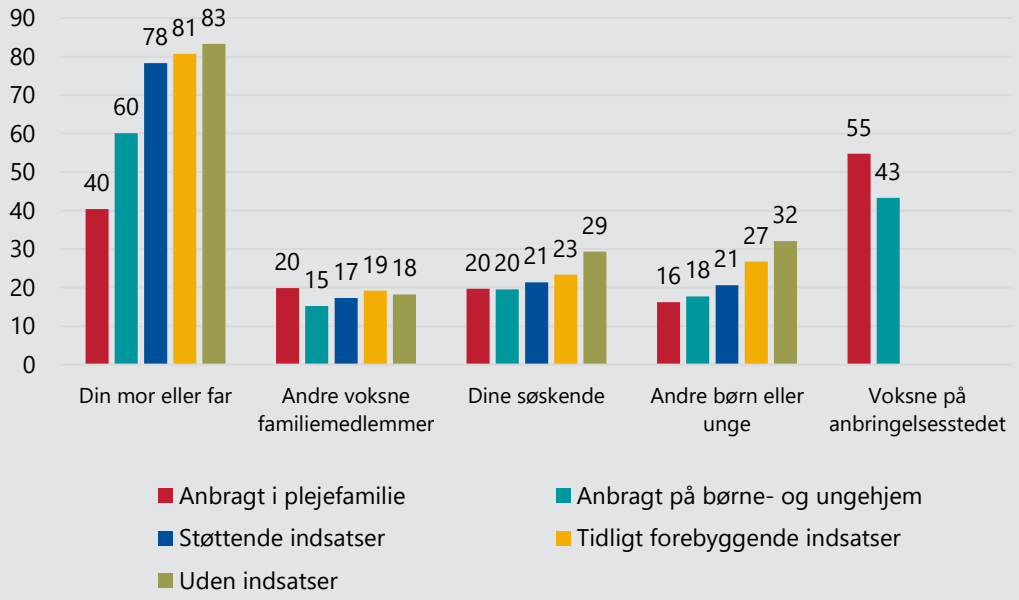
9.3 Støtte i svære situationer

Alle børn har brug for at kunne søge støtte hos andre, hvis de er kede af det eller mangler støtte til noget i deres liv. Vi har derfor spurgt børnene og de unge om, hvem de ville gå til, hvis de er kede af det eller utilfredse med noget i deres liv (Figur 9.5). Mens langt størstedelen af børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, eller som modtager tidligt forebyggende eller støttende indsatser, svarer, at de ville gå til deres mor eller far (78-83 pct.), gælder dette for signifikant færre børn og unge i anbringelse. Mens 60 pct. børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, svarer, at de ville gå til deres forældre, hvis de var kede af det eller utilfredse med noget i deres liv, gælder dette for kun 40 pct. børn og unge, der er anbragt i plejefamilie.

Ser vi nærmere på gruppen af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, viser der sig den forskel, at flere børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, svarer, at de ville gå til de voksne på anbringelsesstedet (55 pct.), end det er tilfældet med børn

og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem (43 pct.). Det kan muligvis hænge sammen med, at der kan være en større stabilitet og kontinuitet i børnene og de unges relation til deres plejefamilie, end der er i relationen til de voksne på anbringelsesstedet for de børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem.

Figur 9.5 **Børnene og de unges svar på, hvem de ville gå til, hvis de var rigtig kede af det eller utilfredse med noget i deres liv – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 3.282 børn og unge.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Trivselsundersøgelsen viser endvidere, at signifikant færre af de 15- og 17-årige og pigerne svarer, at de ville gå til deres forældre, hvis de var kede af det eller utilfredse med noget i deres liv. Signifikant flere af de 17-årige og pigerne svarer, at de ville gå til andre unge.

Børn og unge med fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser svarer i højere grad end børn og unge uden funktionsnedsættelser, at de ville gå til deres forældre. Samtidig er andelen af børn og unge med psykiske funktionsnedsættelser, der svarer, at de ville gå til deres søskende, og andelen af børn og unge med psykiske og fysiske funktionsnedsættelser, der svarer, at de ville gå til andre unge, lavere, end det gælder for børn og unge uden funktionsnedsættelser.

9.4 Familieforhold

Forældre spiller en central rolle i børn og unges opvækst, trivsel og udvikling. Derfor undersøger vi familieforholdene for de forskellige grupper børn og unge i trivselsundersøgelsen.

Tidligere undersøgelser har vist, at en stor del børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, opretholder kontakten med deres forældre, selvom børnene og de unge anbringes uden for hjemmet. Forskning peger på, at børn og unge i anbringelse ofte føler tilknytning til deres forældre, også selvom forældrene kan være årsagen til anbringelsen, og at forældrenes adfærd ikke altid gavner børnene og de unges trivsel (Sen & Broadhurst, 2011). Tidligere undersøgelser viser også, at børn og unge i anbringelse typisk har meget komplekse familieforhold. De oplever oftere, at deres forældre ikke bor sammen, at de har mistet kontakten til en af deres forældre, og at de oftere har færre helsøskende, men flere halvsøskende end andre børn og unge (Egelund m.fl., 2008; Lausten m.fl., 2013).

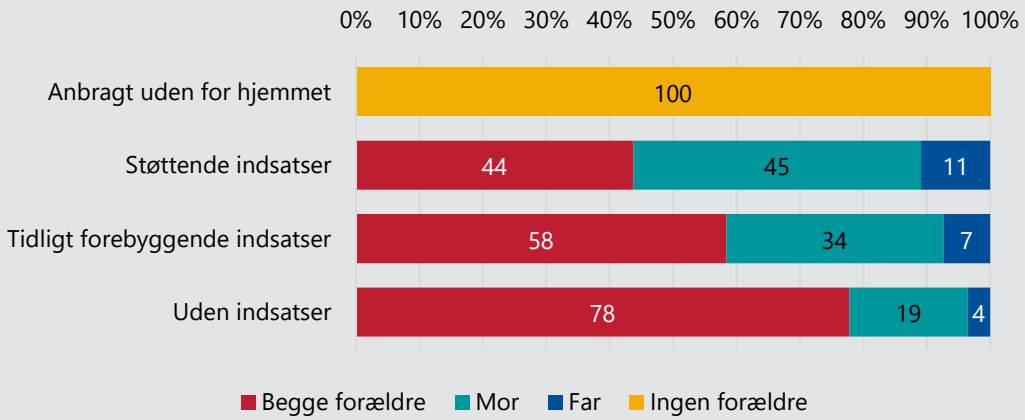
Med Børnene Først-reformen og i barnets lov er det fastslået, at der skal arbejdes målrettet på at opbygge en god relation mellem de forældre, der ikke kan have børnene boende, men som stadig kan spille en positiv forældrerolle under anbringelsen. Reformen lægger også vægt på, at børn og unge i anbringelse skal have mulighed for at skabe og bevare relationer til familiemedlemmer og netværk, der kan have en positiv indflydelse på deres liv, og at kommunerne er forpligtet til at understøtte dette. For eksempel kan det være af stor betydning for et anbragt barn at bevare kontakten til sine søskende, og også bedsteforældre kan ofte spille en vigtig rolle i barnets liv. I barnets lov er udgangspunktet derfor, at børn eller unge i anbringelse har ret til samvær og kontakt med forældre og netværk, herunder søskende og bedsteforældre.

9.4.1 Børnene og de unges forældre

For at afdække børnene og de unges familieforhold har vi indledningsvis spurgt børnene og de unge om, hvem de bor sammen med. Her har børnene og de unge kunnet svare, at de bor sammen med begge deres forældre, sammen med deres mor, sammen med deres far, eller at de ikke bor sammen med deres forældre. Børnene og de unge er blevet bedt om at svare med udgangspunkt i, hvor de har adresse. Som det fremgår af Figur 9.6, svarer alle børn og unge i anbringelse ikke overraskende, at de hverken bor sammen med deres mor eller far. Derudover ses det, at andelen af børn og unge, der bor sammen med begge deres forældre, er lavest for de børn og unge, der modtager støttende indsatser (44 pct.), og størst for de børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov (78 pct.). Børn i brudte familier modtager altså i større grad støtte efter barnets lov.

Når vi ser på de børn og unge, der ikke bor sammen med begge deres forældre, er andelen, der bor sammen med deres mor, større end andelen, der bor sammen med deres far. Fordelingerne af børn og unge i de forskellige målgrupper, der bor sammen med begge forældre, sammen med deres mor eller sammen med deres far, er stort set på niveau med de fordelinger, vi så i Trivselsundersøgelsen 2023.

Figur 9.6 **Børnene og de unges svar på, om de bor sammen med deres forældre – opgjort i pct.**

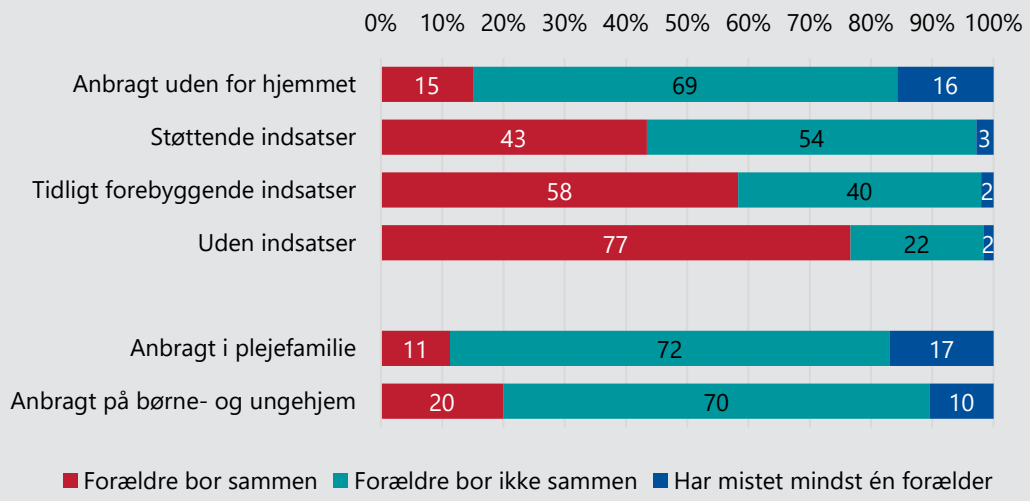

Anm.: Procentgrundlag: 3.258 børn og unge.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Børnene og de unge er også spurgt, om deres forældre bor sammen. Her ses der markante forskelle på tværs af målgrupperne (Figur 9.7). Mens 15 pct. børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, har forældre, der bor sammen, gælder tilsvarende for 77 pct. børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov. Samtidig har 16 pct. børn og unge i anbringelse oplevet at miste en forælder. Det gælder tilsvarende for 2 pct. af børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov. Også en stor andel børn og unge, der modtager støttende indsatser (54 pct.), svarer, at deres forældre ikke bor sammen.

Figur 9.7 **Børnene og de unges svar på, om deres biologiske forældre bor sammen – opgjort i pct.**

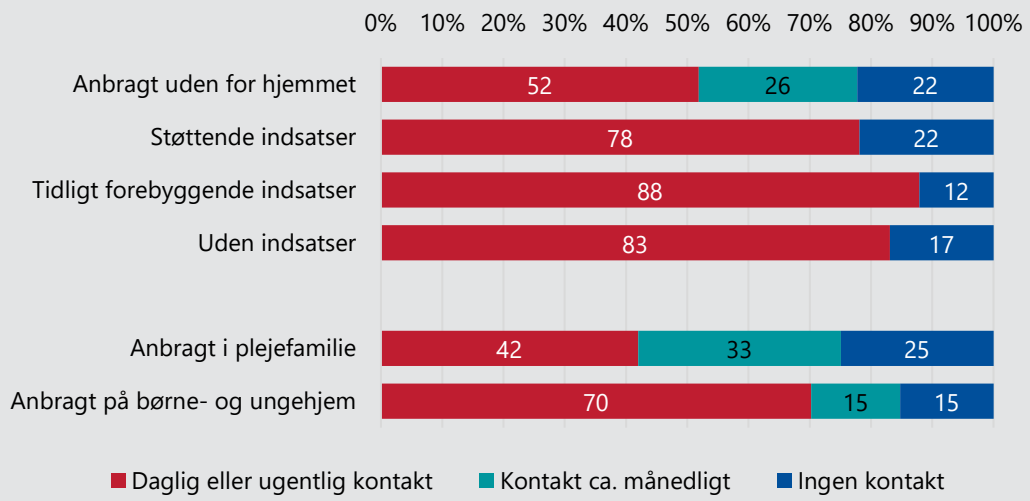
Anm.: Procentgrundlag: 3.258 børn og unge.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

De børn og unge, der ikke bor sammen med deres mor, er spurgt, om de har kontakt med deres mor, og videre om, hvor ofte de er sammen med deres mor eller taler i telefon, sms'er, chatter eller mailer med deres mor. På tværs af målgrupperne i trivselsundersøgelsen svarer 12-22 pct. af børnene og de unge, at de ikke har kontakt med deres mor (Figur 9.8). Andelen, der har daglig eller ugentlig kontakt med deres mor, er lavest blandt børn og unge i anbringelse, hvor det gælder for ca. halvdelen. Cirka en fjerdedel af børnene og de unge i anbringelse svarer, at de har kontakt med deres mor månedligt.

Ser vi nærmere på grupperne af børn og unge i udsatte positioner, er der små, men signifikante forskelle. Andelen, der har kontakt med deres mor, er signifikant lavere blandt de 17-årige, blandt børn og unge i plejefamilie og blandt børn og unge, der er blevet anbragt i alderen 0-5 år.

Figur 9.8 **Børnene og de unges svar på, hvor ofte de har kontakt med deres mor – opgjort i pct.**

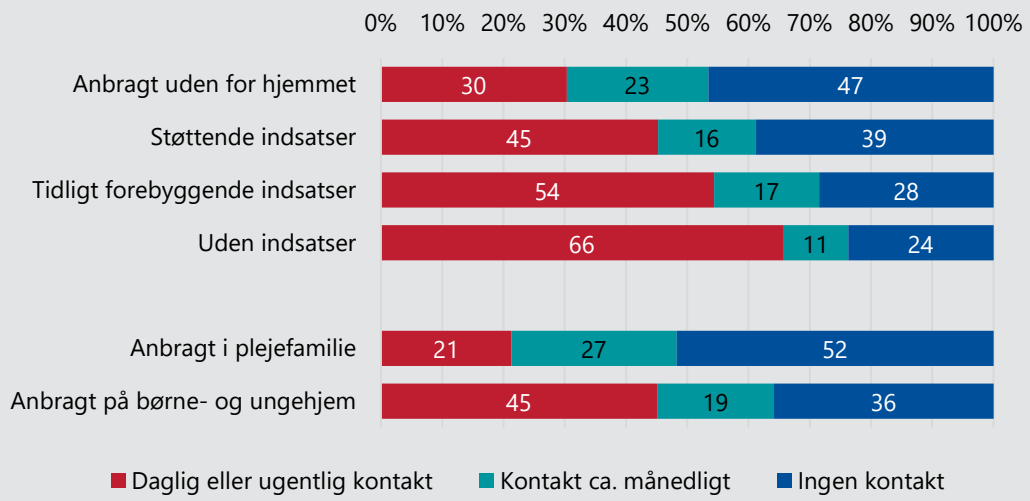
Anm.: Procentgrundlag: 1.046 børn og unge.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Børn og unge, der ikke bor med deres far, er tilsvarende spurgt, om de har kontakt med deres far, og hvor ofte de har kontakt med deres far. Som det også gjorde sig gældende i Trivselsundersøgelsen 2023, er andelen af børn og unge, der ikke bor sammen med deres far, men som har kontakt med deres far, generelt lavere end andelen, der har kontakt med deres mor. Andelen, der svarer, at de har kontakt med deres far, er faldende, jo mere indgribende en indsats børnene og de unge modtager (Figur 9.9). Blandt børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, har knap 3 ud af 10 ikke kontakt med deres far. Det gælder tilsvarende næsten 4 ud af 10 blandt børn og unge, der modtager støttende indsatser, og næsten halvdelen af de børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet. Forskellene på tværs af målgrupperne er statistisk signifikante.

Andelen, der ikke har kontakt med deres far, er signifikant større blandt børn og unge i udsatte positioner med en høj grad af kompleksitet i deres liv, blandt børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, og blandt børn og unge, der blev anbragt første gang i førskolealderen (0-5 år) (ikke vist i figur).

Figur 9.9 **Børnene og de unges svar på, hvor ofte de har kontakt med deres far – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 1.624 børn og unge.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Blandt børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, er andelen, der ikke har kontakt med deres mor, og/eller som ikke har kontakt med deres far, størst blandt de børn og unge, der er anbragt i plejefamilie. Forskning har tidligere vist, at forældre til børn, der er anbragt i plejefamilie, i mange tilfælde er langt mere udfordrede end forældre til børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem (Lausten & Andreasen, 2021; Lausten, Frederiksen & Olsen, 2020). At andelen af børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, og som ikke har kontakt med deres forældre, er større, end det gælder for andelen af børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og som ikke har kontakt med deres forældre, kan således skyldes forskel i ressourcer hos forældrene. Dertil kommer det forhold, at også de børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, inden de fyldte 5 år, i lavere grad har kontakt med deres forældre, hvilket formentlig hænger sammen med, at de som 11-17-årige (som er de aldersgrupper, der indgår i trivselsundersøgelsen) er den gruppe børn og unge, der har boet væk fra forældrene størstedelen af deres opvækst.

9.4.2 Samvær med forældre

I trivselsundersøgelsen har vi spurgt de børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, om samværet med deres biologiske forældre. Af barnets lov fremgår det, at kommunerne skal vurdere, hvilken rolle forældrene kan spille for barnet og den

unge, og at de skal understøtte, at forældrene kan spille en positiv rolle i børnene og de unges liv under anbringelsen – også i de tilfælde, hvor der er tale om en permanent anbringelse af barnet eller den unge (§§103 og 104 i barnets lov).

I forskningen på området er der opmærksomhed på, om samvær med forældrene altid er gavnligt for børnene og de unge, eller om samværet kan være med til at fastholde børnene og de unge i negative adfærdsmønstre (Poitras, Porlier & Tarabulsy, 2021). Selvom det jf. menneskerettighedskonventionen og FN's Børnekonvention er en ret for børn, unge og forældre at opretholde kontakten, understøtter størsteparten af forskningen på området, at samvær med familien skal være noget, der vurderes og aftales individuelt for hvert enkelt barn eller hver enkelt ung i anbringelse. Kontakten mellem børn, unge og forældre bør derfor altid vurderes individuelt og løbende med fokus på barnet de unges behov, forældrenes formåen og den specifikke anbringelse, barnet eller den unge er i (Boyle, 2017; Sen & Broadhurst, 2011). Af barnets lov § 103, stk. 3 fremgår det, at kommunerne skal sørge for, at forbindelsen mellem barnet eller den unge og forældrene og netværket holdes ved lige, men også at det skal ske under hensyntagen til barnet eller den unges bedste og til beskyttelse af barnet eller den unges sundhed og udvikling og beskyttelse af barnet eller den unge mod overgreb.

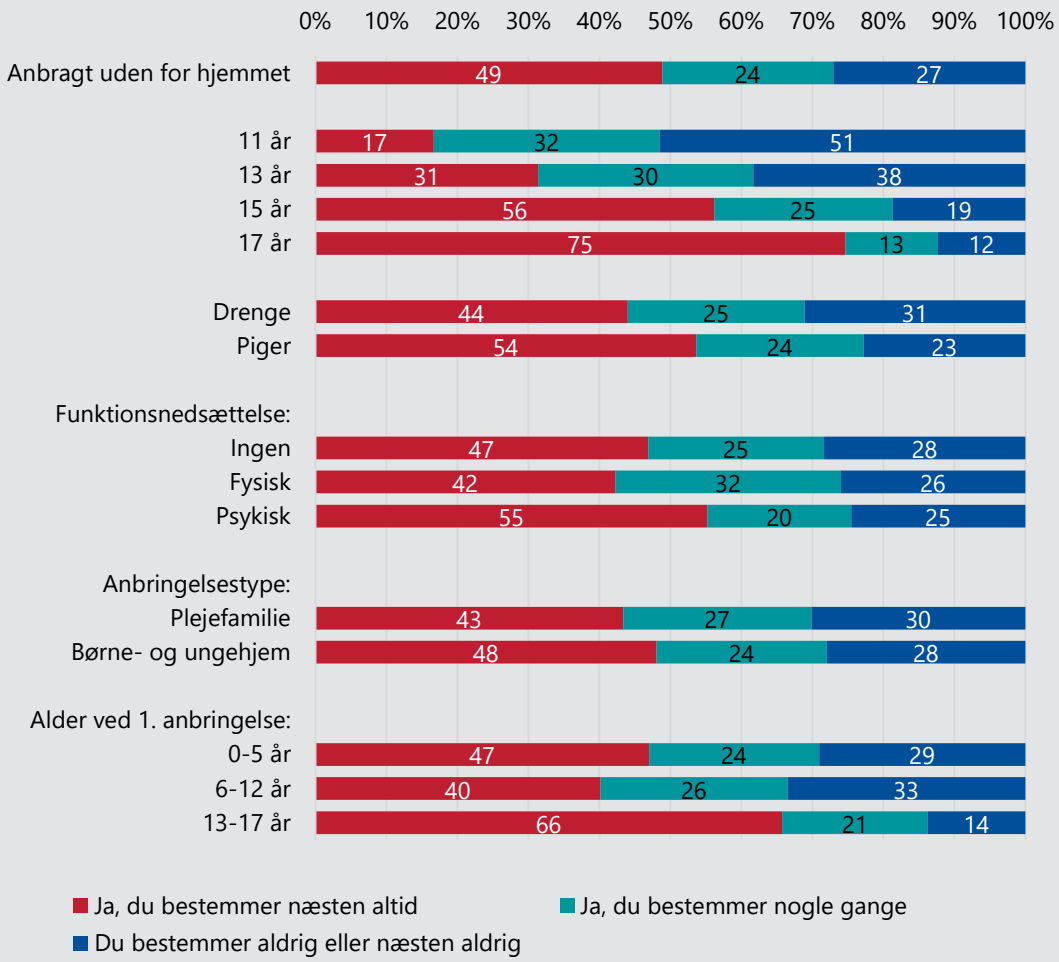
De børn og unge i trivselsundersøgelsen, der er anbragt uden for hjemmet, er blevet spurgt, om de selv er med til at bestemme, hvornår de skal se deres mor eller far (Figur 9.10). 49 pct. af børnene og de unge svarer, at de næsten altid selv bestemmer, og 24 pct. svarer, at de nogle gange selv bestemmer, hvornår de skal se deres forældre. Det betyder samtidig, at 27 pct. af børnene og de unge aldrig eller næsten aldrig er med til at bestemme, hvornår de skal se deres forældre. Dette er stort set svarende til resultaterne af Trivselsundersøgelsen 2023.

39 pct. børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, svarer endvidere, at de gerne ville være mere sammen med deres mor eller far, og 56 pct. svarer, at det er fint, som det er. Det er særligt de yngste (11- og 13-årige), børn og unge, der er anbragt første gang i alderen 6-12 år, og børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, der gerne ville være mere sammen med deres mor eller far.

Ganske få af børnene og de unge svarer, at de gerne ville være mindre sammen med deres mor eller far, eller at de slet ikke ønsker samvær med deres forældre. Det gælder for 4 pct. af de børn og unge, der har besvaret dette spørgsmål.

De fleste af børnene og de unge svarer, at de har samvær med deres forældre hjemme hos forældrene. Det gælder 73 pct. af børnene og de unge. Signifikant flere af de 17-årige svarer, at de har samvær hjemme hos deres forældre. Tilsvarende gælder for de børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og som har en psykisk funktionsnedsættelse, og dem, der blev anbragt første gang efter det fyldte sjette år.

Figur 9.10 **Svar fra børn og unge i anbringelse på, om de selv er med til at bestemme, hvornår de skal se deres mor eller far – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 770 børn og unge anbragt uden for hjemmet.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

18 pct. af børnene og de unge svarer, at de har samvær med forældrene på deres anbringelsessted. Det gælder særligt for de 11- og 13-årige, hvor hhv. 20 og 24 pct. af børnene og de unge svarer, at de har samvær med deres forældre på deres anbringelsessted. Også signifikant flere af dem, der er blevet anbragt første gang tidligt i deres liv (0-5-år), svarer, at samværet foregår på anbringelsesstedet. Det gælder 25 pct. børn og unge, der er anbragt tidligt i deres liv.

Stort set samme mønster gælder for de børn og unge, der svarer, at de har samvær med deres forældre på neutral grund. Det gælder for 18 pct. af børnene og de unge, men signifikant flere af de 11-årige, børn og unge, der er anbragt i pleje-

familie, og børn og unge, der er anbragt tidligt i deres liv (0-5-år), svarer, at de har samvær med deres forældre på neutral grund. Tendensen til, at flere børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet tidligt, og som er anbragt i plejefamilie, har samvær på neutral grund, hænger sandsynligvis sammen med, at forældrene til disse målgrupper af børn og unge er nogle af de mest udsatte forældre. Disse resultater er helt i overensstemmelse med fund i tidligere gennemførte trivselsundersøgelser (Lausten & Andreasen, 2021; Lausten, Iversen & Andreasen, 2023).

Kun ganske få (omkring 5 pct.) af børnene og de unge svarer, at de ses med deres forældre hos øvrig familie.

Knap 70 pct. af børnene og de unge angiver, at de er alene, når de har samvær med deres forældre. Andelen, der er alene med deres forældre under samvær, er størst blandt de 15- og 17-årige, blandt de børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og de børn og unge, der er anbragt efter det fyldte sjette år.

9 pct. af børnene og de unge har en voksen fra anbringelsesstedet med til samværet. Der er dobbelt så mange (18 pct.) børn og unge, der blev anbragt i 0-5-årsalderen, der svarer, at de har en voksen fra anbringelsesstedet med. Denne forskel er statistisk signifikant.

Omkring 1 ud af 5 af børnene og de unge svarer, at de har en anden voksen med til samværet. Andelen er størst blandt de 11- og 13-årige (hhv. 34 og 30 pct.), blandt børn og unge med fysiske funktionsnedsættelser og blandt børn og unge, der blev anbragt tidligt i deres liv (0-5 år).

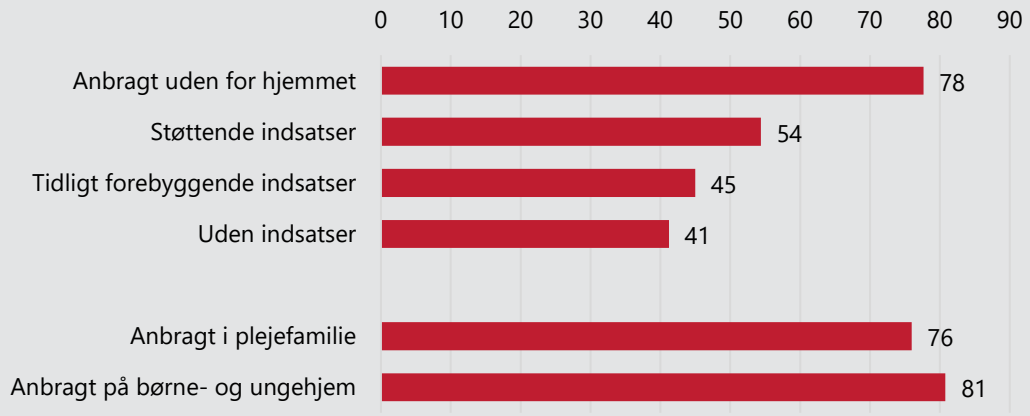
9.4.3 Børnene og de unges søskende

For at belyse børnene og de unges søskendeforhold har vi spurgt dem, om de har søskende, de ikke bor sammen med. Andelen, der svarer, at de har søskende, de ikke bor sammen med, er størst blandt børn og unge i anbringelse, hvor det gælder for 78 pct. (Figur 9.11). Blandt børn og unge, der modtager støttende indsatser, gælder det for godt halvdelen, at de har søskende, de ikke bor sammen med. Andelen er lavest blandt børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, og blandt børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, hvor hhv. 45 og 41 pct. har søskende, de ikke bor sammen med.

Ser vi nærmere på de grupper børn og unge i udsatte positioner, der har søskende, de ikke bor sammen med, er andelen signifikant større blandt børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, eller som modtager støttende eller tidligt forebyggende indsatser. Tilsvarende er andelen, der har søskende, de ikke bor sammen med, signifikant større blandt de 15- og 17-årige, blandt børn og unge med en høj grad af

kompleksitet i deres liv og blandt de børn og unge, der er anbragt første gang som teenagere (ikke vist i figur).

Figur 9.11 Børnene og de unges svar på, om de har søskende, de ikke bor sammen med – opgjort i pct.

Anm.: Procentgrundlag: 3.262 børn og unge.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Vi har spurgt de børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og som har søskende, de ikke bor sammen med, om, hvor ofte de har kontakt med deres søskende. En stor del af børnene og de unge er i jævnlig kontakt med de af deres søskende, de ikke bor sammen med. Her svarer 40 pct. af børnene og de unge, at de har daglig eller ugentlig kontakt med deres søskende, 17 pct. svarer, at de har kontakt ca. hver 14. dag, 17 pct. svarer, at de har kontakt ca. hver måned, og 26 pct. svarer, at de ingen kontakt har til deres søskende. Hvert fjerde barn eller ung i anbringelse har således ikke kontakt med deres søskende. Andelen, der ikke har kontakt med deres søskende, er markant større blandt børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, og som er anbragt tidligt i deres liv. 33 pct. børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, har således ikke kontakt med deres søskende, mens tilsvarende gælder for 37 pct. børn og unge, der blev anbragt, inden de fyldte 5 år. Disse resultater svarer stort set overens med resultaterne i Trivselsundersøgelsen 2023.

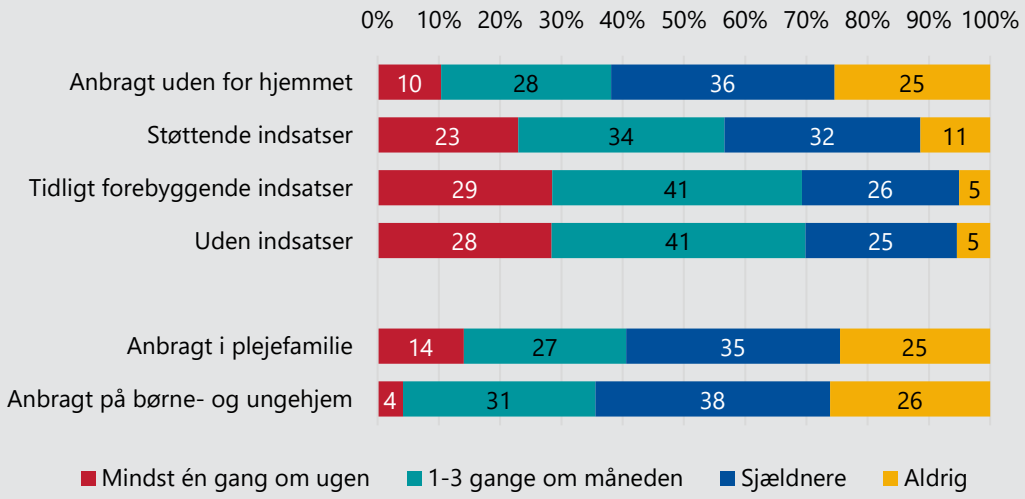
9.4.4 Børnene og de unges bedsteforældre

Som tidligere beskrevet lægges der med Børnene Først-reformen og med barnets lov vægt på, at børn og unge i anbringelse skal have mulighed for at skabe og bevare relationer til familiemedlemmer, herunder også bedsteforældre, da disse kan

spille en vigtig rolle i børnene og de unges liv. Udgangspunktet i barnets lov er derfor, at børnene og de unge har ret til samvær og kontakt med deres bedsteforældre. I trivselsundersøgelsen har vi derfor undersøgt, hvor meget børnene og de unge har kontakt med deres bedsteforældre.

På tværs af målgrupperne i trivselsundersøgelsen er der tydelig forskel på, hvor meget børnene og de unge er sammen med deres bedsteforældre (Figur 9.12). Andelen, der er sammen med deres bedsteforældre mindst én gang om ugen eller 1-3 gange om måneden, er signifikant lavere blandt børn og unge i anbringelse. Det ses tilmed, at 1 ud af 4 af de børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, aldrig er sammen med deres bedsteforældre, hvilket tilsvarende gælder for 11 pct. af børnene og de unge, der modtager støttende indsatser, og 5 pct. af børnene og de unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, eller som ikke modtager indsatser efter barnets lov.

Figur 9.12 **Børnene og de unges svar på, hvor tit de er sammen med deres bedsteforældre – opgjort i pct.**

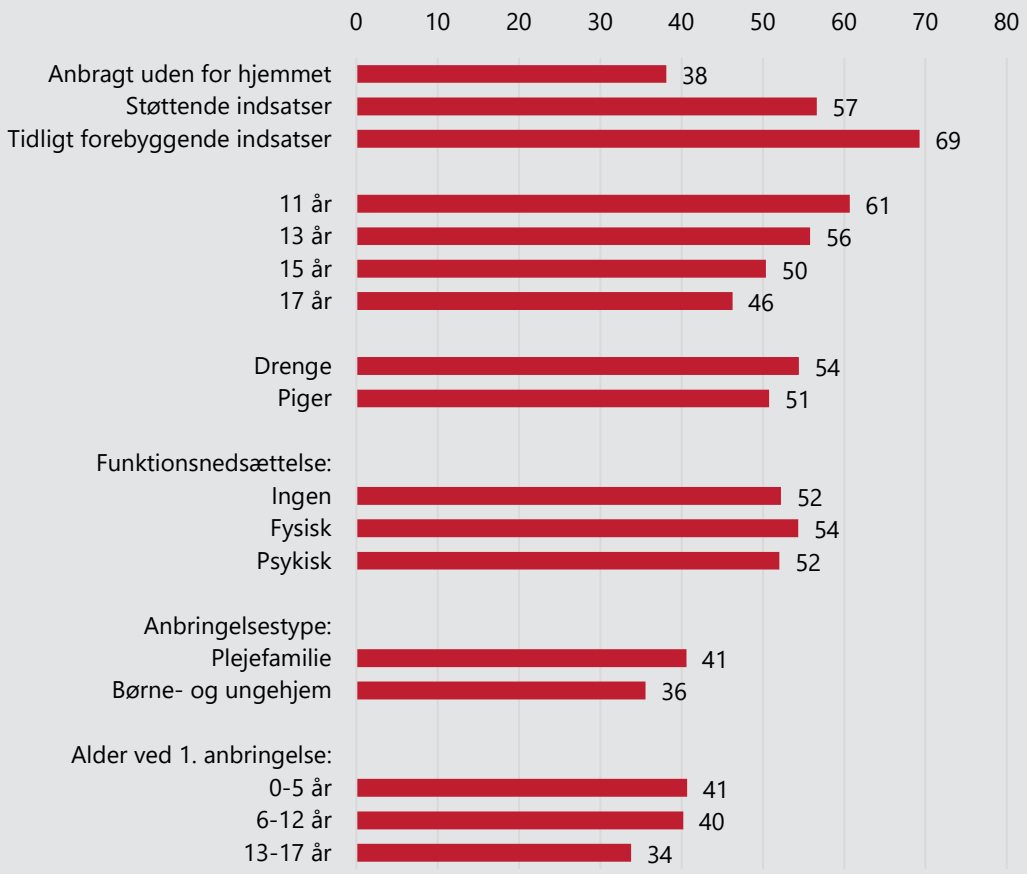
Anm.: Procentgrundlag: 3.186 børn og unge.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Ser vi nærmere på de forskellige undergrupper af børn og unge i udsatte positioner, er der flere forskelle (Figur 9.13). Andelen af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og som er sammen med deres bedsteforældre mindst én gang om måneden, er signifikant lavere, end det gælder for børn og unge, der modtager støttende indsatser. Tilsvarende er andelen af børn og unge, der modtager støttende

indsatser, der er sammen med deres bedsteforældre mindst én gang om måneden, signifikant lavere, end det gælder for børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser.

Figur 9.13 Børn og unge i udsatte positioner, der er sammen med deres bedsteforældre mindst én gang om måneden – opgjort i pct.

Anm.: Procentgrundlag: 2.405 børn og unge i udsatte positioner.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Der er således en tendens til, at børn og unge i mere indgribende indsatser, har mindre samvær med deres bedsteforældre end børnene og de unge i mindre indgribende indsatser. Der er ikke signifikant forskel på gruppen af børn og unge anbragt på børne- og ungehjem og børn og unge anbragt i plejefamilie i forhold til andelen, der ser deres bedsteforældre månedligt. På trods af at vi ved, at kontakt med bedsteforældre kan være vigtigt for særligt børn og unge i anbringelse, er det den gruppe børn og unge i udsatte positioner, der i lavest grad har hyppig kontakt eller kontakt overhovedet med deres bedsteforældre.

På tværs af alder er der også signifikant forskel på andelen, der ses med deres bedsteforældre mindst én gang om måneden. Færre af de ældste (15- og 17-årige) ses med deres bedsteforældre månedligt, end det gælder for de 11- og 13-årige. Tilsvarende er der signifikant færre børn og unge med en høj grad af kompleksitet i deres liv, der ser deres bedsteforældre månedligt (ikke vist i figur).

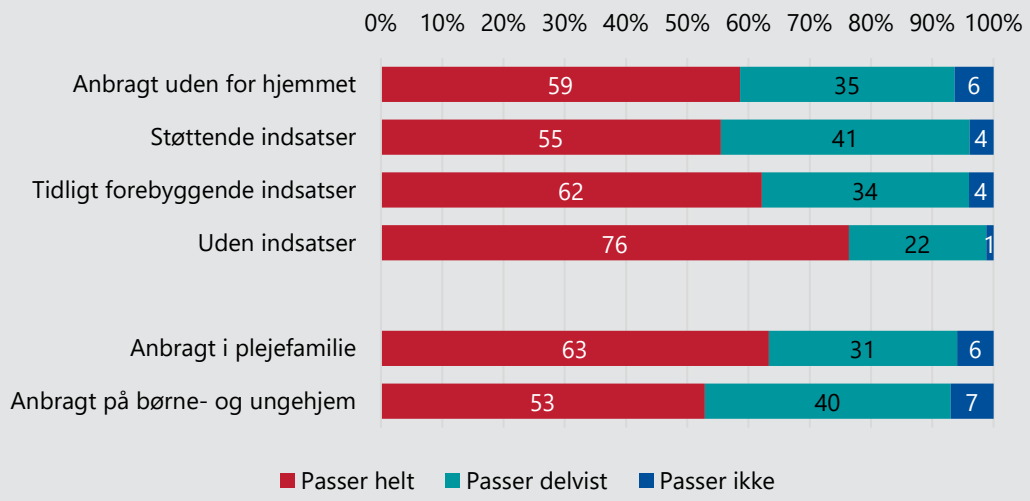
9.5 Børnene og de unges relation til familien

Uagtet om børnene og de unge bor sammen med deres forældre, og hvor meget kontakt de har med deres forældre, er de spurgt, om de oplever, at de kommer godt ud af det sammen i deres familie.

55-62 pct. børn og unge, der modtager støtte efter barnets lov (børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, børn og unge, der modtager støttende indsatser, og børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser), svarer, at de kommer godt ud af det med deres familie (Figur 9.14). Andelen, der svarer, at de kommer godt ud af det med deres familie, er større for børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, hvor 76 pct. svarer, at dette er tilfældet. Denne forskel på tværs af målgrupperne er statistisk signifikant.

Ser vi nærmere på de børn og unge i udsatte positioner, hvor flest hhv. færrest oplever at komme godt ud af det med deres familie, viser der sig forskelle. De grupper børn og unge, hvor flest oplever at komme godt ud af det med deres familie, er blandt de yngste (11- og 13-årige), blandt drenge, blandt børn og unge uden eller med fysiske funktionsnedsættelser og blandt børn og unge, der blev anbragt uden for hjemmet, inden de fyldte 12 år. Omvendt er andelen, der oplever at komme godt ud af det med deres familie, lavest blandt de 15- og 17-årige, blandt piger, blandt børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og blandt de unge, der er anbragt første gang sent (13-17 år).

Figur 9.14 **Børnene og de unges svar på, om de kommer godt ud af det med deres familie – opgjort i pct.**

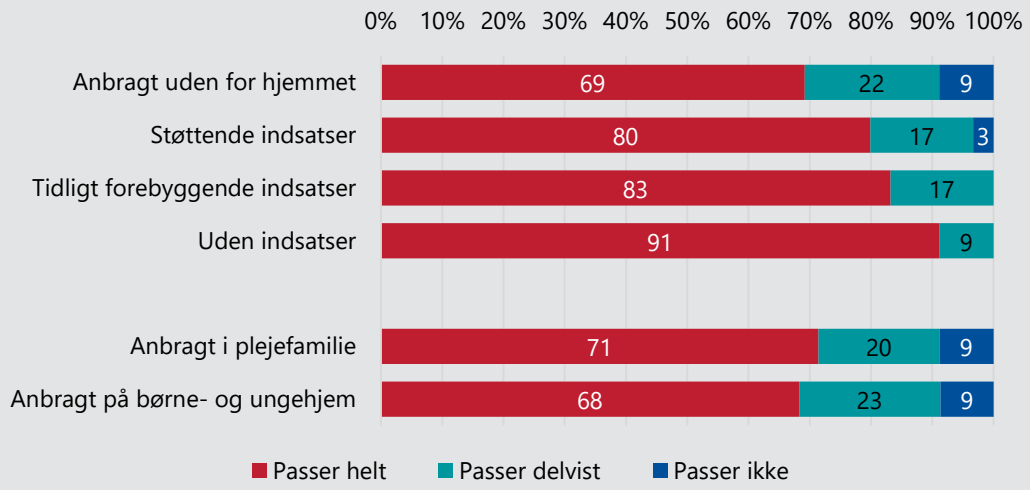
Anm.: Procentgrundlag: 3.117 børn og unge.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Børnene og de unge er også spurgt, om de føler sig trygge hjemme hos deres forældre (Figur 9.15). Ser man på tværs af målgrupperne, er der signifikante forskelle. Mens 7 ud af 10 børn og unge i anbringelse føler sig trygge hjemme hos deres forældre, gælder tilsvarende for 8 ud af 10 børn og unge, der modtager støttende indsatser eller tidligt forebyggende indsatser. Blandt børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, svarer 9 ud af 10, at de føler sig trygge hjemme hos deres forældre.

Samtidig viser undersøgelsen, at signifikant færre af de 15- og 17-årige føler sig trygge hjemme hos deres forældre (ikke vist i figur). Tilsvarende gælder for pigerne, for børn og unge med en høj grad af kompleksitet i deres liv og for børn og unge, der er anbragt enten tidligt (0-5 år) eller sent (13-17 år).

Figur 9.15 **Børnene og de unges svar på, om de føler sig trygge hjemme hos deres forældre – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 3.134 børn og unge.

Note: Børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, og børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, som svarer 'passer ikke', er af diskretionshensyn lagt ind under svarkategorien 'passer delvist'.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

9.5.1 Børnene og de unges oplevelse af social støtte fra deres forældre

Alle børn og unge har brug for nogen, de kan spørge til råds, og mangel på voksne, der kan give den støtte, kan have konsekvenser for de valg, børnene og de unge tager i deres liv. I trivselsundersøgelsen afdækker vi derfor, om børnene og de unge oplever, at de kan få social støtte fra forældrene på samme måde, som børn og unge i anbringelse kan opleve at få social støtte fra de voksne på deres anbringelsessted (se afsnit 11.1). Børnene og de unge er blevet bedt om at tage stilling til tre udsagn, som derefter er omdannet til et indeks over social støtte fra forældrene.

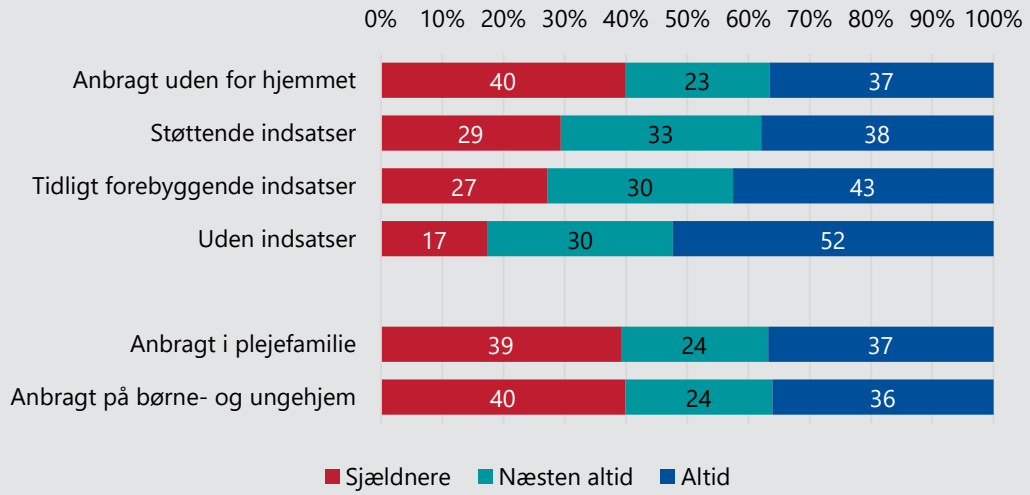
- Du kan regne med, at dine forældre lytter til dig.
- Du kan gå til dine forældre for at få et råd.
- Du kan regne med hjælp fra dine forældre, hvis du har et problem.

De tre udsagn kan besvares på en 5-punktsskala, der går fra aldrig til altid. Børnene og de unges besvarelser af de tre udsagn er i det følgende samlet til én indeksvariabel, som måler dimensionen social støtte. Variablen er opgjort, så vi ser på tre

grupper børn og unge: Dem, der oplever altid at kunne få social støtte, dem, der oplever næsten altid at kunne få social støtte, og dem, der oplever sjældnere at kunne få social støtte af deres forældre (Figur 9.16).

Andelen af børn og unge, der oplever at kunne få social støtte fra deres forældre, er størst blandt de børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov. Her angiver 52 pct., at de altid kan få social støtte fra deres forældre. Tilsvarende gælder for 37-43 pct. børn og unge, der modtager indsatser efter barnets lov. Andelen af børn og unge, der kun sjældnere oplever at kunne få social støtte fra deres forældre, er signifikant større blandt børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser (27 pct.), der modtager støttende indsatser (29 pct.), og blandt børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet. 40 pct. børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, svarer, at de kun sjældnere oplever at kunne få social støtte fra deres forældre. Der er ikke signifikant forskel på gruppen af børn og unge, der er anbragt hhv. i plejefamilie eller på børne- og ungehjem.

Figur 9.16 **Børnene og de unges svar på, om de oplever at kunne få social støtte fra deres forældre – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 3.099 børn og unge.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Vores analyser viser endvidere, at andelen, der kun sjældnere oplever at kunne få social støtte fra deres forældre, er signifikant større blandt de 13-, 15- og 17-årige, hvor andelen er størst hos de ældste. Tilsvarende er andelen af piger, der kun sjældent oplever at kunne få social støtte, signifikant større, end det gælder for drenge. Andelen er også signifikant større blandt børn og unge med større kompleksitet i

deres liv eller børn og unge, der er anbragt første gang enten tidligt (0-5 år) eller sent (13-17 år). Disse resultater er ikke vist i figuren.

9.5.2 Børnene og de unges følelsesmæssige tilknytning til deres forældre

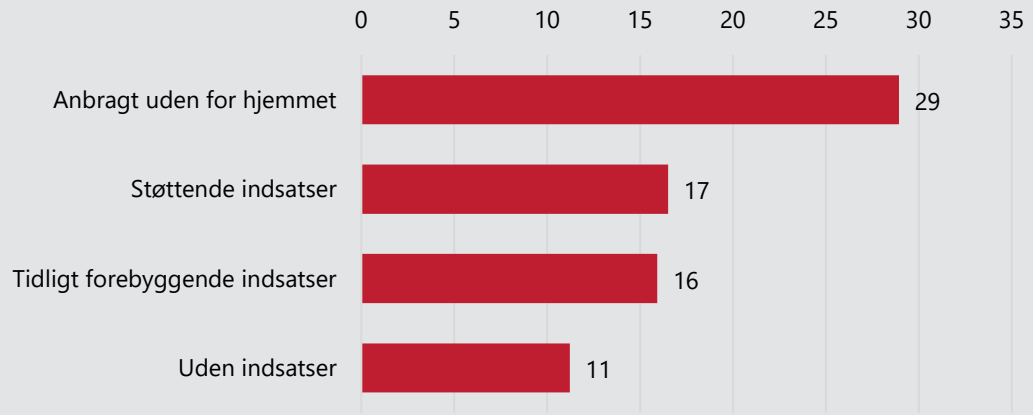
Anerkendelse og følelsesmæssig tilknytning til omsorgspersoner og nære relationer er en del af drivkraften i børnene og de unges indstilling og tilfredshed med livet (Lausten & Frederiksen, 2016; Smith, Cameron & Reimer, 2017). Derfor har den følelsesmæssige tilknytning til forældrene stor betydning også for børn og unge i anbringelse. Vi belyser børnene og de unges følelsesmæssige tilknytning til deres forældre ved hjælp af følgende tre udsagn, der regnes sammen til et samlet indeks for tilknytning:

- Dit forhold til dine forældre er vigtigt for dig.
- Du stoler på dine forældre.
- Dine forældre spiller en ret stor rolle i dit liv.

Børnene og de unges oplevelse af følelsesmæssig tilknytning til deres forældre er vist i Figur 9.17. Indekset er opdelt, så børnene og de unge kan opleve mindre tilknytning, stor tilknytning og meget stor tilknytning, og i det følgende ser vi på grupperne af børn og unge, der oplever mindre tilknytning til deres forældre.

En signifikant og markant større andel børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, oplever at have mindre følelsesmæssigt tilknytning til deres forældre. Det gælder for 29 pct. af børnene og de unge. Andelen af børn og unge, der oplever mindre følelsesmæssig tilknytning til deres forældre, er større blandt børn og unge, der modtager støttende eller tidligt forebyggende indsatser, sammenlignet med børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov. På tværs af målgrupperne for Trivselsundersøgelsen 2025 stemmer andelen af børn og unge, der oplever mindre følelsesmæssig tilknytning til deres forældre, overens med fundene i Trivselsundersøgelsen 2023.

Figur 9.17 **Børnene og de unges svar på deres følelsesmæssige tilknytning til deres forældre: andelen, der angiver at opleve mindre tilknytning – opgjort i pct.**

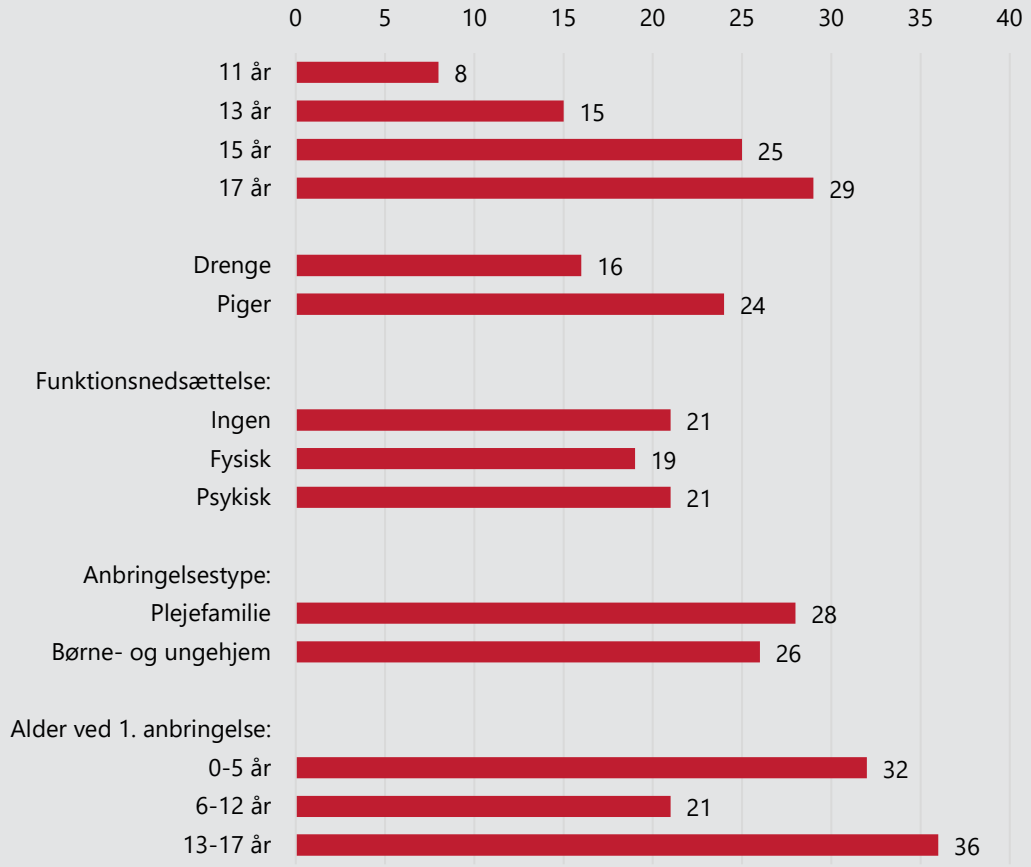

Anm.: Procentgrundlag: 3.121 børn og unge.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Der er kun mindre forskel på andelen af børn og unge, der oplever mindre følelsesmæssig tilknytning til deres forældre, på tværs af børn og unge, der er anbragt i plejefamilie (28 pct.), og børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem (26 pct.) (Figur 9.18). Der er derimod signifikante forskelle på børnene og de unges oplevelse af følelsesmæssigt tilknytning til deres forældre på tværs af alder og køn. Således er andelen, der oplever mindre følelsesmæssig tilknytning til deres forældre, markant og signifikant større blandt de 15- og 17-årige og blandt piger. Der er også forskel inden for målgruppen af børn og unge i anbringelse på tværs af alder ved første anbringelse. Signifikant flere børn og unge, der er blevet anbragt første gang enten tidligt (0-5 år) eller sent (13-17 år), oplever, at de har mindre følelsesmæssig tilknytning til deres forældre.

Figur 9.18 **Børn og unge i udsatte positioner og deres svar på deres følelsesmæssige tilknytning til deres forældre: andelen, der angiver at opleve mindre tilknytning – opgjort i pct.**

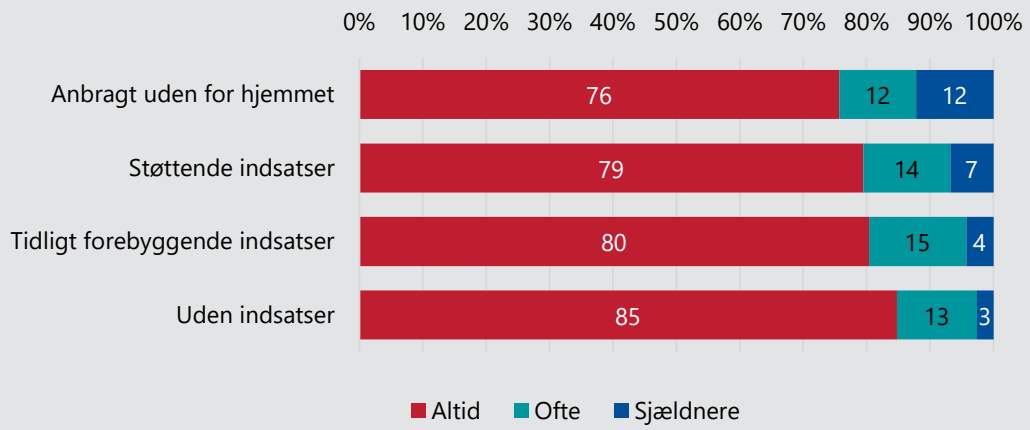
Anm.: Procentgrundlag: 2.302 børn og unge i udsatte positioner.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

I afdækningen af børnene og de unges relation til deres forældre er børnene og de unge også blevet spurgt, om de oplever, at deres forældre holder af dem. Dette gælder heldigvis for langt de fleste af børnene og de unge, hvor 76-85 pct. svarer, at de altid oplever, at deres forældre holder af dem (Figur 9.19). Andelen af børn og unge, der altid oplever, at deres forældre holder af dem, er signifikant større blandt børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser (80 pct.), og blandt børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov (85 pct.). Omvendt er andelen af børn og unge, der sjældnere oplever, at deres forældre holder af dem, signifikant større blandt børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet (12 pct.). Ser vi nærmere på gruppen af børn og unge i anbringelse, er det særligt børn og unge, der er anbragt i alderen 13-17 år, der sjældnere oplever, at deres forældre

holder af dem. Det gælder for næsten hver femte af de unge, der er anbragt sent (13-17 år), at de sjældnere oplever, at deres forældre holder af dem, og denne forskel er statistisk signifikant.

Figur 9.19 Børnene og de unges svar på, om de altid oplever, at deres forældre holder af dem – opgjort i pct.

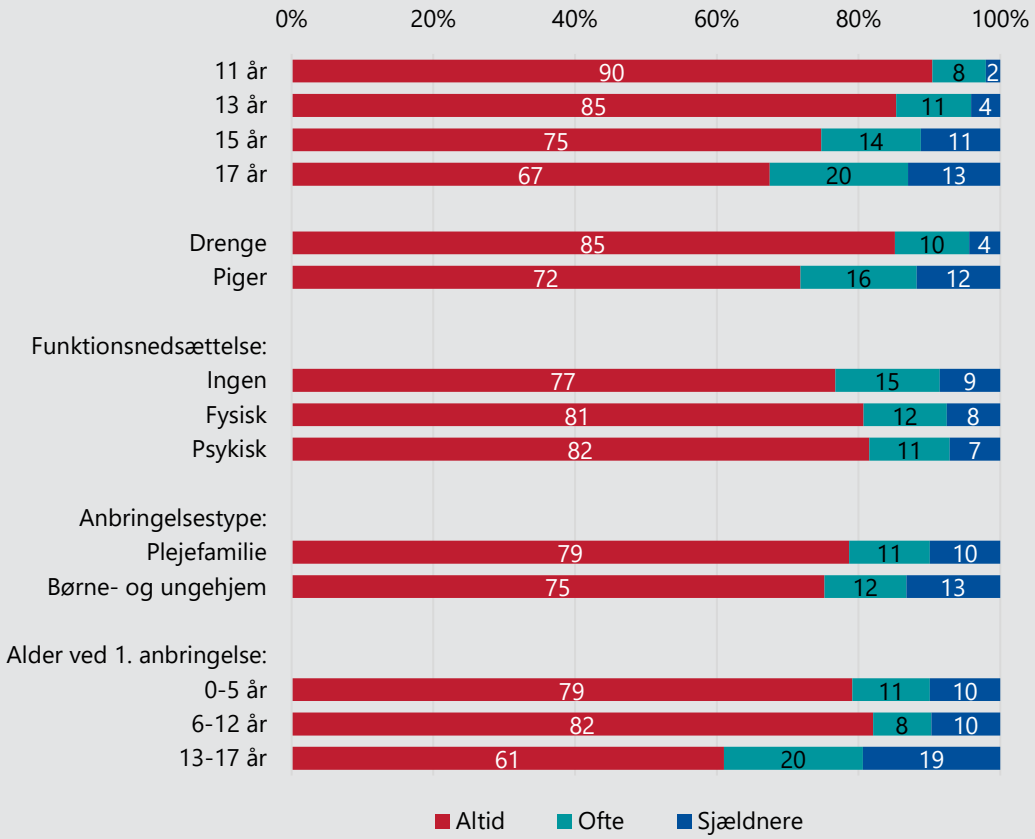

Anm.: Procentgrundlag: 3.144 børn og unge.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Generelt er andelen af børn og unge i udsatte positioner, der oplever, at deres forældre altid holder af dem, faldende med børnene og de unges alder (Figur 9.20). Andelen, der oplever, at deres forældre holder af dem, er således lavere blandt de 15- og 17-årige (hhv. 75 og 67 pct.) sammenlignet med de 11- og 13-årige (hhv. 90 og 85 pct.). Der er også forskel på tværs af køn således, at andelen af piger, der oplever, at deres forældre altid holder af dem, er signifikant lavere (72 pct.), end det gælder for drengene (85 pct.). Disse fund er i overensstemmelse med fundene i Trivselsundersøgelsen 2023.

Figur 9.20 **Børn og unge i udsatte positioner og deres svar på, om de altid oplever, at deres forældre holder af dem – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 2.326 børn og unge i udsatte positioner.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

9.6 Opsamling på relationer og familieforhold

Forskning i opvækst og udvikling blandt børn i anbringelse viser som tidligere nævnt, at mange af disse børn kommer fra familier, hvor forældrene har haft betydelige sociale og psykiske udfordringer (Egelund, Hestbæk & Andersen, 2004; Egelund m.fl., 2009). Psykologiske studier peger samtidig på, at en tryg tilknytning til en eller flere omsorgspersoner er afgørende for børn og unges udvikling (Hagelquist & Rasmussen, 2017). Dertil kommer, at den omsorg, børn og unge i anbringelse modtager under selve anbringelsen, ikke er en omsorg, de kan forvente at modtage ud over den tid, de er i anbringelsen. Derfor kan etablering af tætte venskaber allerede

i barndommen og ungdommen spille en særlig vigtig rolle for netop disse børn og unge.

I regi af trivselsundersøgelsen har vi undersøgt børnene og de unges relationer og familieforhold bredt set. Vi har undersøgt børnene og de unges venskaber, deres oplevelse af ensomhed, deres mulighed for social støtte i svære situationer og deres familieforhold i relation til deres forældre, søskende og bedsteforældre.

Forældrene til børn og unge i anbringelse bor typisk ikke sammen, og en relativt stor del af børnene og de unge har mistet en eller begge forældre. Samtidig har de oftere søskende, de ikke bor sammen med, og de har sjældnere kontakt med deres mor og far sammenlignet med andre børn og unge, der heller ikke bor sammen med deres mor eller far. Derudover oplever børn og unge i anbringelse, at deres forældre har en mindre betydning for dem følelsesmæssigt, og de får i mindre grad social støtte fra deres forældre.

På tværs af børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, og børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, viser der sig flere forskelle. Andelen af børn og unge, der har kontakt med deres mor eller far, er signifikant lavere hos de børn og unge, der er anbragt i plejefamilie. Tilsvarende er der signifikant flere børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, der ikke har kontakt med deres søskende. Der er ikke signifikant forskel på grupperne af børn og unge i anbringelse med hensyn til andelen, der månedligt har kontakt med deres bedsteforældre. Børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, har samlet set mindre kontakt med deres nære familiære relationer, og blandt børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, er andelen, der gerne vil være mere sammen med deres mor eller far, størst. Dette på trods af at det også er blandt børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, at andelen, der oplever at komme godt ud af det med deres familie, er lavest.

Trivselsundersøgelsen indikerer, at særligt piger i udsatte positioner oplever nogle komplekse familieforhold. Vi ser således, at færre piger føler sig trygge hjemme hos deres forældre, de oplever sjældnere at kunne få social støtte fra deres forældre, og de oplever i lavere grad at komme godt ud af det med deres forældre. Sidst, men ikke mindst oplever en større andel piger, at deres forældre har mindre følelsesmæssig betydning for dem. Disse fund er i overensstemmelse med fundene i Trivselsundersøgelsen 2023.

Siden sidst

Resultaterne af undersøgelsen af børnene og de unges familieforhold og relationer ligger på linje med fundene i Trivselsundersøgelsen 2023. Dette i forhold til både oplevelsen af ensomhed, samvær og kontakt med deres forældre og deres søskende for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og deres følelsesmæssige tilknytning til deres forældre. Også de særlig komplekse familieforhold for piger i udsatte positioner er i overensstemmelse med fundene i 2023.

Figurer til sammenligning i Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner 2023: Figur 6.1 (s. 98), Figur 6.2 (s. 99), Figur 6.3 (s. 100), Figur 6.4 (s. 102), Figur 6.5 (s. 104), Figur 6.6 (s. 105), Figur 6.7 (s. 106), Figur 6.8 (s. 108), Figur 6.9 (s. 109) og Figur 6.10 (s. 111).

10 Udsathed og risikoadfærd

Ungdomsliv og overgangen til voksenlivet er tæt forbundet med temaer som risikoadfærd, fællesskaber og udenforskaber. Det er en periode, hvor unge ofte udfordrer grænser og afsøger deres identitet – både i relation til deres barndom og i kontrast til de normer, der præger voksensamfundet (Côté, 2000; Demant & Järvinen, 2011; Harnett m.fl., 2000). Denne grænsesøgende adfærd kan i de sociale og digitale fællesskaber, som unge indgår i, føre til, enten at de selv udsættes for krænkende eller voldsomme hændelser – eller at de bringer andre i samme situation. Det gør det vanskeligt at skelne klart mellem risikoadfærd og udsathed, særligt når vi ser på børn og unge i sårbare livspositioner.

I dette kapitel undersøger vi netop, hvordan udsathed og risikoadfærd kommer til udtryk blandt børn og unge i udsatte positioner. Udsathed og risikoadfærd kan i sig selv være svært at definere entydigt, men anvendes her om de grupper børn og unge, der på forskellig vis lever i udkanten af samfundet – hvad enten det gælder socialt, adfærdsmæssigt eller helbredsmæssigt. Med udgangspunkt i fem dimensioner ser vi nærmere på denne kompleksitet:

- At være udsat for krænkelser og være eksponeret for risikoadfærd
- At udsætte andre for krænkelser og risikoadfærd
- Risikoadfærd i form af at stikke af
- Brug af rusmidler
- Sundhedsmæssig udsathed.

Denne del af undersøgelsen bygger primært på besvarelser fra de 15- og 17-årige. De 13-årige er kun blevet stillet spørgsmålene om rygning, alkohol og sundhed og er ikke spurgt om øvrige temaer såsom udsathed og brug af andre rusmidler. De 11-årige har kun fået spørgsmålene om rygning og sundhed.

De unge er i analyserne i dette kapitel opdelt i fem målgrupper. De tre målgrupper er de samme som i resten af rapporten: Børn og unge, der modtager støttende indsatser, der modtager tidligt forebyggende indsatser, eller som ikke modtager indsatser efter barnets lov, mens målgruppen af unge, der er anbragt uden for hjemmet, er opdelt i to målgrupper: Unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og unge, der er anbragt i plejefamilie. Det skyldes, at disse to undergrupper udviser væsentlige forskelle i forhold til både udsathed og risikoadfærd.

Det er vigtigt at bemærke, at der ikke er sat geografisk eller tidsmæssig grænse for, hvornår eller hvor krænkelsen eller risikoadfærden har fundet sted – der ses på hele den unges livshistorie og ikke kun på oplevelser under anbringelse eller i hjemmet.

I det følgende opsummeres de vigtigste resultater i kapitlet.

- Piger er i højere grad end drenge udsat for andres risikoadfærd, fx krænkelser, og for egen risikoadfærd, fx selvskade. Drenge er dog også udsatte især for overfald og trusler om overfald og for egen selvskade.
- 46 pct. drenge, der er anbragt på børne- og ungehjem, har oplevet overfald eller trusler om overfald med tæv, kniv eller våben.
- Knap halvdelen af de piger, der er anbragt på børne- og ungehjem, har oplevet voldtægt eller forsøg på voldtægt.
- 86 pct. af de piger, der er anbragt på børne- og ungehjem, har skadet sig selv med vilje.
- 61 pct. af de piger, der er anbragt på børne- og ungehjem, har forsøgt selvmord.
- Målt med et indeks for udsathed har 70 pct. af de piger, der er anbragt på børne- og ungehjem, en høj grad af udsathed. Tilsvarende gælder for 34 pct. af drengene.
- Den høje udsathedsgrad blandt piger, der er anbragt på børne- og ungehjem, er skarpt fulgt af de piger, der modtager støttende indsatser. Målt med udsathedsindekset har op mod halvdelen af de piger, der modtager støttende indsatser (41 pct.), en høj grad af udsathed. Derved ligner de rigtig meget piger, der er anbragt på børne- og ungehjem, dog uden at der er samme form for indsats omkring dem.
- Drenge, der modtager støtte efter barnets lov, er i højere grad dem, der krænker eller udsætter andre for risikoadfærd. Det gælder for alle de krænkelser og typer af risikoadfærd, vi afdækker i trivselsundersøgelsen. Piger, der modtager støttende indsatser efter barnets lov, ligger dog højest i forhold til det at mobbe andre på de sociale medier.
- Det er blandt drenge, der er anbragt på børne- og ungehjem, at vi finder den største andel med udadreagerende adfærd i forhold til krænkelser og risikoadfærd. Halvdelen af dem (48 pct.) har en høj grad af kriminel adfærd. Piger, der er anbragt på børne- og ungehjem, følger dog rigtig godt med, og ved flere af dimensionerne af risikoadfærd er der ikke statistisk signifikant forskel mellem piger og drenge anbragt på børne- og ungehjem.

- Mere end halvdelen af de unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, har prøvet at stikke af fra deres anbringelsessted, hvilket er et højere niveau, end der sås ved Trivselsundersøgelsen 2023.

Ovenstående resultater af undersøgelsen af udsathed og risikoadfærd præsenteres detaljeret i de følgende afsnit. Vi gør opmærksom på, at der i de følgende afsnit præsenteres nogle voldsomme resultater.

10.1 Udsat for krænkelser og egen risikoadfærd

De unge er stillet over for seks udsagn angående det at være udsat for krænkelser og egen risikoadfærd. De seks udsagn er:

- Du er blevet mobbet på de sociale medier eller via mobiltelefon.
- Du er blevet truet, krænket eller afpresset på internettet.
- Du er blevet overfaldet eller truet med tæv, kniv eller skydevåben.
- Du er blevet voldtaget eller forsøgt voldtaget.
- Du har skadet dig selv med vilje uden at ville tage dit eget liv, fx ved at skære, slå eller brænde dig selv.
- Du har forsøgt selvmord.

De unge kan svare, at de har været udsat for hændelsen inden for de seneste 6 måneder, inden for det seneste år eller for mere end 1 år siden, men pga. datagrundlagets størrelse og de enkelte udsagns sjældne forekomst har vi være nødt til at samle de unges svar på, om de på noget tidspunkt har været udsat for hændelsen eller ej.

Vi har i det følgende samlet de unges svar på de enkelte udsagn til et udsathedsindeks, hvor en høj grad af udsathed betyder, at der er svaret bekræftende på mindst 3 af de 6 udsagn.

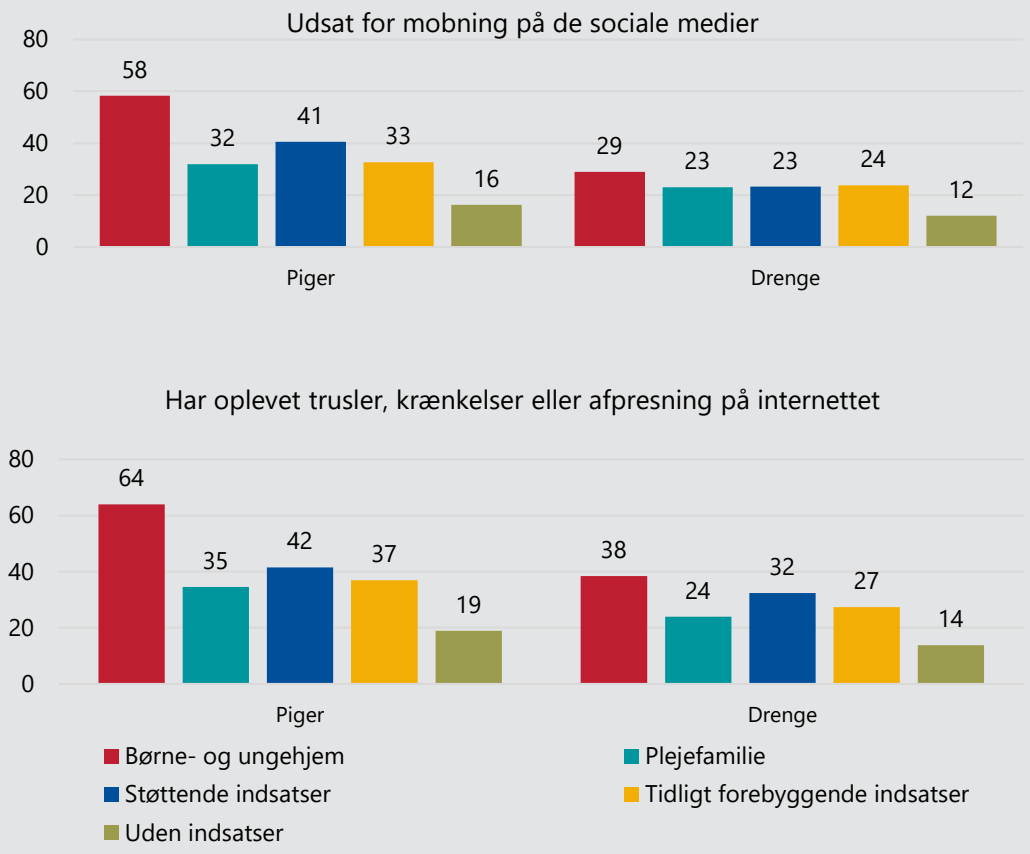
10.1.1 Digitale krænkelser

Som tidligere skitseret fylder de digitale medier og de sociale medier en del i de unges hverdag. Som følge af at forskning viser, at brugen af digitale medier kan have både gavnlige og skadelige konsekvenser (Kierkegaard m.fl., 2020; Fynbo m.fl., 2023), har vi spurgt de 15- og 17-årige, om de har oplevet mobning på sociale

medier eller via mobiltelefon, og om de har været udsat for trusler, krænkelser eller afpresning online.

Som det fremgår af Figur 10.1, er der stor forskel både på tværs af målgrupperne i trivselsundersøgelsen og på tværs af køn. Som det fremgår af figuren, er piger generelt langt mere udsatte for digitale krænkelser end drenge. Derudover er det særligt de unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, der rapporterer om at opleve digitale krænkelser. Således har 58 pct. piger, der er anbragt på børne- og ungehjem, været udsat for mobning på de sociale medier, og 64 pct. af dem har oplevet trusler, krænkelser eller afpresning på internettet. Omkring 40 pct. piger, der modtager støttende indsatser, rapporterer ligeledes om mobning på de sociale medier og om at have været udsat for trusler, krænkelser og afpresning online.

Figur 10.1 **Unge, der har været udsat for mobning på de sociale medier eller har oplevet trusler, krænkelser eller afpresning på internettet, opdelt på gruppe – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 1.722 15- og 17-årige.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Ser vi på målgruppen af børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, har knap hver femte pige (hhv. 16 og 19 pct.) og knap hver syvende dreng (hhv. 12 og 14 pct.) været udsat for enten mobning eller krænkelser online.

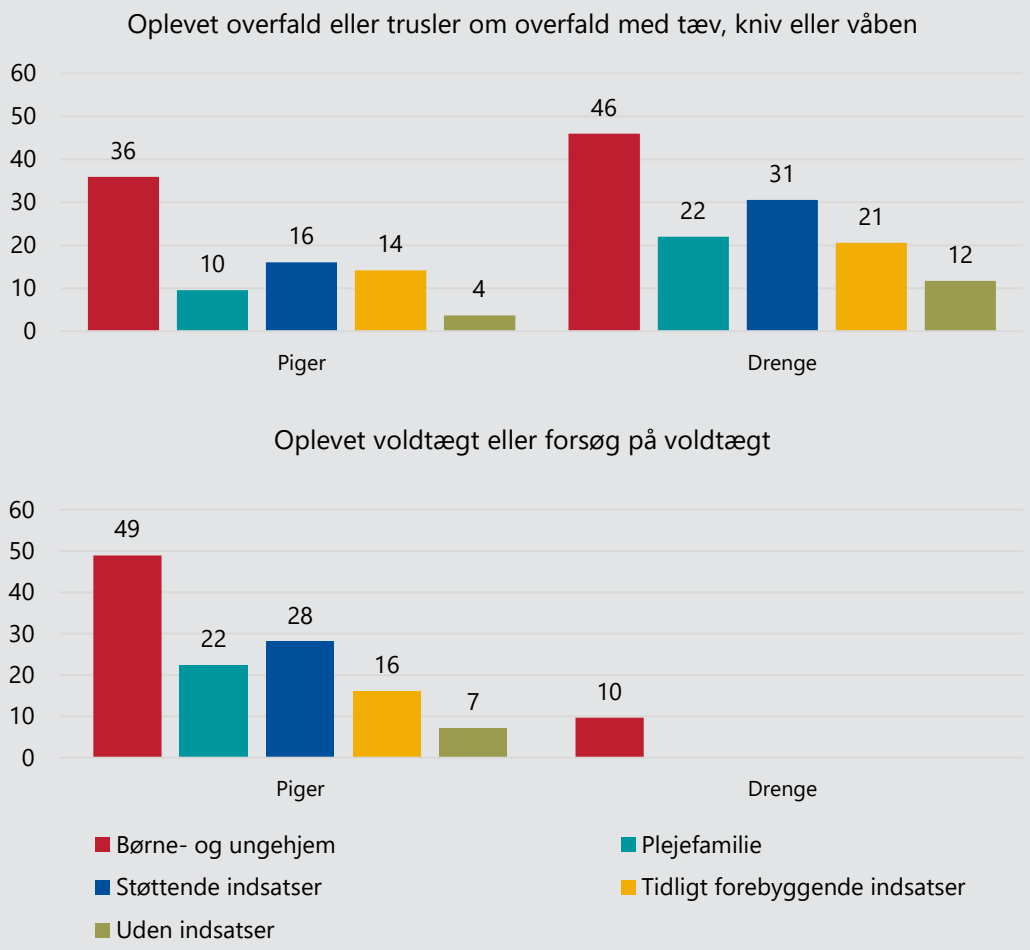
10.1.2 Fysiske krænkelser

2 ud af de 3 udsagn om krænkelser, de unge er blevet bedt om at forholde sig til, handler om fysiske krænkelser i form af overfald eller trusler om overfald med tæv, kniv eller våben samt voldtægt eller forsøg på voldtægt. Som det fremgår af Figur 10.2, er det særligt unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, som rapporterer om at have oplevet fysiske krænkelser.

Drenge oplever oftere end piger at blive overfaldet eller truet med overfald med tæv, kniv eller våben. Mens 36 pct. piger, der er anbragt på børne- og ungehjem, rapporterer om at have oplevet overfald eller trusler om overfald, gælder tilsvarende for 46 pct. af drengene. Også en stor andel drenge, der modtager støttende indsatser, har oplevet overfald eller trusler om overfald (31 pct.).

Ser vi på de unge, der har været udsat for voldtægt eller forsøg på voldtægt, er der for pigernes vedkommende tale om nogle ganske voldsomme tal. Halvdelen af de piger, der er anbragt på børne- og ungehjem (49 pct.), har oplevet voldtægt eller forsøg herpå. Tilsvarende gælder for 28 pct. piger, der modtager støttende indsatser, og 22 pct. piger, der er anbragt i plejefamilie. Til sammenligning har 7 pct. piger, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, oplevet voldtægt eller forsøg herpå. Ganske få drenge rapporterer om at have været udsat for voldtægt eller forsøg på voldtægt, hvorfor vi af diskretionshensyn ikke kan præsentere den fulde fordeling. Dog skal det bemærkes, at 10 pct. drenge, der er anbragt på børne- og ungehjem, rapporterer om at have været udsat for voldtægt eller forsøg herpå.

Figur 10.2 **Unge, der har oplevet overfald eller trusler om overfald med tæv, kniv eller våben samt voldtægt eller forsøg på voldtægt, opdelt på målgrupper – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 1.722 15- og 17-årige. Fordelingerne for drenge, der har oplevet voldtægt eller forsøg på voldtægt, kan ikke vises af diskretionshensyn.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

10.1.3 Selvskade og selvmordsforsøg

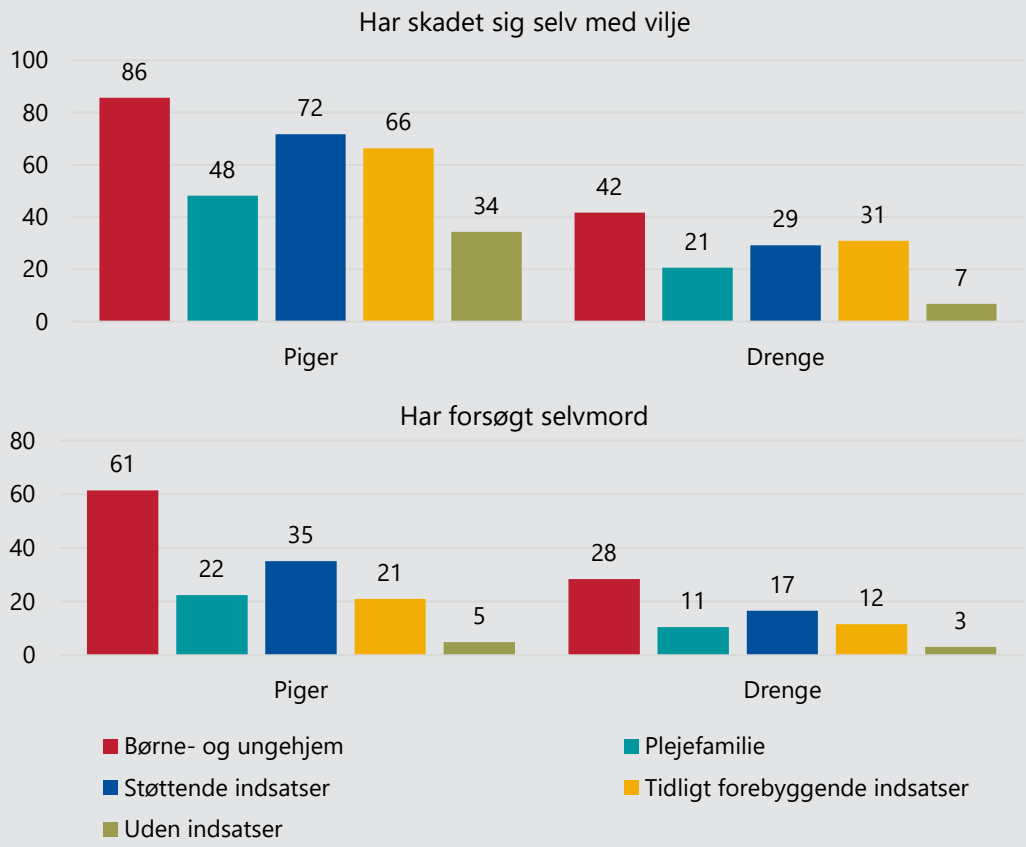
Forskning i selvskade og selvmordsforsøg blandt unge peger ofte på, at denne risikoadfærd sjældent udspringer af et egentligt ønske om at dø. I stedet handler det typisk om impulsive handlinger, hvor de unge har svært ved at overskue deres situation og ønsker at undslippe de udfordringer, de står over for (Center for Voldtægtsofre, 2017; Nielsen m.fl., 2010). I den videnskabelige litteratur forstås selvskadende adfærd derfor ikke som udtryk for et ønske om at dø, men som en form for coping-strategi, hvor

den selvskadende forsøger at håndtere eller lindre stærke negative følelser (Duffy, 2009; Klonsky, 2007; Stanley m.fl., 2001). Både selvskade og selvmordsforsøg kan således ses som forsøg på at bearbejde traumatiske barndomsoplevelser eller andre følelsesmæssige og sociale udfordringer. Det er derfor ikke overraskende, at det netop er blandt målgrupperne af unge i udsatte positioner, vi ser den højeste forekomst af selvskadende adfærd og selvmordsforsøg (Figur 10.3). Også her viser trivselsundersøgelsen nogle ganske voldsomme tal i forhold til andelen af unge, der har ydet skade på sig selv eller forsøgt selvmord, og igen er der stor forskel på tværs af målgrupperne for trivselsundersøgelsen og på tværs af køn.

86 pct. 15- og 17-årige piger, der er anbragt på børne- og ungehjem, har skadet sig selv med vilje. Tilsvarende gælder for 72 pct. piger, der modtager støttende indsatser, 66 pct. piger, der modtager tidligt forebyggende indsatser, og knap halvdelen af de piger, der er anbragt i plejefamilie. Ganske voldsomt er det også, at 34 pct. 15- og 17-årige piger, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, rapporterer, at de har skadet sig selv med vilje. Selvom tallene er mest voldsomme, når det angår piger, rapporterer en del drenge også om at have skadet sig selv med vilje. Det gælder således for 42 pct. drenge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og omkring 30 pct. drenge, der modtager støttende eller tidligt forebyggende indsatser. Ser vi nærmere på tallene og på tværs af piger, der modtager støtte efter barnets lov, svarer 28 pct., at de har skadet sig selv inden for de seneste 6 måneder.

Desværre er tallene ligeledes ganske voldsomme, når vi ser på andelen af 15- og 17-årige, der svarer, at de på et tidspunkt i deres liv har forsøgt selvmord. For piger, der er anbragt på børne- og ungehjem, gælder det, at 61 pct. svarer, at de på et tidspunkt har forsøgt selvmord. Tilsvarende gælder for 35 pct. piger, der modtager støttende indsatser, og 22 pct. piger, der er anbragt i plejefamilie. Ser vi nærmere på tallene, finder vi, at 13 pct. unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, har svaret, at de har forsøgt at begå selvmord inden for de seneste 6 måneder.

Figur 10.3 **Unge, der har skadet sig selv med vilje, og unge, der har forsøgt selvmord, opdelt på målgrupper – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 1.722 15- og 17-årige.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

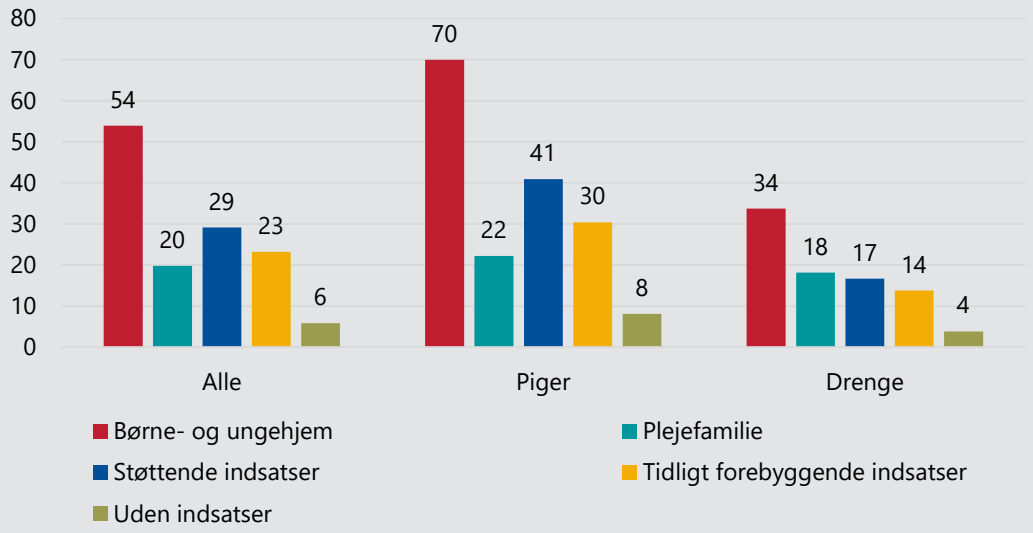
10.1.4 Høj grad af udsathed

Selvom der er forskel på graden af risiko i de seks udsagn om udsathed for krænkelser og egen risikoadfærd, vi har bedt de 15- og 17-årige om at forholde sig til, samler vi de seks former for udsathed i et udsathedsindeks. Dette gør vi for at kunne identificere de grupper unge, der svarer bekræftende på mindst tre af de seks udsagn og derfor har en høj grad af udsathed (Figur 10.4).

Godt halvdelen af de 15- og 17-årige, der er anbragt på børne- og ungehjem, har det, vi definerer som en høj grad af udsathed. Der er dog væsentlig forskel på tværs af køn således, at 70 pct. 15- og 17-årige piger, der er anbragt på børne- og ungehjem, har en høj grad af udsathed, mens tilsvarende gælder for 34 pct. af drengene.

Den gruppe, hvor næstflest har en høj grad af udsathed, er blandt de unge, der modtager støttende indsatser, og også her er der væsentlig forskel på tværs af køn. Hvor 41 pct. piger, der modtager støttende indsatser, har en høj grad af udsathed, gælder tilsvarende 17 pct. af drengene. Ser vi på målgruppen af unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, viser der sig ligeledes en forskel på tværs af køn. Hvor 30 pct. piger er karakteriseret ved en høj grad af udsathed, gælder tilsvarende for 14 pct. af drengene. Samlet set er det tydeligt, at piger, der modtager støtte efter barnets lov, er udsatte i langt højere grad end drenge, der modtager støtte efter barnets lov.

Figur 10.4 **Unge, der har en høj grad af udsathed målt på de seks udsathedsmål, opdelt på målgrupper – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 1.722 15- og 17-årige. Høj grad af udsathed er defineret ved, at den unge har været udsat for mindst tre af de seks dimensioner af udsathed.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

I Trivselsundersøgelsen 2025 ligger andelen, der svarer bekræftende på at have været udsat for krænkelser og egen risikoadfærd, og som oplever en høj grad af udsathed på det samlede udsathedsindeks, på niveau med eller over den tilsvarende andel i Trivselsundersøgelsen 2023 (Lausten, Iversen & Andreasen, 2023). På tværs af alle grupperne af unge i udsatte positioner er der således ikke tegn på, at de unges udsathed og risikoadfærd er faldet.

10.2 Udsætter andre for krænkelser og risikoadfærd

Børn og unge i udsatte positioner er ofte vokset op i miljøer præget af flere risikofaktorer end beskyttende faktorer. En kortlægning af forældre til børn og unge i anbringelse viser bl.a., at halvdelen har en mor eller far, der er dømt for kriminalitet (Lausten & Andreasen, 2021), og at omkring hver femte har en forælder, der enten er i eller har været i misbrugsbehandling. Samtidig viser det sig, at unge i anbringelse i højere grad udviser risikobetonet og grænsesøgende adfærd, hvilket bl.a. ses ved, at de oftere end andre unge har erfaring med kriminalitet (Lausten m.fl., 2013; Lausten, Frederiksen & Olsen, 2020).

I trivselsundersøgelsen fokuserer vi derfor også på, om børnene og de unge selv udviser en forhøjet grad af risikoadfærd – og i den forbindelse udsætter andre for krænkelser og risikabel adfærd.

De unge er blevet bedt om at forholde sig til de seks følgende udsagn angående det at udøve risikoadfærd og det at udsætte andre for krænkelser:

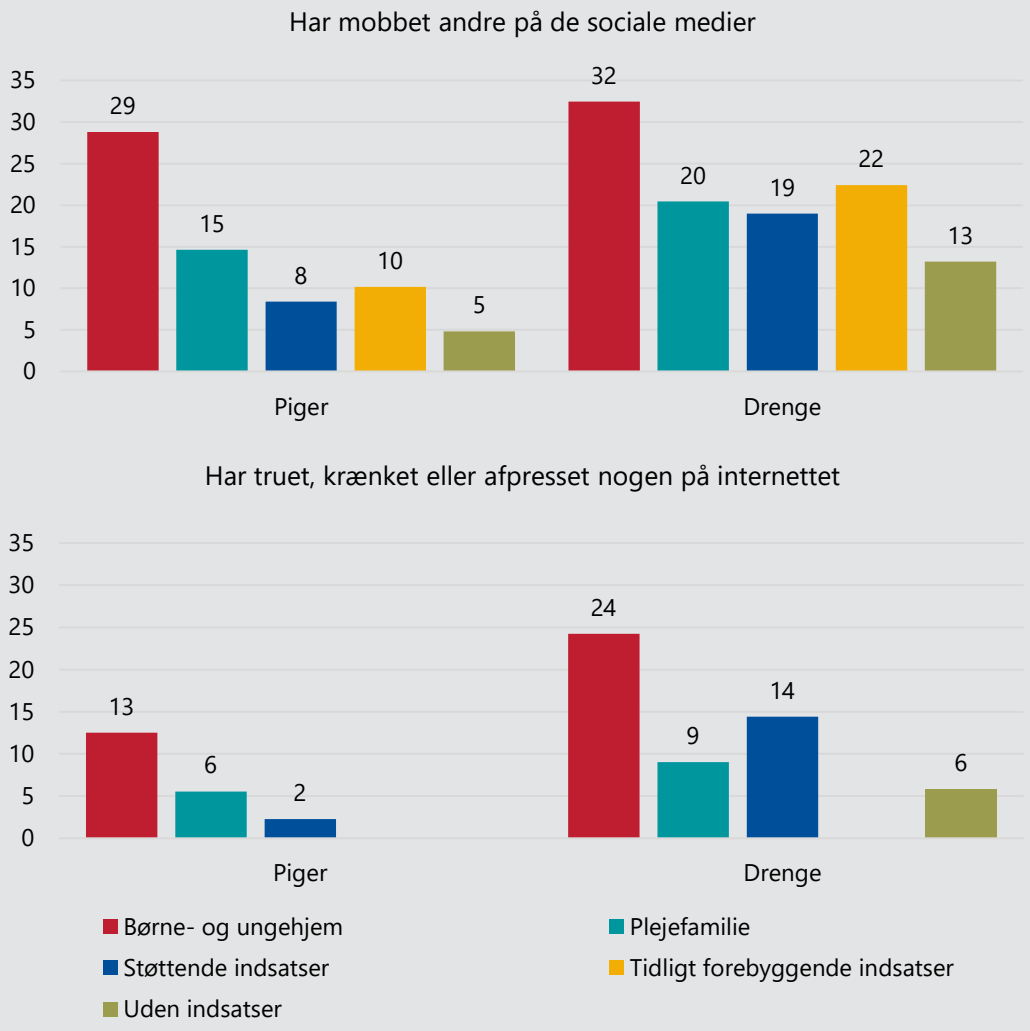
- Du har mobbet andre på de sociale medier eller via mobiltelefon.
- Du har truet, krænket eller afpresset nogen på internettet.
- Du har med vilje ødelagt andres ting, fx tøj, cykel, begået hærværk eller smadret ruder.
- Du er gået ud i byen bevæbnet med kniv, slag- eller skydevåben.
- Du har overfaldet nogen eller truet nogen med tæv, kniv eller skydevåben.
- Du har forsøgt at presse eller tvinge nogen til noget seksuelt.

I de følgende fire afsnit rapporterer vi de unges svar på udsagnene.

10.2.1 Digitale krænkelser

Vi har spurgt de unge om to former for digitale krænkelser, herunder om de alene eller sammen med andre har mobbet nogen på de sociale medier eller via mobiltelefon, og om de har truet, krænket eller afpresset nogen på internettet (Figur 10.5).

Figur 10.5 **Unge, der har udsat andre for mobning på de sociale medier eller har truet, krænket eller afpresset nogen på internettet, opdelt på køn og gruppe – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 1.757 15- og 17-årige.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Generelt er andelen af drenge større end andelen af piger, der har udsat andre for digitale krænkelser. En tredjedel 15- og 17-årige drenge, der er anbragt på børne- og ungehjem, har således mobbet andre på sociale medier, og en fjerdedel har truet, krænket eller afpresset nogen på internettet. Tilsvarende gælder for hhv. 29 og 13 pct. 15- og 17-årige piger, der er anbragt på børne- og ungehjem. Omkring en femtedel drenge, der er anbragt i plejefamilie, og som modtager støttende indsatser, eller som modtager tidligt forebyggende indsatser svarer bekræftende på, at

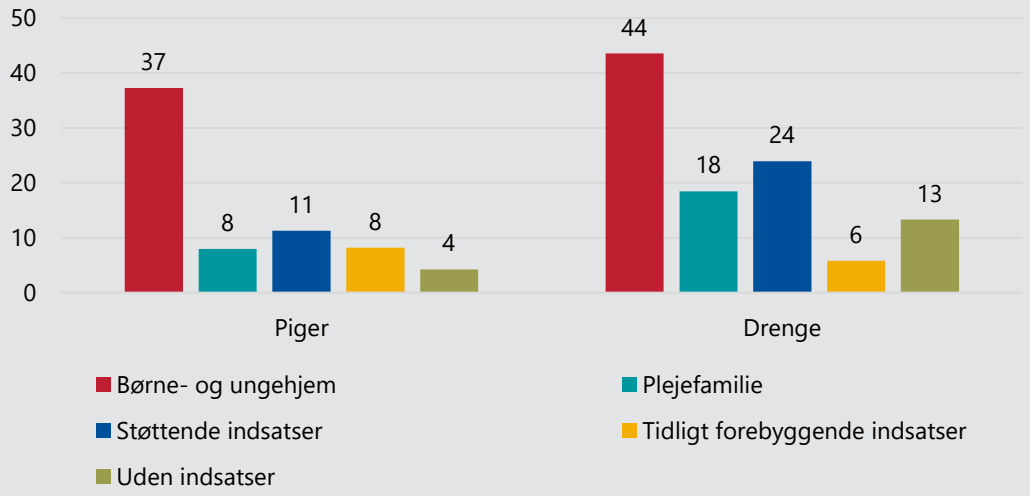
de har mobbet andre på de sociale medier, mens færre angiver at have truet, krænket eller afpresset nogen på internettet (hhv. 9 og 14 pct.). Af diskretionshensyn er det ikke muligt at afrapportere tallene for piger, der modtager tidligt forebyggende indsatser, og som ikke modtager indsatser efter barnets lov, og for drenge, der modtager tidligt forebyggende indsatser.

10.2.2 Fysiske krænkelser

4 ud af de 6 udsagn, de unge er blevet bedt om at forholde sig til i vores måling af risiko- og krænkende adfærd, omhandler fysiske krænkelser. De unges svar på tre af de fire udsagn er vist i Figur 10.6 og Figur 10.7. Af diskretionshensyn er det ikke muligt at vise besvarelserne af, om de unge har forsøgt at presse eller tvinge nogen til noget seksuelt, da der er for få besvarelser.

Det at have ødelagt andres ting eller have begået hærværk er den risikoadfærd flest af de unge rapporterer bekræftende på (Figur 10.6). Andelen af piger, der svarer bekræftende på dette udsagn, er generelt lavere end andelen af drenge. Dog har 37 pct. 15- og 17-årige piger, der er anbragt på børne- og ungehjem, ødelagt ting med vilje eller begået hærværk. Tilsvarende gælder for 44 pct. af drengene. Knap en fjerdedel 15- og 17-årige drenge, der modtager støttende indsatser, og knap en femtedel drenge, der er anbragt i plejefamilie, har også med vilje ødelagt andres ting eller begået hærværk.

Figur 10.6 **Unge, der med vilje har ødelagt andres ting eller begået hærværk, opdelt på køn og målgrupper – opgjort i pct.**

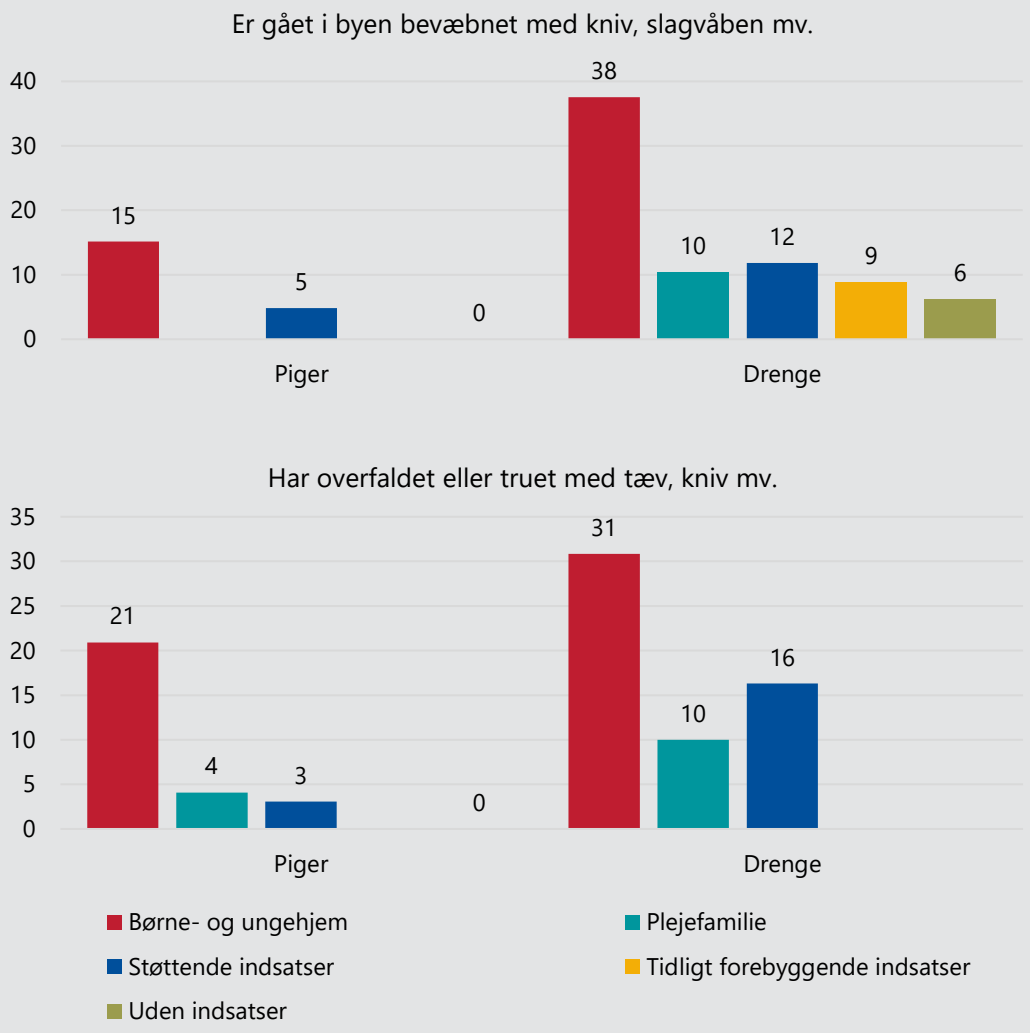

Anm.: Procentgrundlag: 1.757 15- og 17-årige.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Ser vi på andelen af 15- og 17-årige, der er gået i byen bevæbnet med kniv eller slagvåben mv., eller som har overfaldet eller truet andre med tæv, kniv mv., er andelen generelt størst blandt drenge og generelt størst blandt de unge, der er anbragt på børne- og ungehjem (Figur 10.7). Mens 15 pct. 15- og 17-årige piger, der er anbragt på børne- og ungehjem, er gået i byen bevæbnet, har omkring en femtedel overfaldet eller truet andre med tæv eller kniv. Ser vi på de unge drenge, der er anbragt på børne- og ungehjem, svarer 38 pct., at de er gået i byen bevæbnet, mens 31 pct. har overfaldet andre eller truet med overfald.

Figur 10.7 **Unge, der er gået i byen bevæbnet med kniv, slagvåben eller skydevåben, og unge, der har overfaldet eller truet med tæv, kniv eller skydevåben, opdelt på køn og målgrupper – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 1.757 15- og 17-årige. Af diskretionshensyn kan flere af fordelingerne, især for piger, ikke vises.

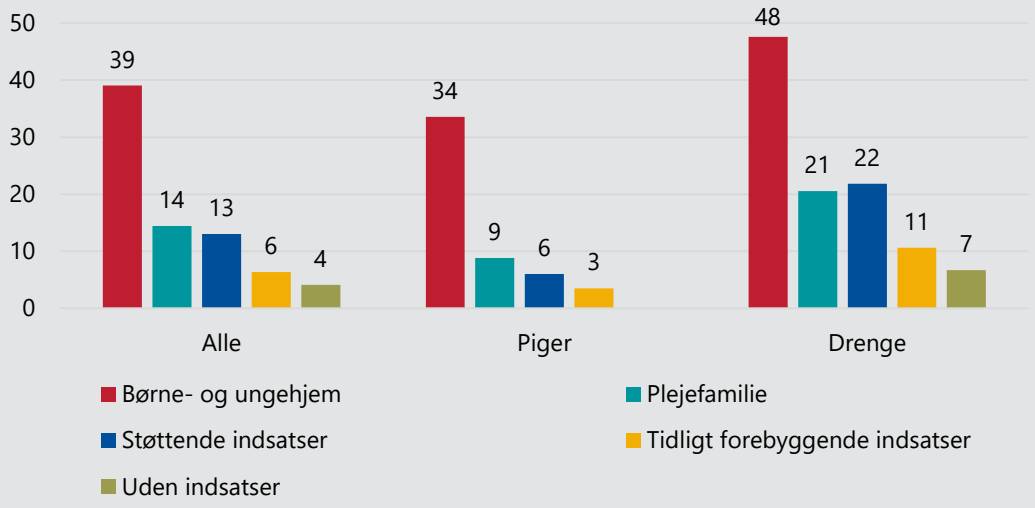
Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

10.2.3 Unge med en høj grad af risiko- og krænkende adfærd

Ligesom det var tilfældet med måling af de unges udsathed, har vi konstrueret et samlet mål for risiko- og krænkende adfærd. Dette gør vi for at kunne identificere de grupper unge, der svarer bekræftende på mindst tre af de seks udsagn og derfor udviser en høj grad af risiko- og krænkende adfærd (Figur 10.8).

Samlet set har 39 pct. 15- og 17-årige unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, en adfærd, der i høj grad går ud over andre. Ser vi nærmere på målgruppen, er der dog en væsentlig forskel på tværs af køn. Hvor det gælder 34 pct. piger, gælder det 48 pct. drenge, at de har en høj grad af risiko- og krænkende adfærd. Omkring en femtedel drenge, der er anbragt i plejefamilie, og drenge, der modtager støttende indsatser, udviser tilsvarende en adfærd, der i høj grad går ud over andre.

Figur 10.8 Unge, der har en høj grad af risiko- og krænkende adfærd målt på køn og målgrupper – opgjort i pct.

Anm.: Procentgrundlag: 1.757 15- og 17-årige. Høj grad af udsathed er defineret ved, at den unge har været udsat for mindst tre af de seks dimensioner af udsathed.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Sammenligner vi ovenstående fund med de tilsvarende fund i Trivselsundersøgelsen 2023, er der bemærkelsesværdige forskelle. Andelen af unge piger anbragt på børne- og ungehjem, der udviser en høj grad af risiko- og krænkende adfærd, er steget 17 procentpoint siden 2023. Tilsvarende er andelen af unge drenge anbragt på børne- og ungehjem, der udviser en høj grad af risikoadfærd, steget med 11 procentpoint. For unge drenge anbragt i plejefamilie er andelen med risikoadfærd steget med 9 procentpoint, for drenge, der modtager støttende indsatser, ses en stigning på 11 procentpoint, og for unge drenge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, ses en stigning på 5 procentpoint[15]. Andelen af unge i udsatte

[15] Da vi ikke har testet, om de viste forskelle er statistisk signifikante, kan vi alene konstatere, at andelen af unge, der udviser en høj grad af risiko- og krænkende adfærd er steget markant for flere af målgrupperne.

positioner, der udviser en høj grad af risiko- og krænkende adfærd, er således markant højere, end det var tilfældet i Trivselsundersøgelsen 2023.

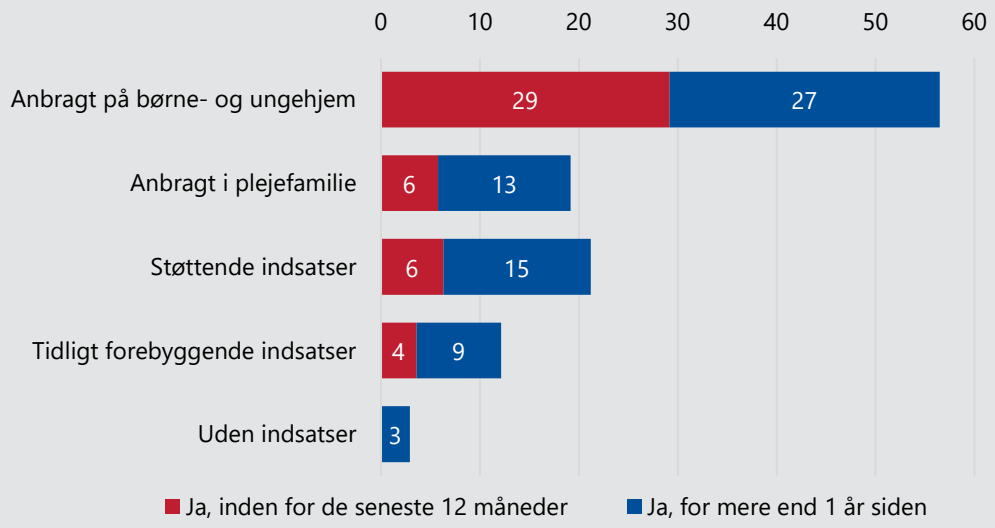
10.3 Unge, der stikker af

I 2022 undersøgte VIVE omfanget af og årsagerne til, at børn og unge stikker af fra deres anbringelsessted (Lausten m.fl., 2022). For at følge udviklingen over tid spørger vi i trivselsundersøgelsen børnene og de unge, om de på et tidspunkt er stukket af fra deres anbringelsessted for ikke at vende tilbage. Spørgsmålet er stillet til alle grupperne af børn og unge i undersøgelsen – dette for at få et billede af, i hvilket omfang børn og unge, der ikke er anbragt, også stikker af hjemmefra.

Som det fremgår af Figur 10.9, er der børn og unge, der stikker af fra det sted, de bor, uanset hvilken kontekst de er i. Dog er der væsentlige forskelle på tværs af målgrupperne i trivselsundersøgelsen. 3 pct. børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, svarer, at de på et tidspunkt er stukket af hjemmefra. Tilsvarende gælder for 13 pct. børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, og heraf er der 4 pct., der svarer, at de er stukket af hjemmefra inden for de seneste 12 måneder. Ser vi på børnene og de unge, der modtager støttende indsatser, og som er anbragt i plejefamilie, gælder det, at omkring 20 pct. svarer, at de har prøvet at stikke af hjemmefra – for begge grupper gælder det, at 6 pct. svarer, at de er stukket af hjemmefra inden for de seneste 12 måneder.

Tallene ser markant anderledes ud for børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem. Her er det samlet set 56 pct. af børnene og de unge, der svarer, at de har prøvet at stikke af fra deres anbringelsessted, og 27 pct. har forsøgt at stikke af inden for de seneste år.

Figur 10.9 **Unge, der er stukket af inden for de seneste 12 måneder og for mere end 1 år siden, opdelt på målgrupper – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 1.785 børn og unge.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Sammenligner vi resultaterne med fundene i Trivselsundersøgelsen 2023, er andelen af børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, der stikker af hjemmefra, 9 procentpoint højere end i 2023[16].

Der er ikke forskel på andelen af drenge og piger, der modtager støttende indsatser efter barnets lov, der har prøvet at stikke af, men vi finder, at signifikant flere børn og unge i udsatte positioner med en høj grad af kompleksitet i deres liv og med psykiske funktionsnedsættelser, har prøvet at stikke af hjemmefra (ikke vist i figur).

10.4 Rygning, alkohol og rusmidler

I dette afsnit ser vi på børnene og de unges forbrug af nikotin, alkohol, hash, lattergas og andre rusmidler. Forbrug og misbrug af disse typer rusmidler kan være forbundet med alvorlige helbredsproblemer og har derfor vedvarende politisk bevågenhed – særligt når det gælder børn og unges trivsel og udvikling.

[16] Da det ikke er den samme målgruppe, der har deltaget i trivselsundersøgelsen i hhv. 2023 og 2025, er der ikke tale om statistisk signifikant udvikling.

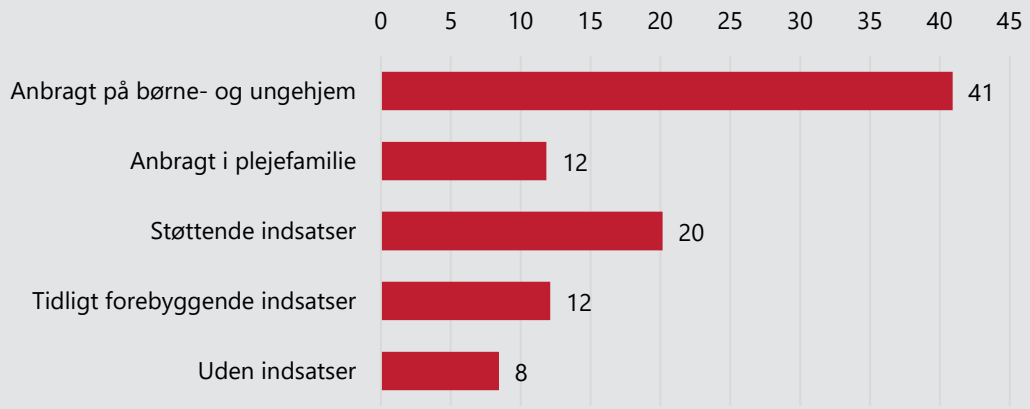
Forskning har vist, at børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, udviser et højere niveau af risikoadfærd relateret til rusmidler sammenlignet med jævnaldrende i den generelle befolkning (Lausten, Frederiksen & Olsen, 2020; Ottosen m.fl., 2015). Samtidig peger undersøgelser på, at børn og unge i udsatte positioner ofte har en øget sårbarhed over for denne form for adfærd, idet de i mange tilfælde er opvokset i familier præget af misbrugsproblematikker (Lausten & Andreasen, 2021; Vinnerljung m.fl., 2007; von Borczyskowski, Vinnerljung & Hjern, 2013).

Ungdomsforskning omtaler ofte alkohol og rygning som en naturlig del af unges festkultur i Danmark (Järvinen & Bom, 2018; Tolstrup m.fl., 2019). Et moderat forbrug af disse rusmidler anses derfor normalt ikke nødvendigvis som tegn på en problematisk adfærd eller negativ udvikling. Tværtimod kan det afspejle, at de unge er en del af det sociale fællesskab og det fysiske ungdomsliv. Dog kan et eskalerende forbrug udvikle sig til en betydelig belastning i de unges hverdag. Flere undersøgelser viser desuden, at der over tid er sket et fald i de danske unges forbrug af cigaretter og alkohol, og at de ofte er ældre, når de første gang oplever at være berusede (Rasmussen m.fl., 2019).

I Figur 10.10 fremgår andelen af unge, der bruger nikotinprodukter mindst én gang om ugen. Nikotinprodukter dækker her over både cigaretter, snus og puff bars. Mens 8 pct. unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, angiver, at de anvender nikotinprodukter mindst én gang om ugen, gælder tilsvarende for 12 pct. unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, og 12 pct. unge, der er anbragt i plejefamilie. Det er blandt unge, der modtager støttende indsatser, og som er anbragt på børne- og ungehjem, at andelen, der forbruger nikotin mindst én gang om ugen, er størst. Mens 20 pct. unge, der modtager støttende indsatser, anvender nikotin mindst én gang om ugen, gælder tilsvarende for 41 pct. unge, der er anbragt på børne- og ungehjem.

Når vi ser nærmere på grupperne af unge i udsatte positioner, er der signifikant flere 17-årige, unge med en høj grad af kompleksitet i deres liv, unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og unge, der er anbragt sent (13-17 år), der bruger nikotinprodukter mindst én gang om ugen (ikke vist i figuren).

Figur 10.10 Børn og unge, der bruger nikotinprodukter mindst én gang om ugen – opgjort i pct.

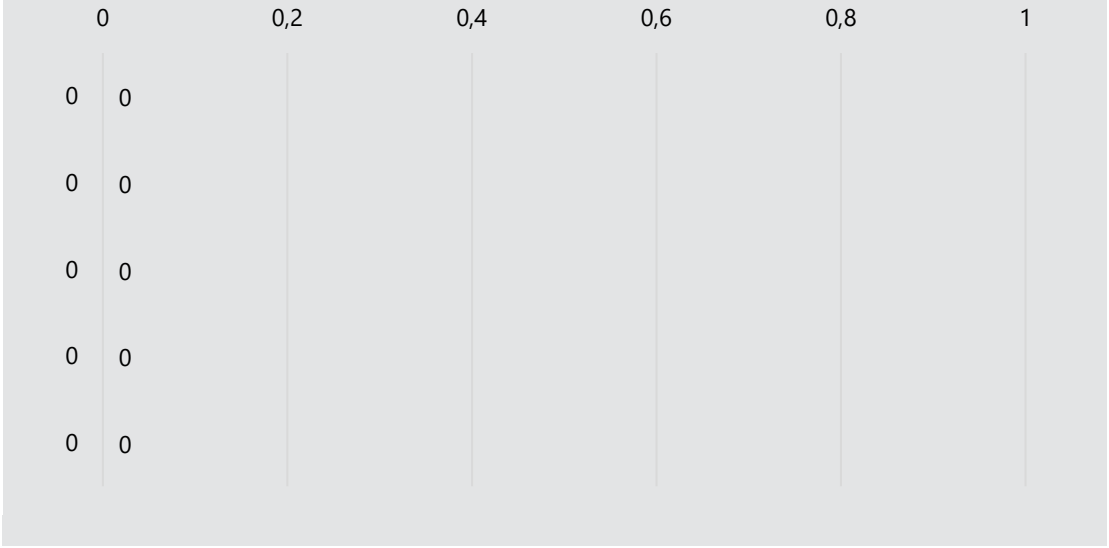
Anm.: Procentgrundlag: 3.183 børn og unge. Spørgsmålet er stillet for alle typer nikotinprodukter samlet, dvs. for cigaretter, snus og puff bars under et.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

I regi af trivselsundersøgelsen har vi også afdækket andelen af børn og unge, der drikker sig rigtig fulde mindst én gang om måneden (Figur 10.11). Her er der mindre forskel på tværs af målgrupperne i undersøgelsen, og faktisk viser undersøgelsen, at det er blandt børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, at andelen, der drikker sig rigtig fulde mindst én gang om måneden, er størst (30 pct.). Dernæst følger børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem (27 pct.), og børn og unge, der modtager støttende indsatser (25 pct.). Andelen af børn og unge, der drikker sig rigtig fulde mindst én gang om måneden, er lavest blandt unge anbragt i plejefamilie (21 pct.), og børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser (22 pct.).

Ser vi nærmere på børnene og de unge i udsatte positioner, viser vores analyser, at andelen, der drikker sig rigtig fulde mindst én gang om måneden, er størst blandt de 17-årige (30 pct.), men vi finder også, at tilsvarende gælder for 10 pct. af de 13-årige.

Figur 10.11 Børn og unge, der drikker sig rigtig fulde mindst én gang om måneden – opgjort i pct.

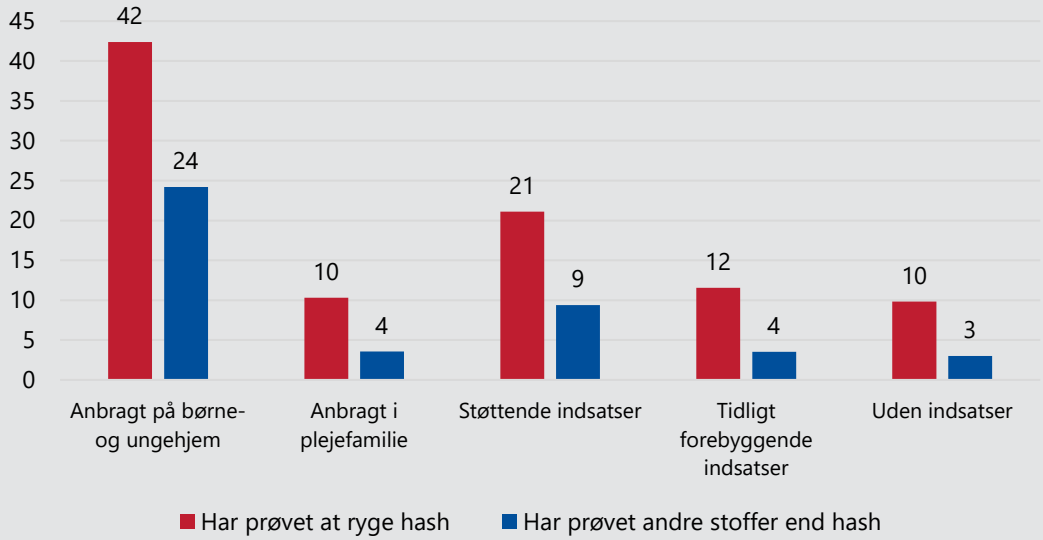
Anm.: Procentgrundlag: 1.425 børn og unge. Spørgsmålet er ikke stillet til de 11-årige.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Hash er det mest udbredte rusmiddelstof blandt unge. Sammenlignet med andre europæiske lande har Danmark en relativt høj andel unge, der har erfaring med stoffet (Østergaard & Østergaard, 2018). Ifølge UNG19-undersøgelsen fra Statens Institut for Folkesundhed har lidt over hver tredje elev på en ungdomsuddannelse prøvet at ryge hash (Pisinger m.fl., 2019).

Vi har spurgt de unge, om de har prøvet at ryge hash, og om de har prøvet andre stoffer end hash (Figur 10.12). Ser vi på tværs af målgrupperne i trivselsundersøgelsen, er det tydeligt, at andelen, der har prøvet at ryge hash, og andelen, der har prøvet andre stoffer end hash, er markant og signifikant større blandt unge, der er anbragt på børne- og ungehjem. Her har knap halvdelen (42 pct.) af de unge prøvet at ryge hash, og hver fjerde (24 pct.) har prøvet andre stoffer. Ser vi på unge, der modtager støttende indsatser, er det hver femte (21 pct.), der svarer, at de har prøvet at ryge hash, og knap hver tiende (9 pct.), der har prøvet andre stoffer end hash. Blandt unge, der er anbragt i plejefamilie, unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, har ca. 1 ud af 10 (10-12 pct.) prøvet at ryge hash, mens kun 3-4 pct. har prøvet andre stoffer.

Figur 10.12 **Unge, der har prøvet at ryge hash og har prøvet andre stoffer end hash – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 2.589-2.592 børn og unge. Spørgsmålet er ikke stillet til de 11-årige.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Nærmere analyser af svarene for de unge i udsatte positioner viser, at andelen, der har prøvet at ryge hash, og som har prøvet andre stoffer end hash, er størst blandt de 17-årige, blandt unge med en høj grad af kompleksitet i deres liv og blandt unge med psykiske funktionsnedsættelser (ikke vist i figur). Derudover viser analyserne, at unge, der er anbragt første gang som teenagere, i langt højere grad end andre har prøvet hash og andre stoffer. Vi har ikke viden om sammenhængen her, men det er plausibelt, at det kan være medvirkende årsag til, at de er blevet anbragt.

10.5 Sundhed og helbred

Sundhed og risikoadfærd er til en vis grad overlappende, i og med at sundhedsadfærd dækker over adfærd, der har betydning for ens sundhed og helbred. Det kan fx være kost, motion og beskyttelse mod seksuelt overførte sygdomme.

Sundhed og et godt helbred kan ikke udelukkende forstås som fraværet af sygdom. Sundhed indebærer også muligheden for at deltage aktivt og på lige fod i skolelivet og i sociale fællesskaber. Et godt helbred er således en central forudsætning for børn og unges trivsel (Ottosen m.fl., 2015). Børn og unge i udsatte positioner kan i

forvejen være udfordrede i forhold til skolegang og sociale relationer, og et dårligt helbred kan derfor forstærke deres sårbarhed yderligere.

En tidligere undersøgelse af 15-årige unge i udsatte livssituationer (Lausten m.fl., 2015) peger på, at både unge i anbringelse og hjemgivne unge ofte kæmper med alvorlige sundhedsproblemer. Det er især de hjemgivne – altså unge, der tidligere har været anbragt uden for hjemmet – som oplever sundhedsudfordringer, hvilket muligvis hænger sammen med, at de i højere grad selv har ansvaret for at varetage deres sundhed og trivsel.

I de følgende afsnit afdækker vi børnene og de unges syn på egen krop og eget helbred samt deres motionsvaner.

10.5.1 Syn på egen krop og helbred

Børn og unge bliver til stadighed og i stigende grad gennem digitale medier eksponeret for kropsidealer og forestillinger om den "normale" eller "ideelle" krop. Denne øgede eksponering kan føre til, at børn og unge i højere grad end tidligere sammenligner sig med personer uden for deres nære sociale netværk, hvilket kan påvirke kropsopfattelsen negativt. Forskning har fx vist, at mange normalvægtige børn og unge – særligt piger – oplever, at de burde tabe sig (Inchley m.fl., 2020). Det understreger, at børnene og de unges kropsopfattelse ikke nødvendigvis afspejler deres faktiske kropsvægt. Som vi har beskrevet i afsnit 7.2, bruger en stor andel børn og unge i udsatte positioner mere end 4 timer på de sociale medier og online om dagen og kan derfor i høj grad være i risiko for at blive eksponeret for uhensigtsmæssige kropsidealer.

Når vi ser på andelen af børn og unge, der vurderer, at de er lidt for tykke eller alt for tykke i forhold til egen kropsopfattelse, angiver 33 pct. børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, 40 pct. børn og unge, der modtager støttende indsatser, og 38 pct. børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, at de vurderer sig selv til at være lidt eller alt for tykke.

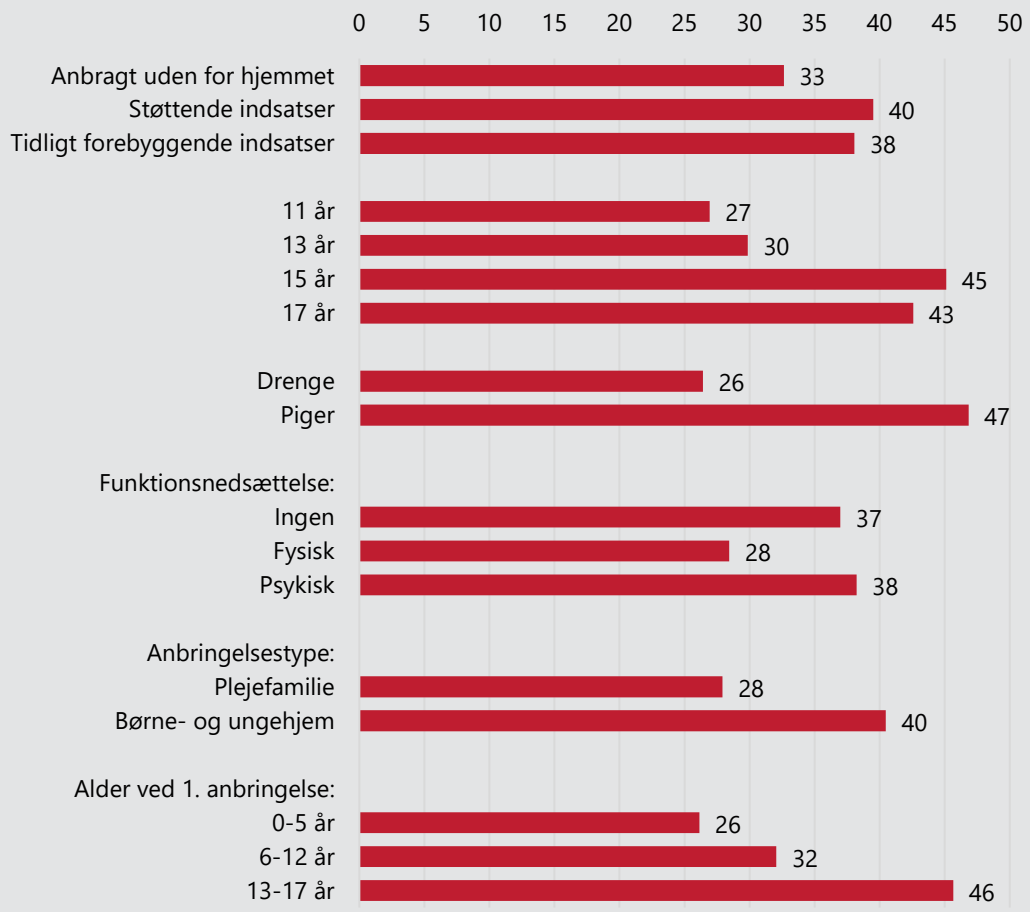
Vi har set nærmere på børn og unge i udsatte positioner, der vurderer sig selv lidt eller alt for tykke, og på tværs af grupperne er der større forskelle (Figur 10.13).

Andelen af børn og unge, der vurderer sig selv for tykke, er signifikant højere blandt børn og unge, der modtager støttende eller tidligt forebyggende indsatser, sammenlignet med børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet. Ser man på tværs af anbringelsestype, viser der sig dog den tydelige og statistisk signifikante forskel, at 40 pct. børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, vurderer sig selv

lidt eller alt for tykke sammenlignet med 28 pct. børn og unge, der er anbragt i plejefamilie.

Figur 10.13 viser endvidere, at andelen af børn og unge i udsatte positioner, der vurderer sig selv lidt eller alt for tykke, er signifikant højere blandt 15- og 17-årige, blandt piger, blandt børn og unge, der ikke har en funktionsnedsættelse, blandt børn og unge med psykiske funktionsnedsættelser og blandt dem, der er blevet anbragt første gang sent (13-17 år). At piger i langt højere grad end drenge vurderer sig selv for tykke ligger i tråd med resultaterne i Andreasen & Rayce (2023).

Figur 10.13 Børn og unge i udsatte positioner og deres vurdering af at være lidt eller alt for tykke i forhold til egen kropsopfattelse – opgjort i pct.

Anm.: Procentgrundlag: 2.375 børn og unge i udsatte positioner.

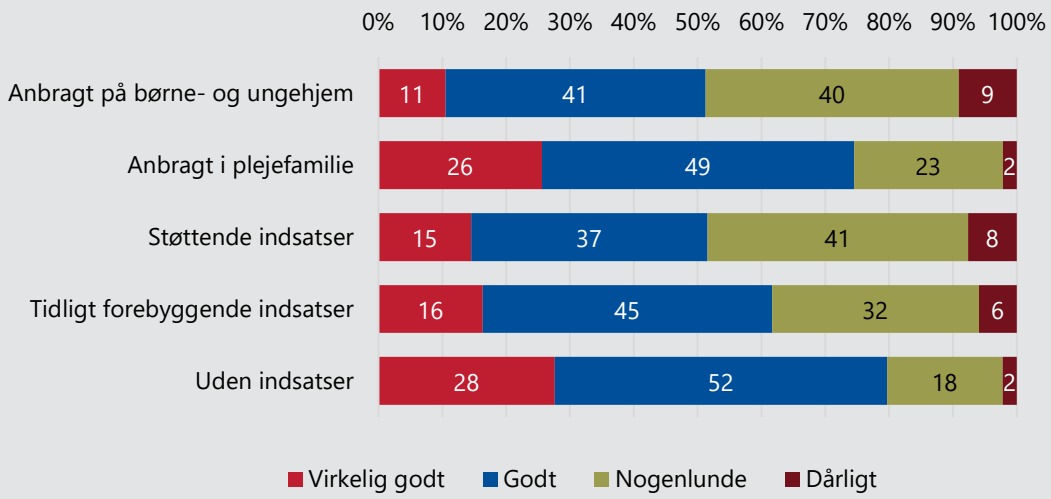
Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Vi har også bedt børnene og de unge om at vurdere deres helbred på en skala fra 'virkelig godt' til 'dårligt' (Figur 10.14).

Andelen af børn og unge, der vurderer, at deres helbred er virkelig godt eller godt, ligger på nogenlunde samme niveau for børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, og børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov. Her vurderer hhv. 75 og 80 pct. af børnene og de unge, at deres helbred er virkelig godt eller godt. Niveauet er generelt lavere for grupperne af børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, eller som modtager støttende eller tidligt forebyggende indsatser. Her vurderer 52-61 pct. af børnene og de unge, at deres helbred er virkelig godt eller godt. Det er også blandt disse grupper børn og unge i udsatte positioner, at flest vurderer, at deres helbred er dårligt. Det gælder således for 6-9 pct. af børnene og de unge.

Mønsteret på tværs af målgrupperne i Trivselsundersøgelsen 2025 er det samme, som viste sig i Trivselsundersøgelsen 2023. Dog er andelen, der vurderer, at deres helbred er virkelig godt, faldet 2-7 procentpoint sammenlignet med resultaterne af Trivselsundersøgelsen 2023.

Figur 10.14 Børn og unge opdelt på deres besvarelse af selvvurderet helbred – opgjort i pct.

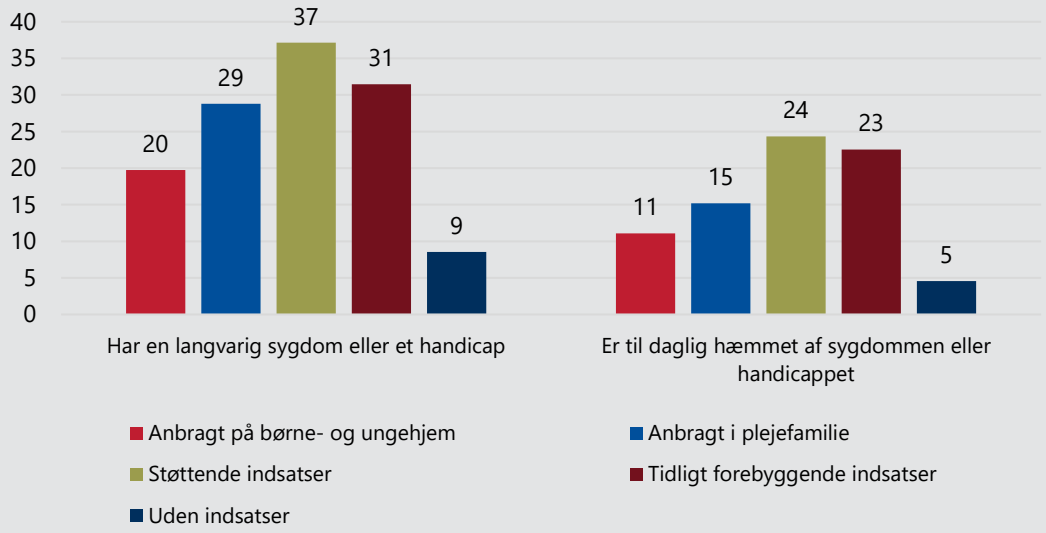
Anm.: Procentgrundlag: 3.231 børn og unge.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

At andelen af børn og unge, der vurderer, at deres helbred er dårligt, er størst blandt børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, børn og unge, der

modtager støttende indsatser, eller børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser (Figur 10.15), kan muligvis hænge sammen med, at det også er blandt disse målgrupper, at andelen, der vurderer, at de har et handicap eller en langvarig sygdom, er størst (hhv. 29, 37 og 31 pct.). Tilsvarende er det inden for disse tre målgrupper, at andelen, der vurderer, at deres handicap og sygdom hæmmer dem i hverdagen, er størst (hhv. 15, 24 og 23 pct.).

Figur 10.15 Børn og unge, der har et handicap eller en langvarig sygdom, og børn og unge, der er hæmmet af dette handicap eller denne langvarige sygdom – opgjort i pct.

Anm.: Procentgrundlag: 3.068 børn og unge.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at børn og unges funktionsnedsættelser i nogle tilfælde kan være den primære årsag til, at de modtager forebyggende indsatser eller er anbragt uden for hjemmet. Den relativt høje andel børn og unge, der selv angiver at have et handicap, skal derfor ses i sammenhæng med, hvordan populationen til denne trivselsundersøgelse blandt børn og unge i udsatte positioner er udvalgt.

10.6 Opsamling på udsathed og risikoadfærd

At være udsat og at udvise risikoadfærd er to tæt forbundne fænomener. I trivselsundersøgelsen afdækker vi begge dele, og der viser sig det samme tydelige mønster, som viste sig i Trivselsundersøgelsen 2023. Unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, er den gruppe, der i højeste grad er udsat – både som ofre og som udøvere.

Der er temmelig store forskelle på tværs af hhv. piger og drenge, der er anbragt på børne- og ungehjem. Drenge har i højere grad end piger oplevet overfald eller trusler om overfald (46 pct.). På alle andre parametre er det dog pigerne, der bonner ud. Omkring 60 pct. piger har oplevet digitale krænkelser, 36 pct. har oplevet overfald eller trusler om overfald, halvdelen har oplevet voldtægt eller forsøg på voldtægt, 86 pct. har skadet sig selv med vilje, og 61 pct. har forsøgt selvmord. Det er nogle ganske voldsomme tal, og samlet set vidner det om, at piger, der er anbragt på børne- og ungehjem, er ekstremt udsatte.

Det er også blandt unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, at vi finder de højeste andele af unge, der udøver risikoadfærd. Selvom resultaterne viser, at udøvere af risikoadfærd findes både blandt piger og blandt drenge, er der flere drenge end piger, der er udøvere. En tredjedel af de drenge, der er anbragt på børne- og ungehjem, har mobbet andre på de sociale medier, en fjerdedel har truet, krænket eller afpresset nogen på internettet, 44 pct. har med vilje ødelagt andres ting eller begået hærværk, 38 pct. er gået bevæbnet i byen, og 31 pct. har overfaldet eller truet andre med tæv, kniv mv. Samlet set udviser halvdelen af de unge drenge, der er anbragt på børne- og ungehjem, det, vi definerer som en høj grad af risiko- og krænkende adfærd.

Unge i plejefamilie, unge, der modtager støttende indsatser, og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, udviser generelt et lavere niveau af udsathed og risikoadfærd sammenlignet med unge, der er anbragt på børne- og ungehjem. Dog er andelen af unge piger, der modtager støttende eller tidligt forebyggende indsatser, og unge piger, som har skadet sig selv med vilje, ganske høj (hhv. 72 og 66 pct.). Særligt er andelen af piger, der modtager støttende indsatser, der rapporterer om digitale krænkelser, voldtægt eller forsøg på voldtægt samt selvskade og selvmord høj.

Over halvdelen af børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, har prøvet af stikke af fra deres anbringelsessted, hvilket er et højere niveau, end vi så i Trivselsundersøgelsen 2023.

Både børn og unge, der modtager støttende indsatser, og børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, har i langt højere grad et handicap eller en langvarig sygdom sammenlignet med unge, der er anbragt i plejefamilie, og de svarer oftere, at det hæmmer dem i hverdagen.

Samlet set viser dette kapitel om udsathed og risikoadfærd et lidt anderledes billede af de målgrupper af unge, vi analyserer i trivselsundersøgelsen. Det er især tydeligt, at der er stor forskel inden for målgruppen af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, hvor børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, ikke er nær så udsatte som børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem. Det er især blandt målgruppen børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, at vi kan dokumentere alvorlig risikoadfærd hos både ofre og krænkere samt alvorlige sundhedsmæssige udfordringer – udfordringer, der ikke løser sig af sig selv.

Siden sidst

Der viser sig flere forskelle, når vi sammenligner resultaterne af Trivselsundersøgelsen 2025 med Trivselsundersøgelsen 2023.

For det første finder vi, at andelen, der svarer bekræftende på at have været udsat for krænkelser og egen risikoadfærd, og som oplever en høj grad af udsathed på det samlede udsathedsindeks, er højere end andelen, der i Trivselsundersøgelsen 2023 svarede tilsvarende.

For det andet finder vi, at andelen af unge i udsatte positioner, der udviser en høj grad af risiko- og krænkende adfærd, er markant højere, end det var tilfældet i Trivselsundersøgelsen 2023.

For det tredje finder vi, at andelen af børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, der stikker af hjemmefra, er steget siden 2023.

For det fjerde finder vi, at andelen af børn og unge, der vurderer, at deres helbred er virkelig godt, ligger 2-7 procentpoint lavere end i Trivselsundersøgelsen 2023.

Figurer til sammenligning i Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner 2023: Figur 5.5 (s. 80), Figur 5.6 (s. 82), Figur 5.7 (s. 100), Figur 6.4 (s. 83), Figur 5.8 (s. 84), Figur 5.9 (s. 86), Figur 5.10 (s. 87), Figur 5.11 (s. 88), Figur 5.12 (s. 90), Figur 5.13 (s. 91) og Figur 5.14 (s. 92).

11 Trivsel i anbringelsen

Det er ikke blot skiftet i, hvor og hvordan man bor, der har stor betydning for, hvordan børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, trives i hverdagen. Det at føle sig hjemme og det at føle sig tryg der, hvor man bor, og føle, at man hører til, har en påvist og positiv betydning for, hvordan børn og unge opfatter den situation, de er i, hvordan de ser på sig selv, og hvordan de klarer sig i sociale og faglige sammenhænge både i den aktuelle anbringelse og efterfølgende i livet (Giddens, 2021; Marshall, Winter & Turney, 2020; McPherson m.fl., 2025; Natalier & Johnson, 2015). Det gælder for alle børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, uanset om de er anbragt i en plejefamilie eller på et børne- og ungehjem.

Dette kapitel baserer sig udelukkende på besvarelserne i trivselsundersøgelsen fra børn og unge, der på undersøgelsestidspunktet er anbragt uden for hjemmet. Det drejer sig om 900 børn og unge, der helt eller delvist har besvaret spørgeskemaet. Kapitlet følger dermed den samme struktur som de tidligere trivselsundersøgelser blandt børn og unge anbragt uden for hjemmet (Ottosen m.fl., 2015; Lausten & Jørgensen, 2017; Rambøll, 2018; Lausten & Andreasen, 2022; Lausten, Iversen & Andreasen, 2023).

Vi har det sædvanlige fokus på, hvor børnene og de unge er anbragt, hvornår de blev anbragt første gang, og om der er kontinuitet og inddragelse i selve anbringelsen. Vi har ligeledes det sædvanlige fokus på, hvordan børn og unge i anbringelse trives med deres aktuelle anbringelsessted, som er det sted, der må betragtes som det væsentligste omsorgsmiljø for dem i hverdagen. For at børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, kan trives og tilegne sig læring i både sociale og uddannelsesmæssige sammenhænge, er det vigtigt, at de har en tryg base i deres omsorgsmiljø og med de omsorgspersoner, de er tilknyttet (Boddy, 2011; Lausten & Frederiksen, 2016; Magalhães m.fl., 2024; Warming & Christensen, 2016). En sådan tryghed sammen med stærke, positive sociale forbindelser øger potentielt sandsynligheden for positive resultater af anbringelsen og en vellykket overgang fra anbringelse.

I det følgende opsummeres de vigtigste resultater i kapitlet.

- Der er markant forskel på sammensætningen af gruppen af børn og unge mellem anbringelse i plejefamilie og anbringelse på børne- og ungehjem. Børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, anbringes ofte i en sen alder, og de har samlet set været anbragt kortest tid.
- Hvert fjerde barn eller ung ville gerne have været anbragt i en tidligere alder, end de reelt blev anbragt.

- Langt størstedelen af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, er glade for at bo der, hvor de bor, føler sig trygge, føler, de kan få råd og social støtte fra de voksne på anbringelsesstedet, og føler sig oftest holdt af der, hvor de bor.
- Børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og børn og unge, der er anbragt første gang som teenagere, svarer i højere grad negativt på spørgsmålene om hjemlighed, tryghed og det at føle sig holdt af på anbringelsesstedet.
- Hver femte 17-årige svarer, at de er meget bekymrede for, hvad der skal ske, når de fylder 18 år. Det gælder piger, unge med psykisk funktionsnedsættelse, især unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og unge, der er anbragt i alderen 13-17 år.

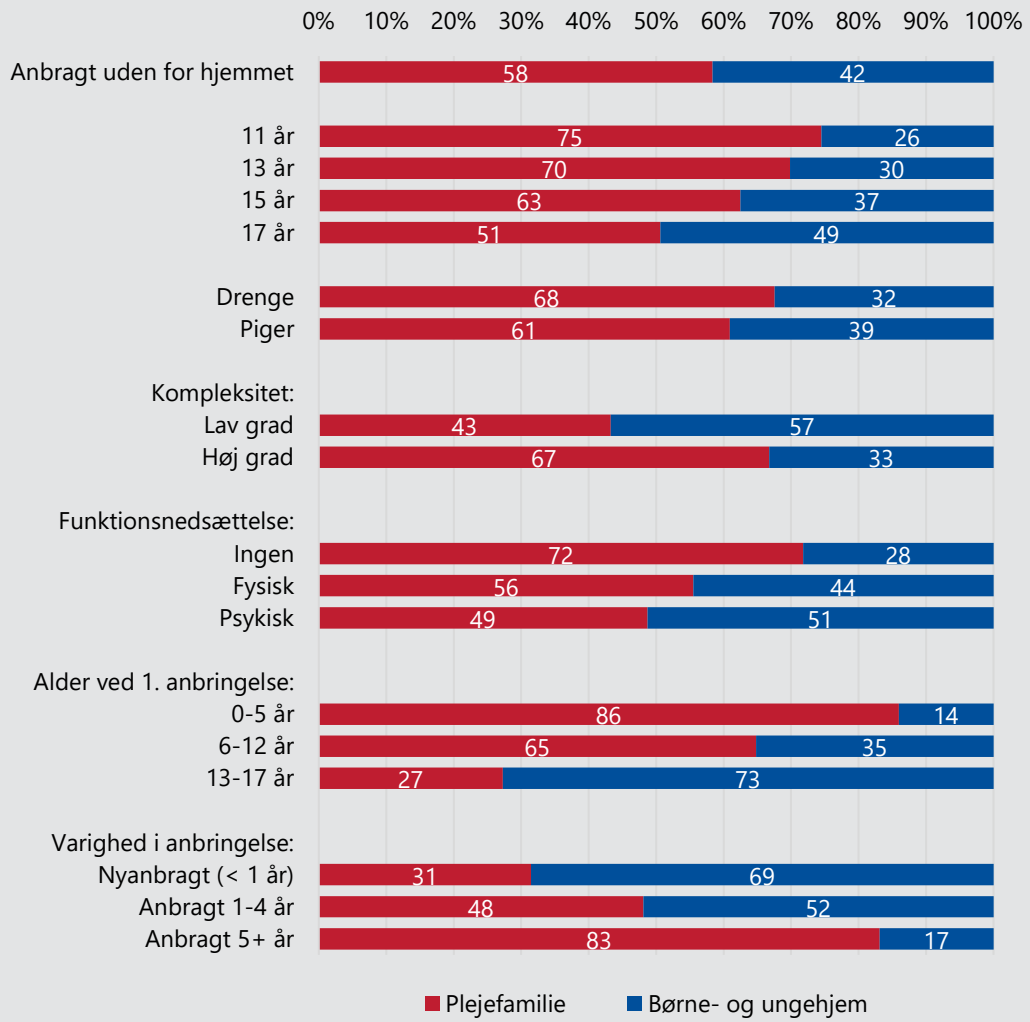
11.1 Selve anbringelsen

I dette afsnit sætter vi fokus på selve anbringelsen, hvor børnene og de unge er anbragt, hvor længe de har været anbragt, og hvor gamle de var, da de blev anbragt første gang. Figur 11.1 viser således fordelingen af børn og unge, der er med i trivselsundersøgelsen, opdelt på anbringelsestype – her afgrænset som børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, og børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem.

Første række i Figur 11.1 viser fordelingen for alle 0-17-årige, der er anbragt uden for hjemmet i 2023. Godt halvdelen af alle børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, er anbragt i plejefamilie (58 pct.), mens 42 pct. er anbragt på børne- og ungehjem. Børn og unge kan også anbringes på kost- og/eller efterskole og på eget værelse, men da disse to grupper børn og unge er relativt små, er vi for at bevare dem i analyserne nødsaget til at afrapportere deres svar sammen med gruppen af børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem. Dette gælder både for alle 0-17-årige børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, hvilket i 2023 svarer til 13.816 børn og unge, og for de 900 børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og som har besvaret trivselsundersøgelsen.

Resten af rækkerne i Figur 11.1 viser meget fint forskellen på at være anbragt i plejefamilie og være anbragt på børne- og ungehjem. Sammenlignet med børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, er børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, yngre, har en lavere grad af kompleksitet i deres liv, har ingen funktionsnedsættelse, er anbragt første gang i førskolealderen og har været anbragt i længere tid (5+ år).

Figur 11.1 **Børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, opdelt efter anbringelsestype – opgjort i pct.**

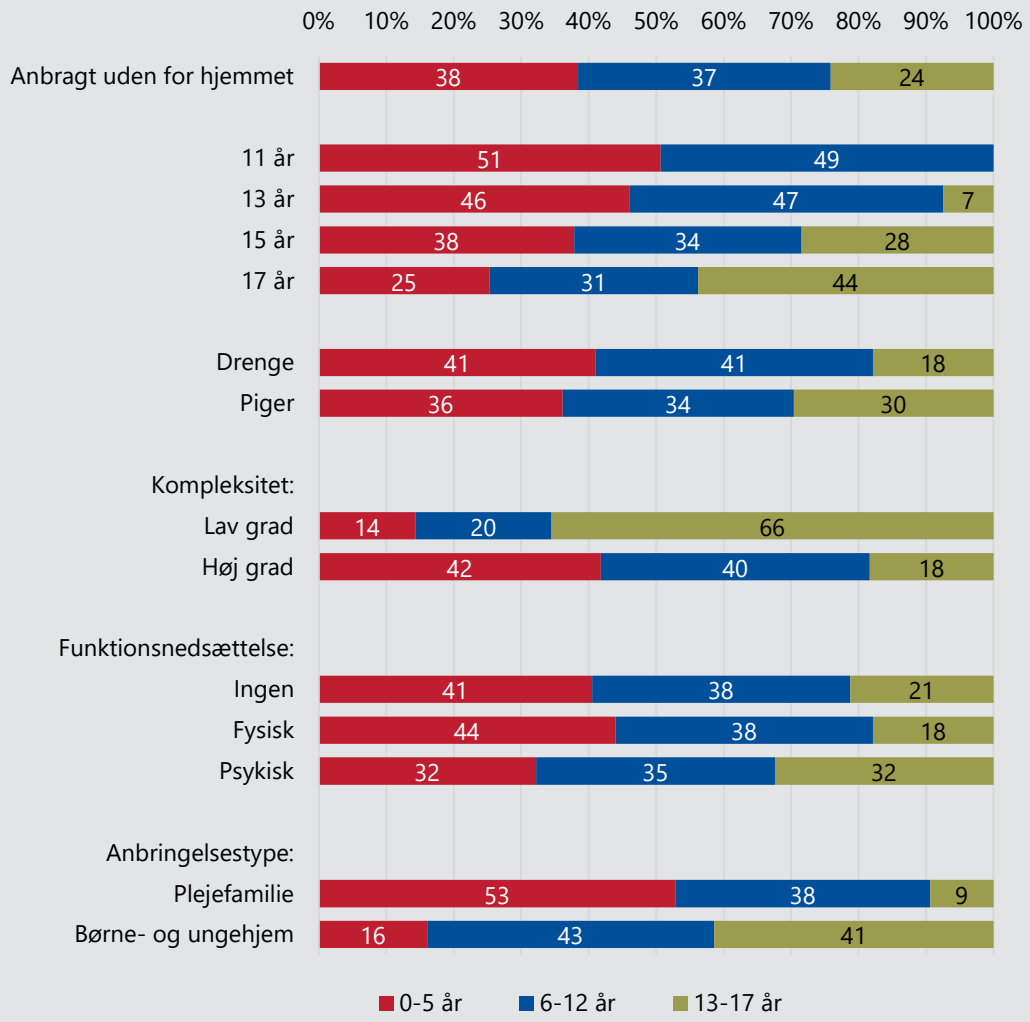

Anm.: Procentgrundlag: Første række er baseret på 13.816 0-17-årige, der er anbragt uden for hjemmet, de efterfølgende rækker er baseret på 900 børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet. Unge, der er anbragt på eget værelse, og unge, der er anbragt på kost- og/eller efterskole, er vist sammen med børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

En anden vinkel er at belyse de børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og som har svaret på trivselsundersøgelsen, i forhold til hvornår de blev anbragt første gang. Vi har i Figur 11.2 opdelt gruppen af børn og unge i anbringelse i forhold til, om de er anbragt første gang i førskolealderen (0-5 år), i skolealderen (6-12 år) eller som teenagere (13-17 år).

Figur 11.2 **Børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, opdelt efter alder ved første anbringelse – opgjort i pct.**

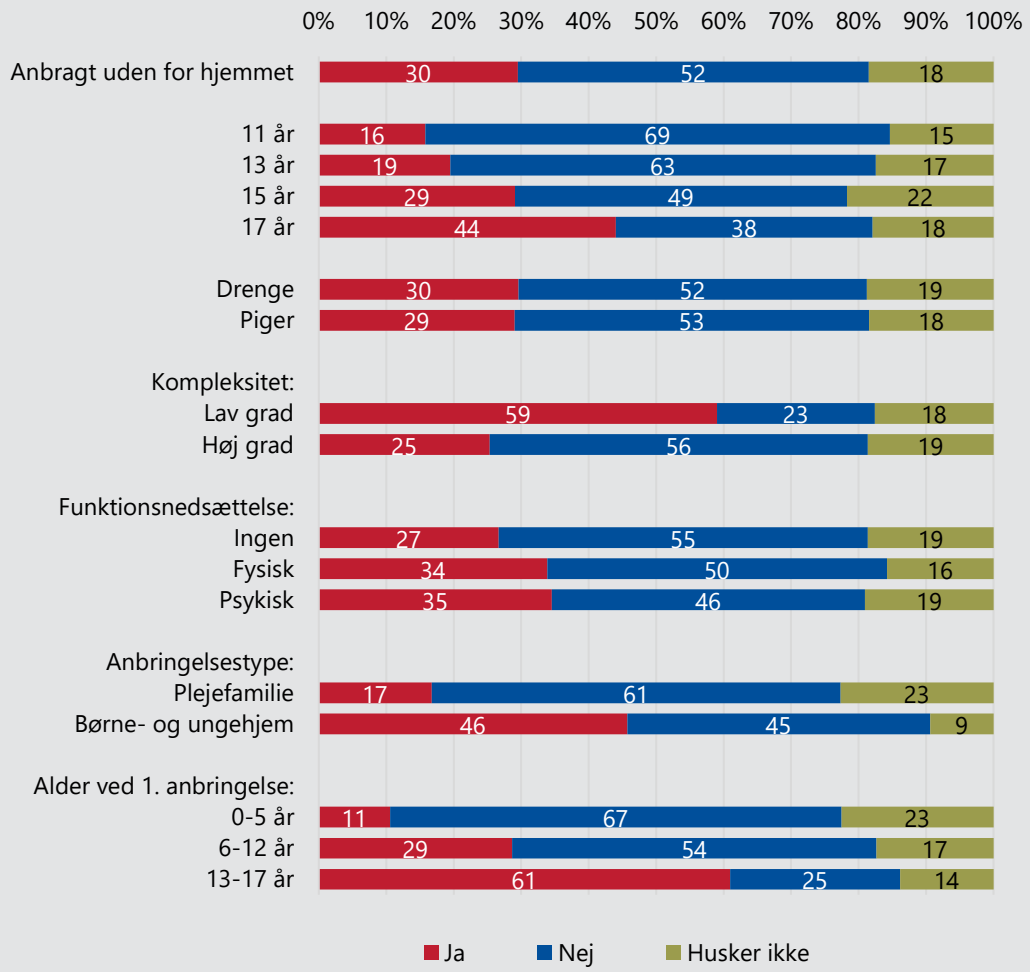
Anm.: Procentgrundlag: 900 børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Fordelingen på alder ved første anbringelse blandt børn og unge viser, at 38 pct. blev anbragt første gang i 0-5-årsalderen, 37 pct. som 6-11-årige og 24 pct. efter at de var fyldt 13 år. Det ser noget anderledes ud, når vi opdeler på alder, hvor 44 pct. 17-årige blev anbragt første gang i 13-17-årsalderen. Det samme gjorde sig gældende for børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, hvor 41 pct. blev anbragt i 13-17-årsalderen. Trods flere års fokus fra politisk side om at give den rette hjælp tidligere, viser en analyse fra KRAKA, at gennemsnitsalderen ved førstegangsanbringelser i 2023 stadig er 11,5 år (Wilken & Rasmussen, 2025),

Lige så interessant er det, at 66 pct. børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og som har en lav grad af kompleksitet i deres liv, er blevet anbragt første gang som teenagere. På trods af at andelen af børn og unge i anbringelse med lav problemkompleksitet er forholdsvis lille (12 pct.), er der en tydelig og stærk signifikant sammenhæng mellem niveauet af kompleksitet i børnene og de unges liv og tidspunktet for anbringelse.

Figur 11.3 **Børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og deres oplevelse af, om de blev taget med på råd inden beslutningen om det nuværende anbringelsessted – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 900 børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Med fokus på det nuværende anbringelsessted har vi i trivselsundersøgelsen stillet spørgsmålet, om børnene og de unge oplevede at blive taget med på råd, inden det

blev besluttet, at de skulle bo der, hvor de bor nu (Figur 11.3). Her svarer knap en tredjedel (30 pct.) bekræftende, at de blev taget med på råd, mens godt halvdelen (52 pct.) svarer, at de ikke blev taget med på råd. Andelen af ved ikke-svar ligger her relativt højt (18 pct.), da mange af børnene og de unge ikke ved eller ikke kan huske, om de blev taget med på råd. Det er da også tydeligt, at andelen, der ikke husker det, er større blandt børn og unge, der blev anbragt første gang i førskolealderen (23 pct.), sammenlignet med børn og unge, der er anbragt senere i deres liv.

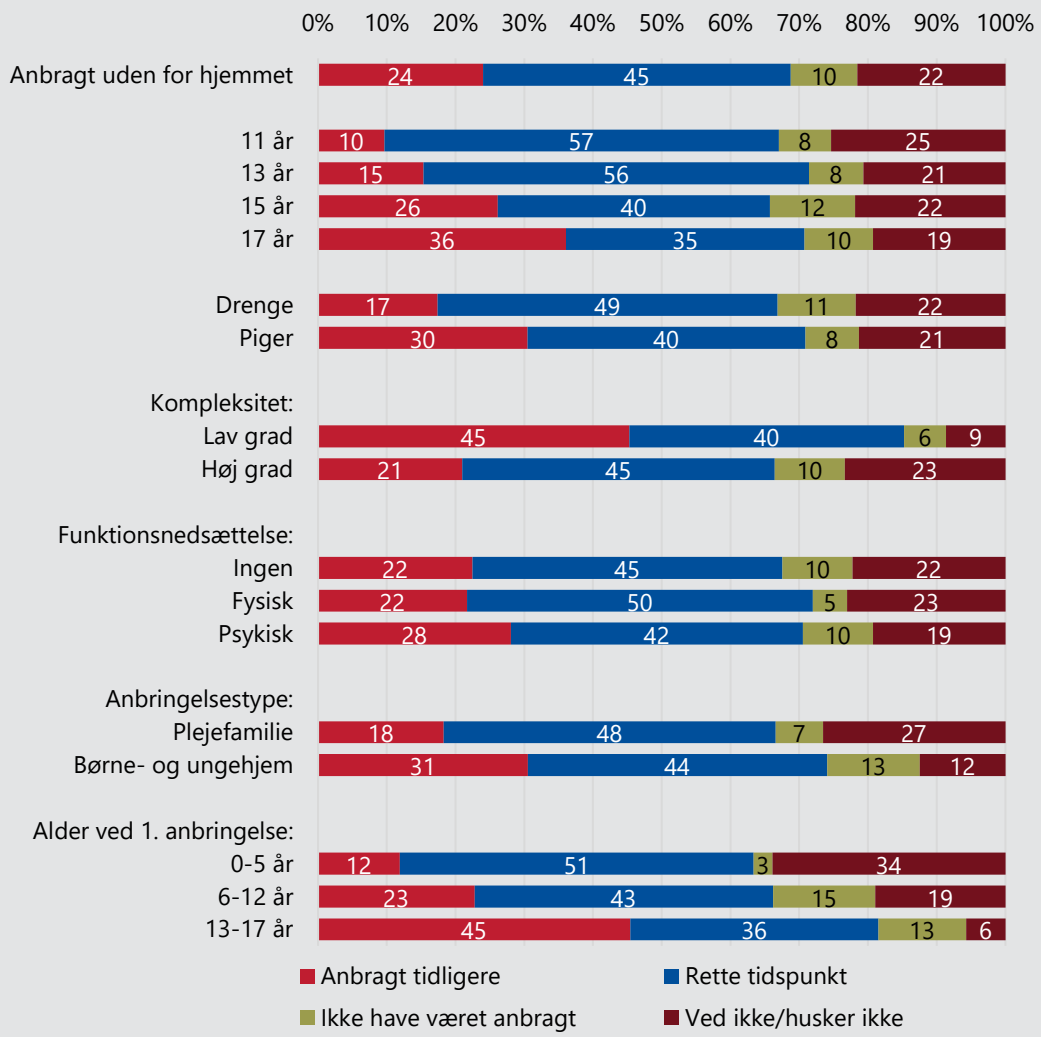
Andelen, der blev taget med på råd, er størst blandt de 15- og 17-årige, hvor hhv. 19 og 44 pct. blev taget med på råd mod 16 og 19 pct. af de hhv. 11- og 13-årige. Samtidig er en langt større andel børn og unge med en lav grad af kompleksitet i deres liv (59 pct.) og børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem (46 pct.), blevet taget med på råd, højst sandsynligt fordi andelen af 15- og 17-årige blandt disse grupper børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, er høj. Børnene og de unges alder på tidspunktet for afgørelsen har altså stadig en meget stor indflydelse på deres opfattelse af at blive taget med på råd om deres nuværende anbringelsessted.

Vi har også stillet børnene og de unge det indgribende spørgsmål, om de gerne ville have været anbragt tidligere, om de synes, de blev anbragt på det rette tidspunkt, eller om de ikke skulle have været anbragt uden for hjemmet (Figur 11.4). Mange af børnene og de unge blev anbragt på et så tidligt tidspunkt i deres liv, at de ikke kunne forholde sig til dette spørgsmål. Derfor svarer knap hver fjerde (22 pct.), at de ikke ved det eller ikke kan huske, om de gerne ville have været anbragt tidligere eller ej.

Figur 11.4 viser også, at knap halvdelen (45 pct.) svarer, at de blev anbragt rettidigt, mens 24 pct. gerne ville have været anbragt tidligere, end de reelt blev anbragt. Det er altså – ligesom ved Trivselsundersøgelsen 2023 – hver fjerde, der er anbragt uden for hjemmet, der ved aktiv stillingtagen svarer, at de gerne ville have været anbragt tidligere.

Det er især piger (30 pct.), de 15- og 17-årige (hhv. 26 og 36 pct.) og dem, der er anbragt første gang som teenagere (45 pct.), der svarer, at de gerne ville have været anbragt tidligere. Samtidig viser opdelingen på grad af kompleksitet, at knap halvdelen af de børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og som har en lav grad af kompleksitet i deres liv (45 pct.), gerne ville have været anbragt tidligere.

Figur 11.4 **Børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, opdelt efter, om de gerne ville have været anbragt tidligere – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 897 børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Ser vi på de 10 pct. børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og som mener, at de slet ikke skulle have været anbragt uden for hjemmet, er andelen større blandt dem, der er anbragt på børne- og ungehjem, hvor 13 pct. svarer, at de ikke skulle have været anbragt uden for hjemmet, sammenlignet med 7 pct. børn og unge, der er anbragt i plejefamilie. Denne relativt store forskel kan sandsynligvis tilskrives de to målgruppers forskellighed i forhold til alder ved første anbringelse (Figur 11.2) og dermed aldersforskellen i tilknytningen til det nuværende omsorgsmiljø (jf. afsnit

11.2 og 11.3) og forskellen i niveauet af de to målgruppers udfordringer før anbringelsen, dvs. forskellen i kompleksiteten i deres liv (se kapitel 2.4).

11.2 Social støtte på anbringelsesstedet

Anbringelse uden for hjemmet handler også i høj grad om god social støtte inden for anbringelsesstedets rammer. Social støtte handler i høj grad om at blive set, hørt og taget alvorligt (Lausten & Frederiksen, 2016; Slaatto m.fl., 2023). God social støtte på anbringelsesstedet kommer som hovedregel fra de voksne, som skal være den støtte, børnene og de unge kan regne med altid er der, når de har brug for det. I trivselsundersøgelsen belyser vi voksen social støtte ud fra følgende tre udsagn:

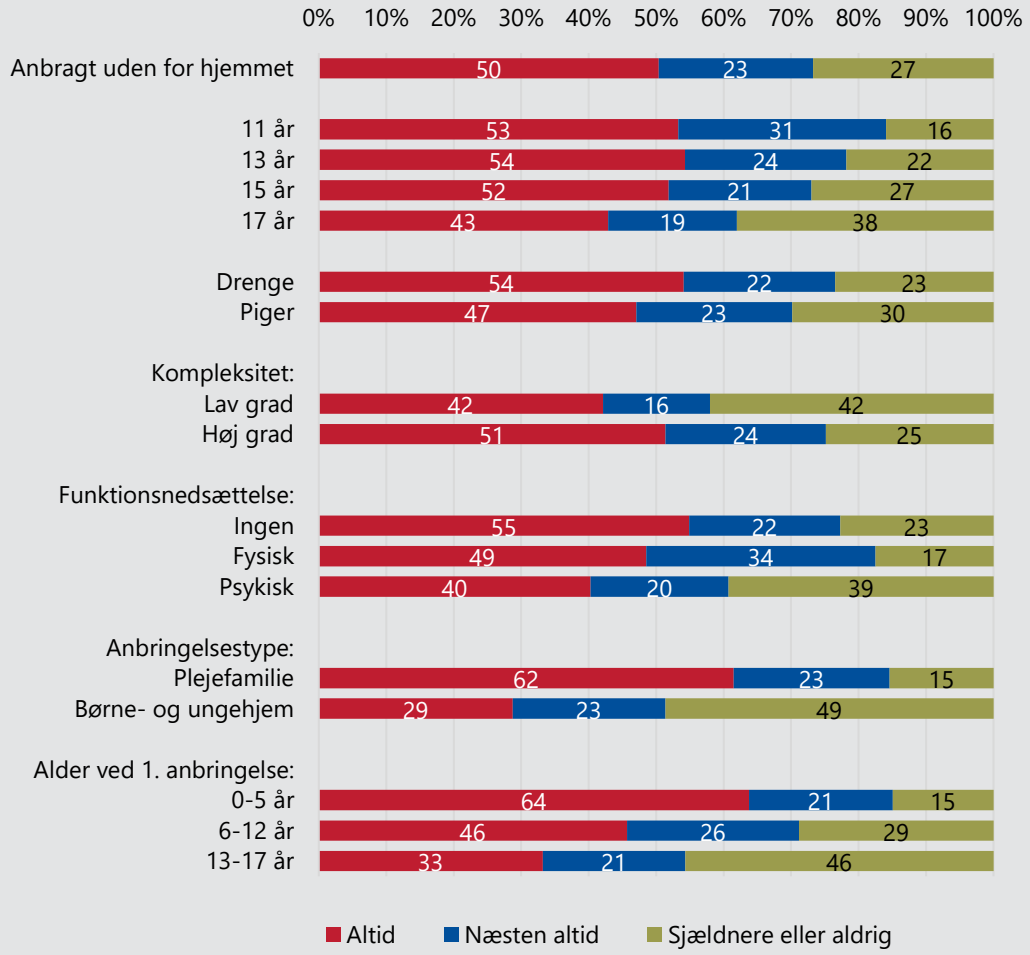
- Du kan regne med, at de voksne her lytter til dig.
- Du kan gå til de voksne her for at få et godt råd.
- Du kan regne med hjælp fra de voksne her, hvis du har et problem.

Besvarelserne af de tre udsagn samles til én samlet indeksvariabel, som måler dimensionen social støtte. Social støtte er således opdelt i tre kategorier: Om børnene og de unge føler, at de altid kan få social støtte, næsten altid kan få social støtte eller sjældnere eller aldrig kan få social støtte af voksne på anbringelsesstedet. Fordelingen fremgår af Figur 11.5.

Halvdelen (50 pct.) af alle børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, svarer, at de oplever, at de altid kan få råd og støtte af de voksne på anbringelsesstedet, mens knap en fjerdedel (23 pct.) svarer, at de næsten altid kan få råd og støtte, og godt en fjerdedel (27 pct.) svarer, at de sjældnere eller aldrig kan få råd og støtte af de voksne. Denne fordeling ligger på linje med besvarelserne fra Trivselsundersøgelsen 2023. Halvdelen af alle børn og unge i anbringelse kan altså altid få råd og social støtte, når de har brug for det, og inkluderer vi dem, der næsten altid kan få råd og støtte, gælder det to tredjedele af alle børn og unge anbragt uden for hjemmet.

Hvis vi ser på de børn og unge i anbringelse, der sjældnere eller aldrig føler, at de kan få råd og støtte, viser der sig nogle interessante og signifikante forskelle inden for undergrupperne. De 17-årige i anbringelse føler i langt mindre grad end andre børn og unge i anbringelse, at de kan få råd og støtte af voksne på anbringelsesstederne, ligesom piger, børn og unge med psykiske funktionsnedsættelser, børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og børn og unge med en lav grad af kompleksitet i deres liv oftere end andre børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, svarer, at de sjældnere eller aldrig kan få råd og støtte af de voksne.

Figur 11.5 **Børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og deres oplevelse af at kunne få råd og social støtte af voksne på anbringelsesstedet – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 823 børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet.

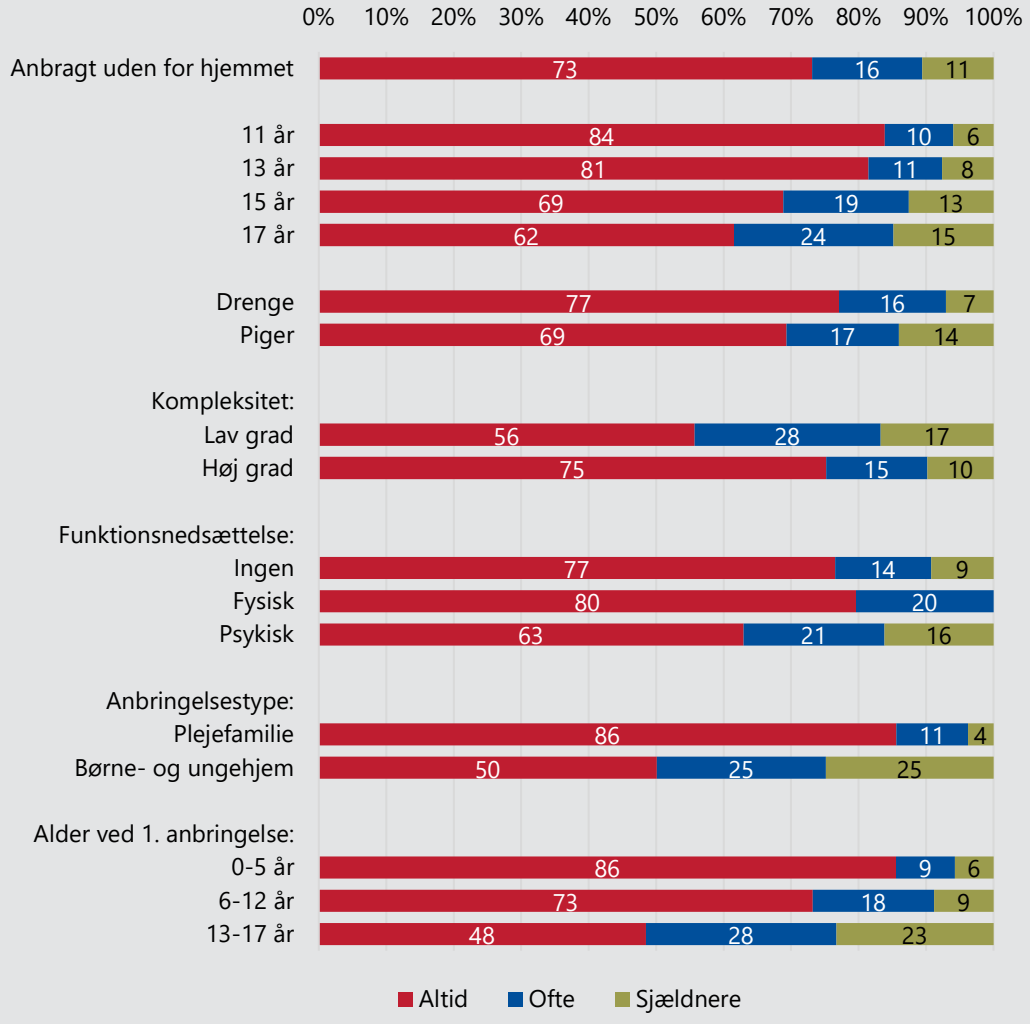
Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Følelsen af at kunne få råd og støtte af de voksne på anbringelsesstedet hænger ligeledes sammen med antallet af skift i anbringelsen. Der er en signifikant og negativ sammenhæng mellem antallet af steder, børnene og de unge har været anbragt, og følelsen af, at de altid kan få råd og støtte. Jo flere steder børnene og de unge har været anbragt, jo mindre tilbøjelige er de til at svare, at de altid kan få råd og støtte af de voksne (ikke vist i figur).

Børn og unges selvværd og identitetsdannelse påvirkes både af den sociale støtte, de får fra voksne omkring dem, og af følelsen af at være værdsat og elsket. Derfor

kan det at føle sig holdt af på et anbringelsessted have stor positiv indvirkning på, hvordan børn og unge klarer sig senere i livet (Lausten & Frederiksen, 2016; Marshall, Winter & Turney, 2020; Slaatto m.fl., 2023). Vi har derfor spurgt børnene og de unge, om de oplever, at der er voksne på deres anbringelsessted, der holder af dem. De kan svare, at de altid, ofte eller sjældnere føler sig elsket af de voksne på stedet.

Figur 11.6 **Børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og deres oplevelse af, at de voksne på anbringelsesstedet holder af dem – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 827 børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Figur 11.6 viser, at langt de fleste børn og unge føler, at de bliver holdt af der, hvor de bor. Således svarer 73 pct. børn og unge i anbringelse, at de voksne på anbringelsesstedet altid holder af dem, 16 pct. svarer, at de voksne ofte holder af dem, og 11 pct. svarer, at de sjældnere føler sig holdt af. Dette er et af de positive og konstante resultater af trivselsundersøgelsen, da disse ganske høje andele af børn og unge, der føler, at de bliver holdt af der, hvor de bor, ikke har ændret sig nævneværdigt over de 10 år, vi har gennemført trivselsundersøgelser blandt børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet.

Over tid viser der sig dog små ændringer i undergrupperne af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet. 17-årige og unge, der er anbragt første gang som teenagere (13-17 år), er mindre tilbøjelige end tidligere til at svare, at de altid føler sig holdt af på anbringelsesstedet. Det samme gælder, når vi inddrager kompleksiteten i børnene og de unges liv, hvor børn og unge med en lav grad af kompleksitet i deres liv – lige såvel som børn og unge med psykiske funktionsnedsættelser – i lavere grad end andre børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, føler sig holdt af der, hvor de bor.

11.3 Tryghed og hjemlighed

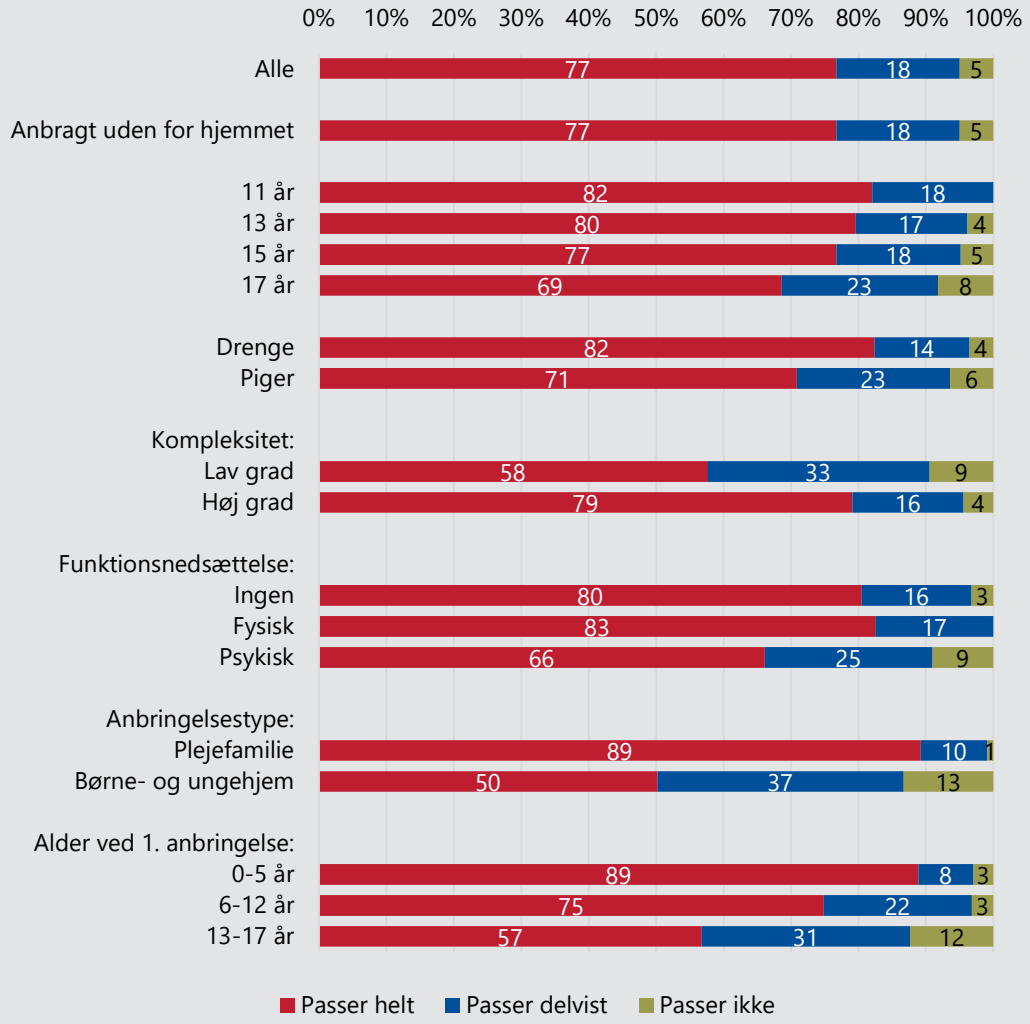
Oplevelsen af at være anbragt uden for hjemmet har stor betydning for, hvordan børnene og de unge klarer sig i forhold til de aktuelle arenaer som skole, fritid og venner, men også i forhold til den fremtidige trivsel som kommende selvstændig voksen. Tryghed, og det at føle sig hjemme der, hvor man bor, omtales ofte som et af de mest fundamentale behov (Giddens, 2021; Marshall, Winter & Turney, 2020; Moore m.fl., 2018). Set fra børnene og de unges perspektiv handler tryghed om både følelsesmæssige (det at føle sig tryg) og medmenneskelige (det at være tryg) dimensioner. Spørgsmålet om tryghed er derfor en vigtig indikation af, om børnene og de unge trives der, hvor de bor.

Som Figur 11.7 viser, føler størstedelen af alle børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, sig trygge på deres anbringelsessted. 77 pct. svarer, at det passer helt, at de føler sig trygge, 18 pct. svarer, at det passer delvist, og 5 pct. svarer, at det ikke passer.

Den gruppe, der føler sig mindst tryg, er gruppen af børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem. Her er det blot halvdelen, der svarer, at de føler sig trygge på stedet. Samtidig kan vi se, at børn og unge med en lav grad af kompleksitet i deres liv også ligger lavt i forhold til at føle sig tryg på anbringelsesstedet (58 pct.), ligesom børn og unge, der er anbragt første gang som teenagere, ligger lavt (57 pct.).

Hvis vi kombinerer følelsen af tryghed på anbringelsesstedet med viden om antal skift og viden om, hvorvidt børnene og de unge føler, de kan få råd og støtte fra de voksne på anbringelsesstedet, finder vi en tydelig og negativ sammenhæng. Børn og unge, der har været anbragt tre eller flere steder, føler sig signifikant mindre trygge på deres anbringelsessted. Tryghed og kontinuitet i anbringelsen hænger altså tæt sammen, hvilket også er vist i anden forskning (Asif, Breen & Wells, 2024). Samtidig ser vi, at der er en signifikant og tydelig sammenhæng mellem tryghed og følelsen af altid at kunne få råd og støtte fra de voksne på anbringelsesstedet. Uden at tage stilling til kausaliteten mellem faktorerne er der en tydelig og positiv samvariation mellem følelsen af tryghed og følelsen af at kunne få råd og støtte på anbringelsesstedet.

Figur 11.7 **Børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og deres oplevelse af, om de føler sig trygge på anbringelsesstedet – opgjort i pct.**

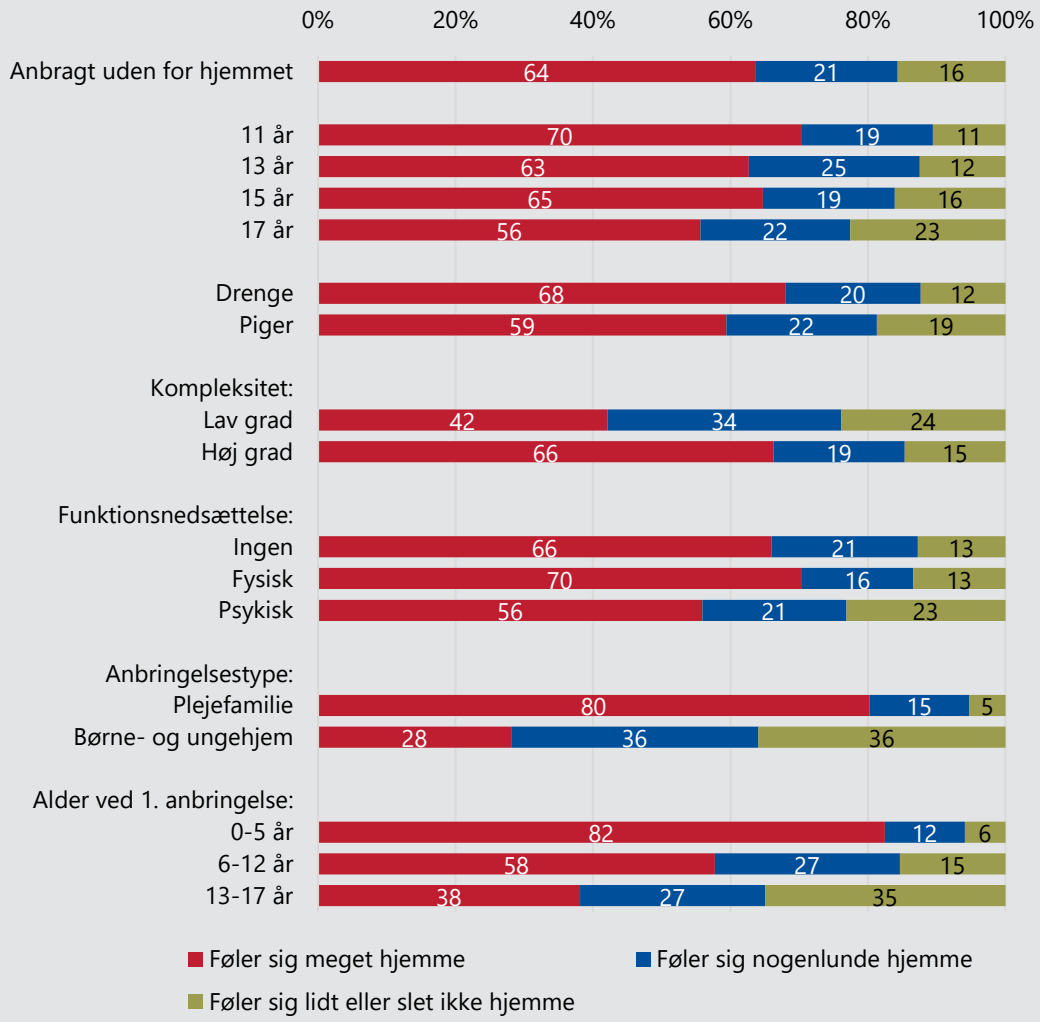

Anm.: Procentgrundlag: 839 børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Følelsen af at føle sig hjemme der, hvor man bor, følger det samme mønster som følelsen af tryghed der, hvor man bor. Figur 11.8 viser, at 2 ud af 3 børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet (64 pct.), føler sig meget hjemme der, hvor de bor, 21 pct. føler sig nogenlunde hjemme, og 16 pct. (svarende til 1 ud af 6 børn og unge) kun føler sig lidt eller slet ikke hjemme der, hvor de bor.

Figur 11.8 **Børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og deres oplevelse af at føle sig hjemme på anbringelsesstedet – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 841 børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Opdelt i undergrupper kan vi se, at det er de ældste (17-årige), dem, der blev anbragt første gang som 13-17-årige, børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, børn og unge med psykisk funktionsnedsættelse og børn og unge med en lav grad af kompleksitet i deres liv, der hovedsageligt er dem, der i mindre grad føler sig hjemme der, hvor de bor.

11.4 Efter det fyldte 18. år

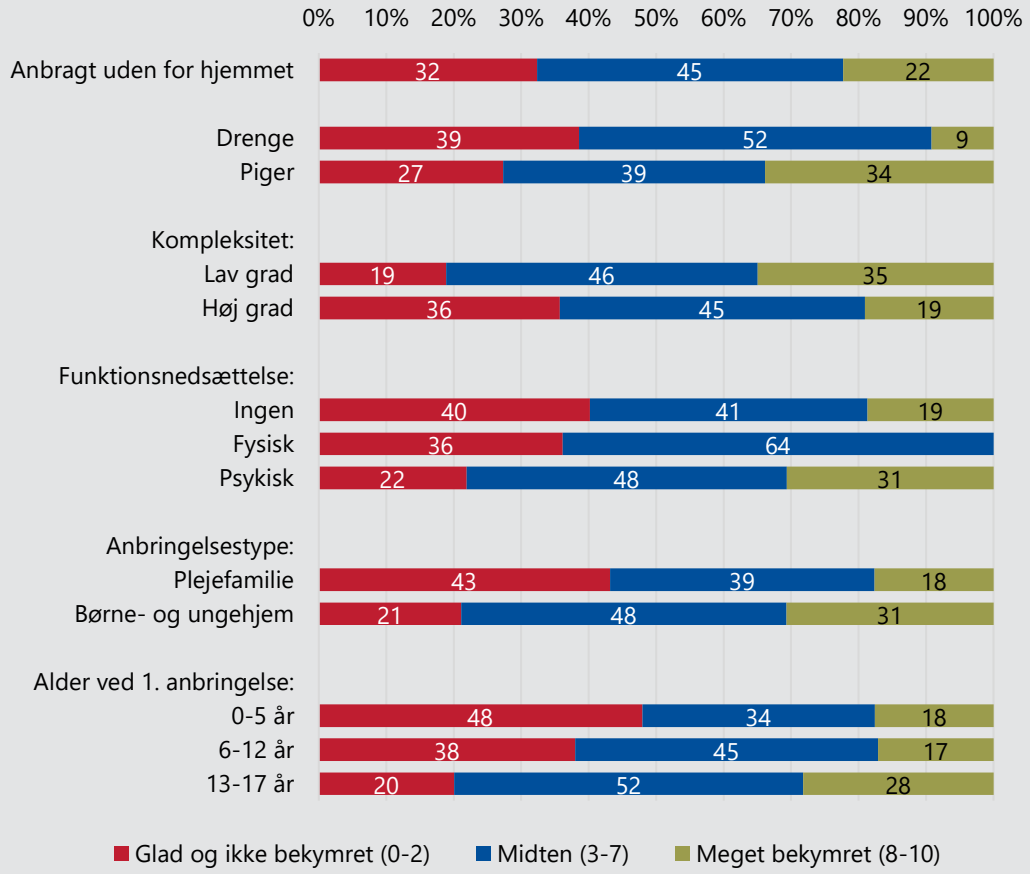
18-årsfødselsdage har som regel stor betydning for unge, da de på den dag bliver myndige og har ret til langt flere ting, end børn har. Men en 18-årsfødselsdag for unge, der er anbragt uden for hjemmet, betyder afslutning af den anbringelse, de er i, da anbringelsen kun kan vare frem til den dato. Mange unge i anbringelse står derfor over for et større skift i deres liv. Enten et skift fra anbringelse til ungestøtte (det tidligere efterværn), hvor skiftet ofte kan foregå uden en flytning, da flere anbringelsessteder er godkendt af socialtilsynene til at have unge boende i ungestøtte – eller et skift ud af anbringelsessystemet og over i at skulle klare sig selv og selv skulle finde et sted at bo.

2 ud af 3 17-årige, der deltager i trivselsundersøgelsen (68 pct.), svarer, at de ved, hvad der skal ske, når de fylder 18 år, mens den sidste tredjedel ikke ved eller ikke har talt med nogen om, hvad der skal ske (ikke vist i figur). Hovedparten af dem, der ved, hvad der skal ske (62 pct.), svarer, at de skal blive boende på deres anbringelsesstedet, mens den næststørste andel svarer, at de skal flytte i egen bolig (25 pct.). For dem, der ikke ved, hvad der skal ske, svarer knap halvdelen (42 pct.), at de gerne vil blive boende på anbringelsesstedet, mens en tredjedel (32 pct.) svarer, at de gerne vil flytte i egen bolig, hvor begge disse muligheder kan være en del af en tildelt ungestøtte. Der er en langt større andel 17-årige, der er anbragt i plejefamilie, der ved, hvad der skal ske, når de fylder 18 år, sammenlignet med 17-årige, der er anbragt på børne- og ungehjem (hhv. 78 og 58 pct.). Det ændrer dog ikke ved, at en tredjedel af de 17-årige står på kanten af deres anbringelse og fortsat er uafklarede i forhold til deres fremtid.

Målt på et bekymringsbarometer over, hvad der skal ske, når de fylder 18 år, hvor 0 er glad og ikke bekymret, og 10 er meget bekymret (Figur 11.9), svarer 32 pct., at de er glade og ikke bekymrede (skala 0-2), mens 22 pct. svarer, at de er meget bekymrede (skala 8-10). Knap halvdelen af de 17-årige i anbringelse (45 pct.) ligger altså i den brede midte af skalaen (3-7), hvor de ikke er rigtig glade, men heller ikke rigtig bekymrede over, hvad der skal ske, når de fylder 18 år.

Ganske som med viden om, hvad der skal ske, er der langt flere 17-årige, der er anbragt i plejefamilie (43 pct.), der er glade og ubekymrede over fremtiden sammenlignet med de 17-årige, der er anbragt på børne- og ungehjem (21 pct.). Unge, der har været anbragt i kort tid (mindre end 1 år), er i langt højere grad bekymrede (31 pct.) sammenlignet med unge, der har været anbragt i længere tid (16 pct.). Den høje grad af bekymring blandt unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, er langt hen ad vejen drevet af forskellen på pigers og drenges bekymring for fremtiden, hvor 39 pct. piger, der er anbragt på børne- og ungehjem, er bekymrede, mens tilsvarende gælder for 16 pct. af drengene.

Figur 11.9 **17-årige, der er anbragt uden for hjemmet, og deres grad af bekymring over, hvad der skal ske, når de fylder 18 år – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 275 17-årige, der er anbragt uden for hjemmet.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Den høje grad af bekymring blandt 17-årige med en lav grad af kompleksitet i deres liv (35 pct. er meget bekymrede for, hvad der skal ske, når de fylder 18 år, jf. Figur 11.9) kan virke kontraintuitivt, men det hænger tydeligt sammen med de resultater, der er vist i Figur 11.4 til Figur 11.8. Børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og som samtidig har en lav kompleksitet i deres liv, svarer oftere, at de gerne ville have været anbragt tidligere (Figur 11.4), at de sjældnere oplever at kunne få råd og støtte af de voksne på anbringelsesstedet (Figur 11.5), at de sjældnere føler sig holdt af på anbringelsesstedet (Figur 11.6), at de føler sig mindre trygge på anbringelsesstedet (Figur 11.7), og at de ikke føler sig nær så meget hjemme på anbringelsesstedet som børn og unge med en høj grad af kompleksitet i deres liv. Størstedelen af dem er samtidig anbragt sent (som 13-17-årige) og har derfor kun været

anbragt i en kortere periode. Kombinationen af alle disse faktorer kan derfor være det, der kommer til udtryk i den større bekymring blandt 17-årige med en lav grad af kompleksitet i deres liv for, hvad der skal ske, når de fylder 18 år.

11.5 Opsamling på trivsel i anbringelsen

Dette kapitel baserer sig udelukkende på resultater for trivselsundersøgelsens målgruppe af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet. Fordelingen af børn og unge, der er anbragt i hhv. plejefamilie og på børne- og ungehjem, er ca. 60/40, hvor andelen, der er anbragt på børne- og ungehjem, er større, jo ældre de unge er, og jo senere de er anbragt første gang.

Trods de mange politiske og ideologiske tiltag for at få flere anbragt i plejefamilie for at sikre retten til et almindeligt hjem viser resultaterne stadig, at mange af de unge, der anbringes første gang i teenagealderen (69 pct.), og mange af dem, der er nyanbragt, dvs. har været anbragt i mindre end 1 år (73 pct.), anbringes på børne- og ungehjem. Det samme gælder for børn og unge, der har en lav grad af kompleksitet i deres liv, da de anbringes første gang relativt sent, og for børn og unge med psykiske funktionsnedsættelser. Det kan være enten ud fra en formodning om, at de unge lettere finder sig til rette i et miljø på et børne- og ungehjem med flere voksne end i en plejefamilie, der fungerer under mere familiære og nære forhold – eller ud fra en erkendelse af, at børnene og de unge har behov for den struktur og behandling, der findes på mange børne- og ungehjem, der har fokus på specifikke målgrupper og metoder.

Det er blot hver tredje, der svarer, at de blev taget med på råd inden beslutningen om det nuværende anbringelsessted. Det skyldes bl.a., at en del af dem (18 pct.) blev anbragt for så længe siden, at de enten ikke ved eller ikke kan huske, om de blev taget med på råd. Dermed svarer halvdelen af børnene og de unge, at de ikke mener, de blev taget med på råd, før beslutningen blev taget. De, der oftest er blevet taget med på råd, er børn og unge med en lav grad af kompleksitet i deres liv, 17-årige, dem, der anbringes sent, og børn og unge uden funktionsnedsættelser. Dette tyder lidt på, at det er de mindst komplekse børn og unge, der er blevet inddraget i beslutningen om deres nuværende anbringelsessted.

Hvert fjerde barn eller ung, der er anbragt uden for hjemmet, ville have været anbragt tidligere. Andelen, der gerne ville have været anbragt tidligere, er større blandt de 15- og 17-årige, blandt piger, blandt dem med en lav kompleksitet i deres liv og blandt dem, der er anbragt første gang som teenagere. Dette kan være en indikation af, at der er flere undergrupper af børn og unge, hvis udfordringer opdages for sent eller handles på for sent.

Langt størstedelen af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, er glade for at bo der, hvor de bor, føler sig trygge, føler, de kan få råd og social støtte fra de voksne på anbringelsesstedet, og føler sig oftest holdt af der, hvor de bor. Det er hovedsageligt børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og børn og unge, der er anbragt første gang som teenagere, der i højere grad svarer negativt på spørgsmålene om hjemlighed, tryghed og det at føle sig holdt af på anbringelsesstedet. Faktisk oplever halvdelen af de børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, at de sjældnere kan få råd og social støtte på anbringelsesstedet, samtidig med at det er den gruppe børn og unge, der er mindst glade for at bo på deres anbringelsessted. En ekstra vinkel på dette er, at børn og unge, der har oplevet mange skift i anbringelsessted, i langt mindre grad end andre børn og unge anbragt uden for hjemmet føler, at de kan få råd og støtte af de voksne. Der er her en gruppe børn og unge, der i særlig grad mangler kontakt og god relation til de voksne omkring dem.

Hver tredje 17-årige, dvs. unge i anbringelse, som står over for at skulle forlade anbringelsen, ved ikke eller har ikke talt med nogen om, hvad der skal ske, når de fylder 18 år. Denne manglende viden afspejler sig i en bekymring for fremtiden, hvor hver femte 17-årige svarer, at de er meget bekymrede for, hvad der skal ske, når de fylder 18 år. Denne bekymring er størst blandt piger og blandt unge med psykiske funktionsnedsættelser, og bekymringen er især udtrykt blandt unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og unge, der er sent anbragt. Der ligger således et stort potentiale i at få forberedt de unge i langt bedre tid på, hvad der skal ske, og hvor de skal bo, når de fylder 18 år og dermed ikke længere kan være anbragt.

Siden sidst

Der er ikke sket den store ændring i trivsel i anbringelsen, når vi sammenligner resultaterne af Trivselsundersøgelsen 2025 med Trivselsundersøgelsen 2023.

Det er stadig hver fjerde, der svarer, at de gerne ville have været anbragt tidligere. Det er stadig blot hver tredje, der svarer, at de blev taget med på råd, da det blev besluttet, at de skulle anbringes der, hvor de bor nu. Og bekymringen blandt de 17-årige over, hvad der skal ske, når de fylder 18 år, er uændret fra Trivselsundersøgelsen 2023.

Den mest markante ændring er, at børn og unge, der er anbragt sent, i mindre grad føler sig holdt af på anbringelsesstedet sammenlignet med Trivselsundersøgelsen 2023.

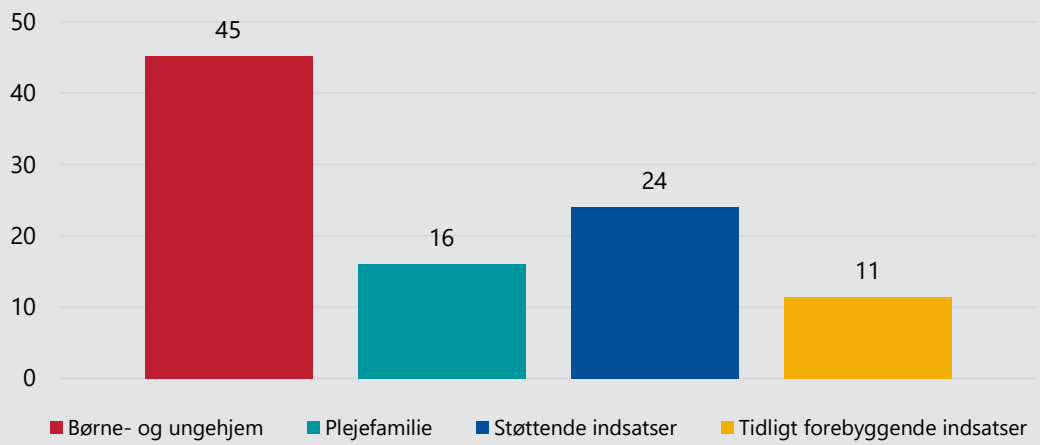
Figurer til sammenligning i Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner 2023: Figur 7.1 (s. 115), Figur 7.2 (s. 116), Figur 7.3 (s. 117), Figur 7.4 (s. 119), Figur 7.6 (s. 124), Figur 7.8 (s. 125), Figur 7.9 (s. 126) og Figur 7.11 (s. 129).

12 Piger i særligt udsatte positioner

I kapitel 10 så vi, at bekymrende store andele 15- og 17-årige piger har oplevet fysiske krænkelser i form af voldtægt eller forsøg på voldtægt eller har skadet sig selv med vilje eller forsøgt selvmord. Som følge af disse alarmerende resultater har vi valgt at se nærmere på netop disse piger.

Vi har således undersøgt, hvor stor en andel af de 15- og 17-årige piger i udsatte positioner, der har været udsat for voldtægt eller forsøg herpå, og som også enten har været selvskadende eller forsøgt at begå selvmord. Resultaterne af denne analyse er vist i Figur 12.1, og her ser vi, at særligt 15- og 17-årige piger, der er anbragt på børne- og ungehjem, befinder sig i en meget udsat position.

Figur 12.1 **15- og 17-årige piger, der har været udsat for voldtægt eller forsøg herpå, og som har skadet sig selv eller forsøgt at begå selvmord – opgjort i pct.**

Anm.: Procentgrundlag: 783 15- og 17-årige piger i udsatte positioner.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

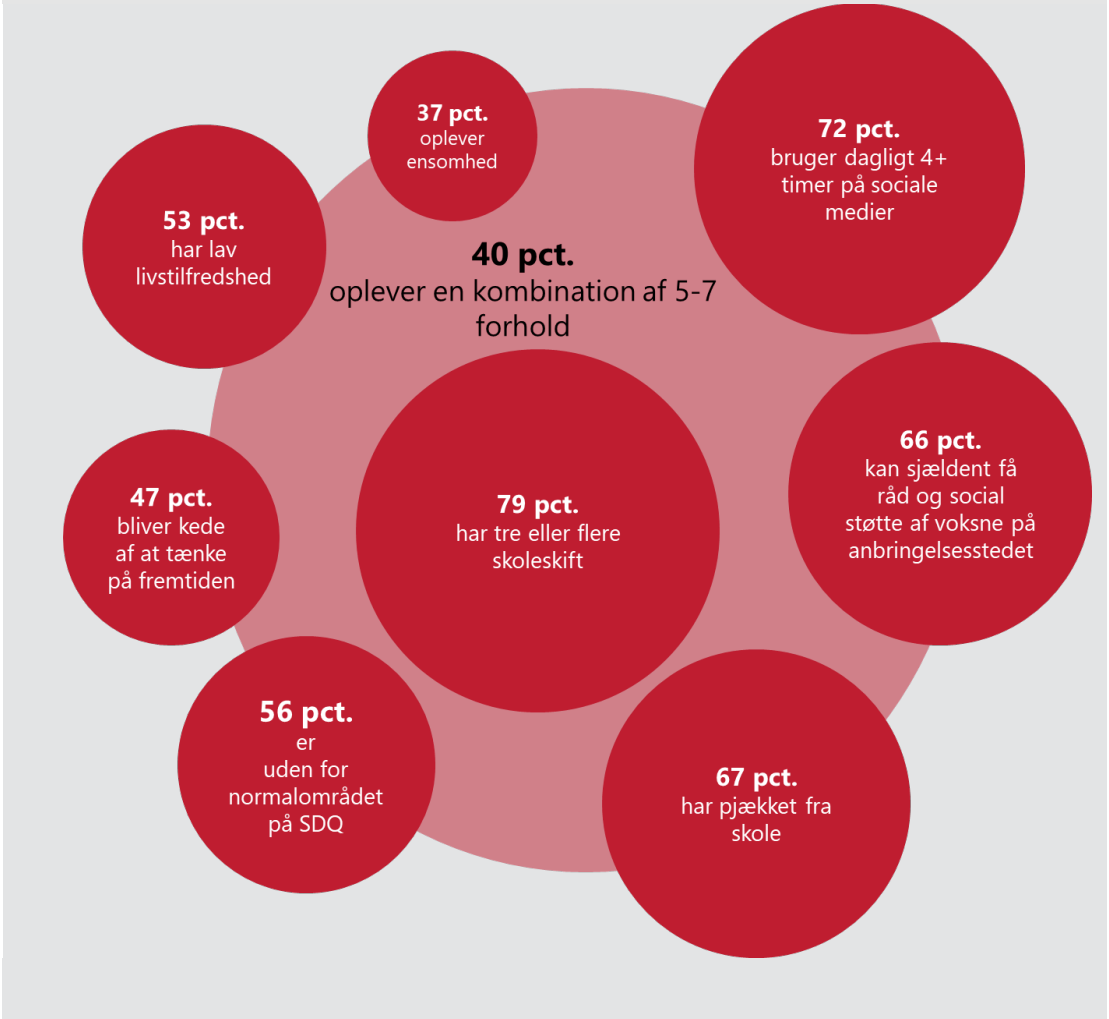
Knap halvdelen (45 pct.) af de 15- og 17- piger, der er anbragt på børne- og ungehjem, har både oplevet voldtægt eller forsøg herpå og har derudover ydet selvskade eller forsøgt selvmord. Det er en markant og signifikant større andel, end det gælder for piger, der er anbragt i plejefamilie, eller som modtager støttende eller tidligt forebyggende indsatser. Vi ser også, at næsten en fjerdedel (24 pct.) af de 15- og

17-årige piger, der modtager støttende indsatser, både har været udsat for voldtægt eller forsøg herpå og har enten skadet sig selv eller forsøgt selvmord. Tilsvarende gælder for hhv. 16 og 11 pct. 15- og 17-årige piger, der er anbragt i plejefamilie, eller som modtager tidligt forebyggende indsatser.

Vi har undersøgt de 45 pct. 15- og 17-årige piger, der er anbragt på børne- og ungehjem, og som har været udsat for voldtægt eller forsøg herpå, og som enten har skadet sig selv eller forsøgt selvmord (Figur 12.1). Dette har vi gjort for at få et nærmere indblik i, hvad der karakteriserer deres livsomstændigheder. Resultaterne af denne analyse fremgår af Figur 12.2. Som det fremgår af figuren, har 79 pct. af denne gruppe piger oplevet tre eller flere skoleskift, 72 pct. er på de sociale medier mere end 4 timer om dagen, 76 pct. har pjækket fra skole mere end 1 dag, og 66 pct. oplever kun sjældnere at kunne få social støtte af de voksne på anbringelsesstedet. Videre viser vores analyse, at 56 pct. ligger uden for normalområdet i forhold til mental trivsel målt med SDQ, 53 pct. har lav livstilfredshed, 47 pct. bliver kede af det, når de tænker på fremtiden, og 37 pct. oplever ensomhed. Ser vi på tværs af alle disse forhold viser analysen, at 40 pct. af pigerne oplever en kombination af 5-7 af de ovennævnte forhold.

Samlet set viser denne analyse, at der blandt 15- og 17-årige piger, der er anbragt på børne- og ungehjem, er en gruppe piger, der befinder sig i en særligt sårbar situation. Dette ved ikke blot at have været udsat for alvorlige fysiske krænkelser og ved at udvise alvorlig risikoadfærd, men også ved samtidig at være multidimensionalt udfordret på en lang række øvrige livsforhold.

Figur 12.2 15- og 17-årige piger anbragt på børne- og ungehjem, der har været udsat for voldtægt eller forsøg herpå, og som enten har skadet sig selv eller forsøgt at begå selvmord, og som oplever øvrige forhold – opgjort i pct.

Anm.: Procentgrundlag: 783 15- og 17-årige piger i udsatte positioner.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

13 Konklusion

Formålet med Trivselsundersøgelsen 2025 er at belyse selvoplevet trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner. Undersøgelsen giver et samlet billede af, hvordan børn og unge, der modtager indsatser efter barnets lov, oplever at trives i deres hverdag sammenlignet med børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov.

Børn og unge i udsatte positioner er den samlede betegnelse for den gruppe børn og unge, hvor kommunen har vurderet, at det er nødvendigt at støtte barnet, den unge og/eller den samlede familie med en målrettet indsats i regi af barnets lov. Vores afgrænsning af målgrupper i trivselsundersøgelsen er derfor defineret ud fra de indsatser, som kan tilbydes efter barnets lov: børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser (§ 30 i barnets lov); børn og unge, der modtager støttende indsatser (§ 32 i barnets lov); børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet (§§ 46 eller 47 i barnets lov). I 2023 modtog samlet set 6 pct. af alle 0-17-årige børn og unge i Danmark en indsats efter barnets lov, hvilket er på samme niveau, som det var tilfældet i 2022. Mens andelen af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, er uændret fra 2022 til 2023 (1,1 pct.), viser vores opgørelser, at der er en tendens til, at der i 2023 er iværksat flere tidligt forebyggende indsatser (2,2 pct. af alle 0-17-årige) og færre støttende indsatser (2,7 pct. af alle 0-17-årige).

Datagrundlaget for undersøgelsen er spørgeskemabesvarelser fra børn og unge i udsatte positioner og børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, indsamlet i perioden september 2024 til og med januar 2025. Børnene og de unge er i spørgeskemaet blevet bedt om at tage stilling til deres trivsel på en lang række områder, herunder deres skoletrivsel, mentale trivsel og sociale trivsel. Trivselsundersøgelsen 2025 er den første undersøgelse af børnene og de unges trivsel, efter barnets lov trådte i kraft 1. januar 2024. Derfor har vi også løbende igennem rapporten sammenlignet resultaterne af denne trivselsundersøgelse med resultaterne af Trivselsundersøgelsen 2023, som var den sidste, der blev gennemført før barnets lovs ikrafttræden, og som derfor kan betragtes som en slags baselineundersøgelse, der kan anvendes til at følge virkningerne af Børnene Først-reformen og den nye lovgivning.

I vurderingen af, hvilken indsats der er den rette for et barn eller en ung, skal kommunerne vurdere sagens forhold og kompleksitet, og der skal altid iværksættes den indsats, der matcher behovet hos barnet, den unge og deres familie – behov, der ofte ikke entydigt kalder på én bestemt indsats. I trivselsundersøgelsen har vi udviklet et mål for graden af kompleksitet i børnene og de unges liv. Målet for kompleksitet i børnene og de unges liv er konstrueret som et indeks, der samlet set inkluderer 19 risikofaktorer, som enten knytter sig til barnet eller den unge selv, til deres

forældre, til deres søskende eller til det nære miljø. Siden Trivselsundersøgelsen 2023 har vi opdateret kompleksitetsindekset.

Med det opdaterede kompleksitetsindeks finder vi, som det også gjorde sig gældende i Trivselsundersøgelsen 2023, at der er sammenhæng mellem graden af kompleksitet i børnene og de unges liv og den indsats, de modtager. Sammenhængen er således, at børn og unge med en højere grad af kompleksitet i deres liv generelt modtager mere indgribende indsatser i form af anbringelse uden for hjemmet eller støttende indsatser end børn og unge med en lavere grad af kompleksitet i deres liv, der generelt modtager tidligt forebyggende indsatser eller ikke modtager indsatser efter barnets lov. Det indikerer, at kommunerne i vurderingen af, hvilken indsats der skal iværksættes over for et barn eller en ung, i vid udstrækning tager udgangspunkt i kompleksiteten i barnet eller den unges livsforhold. Det betyder samtidig, at når vi i undersøgelsen sammenligner trivslen blandt børnene og de unge i de fire målgrupper, så sammenligner vi også trivslen på tværs af børn og unge med forskellige grader af kompleksitet i deres liv. Forskellene i trivslen hos de fire målgrupper, defineret med udgangspunkt i de indsatser, de modtager i regi af barnets lov, er således også udtryk for forskelle i trivslen blandt børn og unge med mere eller mindre komplekse livsomstændigheder. Børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, er fx den gruppe børn og unge, der modtager den mest indgribende indsats efter barnets lov, og de er samtidig den gruppe børn og unge, der har den største grad af kompleksitet i deres liv.

Børn og unge anbragt på børne- og ungehjem

Ser vi på tværs af de forskellige dimensioner af trivsel, der afdækkes i trivselsundersøgelsen, er det tydeligt, at børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, er udfordret på en lang række områder. 80 pct. har en høj grad af kompleksitet i deres liv, og de er eksponeret for risikofaktorer, der knytter sig både direkte til barnet eller den unge selv, deres forældre, deres søskende og deres nærmiljø.

Ser vi på børnene og de unges skolegang, oplever børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, flere skoleskift end børnene og de unge i de øvrige målgrupper. De modtager i højere grad specialundervisningstilbud eller går på specialskole, de får i højere grad støtte i undervisningen, de har oftere konflikter med deres lærere, og de har oftere pjækket en hel dag eller mere. Andelen af børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, der selv synes, at de klarer sig godt i skolen, er også lavere end blandt de øvrige målgrupper, og ser vi på de 17-årige, er andelen, der er i uddannelse, lavere. For de 17-årige, der er i uddannelse, gælder det, at andelen, der går på FGU, er højere, og andelen, der går på en gymnasial uddannelse eller en erhvervsuddannelse, er lavere sammenlignet med de øvrige målgrupper. Vi

ser også, at deres uddannelsesforventninger er lavere, og at de, der faktisk har uddannelsesforventninger, i højere grad har forventninger om en erhvervsfaglig uddannelse end forventninger om en videregående uddannelse.

I deres fritidsliv er signifikant færre børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, aktive en gang om ugen. Det gælder i forhold til både organiserede og uorganiserede fritidsaktiviteter, men forskellen er hovedsageligt drevet af, at færre af børnene og de unge går til organiserede fritidsaktiviteter. Dette selvom de samtidig er den gruppe børn og unge, hvor flest svarer, at de gerne ville gå til mere i deres fritid. Mere end halvdelen af de børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, er mere end 4 timer om dagen på de sociale medier, og de bruger generelt mere tid på de sociale medier end på internettet.

Børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, er også udfordrede i forhold til deres mentale trivsel. De er den gruppe børn og unge, hvor flest oplever lav livstilfredshed. 45 pct. af børnene og de unge oplever lav livstilfredshed, hvilket er markant flere, end det gælder for alle øvrige grupper børn og unge i undersøgelsen. Videre svarer 42 pct. af børnene og de unge, at de bliver kede af det, når de tænker på deres egen fremtid. Børnene og de unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, er samtidig den gruppe, hvor flest ligger uden for normalområdet i forhold til deres mentale trivsel og funktion i hverdagen, hovedsageligt fordi de oplever hyperaktivitet og opmærksomhedsforstyrrelser.

Ser vi på udsathed og risikoadfærd, er børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, oftere udsat for krænkelser, ligesom de oftere udsætter andre for krænkelser. Mere end halvdelen af børnene og de unge har forsøgt at stikke af fra anbringelsesstedet. Det er drengene, der er mest udadreagerende i forhold til krænkelser og risikoadfærd, men det gælder for både piger og drenge, at mere end halvdelen har oplevet trusler, krænkelser eller afpresning på internettet. Mere end halvdelen af pigerne har dertil været udsat for mobning på de sociale medier. Mens 46 pct. af drengene har oplevet overfald eller trusler om overfald med tæv, kniv eller våben, gælder det 36 pct. af pigerne. Samtidig har halvdelen af pigerne oplevet voldtægt eller forsøg på voldtægt, 86 pct. af pigerne har gjort skade på sig selv, og 61 pct. af pigerne har på et tidspunkt forsøgt at begå selvmord.

Ser vi på børnene og de unges sociale trivsel, er børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, den gruppe børn og unge, hvor flest angiver at have højst én god ven, og hvor flest aldrig har venner med hjemme – faktisk gælder det hvert tredje af børnene og de unge. Dertil kommer, at 30 pct. oplever ensomhed. Børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, er samtidig den gruppe børn og unge, hvor færrest oplever at komme godt ud af det med deres familie, og hvor andelen, som kun sjældent oplever at kunne få social støtte fra deres forældre, er høj.

De børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, er den gruppe børn og unge, der oplever flest skift i børne- og ungerådgivere. De er således den gruppe, hvor flest har oplevet at have tre eller flere forskellige rådgivere de seneste 2 år. De er samtidig den gruppe blandt børn og unge i anbringelse, der i lavest grad oplever at kunne fortælle deres rådgiver, hvordan de har det, der i lavest grad oplever at kunne stole på deres børne- og ungerådgiver, og som i lavest grad oplever, at rådgiveren tager deres meninger alvorligt. Det er også den gruppe blandt børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, som i lavest grad oplever at få forklaret, hvorfor beslutningerne i deres sag er, som de er, og hvor markant flere svarer, at de gerne vil have mere indflydelse på kommunens beslutninger end den, de oplever at have. Generelt oplever markant og signifikant flere børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, en lav grad af inddragelse, og flere svarer, at de gerne vil have mere hjælp og støtte end den, de får nu. De er dog samtidig den gruppe børn og unge, der bedst kender til deres rettigheder, hvor flest har haft en bisidder med til møder, og hvor flest har prøvet at klage over kommunens afgørelser.

Børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, er den gruppe børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, som føler sig mindre trygge i deres anbringelse og mindre hjemme på anbringelsesstedet. Deres tilknytning til anbringelsesstedet er mindre, og blandt 17-årige er der en større bekymring for, hvad der skal ske, når de fylder 18 år, og deres anbringelse i udgangspunktet ophører.

Børn og unge anbragt i plejefamilie

90 pct. børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, har en høj grad af kompleksitet i deres liv, og som det også gælder for børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, er de eksponeret for risikofaktorer, der knytter sig både direkte til børnene eller de unge selv, deres forældrene, deres søskende og deres nærmiljø. Børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, klarer sig dårligere i skolen end de børn og unge, der ikke modtager indsatser i regi af barnets lov. Omvendt klarer de sig bedre end de børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem. De kan samtidig godt lide at gå i skole, og de er den gruppe børn og unge, hvor flest svarer, at de virkelig godt kan lide skolen, og hvor andelen, der har pjækket fra skole, er lav. Børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, ligner på mange områder børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov. 17-årige er fx i lige så høj grad i uddannelse som dem, der ikke modtager indsatser efter barnets lov. Der, hvor de adskiller sig, er i forhold til typen af uddannelse, hvor børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, i højere grad er tilknyttet erhvervsuddannelser og i lavere grad er tilknyttet almene gymnasiale uddannelser. Dertil kommer, at de har lave uddannelsesforventninger. Faktisk ligger de på niveau med børn og unge, der er anbragt på børne- og

ungehjem, og den samlede gruppe børn og unge i anbringelse er således den målgruppe, der har lavest uddannelsesforventninger.

Børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, er den gruppe børn og unge i udsatte positioner, der er mest aktive i deres fritidsliv. Det gælder i forhold til både organiserede og uorganiserede fritidsaktiviteter, og de oplever, at deres anbringelsessted i høj grad støtter dem i deres fritidsaktiviteter. Samtidig bruger de generelt mindre tid på de sociale medier og internettet end de øvrige grupper børn og unge i udsatte positioner, men mere tid end de børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov.

Børn og unge anbragt i plejefamilie er den gruppe børn og unge i udsatte positioner med bedst social og mental trivsel. Sammen med gruppen af børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, er de den gruppe børn og unge, hvor færrest oplever ensomhed, og hvor flest har venner med hjemme mindst én gang om ugen. Omvendt er de den gruppe børn og unge i udsatte positioner, der i lavest grad har kontakt med deres familie, og det gælder både kontakten med de biologiske forældre og med de af deres søskende, de ikke bor sammen med. Ser vi på deres mentale trivsel, er de den gruppe børn og unge i udsatte positioner, hvor færrest oplever lav trivsel, og hvor flest oplever at være i høj trivsel – også sammenlignet med gruppen af børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov. Samtidig er de den gruppe børn og unge i udsatte positioner, hvor færrest bliver kede af det, og hvor flest bliver glade, når de tænker på deres egen fremtid. Sidst, men ikke mindst er de den gruppe børn og unge i udsatte positioner, hvor færrest ligger uden for normalområdet målt med SDQ.

Selvom børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, har en højere grad af kompleksitet i deres liv, end børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, viser trivselsundersøgelsen, at der er stor forskel på tværs af målgrupperne, når vi ser på egen udsathed og risikoadfærd. Børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, er generelt mindre udsatte for krænkelser og risikoadfærd og udviser samtidig selv mindre risikoadfærd end de børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem. Omvendt er de mere udsatte og udviser mere risikoadfærd end de børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov. En tredjedel af pigerne er blevet moppet på de sociale medier, en tredjedel af pigerne har oplevet trusler, krænkelser eller afpresning på internettet, og lige knap halvdelen af pigerne har gjort skade på sig selv.

Børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, er den gruppe børn og unge, hvor flest oplever en høj grad af inddragelse i sagsbehandlingen. De er den gruppe børn og unge i udsatte positioner, hvor flest på forhånd ved, hvad de skal tale om på møder med deres børne- og ungerådgiver, hvor flest oplever, at deres rådgiver lytter til, hvad de siger, hvor flest oplever, at deres rådgiver tager deres meninger alvorligt, hvor flest oplever, at de kan stole på deres rådgiver, og hvor flest oplever, at de altid

kan fortælle deres rådgiver, hvordan de har det. De er samtidig den gruppe, hvor flest oplever, at deres rådgiver forklarer dem, hvorfor beslutningerne i deres sag er, som de er, og at de bliver inddraget i de beslutninger, der tages i deres sag. Sidst, men ikke mindst er de den gruppe børn og unge i udsatte positioner, hvor flest oplever, at den hjælp og støtte, de får, er passende, som den er nu.

Ser vi på børnene og de unges kendskab til og brug af egne rettigheder, er børn og unge anbragt i plejefamilie den gruppe børn og unge i udsatte positioner, hvor flest ved, at de har nogle rettigheder, hvis de har brug for hjælp og støtte fra kommunen. Sammenlignet med børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, er der dog færre, der kender til og har anvendt deres ret til at have en bisidder med til møder og til at klage over afgørelser i deres sag.

Børn og unge anbragt i plejefamilie er den gruppe børn og unge i anbringelse, der føler sig mest trygge og mest hjemme på deres anbringelsessted. Deres tilknytning til anbringelsesstedet er også større, og 17-årige unge anbragt i plejefamilie er mindre bekymrede over, hvad der skal ske, når de fylder 18 år, og deres anbringelse i udgangspunktet ophører. Dette selvom andelen, der har kontakt med deres biologiske familie – deres mor, deres far eller deres søskende – for denne gruppe børn og unge er signifikant lavere. I det tilfælde at børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, ikke tildeles ungestøtte, i forbindelse med at de fylder 18 år, og deres anbringelse ophører, er de derfor i stor risiko for at mangle voksne relationer i overgangen til voksenlivet.

Børn og unge, der modtager støttende indsatser

Cirka en tredjedel af børnene og de unge, der modtager støttende indsatser, har en høj grad af kompleksitet i deres liv. Kompleksiteten i børnene og de unges liv er primært drevet af, at de er eksponeret for risikofaktorer relateret til dem selv og til deres forældre.

Børnene og de unge, der modtager støttende indsatser, har ligesom børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, generelt en udfordret skolegang. Sammenlignet med børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, med børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, og med børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, er der flere børn og unge, der modtager støttende indsatser, som går på specialskole, i specialklasse og modtager støtte i undervisningen. Sammenlignet med alle de øvrige målgrupper er de den gruppe børn og unge, hvor færrest synes, at de klarer sig godt i skolen. De er også den gruppe, hvor flest har haft konflikter med deres lærer inden for det seneste år. Med undtagelse af børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, er de også den gruppe, hvor flest har

pjækket fra skole en hel dag eller flere gange. Når vi ser på de 17-årige, er de samtidig den gruppe, hvor færrest er i gang med en uddannelse (87 pct. er i gang med en uddannelse).

Børn og unge, der modtager støttende indsatser, er dem, der er mindst aktive i deres fritid med hensyn til både organiserede og uorganiserede fritidsaktiviteter. Med undtagelse af børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, er de også den gruppe, der bruger mest tid på de sociale medier og internettet. Sammen med børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, er de den gruppe, hvor flest angiver, at de ingen venner har eller højst har én god ven (13 pct.). Sammenlignet med børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, eller som modtager tidligt forebyggende indsatser, har de i lavere grad venner med hjemme og føler sig i højere grad ensomme.

Ser vi på den mentale trivsel blandt børn og unge, der modtager støttende indsatser, er de gruppen af børn og unge, hvor flest har lav livstilfredshed og færrest har høj livstilfredshed. De er også gruppen, hvor færrest bliver glade, når de tænker på fremtiden. Ser man bort fra gruppen af børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, er de den gruppe børn og unge, hvor flest ligger uden for normalområdet på SDQ, og hvor flere oplever et højt niveau af hyperaktivitet og emotionelle problemer.

I forhold til udsathed og risikoadfærd er de den gruppe børn og unge, der er næstmest udsat for krænkelser, og hvor næstflest udsætter andre for krænkelser. De ligger således lavere end børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, men højere end alle de øvrige grupper børn og unge, hvad angår udsathed og risikoadfærd. Godt 40 pct. har oplevet mobning på de sociale medier og trusler og krænkelser på internettet. 31 pct. drenge har oplevet overfald eller trusler om overfald, 12 pct. drenge er gået bevæbnet i byen, og 16 pct. drenge har overfaldet eller truet nogen med tæv eller våben. Ser vi på pigerne, har 72 pct. gjort skade på sig selv, og 35 pct. har forsøgt at begå selvmord.

En tredjedel af de børn og unge, der modtager støttende indsatser, ved ikke, hvem deres børne- og ungerådgiver er, omkring 1 ud af 5 oplever ikke, at de kan stole på deres rådgiver, oplever ikke, at de kan fortælle deres rådgiver, hvordan de har det, og oplever ikke, at deres rådgiver forklarer dem, hvorfor beslutningerne i deres sag er, som de er. Tilsvarende oplever 1 ud af 5 børn og unge, der modtager støttende indsatser, ikke at få den hjælp, de har behov for. Sammenlignet med børn og unge i anbringelse er der signifikant færre af børnene og de unge, der modtager støttende indsatser, der kender til og gør brug af deres rettigheder. Sammenlignet med børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, er der således færre af børnene og de unge, der modtager støttende indsatser, som ved, at de har ret til hjælp og støtte fra kommunen, at de har ret til at have en bisidder med til møder med kommunen, og at de har ret til at klage over kommunens afgørelser.

Børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser

Børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, er i gennemsnit eksponeret for 2,2 risikofaktorer i deres liv, og 1 ud af 10 er karakteriseret ved at have en høj kompleksitet i deres liv. Ser vi på tværs af de dimensioner af trivsel, vi undersøger med trivselsundersøgelsen, står det klart, at de generelt klarer sig bedre end børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, eller som modtager støttende indsatser, men de er mere udfordrede end de børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov. Dermed placerer de sig i en slags mellemposition, hvor de på nogle områder trives godt, men på andre områder mindre godt.

3 ud af 4 går i almindelig folkeskole, og selvom de oftere har skiftet skole end børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, er skoleskiftene færre end blandt børn og unge i anbringelse eller dem, der modtager støttende indsatser. Deres skoleglæde er på linje med de øvrige grupper børn og unge i udsatte positioner, men de oplever i langt mindre grad konflikter med lærere i skolen. Når vi ser på 17-årige, der modtager tidligt forebyggende indsatser, ligner de i mange henseender dem af deres jævnaldrende, der ikke modtager indsatser efter barnets lov. Men på to væsentlige punkter adskiller de sig: En større andel er ikke i uddannelse, og færre går på en gymnasial uddannelse.

I fritidslivet er de mere aktive end børn og unge, der modtager støttende indsatser, men mindre aktive end dem, der ikke modtager indsatser efter barnets lov. Det gælder deltagelse både i organiserede fritidsaktiviteter og i uorganiserede motionsformer. Samtidig bruger en betydelig andel – flere end blandt børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov – mere end 4 timer om dagen på de sociale medier. Dog er det færre end i gruppen, der modtager støttende indsatser, mens andelen svarer til niveauet blandt børn og unge i anbringelse.

28 pct. angiver, at de har lav livstilfredshed. Det er på samme niveau som øvrige unge i udsatte positioner, men markant højere end blandt dem, der ikke modtager indsatser efter barnets lov. 39 pct. bliver kede af det, når de tænker på fremtiden – en andel, der kun overgås af unge der er anbragt på børne- og ungehjem. Det er en tydelig afvigelse fra de generelle mønstre og en stigning sammenlignet med 2023. Det kan være udtryk for en statistisk afvigelse, men det er også muligt, at udviklingen skyldes andre forhold, som bør undersøges nærmere.

Omkring en fjerdedel af de børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, befinder sig uden for normalområdet, når det gælder generel trivsel (målt med SDQ). Det er flere end blandt børn og unge uden indsatser efter barnets lov, men færre end dem, der modtager støttende indsatser. Inden for de specifikke

dimensioner viser data, at 23 pct. har følelsesmæssige vanskeligheder, der ligger uden for normalområdet, mens 27 pct. er karakteriseret ved hyperaktivitet og impulsivitet uden for normalområdet.

Når det gælder udsathed og risikoadfærd, viser trivselsundersøgelsen, at mindst hver tredje pige, der modtager tidligt forebyggende indsatser, har været udsat for mobning eller digitale krænkelser. Denne andel er lavere end blandt piger, der modtager støttende indsatser, eller som er anbragt på børne- og ungehjem, men væsentlig højere end blandt piger, der ikke modtager indsatser efter barnets lov. 2 ud af 3 piger i denne gruppe har på et tidspunkt skadet sig selv med vilje, og hver femte har forsøgt at tage sit eget liv. Samlet set er 30 pct. piger, der modtager tidligt forebyggende indsatser, karakteriseret ved en høj grad af udsathed.

Ser vi på drenge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, har en femtedel mobbet andre på internettet. Det er lavere end blandt drenge, der er anbragt på børne- og ungehjem, men højere end blandt de øvrige grupper drenge i udsatte positioner.

37 pct. børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, angiver, at de har en langvarig sygdom eller et handicap, og 24 pct. oplever, at deres helbredstilstand hæmmer dem i hverdagen. Det er den højeste andel blandt samtlige grupper børn og unge i trivselsundersøgelsen.

Over halvdelen af de børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, ved ikke, hvem deres børne- og ungerådgiver er. Det er også den gruppe, hvor færrest føler, at de kan tale åbent med deres rådgiver om, hvordan de har det. Samtidig er det her, flest giver udtryk for, at de ønsker mere støtte og hjælp. Langt færre end i de øvrige grupper ved, at de har ret til støtte, og meget få kender deres ret til at have en bisidder med til møder med kommunen.

Piger og drenge i udsatte positioner

På flere af de dimensioner af trivsel, vi undersøger i trivselsundersøgelsen, har der vist sig signifikante forskelle på tværs af hhv. piger og drenge i udsatte positioner. I konklusionen sætter vi derfor fokus på, hvilke forhold der kendetegner de to grupper hver især.

Piger i udsatte positioner vurderer i mindre grad end drenge, at de klarer sig godt fagligt i skolen. De pjækker oftere – både hele dage og gentagne gange – og oplever hyppigere tre eller flere skoleproblemer. Drengene derimod har oftere behov for støtte i undervisningen og er i højere grad involveret i konflikter med deres lærere.

Når det gælder fritid og digitale vaner, bruger piger mere tid end drenge på de sociale medier. De er mindre fysisk aktive, men vil samtidig gerne gå til mere i deres fritid. I forhold til mental trivsel har 38 pct. piger lav livstilfredshed, og 40 pct. bliver kede af det ved tanken om fremtiden. Derudover ligger 37 pct. uden for normalområdet på den samlede SDQ-problemscore især i forhold til hyperaktivitet og opmærksomhedsforstyrrelser. 27 pct. ligger uden for normalområdet på de emotionelle og følelsesmæssige faktorer.

Piger er i højere grad udsat for krænkelser både digitalt og i form af voldtægt eller forsøg herpå. De skader oftere sig selv og har i højere grad forsøgt selvmord. Samlet set er en langt større andel piger i udsatte positioner kendetegnet ved en høj grad af udsathed sammenlignet med drenge.

Når det gælder risikoadfærd, ses udøvere blandt både piger og drenge – men flere drenge end piger er udøvere. De har i højere grad mobbet andre online, truet eller afpresset nogen digitalt og begået fysisk skade såsom hærværk eller vold. Flere er også gået bevæbnet i byen. Samlet set er andelen af drenge i udsatte positioner, der udviser det, vi definerer som en høj grad af risiko- og krænkende adfærd, langt højere, end det gælder for piger i udsatte positioner.

Socialt er flere piger end drenge i udsatte positioner kendetegnet ved at have højst én god ven, og de føler sig oftere ensomme. De oplever også sjældnere et godt forhold til deres forældre og føler sig i mindre grad trygge derhjemme. Færre piger oplever, at deres forældre holder af dem, og flere piger end drenge oplever begrænset følelsesmæssig støtte fra og tilknytning til deres forældre.

Piger oplever i lavere grad end drenge, at de kan tale fortroligt med deres børne- og ungerådgiver, og tilliden til rådgiveren er generelt lavere. Færre piger føler sig inddraget i deres sag, og flere ønsker større indflydelse på de beslutninger, kommunen træffer. Samtidig er det piger, der i højere grad ønsker mere hjælp og støtte end den, de får i dag. Omvendt er det piger, der oftest kender til og benytter sig af deres rettigheder. De har oftere haft en bisidder med til møder eller klaget over afgørelser, mens kendskab til og anvendelse af deres rettigheder er lavere blandt drenge.

Fremadrettede opmærksomhedspunkter

Samlet set giver trivselsundersøgelsen en dybdegående indsigt i den selvoplevede trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner. På baggrund af de samlede resultater af undersøgelsen har vi udledt en række opmærksomhedspunkter.

Opmærksomhedspunkter i relation til inddragelse og kendskab til rettigheder

Undersøgelsen af børnene og de unges oplevelse af inddragelse og deres kendskab til og anvendelse af egne rettigheder viser, at der fortsat i en vis udstrækning er manglende fortrolighed mellem børnene og de unge og deres børne- og ungerådgiver. Den manglende fortrolighed betyder, at en del børn og unge oplever ikke at kunne fortælle deres rådgiver, hvordan de har det, hvilket udfordrer, at rådgiveren kan handle i tide, hvis barnet eller den unge oplever udfordringer. Selvom der er spæde tegn på, at børnene og de unge oplever færre skift i børne- og ungerådgivere, er der fortsat mange børn og unge, der oplever stor udskiftning. Det gælder særligt de børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, eller som modtager støttende indsatser og netop er de grupper børn og unge, der er mest udfordrede på deres trivsel. Derudover finder vi fortsat, at der er negativ sammenhæng mellem udskiftning af børne- og ungerådgiver og oplevelse af inddragelse. Et opmærksomhedspunkt er derfor at sikre en højere grad af kontinuitet i børnene og de unges børne- og ungerådgivere.

Selvom trivselsundersøgelsen viser, at en stor del børn og unge kender til og gør brug af deres rettigheder, er der fortsat plads til forbedring. Det gælder særligt de yngste (11- og 13-årige) og de børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, at de i lavere grad kender til og gør brug af deres rettigheder. Der er således tegn på, at det ikke i samme grad lykkes at informere disse grupper børn og unge om deres rettigheder. Derudover viser undersøgelsen, at en femtedel af børnene og de unge ikke gør brug af deres ret til at klage over en afgørelse, alene fordi de ikke kender til deres ret hertil. Det understreger vigtigheden af fortsat at have fokus på at informere børn og unge i udsatte positioner om deres rettigheder, da det er forudsætningen for, at de kan tage handling over deres eget liv.

Opmærksomhedspunkter i relation til hverdagslivet

Skole og uddannelse er en helt central beskyttelsesfaktor for børn og unge i udsatte positioner, og en skolegang med faglig udvikling og trivsel har stor betydning for, hvordan de klarer sig videre i livet. Derfor er det vigtigt, at børnene og de unge støttes i deres skolegang. Med trivselsundersøgelsen finder vi, at langt hovedparten af børnene og de unge er glade for at gå i skole, hvilket er et godt fundament for at gennemføre grundskolen. Den største forhindring for en god skolegang for børn og unge i udsatte positioner er mange skoleskift. Dette ser vi særligt for børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, eller som modtager støttende indsatser, som er de grupper børn og unge, der oplever flest skoleskift, og hvor flest afslutter grundskolen uden prøve. Der kan derfor med fordel rettes opmærksomhed på at understøtte kontinuitet i børnene og de unges skolegang.

Et aktivt fritidsliv og herunder deltagelse i organiserede fritidsaktiviteter i en klub eller forening kan understøtte, både at børnene og de unge tilbringer tid sammen med jævnaldrende, og at de etablerer venskaber. Dertil kan det understøtte, at børn og unge i udsatte positioner har en hverdag, der så vidt muligt afspejler den hverdag, andre børn og unge oplever. I trivselsundersøgelsen finder vi tegn på, at nogle af de børn og unge, der ikke går til noget i deres fritid, faktisk ønsker det. Det gælder særligt for piger i udsatte positioner, børn og unge med psykiske funktionsnedsættelser og blandt børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem. Det er derfor et opmærksomhedspunkt, hvordan disse grupper børn og unge kan støttes i at have et aktivt fritidsliv.

Opmærksomhedspunkter i relation til udsathed og risikoadfærd

Som følge af at vi i kapitel 10 fandt, at en bekymrende stor andel 15- og 17-årige piger i udsatte positioner har oplevet fysiske krænkelser i form af voldtægt eller forsøg på voldtægt eller har ydet selvskade eller forsøgt selvmord, har vi set nærmere på denne gruppe. Vores analyser viser, at 45 pct. 15- og 17-årige piger, der er anbragt på børne- og ungehjem, *både* har været udsat for voldtægt eller forsøg herpå *og* har skadet sig selv med vilje eller forsøgt at begå selvmord. En stor del af denne gruppe piger viser sig ydermere at være udfordret på en lang række andre trivselsdimensioner. Samlet set finder vi, at der blandt 15- og 17-årige piger, der er anbragt på børne- og ungehjem, er en gruppe, der befinder sig i en ekstremt udsat position. Dette ved samtidig at være multidimensionalt udfordret på en lang række livsforhold, herunder fx ved at have en udfordret skolegang, have lav livstilfredshed, være ensomme, ligge uden for normalområdet i relation til mental trivsel, blive decideret kede af det, når de tænker på deres egen fremtid, og ved samtidig sjældent at opleve at kunne få social støtte af de voksne på anbringelsesstedet. Det er vigtigt at sikre, at den indsats, netop denne gruppe piger i anbringelse modtager, er adækvat og tilstrækkelig, da deres trivselsudfordringer er så massive, at det kan få omfangsrige og alvorlige konsekvenser for dem resten af deres liv.

Opmærksomhedspunkter i relation til rettidige og adækvate indsatser

På tværs af alle de dimensioner af trivsel, vi belyser med trivselsundersøgelsen, er det særligt to grupper børn og unge, der skiller sig ud. Den ene gruppe er børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem. Denne gruppe er udfordret på stort set samtlige af de dimensioner af trivsel, vi afdækker med undersøgelsen, og på flere dimensioner er de udfordret i yderst alvorlig grad. Den anden gruppe er børn og unge, der modtager støttende indsatser. Fordi deres trivsel er knap så udfordret, risikerer de at stå i skyggen af børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem. Ikke desto mindre viser trivselsundersøgelsen, at på flere dimensioner er deres trivsel næsten lige så udfordret.

De alvorlige og multidimensionale trivselsudfordringer, vi ser blandt børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, eller som modtager støttende indsatser, giver anledning til at overveje, om den hjælp, netop disse grupper børn og unge modtager, er adækvat og reelt modsvarer deres behov. Dette særligt taget i betragtning, at vi ved, at en stor del børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, eller som modtager støttende indsatser, er teenager, når indsatserne iværksættes. Hvis disse grupper unge ikke får den rette hjælp i tide, er der stor risiko for, at deres trivselsudfordringer vil være uløste, når de fylder 18 år, og deres indsatser efter barnets lov i udgangspunktet ophører. For 17-årige, der er anbragt på børne- og ungehjem, er det derfor bekymrende, at en tredjedel af dem er meget bekymrede, når de tænker over, hvad der skal ske, når de lige om lidt fylder 18 år, og at knap halvdelen af børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og en tredjedel af børn og unge, der modtager støttende indsatser, bliver decideret kede af det, når de tænker på, hvad der kan ske med dem senere i deres liv. Ovenstående er tydelige tegn på, at det for de unge er uafklaret, hvad der skal ske, når de fylder 18 år, og dette selvom både de unge i anbringelse uden for hjemmet og en del unge, der modtager støttende indsatser, er i målgruppen for ungestøtte. Samtidig er der stor risiko for, at omfanget af de trivselsudfordringer, de oplever, er så store, at det vil udfordre deres overgang til et selvstændigt voksenliv med uddannelse, beskæftigelse og egen bolig.

Selvom vores analyser viser, at der er sammenhæng mellem kompleksiteten i børnene og de unges liv og de indsatser, de modtager jf. barnets lov, giver resultaterne af trivselsundersøgelsen alligevel anledning til at overveje, om de indsatser, særligt de unge modtager, iværksættes i tide, og om de er tilstrækkelige i både omfang, kvalitet og varighed.

Dokumentation

14 Data og metode

Trivselsundersøgelsen blandt børn og unge i udsatte positioner 2025 er gennemført på opdrag fra Social- og Boligministeriet for at kortlægge, hvordan børn og unge i udsatte positioner trives i hverdagen. For at inkludere alle børn og unge, der er dækket af barnets lov, blev målgruppen udvidet ved gennemførelsen af Trivselsundersøgelsen 2023 (Lausten, Iversen & Andreasen, 2023) fra kun at have fokus på børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, til at indeholde alle børn og unge i udsatte positioner, dvs. børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, børn og unge, der modtager støttende indsatser, og børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser.

Trivselsundersøgelsen 2025 kortlægger, hvordan børn og unge i udsatte positioner trives inden for en række områder, der forventes at blive berørt af Børnene Først-reformen. Resultaterne fra Trivselsundersøgelsen 2023 er den baselinemåling, der muliggør opfølgning og sammenligning af børnene og de unges trivsel før og efter implementeringen af reformen. Denne rapport, der er baseret på data indsamlet knap 1 år efter reformens ikrafttræden, har et mere dokumenterende sigte, og den egentlige evaluering af Børnene Først-reformen vil først finde sted senere.

Resultaterne i rapporten er baseret på deskriptive analyser af det vægtede datasæt. Med sin deskriptive tilgang skal denne rapport derfor ses som et opslagsværk og et indledende og eksplorativt blik på trivslen blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025. Resultaterne kan derfor ses som et indblik i og et overblik over trivselsbilledet blandt børn og unge i udsatte positioner her og nu, selvom vi ikke samler resultaterne af de enkelte faktorer i en stor samlet model for trivsel eller mangel på samme.

Social- og Boligministeriet er opdragsgiver for undersøgelsen, som er gennemført af VIVE. DST Survey har været ansvarlig for stikprøveudtræk og dataindsamling. En arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra Social- og Boligministeriet, Social- og Boligstyrelsen og VIVE har sikret, at undersøgelsen blev gennemført i overensstemmelse med opdraget.

14.1 Datagrundlag

Som nævnt i indledningen bygger Trivselsundersøgelsen 2025 på 3.287 besvarelser fra børn og unge i udsatte positioner, besvarelser, som børnene og de unge selv har givet. Undersøgelsen er således børnene og de unges egen stemme ind i den aktuelle debat om deres trivsel og velbefindende. Vi lægger vægt på at forstå børnene

og de unges egne perspektiver og deres personlige oplevelse af trivsel på en bred vifte af områder. Når vi beskriver børnene og de unges liv og hverdag, er det helt afgørende, at det er deres egne oplevelser og synspunkter, der kommer frem.

14.1.1 Stikprøveudvælgelse

Stikprøven til Trivselsundersøgelsen 2025 er trukket fra en population af børn og unge i udsatte positioner i alderen 11, 13, 15 og 17 år og fra en population af børn og unge i samme alder, der ikke modtager indsatser efter barnets lov. Disse to populationer er opgjort pr. 1. august 2024.

Populationen af børn og unge i udsatte positioner er efterfølgende opdelt i de tre målgrupper, som hele rapporten er baseret på. De tre målgrupper er beskrevet som målgruppe 1-3 i Tabel 14.1, mens den fjerde målgruppe er børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov.

Tabel 14.1 Oversigt over de fire målgrupper, der indgår i Trivselsundersøgelsen 2025

Målgruppe	Type af indsats
1	Børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet (barnets lov §§ 46 eller 47)
2	Børn og unge, der modtager støttende indsatser (barnets lov § 32)
3	Børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser (barnets lov § 30)
4	Børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov (sammenligningsgruppen)

Vi har valgt at sætte enkelte begrænsninger på populationerne. Begrænsninger, der dermed har haft indflydelse på, hvem der er blevet udtrukket til stikprøven.

- Populationen af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, omfatter ikke børn og unge, der er anbragt med en ungdomssanktion som betingelse, børn og unge, der er i surrogat for varetægtsfængsling, eller som afsoner en dom, og mindreårige børn og unge ankommet uledsaget til Danmark.
- Populationen af 17-årige er afgrænset til kun at indeholde 17-årige, der ikke når at fylde 18 år inden dataindsamlingsperiodens afslutning. Unge, der er fyldt 18 år, modtager som udgangspunkt ikke sociale indsatser efter de nævnte paragraffer i barnets lov, og derfor bør de ikke indgå med besvarelser i trivselsundersøgelsen.
- Der er blevet foretaget en prioritering i forhold til at kunne indgå i de enkelte underpopulationer for målgruppe 1-3 således, at børn og unge, der kunne tilhøre flere målgrupper, fordi de modtager støtte efter flere paragraffer i barnets

lov, kun kan indgå i én målgruppe med følgende rangorden: målgruppe 1 > målgruppe 2 > målgruppe 3. De enkelte målgrupper er dermed konstrueret som gensidigt udelukkende, selvom mange børn og unge modtager mere end en type indsats.

På grund af forskellene i størrelsen af de enkelte målgrupper og forskellen i antal inden for hver aldersgruppe blev stikprøven udtrukket stratificeret af DST Survey med følgende andele:

- 60 pct. inden for hver aldersgruppe af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet (barnets lov §§ 46 eller 47).
- 35 pct. inden for hver aldersgruppe af børn og unge, der modtager støttende indsatser (barnets lov § 32).
- 40 pct. inden for hver aldersgruppe af børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser (barnets lov § 30).
- 600 fra hver aldersgruppe af børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov.

Denne stratificering betyder, at der samlet set blev udtrukket 9.853 børn og unge til deltagelse i Trivselsundersøgelsen 2025.

14.1.2 Dataindsamling

Dataindsamlingen blev gennemført af DST Survey i perioden fra 12. september 2024 til 31. januar 2025. DST Survey har solid erfaring med denne type undersøgelser blandt børn og unge og råder over interviewere, der er specialiseret i både telefon- og besøgsinterviews.

Alle børn og unge i stikprøven modtog et informationsbrev om, at de var blevet udtrukket til at deltage i trivselsundersøgelsen. Derudover blev forældre og voksne på anbringelsessteder informeret om undersøgelsen. Forældrene til de 11- og 13-årige havde mulighed for at fravælge barnets deltagelse, mens de 15- og 17-årige selv traf beslutningen om deltagelse.

Trivselsundersøgelsens fremgangsmåde ved dataindsamlingen er altid tilpasset alderen på deltagerne:

- 11- og 13-årige i målgrupperne 1-3 (Tabel 14.1) fik besøg af en interviewer fra DST Survey, der gennemførte spørgeskemaundersøgelsen som et interview. Spørgsmålene blev læst højt, og intervieweren registrerede barnets svar.

- 11- og 13-årige i målgruppe 4 (børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov) udfyldte spørgeskemaet online. Forældrene blev her opfordret til at hjælpe barnet med at gennemføre besvarelsen.
- Alle 15- og 17-årige blev tilbudt at udfylde spørgeskemaet digitalt, så de på den måde kunne sidde selv og gennemføre besvarelsen. 15- og 17-årige i målgruppe 1 (anbragt uden for hjemmet) blev tilbudt et besøgsinterview som alternativ, hvis de ikke havde svaret inden for 1 måned efter første brev, mens 15- og 17-årige i målgruppe 2 og 3 (støttende indsatser og tidligt forebyggende indsatser) blev tilbudt et telefoninterview, hvis de ikke havde svaret inden for 1 måned.

14.1.3 Svarprocent

Dataindsamlingen resulterede i 3.287 besvarelser, hvilket svarer til en samlet svarprocent på 33,4 pct. (Tabel 14.2).

Tabel 14.2 Oversigt over population, stikprøve og antal besvarelser, opdelt på målgrupper – i antal og pct.

	Population pr. 30. juni 2022	Stikprøve	Svar	Svarprocent
1. Anbringelse	3.999	2.103	900	42,8
2. Støttende indsatser	10.936	3.825	1.063	27,8
3. Tidligt forebyggende indsatser	3.812	1.525	498	32,7
4. Ingen indsatser	246.369	2.400	826	34,4
I alt	265.116	9.853	3.287	33,4

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Svarprocenten er en del højere blandt børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, sammenlignet med de andre målgrupper. Det kan skyldes, at børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, har voksne omkring sig, der sikrer fokus på at få ordnet de opgaver, der ligger, som fx at besvare et spørgeskema, på en anden måde end børn og unge, der modtager støttende eller tidligt forebyggende indsatser. Samtidig er børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, kun blevet tilbudt at svare på et webbaseret spørgeskema med et par skriftlige rykkere, hvorimod de andre målgrupper er blevet kontaktet af DST Survey med henblik på besøgsinterview eller telefoninterview, hvis webskemaet ikke blev besvaret.

Ud over opdelingen i de fire målgrupper gennemføres flere af analyserne opdelt på undergrupperne alder, køn, kompleksitet og funktionsnedsættelse, jf. afsnit 1.2. Tabel 14.3 viser derfor svarprocenterne for disse undergrupper.

Tabel 14.3 Oversigt over population, stikprøve og antal besvarelser, opdelt på de vigtigste undergrupper i rapporten – antal og pct.

	Population pr. 30. juni 2022	Stikprøve	Svar	Svarprocent
11-årige	61.175	1.986	771	38,8
13-årige	65.448	2.426	847	34,9
15-årige	69.057	2.928	859	29,3
17-årige	69.436	2.513	810	32,2
Drenge	135.986	4.843	1.489	30,7
Piger	129.130	5.010	1.798	35,9
Lav grad af kompleksitet (0-4 faktorer)	241.818	6.218	2.076	33,4
Høj grad af kompleksitet (> 4 faktorer)	22.438	3.625	1.210	33,4
Ingen funktionsnedsættelse	234.333	6.792	2.357	34,7
Fysisk funktionsnedsættelse	11.771	760	218	28,7
Psykisk funktionsnedsættelse	18.152	2.291	711	31,0
I alt	265.116	9.853	3.287	33,4

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

De yngste (11- og 13-årige) har den højeste svarprocent, mens de 15-årige har den laveste. Piger har en højere svarprocent end drenge, mens der ikke er forskel på svarprocenten i forhold til, om børnene eller de unge har en lav eller høj grad af kompleksitet i deres liv. Samtidig kan vi af Tabel 14.3 se, at børn og unge uden funktionsnedsættelser har en højere svarprocent end børn og unge med enten fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser.

14.2 Statistiske metoder

Som ved alle spørgeskemaundersøgelser forekommer der et vis bortfald – og særligt i undersøgelser, der omfatter børn og unge i udsatte positioner. Det er derfor

vigtigt at vurdere, om bortfaldet er systematisk i en sådan grad, at det kan påvirke datamaterialets repræsentativitet og dermed begrænse muligheden for at generalisere resultaterne til den samlede population.

14.2.1 Repræsentativitetsanalyse

Der er derfor gennemført en repræsentativitetsanalyse, hvor vi sammenligner børn og unge, der har besvaret spørgeskemaet, med den samlede population, de er udtrukket fra. Repræsentativitetsanalysen er foretaget for hver enkelt målgruppe 1-4 og er baseret på de beregnede risikofaktorer fra kapitel 2.4. Her sammenlignes gennemsnit for de enkelte risikofaktorer for børn og unge, der har svaret på spørgeskemaundersøgelsen, med gennemsnit for de øvrige børn og unge i populationen inden for målgruppen, og det testes, om eventuelle forskelle i kompleksitetsfaktorerne er statistisk signifikante eller blot kan tilskrives tilfældigheder.

Analyserne på målgruppeniveau viser, at der er signifikant forskel mellem dem, der har svaret, og resten af populationen på en lang række af de parametre, der inkluderes i kompleksitetsindekset. Det gælder hovedsageligt for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, børn og unge, der modtager støttende indsatser, men til dels også børn og unge uden indsatser efter barnets lov.

Resultatet af repræsentativitetsanalyserne er altså, at der er signifikante skævheder i bortfaldet, og at analyser og resultater alene baseret på dem, der har besvaret spørgeskemaet, vil give en skævhed i opfattelsen af, hvordan børn og unge i udsatte positioner trives i hverdagen. For at sikre, at resultaterne kan generaliseres til hele populationen inden for hver af de fire målgrupper af børn og unge, er det derfor nødvendigt at vægte besvarelserne.

14.2.2 Vægtning af data

For at korrigere for denne skævhed – og for at tage højde for den stratificerede stikprøveudvælgelse – har vi konstrueret en række vægte, som er brugt til at vægte hele datasættet, så resultaterne fremstår repræsentative for alle børn og unge inden for målgruppen. Vægtene er for alle børn og unge baseret på alder og køn, da yngre børn oftere end ældre svarer, og piger oftere end drenge svarer, jf. Tabel 14.3. Samtidig ved vi, at børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, oftere svarer på spørgeskemaundersøgelser end børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem. Derfor er vægtene for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, baseret på alder, køn og anbringelsessted. Tabel 14.4 viser de fire vægte, der anvendes, afhængigt af analysernes fokus. I de analyser, hvor vi ser på den samlede målgruppe af børn og unge, benyttes VGT1, der tager højde for køn og alder for alle

målgrupper og køn, alder og anbringelsessted for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet. VGT2 benyttes, når der laves aldersopdelte analyser, mens VGT3 benyttes til kønsopdelte analyser.

Tabel 14.4 Beskrivelse af vægtene VGT 1-4, og hvad der tages højde for inden for de enkelte målgrupper 1-4

	Målgruppe 1. Anbragt uden for hjemmet	Målgruppe 2. Støttende indsatser	Målgruppe 3. Tidligt forebyggende indsatser	Målgruppe 4. Ingen indsatser
VGT1 - analyser på målgruppen samlet	køn, alder og anbringelsessted	køn og alder	køn og alder	køn og alder
VGT2 - aldersopdelte analyser	køn og anbringelsessted	køn	køn	køn
VGT3 - kønsopdelte analyser	alder og anbringelsessted	alder	alder	alder
VGT4 - analyser opdelt på anbringelsessted	køn og alder	-	-	-

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Inden for målgruppe 1, børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, er undergrupperne af børn og unge, der anbringes på kost- og/eller efterskole og på eget værelse, relativt små. Derfor er vi for at bevare besvarelserne fra disse undergrupper i analyserne nødsaget til at lægge dem sammen med gruppen af børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem. Denne sammenlægning forsvares med, at børn og unge, der er anbragt på kost- og/eller efterskole eller på eget værelse, med få undtagelser ligner de børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, når vi ser på baggrunds- og risikofaktorer for de to undergrupper. Denne sammenlægning medfører, at når der i Tabel 14.4 står opdelt på anbringelsestype, betyder det opdeling i to typer anbringelsessteder, nemlig plejefamilie og børne- og ungehjem.

Vægten for en bestemt gruppe børn og unge beregnes ud fra fire parametre:

- Gruppens størrelse i populationen, n_p
- Den samlede populationsstørrelse, N_p
- Antallet af besvarelser i den specifikke gruppe (celle), n_s
- Det samlede antal besvarelser i målgruppen, N_s

Eksempel:
Vægten for 11-årige drenge, der er anbragt i plejefamilie, beregnes som:

$$VGT1 = \frac{\frac{n_p}{N_p}}{\frac{n_s}{N_s}} = \frac{\frac{234}{2.113}}{\frac{65}{575}} = 0{,}97965$$

hvor:

- $n_p = 234$ er antal 11-årige drenge, der er anbragt i plejefamilie.
- $N_p = 2.113$ er det samlede antal af børn og unge, der er anbragt i plejefamilie.
- $n_s = 65$ er antal besvarelser fra 11-årige drenge, der er anbragt i plejefamilie.
- $N_s = 575$ er det samlede antal besvarelser fra børn og unge, der er anbragt i plejefamilie.

I en helt repræsentativ stikprøve vil alle observationer have en vægt på 1. Men ved skæv repræsentation korrigeres analysen ved at tildele større vægt til underrepræsenterede grupper og mindre vægt til overrepræsenterede grupper (Bay, 2009). Det betyder, at de resultater, vi præsenterer for målgrupperne, i højere grad afspejler populationen af børn og unge inden for den pågældende målgruppe.

14.2.3 Repræsentativitet af børn og unge med funktionsnedsættelser

DST Survey kan ikke ved stikprøveudtræk identificere, hvilke børn og unge der grundet forskellige former for funktionsnedsættelser ikke vil være i stand til selv at udfylde et webbaseret spørgeskema eller deltage i et længere interview for at få udfyldt spørgeskemaet. Derfor inviteres alle udtrukne børn og unge til at deltage på lige vilkår. Vi har derfor en formodning om, at børn med større funktionsnedsættelser er underrepræsenterede blandt besvarelserne. Tabel 14.1 viser da også, at svarprocenten er betydelig lavere blandt især børn og unge med fysiske funktionsnedsættelser. Deres besvarelser er vægtet på lige vilkår og med samme vægt som alle andre børn og unge inden for målgruppen.

14.2.4 Analytiske metoder

Resultaterne præsenteres typisk som procentfordelinger for spørgsmål med flere svarkategorier (fx 'i høj grad', 'i nogen grad' eller 'slet ikke') samt andelen af børn og unge, der har svaret på bestemte svarkategorier (fx 'ja' til at have drukket alkohol den seneste måned).

Alle sammenligninger testes statistisk for at afgøre, om forskellene mellem målgrupperne eller undergrupperne er signifikante. Når en forskel mellem to gennemsnit er statistisk signifikant med mindst 95-procents sikkerhed, angiver vi dette i teksten. En sådan signifikant forskel betyder, at resultatet ikke skyldes tilfældigheder, men afspejler en reel forskel med betydning.

Som udgangspunkt omtales kun statistisk signifikante forskelle, men i enkelte tilfælde nævnes også forskelle, der ikke opnår statistisk signifikans. Dette sker typisk ved omtale af børn og unge med fysiske funktionsnedsættelser, da denne undergruppe kun består af 218 børn og unge (Tabel 14.3). På grund af gruppens begrænsede størrelse kan selv markante forskelle være vanskelige at dokumentere med statistisk sikkerhed, idet signifikans generelt opnås ved store datamængder, store forskelle eller en kombination af begge. Eventuelle ikke-signifikante forskelle nævnes derfor med forbehold for den statistiske usikkerhed.

14.3 Trivselsbegrebet

Når man analyserer trivsel og trivselsmål, findes der ikke ét entydigt defineret trivselsbegreb. Trivsel forstås generelt som både objektiv og subjektiv trivsel.

- **Objektiv trivsel** refererer typisk til synlige, målbare og eksternt definerede livsbetingelser – altså hvordan en persons liv ser ud udefra. Disse objektive indikatorer (Rees m.fl., 2010) kan dække flere aspekter af livet såsom adgang til uddannelse, tilstrækkelige ressourcer (mad, tøj osv.) og godt fysisk helbred blandt børn og unge.
- **Subjektiv trivsel** handler om den enkeltes egen oplevelse og vurdering af sit liv eller specifikke livsområder. Ifølge Soffia & Turner (2021) er subjektive mål for trivsel mere "demokratiske", da målene lader individer selv afgøre, hvilke aspekter af deres liv der betyder mest for dem, og hvor godt deres liv er – set ud fra deres egne præferencer og vurderinger.

I Trivselsundersøgelsen 2025 anvender vi som i de tidligere trivselsundersøgelser og som i undersøgelsen "Børn og unge i Danmark" (se Ottosen m.fl., 2022 for de seneste resultater) en bred udviklingsøkologisk tilgang (Bronfenbrenner & Morris, 1998), der understreger samspillet mellem mikro- og makroniveauer. Børn og unges trivsel ses således som et komplekst fænomen, der udspiller sig på flere niveauer og i forskellige arenaer og påvirkes af samspillet mellem disse.

De temaer, der indgår i trivselsundersøgelsen, tager overordnet afsæt i formål og anvendelsesområde for barnets lov og suppleres med børn og unges kendskab til egne rettigheder. Undersøgelsen omfatter følgende temaer:

- Skolegang
- Mental og social trivsel
- Udsathed
- Familieforhold
- Inddragelse og kendskab til egne rettigheder
- Anbringelsessted (specifikt for børn og unge i anbringelse).

Derudover benyttes validerede måleredskaber, fx SDQ-skalaen Strengths and Difficulties Questionnaire (Arnfred m.fl., 2019; Goodman & Goodman, 2012) og andre gennemprøvede værktøjer, herunder spørgsmål fra VIVEs eksisterende forløbsundersøgelser på området (Ottosen m.fl., 2022; Lausten, Frederiksen & Olsen, 2020).

14.4 Kompleksitetsindekset og de inkluderede risikofaktorer

Som nævnt i kapitel 2.4 dannes kompleksitetsindekset som en simpel sammentælling af specifikke risikofaktorer, der optræder i barnet eller den unges liv. Risikofaktorerne er alle baseret på objektiv information fra registerdata i Danmarks Statistik. Faktorerne er udformet som en dummy, dvs. en 0/1-faktor, der er 0, hvis risikofaktoren ikke findes, og 1, hvis risikofaktoren findes i barnet eller den unges liv.

Vi beskriver her kort de 19 risikofaktorer, der er inkluderet i kompleksitetsindekset, og som er vist i Figur 3.1 og Tabel 3.1, og nævner de variable og registre, der ligger til grund for definitionerne af faktorerne.

14.4.1 Fysisk funktionsnedsættelse

Fysisk funktionsnedsættelse udgør 3 af de 19 risikofaktorer: én faktor fanger fysisk funktionsnedsættelse blandt børnene og de unge (**faktor nr. 1**), en anden faktor blandt barnet eller den unges forældre (**faktor nr. 6**) og en tredje faktor blandt barnet eller den unges søskende (**faktor nr. 11**). Fysisk funktionsnedsættelse er inkluderet som risikofaktor, da det at have en fysisk funktionsnedsættelse kan hænge sammen med øget risiko for at opleve negative sociale, sundhedsmæssige eller økonomiske udfald.

Dummyen for fysisk funktionsnedsættelse er defineret som tilstedeværelse af mindst én fysisk funktionsnedsættelse, der inkluderer funktionsnedsættelse i

bevægeapparatet (fx cerebral parese, gigtlidelser, epilepsi og erhvervet hjerneskade), funktionsnedsættelse i sanseapparatet (fx syns- og høretab) eller ord-, tal- eller talevanskeligheder (dvs. specifikke udviklingsforstyrrelser i forhold til tale og sprog). Definitionen er baseret på de diagnoser, der er registreret i Landspatientregisteret (LPR_ADM frem til 2020 og LPR_F_DIAGNOSER fra 2020), og de specifikke diagnosekoder efter ICD-10 er præsenteret i Mortensen, Andreasen & Tegtmejer (2020).

14.4.2 Psykisk funktionsnedsættelse

Psykisk funktionsnedsættelse udgør ligesom fysisk funktionsnedsættelse 3 af de 19 risikofaktorer: én faktor fanger psykisk funktionsnedsættelse blandt børnene og de unge (**faktor nr. 2**), en anden faktor blandt barnet eller den unges forældre (**faktor nr. 7**) og en tredje faktor blandt barnet eller den unges søskende (**faktor nr. 12**). Psykisk funktionsnedsættelse inkluderes som risikofaktor af de samme årsager som fysisk funktionsnedsættelse. Det at have en psykisk funktionsnedsættelse kan øge risikoen for at opleve negative sociale, sundhedsmæssige eller økonomiske udfald, der komplicerer ens liv på den ene eller anden måde.

Psykisk funktionsnedsættelse er defineret som tilstedeværelse af mindst én psykiatrisk diagnose inden for en række ICD-10-diagnosegrupper, der inkluderer svære psykiske lidelser (DF2 og DF3), angst og belastningsreaktioner (DF4), psykisk udviklingshæmning (DF7), autismespektrumforstyrrelser (DF84) og adfærdsforstyrrelser (DF9). Definitionen er baseret på de diagnoser, der er registreret i Landspatientregisteret for psykiatrien (PSYK_ADM frem til 2020) og i Landspatientregisteret (LPR_ADM frem til 2020 og LPR_F_DIAGNOSER fra 2020). De specifikke diagnosekoder efter ICD-10 er præsenteret i Mortensen, Andreasen & Tegtmejer (2020).

14.4.3 Støttende indsatser

Som beskrevet i afsnit 2.2 kan der gives støttende indsatser til børn, unge og familier efter § 32 i barnets lov, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til barnet eller den unges særlige behov. Disse støttende indsatser kan være enten personrettede eller familierettede og kan iværksættes på baggrund af enten en generel afdækning eller en mere dybdegående børnefaglig undersøgelse, der klarlægger de specifikke udfordringer og behov, indsatsen skal adressere. Støttende indsatser vil således være en indikator på udsathed i barnet eller den unges liv (**faktor nr. 3**).

Støttende indsatser er defineret som modtagelse af en støttende indsats i BUFO - Børn og unge forebyggende indsatser i barnet eller den unges levetid.

14.4.4 Anbringelse

Anbringelse uden for hjemmet er en betydelig beslutning i et barn eller en ungs liv og foretages i henhold til barnets lov § 46 (anbringelse med samtykke) eller § 47 (anbringelse uden samtykke). Børn og unge kan anbringes på forskellige typer anbringelsessteder, der er defineret i § 43 i barnets lov.

Anbringelse uden for hjemmet udgør i sig selv en væsentlig risikofaktor i barnet eller den unges liv (**faktor nr. 4**). Den indebærer en adskillelse fra den primære familie og et brud med barnet eller den unges vante omgivelser, hvilket kan have stor følelsesmæssig og social betydning. Selvom formålet med en anbringelse er at sikre barnet eller den unges trivsel og udvikling, foregår den ofte på baggrund af alvorlige belastninger i hjemmet såsom omsorgssvigt, vold eller misbrug. Disse omstændigheder kombineret med selve anbringelsessituationen betyder, at børn og unge i anbringelse typisk befinder sig i en udsat position både mentalt, socialt og følelsesmæssigt.

Fordi anbringelse har stor betydning for alle familiemedlemmer, har vi defineret en risikofaktor for anbringelse af søskende (**faktor nr. 14**) og en risikofaktor for forældres anbringelse i deres barn- og ungdom (**faktor nr. 9**). Disse to risikofaktorer kan være medvirkende til en øget kompleksitet i barnet eller den unges liv.

Anbringelse er defineret som anbringelse på minimum ét tidspunkt i barnet eller den unges levetid i BUAF - Børn og Unge anbragte forløbsregister.

14.4.5 Udsat for overgreb

Børn og unge, der har været udsat for overgreb, er i stor risiko for at udvikle traumer, der har langvarige konsekvenser (Hailes m.fl., 2019; Hughes m.fl., 2017). I denne rapport er udsat for overgreb (**faktor nr. 5**) afgrænset til at dække de overgreb, som er dokumenteret i offerstatistikken. Vi medtager ofre for seksualforbrydelser og voldsforbrydelser.

For at indgå i kompleksitetsindekset som udsat for overgreb skal barnet eller den unge været registreret som offer i KROF - Ofre for straffelovsforbrydelser med værdier startende med 11, der indikerer seksualforbrydelser, eller 12, der indikerer voldsforbrydelser, i variablen for gerningskode OFR_GER7. Der er brugt oplysninger fra 2005 til 2023.

14.4.6 Død

Det at opleve død i den nærmeste familie påvirker hele familien. Børn, der pludselig mister en forælder, oplever ofte vedvarende sorgreaktioner og øget risiko for depression og funktionelle vanskeligheder over tid med øget risiko for psykiske problemer senere i livet, herunder depression, angst, PTSD og adfærdsproblemer (Kennedy m.fl., 2018; Melhem m.fl., 2011). Derfor indgår død i nærmeste familie som en risikofaktor, der er opdelt i en faktor for, at mindst én af forældrene er død (**faktor nr. 8**), og en faktor for, at mindst én søskende er død (**faktor nr. 13**).

Når vi ser på død i den nærmeste familie, inkluderer vi de forældre, der er registreret som mor og far i registerdata og alle biologiske hel- og halvsøskende. Hvis en person deler mor og/eller far med et af børnene eller de unge i den afgrænsede børnepopulation, anser vi personen for at være hel- eller halvsøskende.

Hvis mor, far, hel- eller halvsøskende til et barn eller en ung i børnepopulationen er angivet som død i perioden 2005-2024 (målt via variablen DODDATO i registeret DOD), registreres dette som en af de to risikofaktorer for død.

14.4.7 Grundskole som højeste fuldførte uddannelse

Ustabilitet i forældres socioøkonomiske baggrund kan ligeledes opfattes som risikofaktorer i børn og unges liv (se fx Straatmann m.fl., 2024). Socioøkonomisk baggrund inkluderer oftest forældres uddannelsesniveau, tilknytning til arbejdsmarkedet og indkomstniveau.

Vi inkluderer derfor en risikofaktor (**faktor nr. 10**), der markerer, hvorvidt barnet eller den unges mor eller far har afsluttet en uddannelse, der er højere end grundskoleniveau (målt ved hjælp af variablen HFAUDD – højeste fuldførte uddannelse i registeret UDDA - Uddannelse). Hvis mindst én af forældrene ikke har fuldført en uddannelse ud over grundskoleniveau, markeres det som en risikofaktor i barnet eller den unges liv.

14.4.8 Ustabilitet i boligforhold

Boligforhold hører ligesom uddannelse og tilknytning til arbejdsmarkedet til de faktorer, der skal udgøre et stabilt grundlag for et barn eller en ungs opvækst. En tidligere SFI-undersøgelse har vist, at børn og unge i familier, der sættes ud af deres lejebolig, er markant mere udsatte end andre børn og unge (Oldrup, Høst & Nielsen, 2013). Derfor inkluderer vi ustabile boligforhold som en risikofaktor (**faktor nr. 15**) i kompleksitetsindekset.

Risikofaktoren er defineret som udslagsgivende, hvis barnet eller den unge har oplevet fem eller flere bopælsflytninger i løbet af livet, hvor flytning til et eventuelt anbringelsessted også tæller med. Risikofaktoren er baseret på registeret FLYT - Flytninger i Danmark, der indeholder alle flytninger i Danmark.

14.4.9 Ustabilitet i mors familierelationer

Ustabile familiestrukturer kan være en betydelig risikofaktor for, at børn og unges ustabile tilknytningsforhold til forældre og søskende øges (Lausten m.fl., 2013). Det er således en risikofaktor i barnet eller den unges liv, hvis mors familierelationer er meget skiftende (**faktor nr. 16**).

Vi beregner ustabile familiestrukturer i mors husstand ved at se på mors familiekonstellation over tid i BEF - Befolkningen. Hvis der sker et skift i mors FAMILIE_ID fra det ene til det andet år – hvor FAMILIE_ID er det nummer, der identificerer en familie, der bor i samme husstand – betyder det, at mor har oplevet en skilsmisse eller et opbrud af parforhold, eller at mor er skiftet fra at være enlig til at bo med en partner.

Risikofaktoren for barnet eller den unge er defineret således, at mors familierelationer er ustabile, hvis barnet eller den unge har oplevet fire eller flere skift i mors familiekonstellation i løbet af livet.

14.4.10 Forældre i fængsel

Forskning vedr. børn og unge af fængslede viser samstemmende, at dette er en udsat gruppe børn og unge med et mere negativt syn på egne evner og med en risiko for, at fængslingen kan associeres med en højere grad af risikoadfærd og negative konsekvenser på langt sigt (Murray, Farrington & Sekol, 2012; Oldrup m.fl., 2016). Vi medtager derfor en risikofaktor, der indikerer, om barnet eller den unge har mindst én forælder, der er eller har været i fængsel i barnet eller den unges levetid (**faktor nr. 17**).

Barnet eller den unges forældre har været i fængsel, hvis de er eller har været varetægtsfængslet, eller hvis de afsoner eller har afsonet en dom af mindst 7 dages varighed i barnet eller den unges levetid (målt ved fængslingskoden IND_FGSLKOD i KRIN - Kriminalstatistik indsættelser).

14.4.11 Fattigdom

At leve i fattigdom (**faktor nr. 18**) har store konsekvenser for et barn – i forhold til både barnets trivsel og barnets udvikling. Børnefattigdom medfører basale mangler, social eksklusion og psykisk pres (Lesner, 2023). I denne rapport arbejder vi med relativ fattigdom, dvs. vi sætter en husstands disponible indkomst i forhold til alle andre husstandes disponible indkomst og forholder os relativt til, om husstanden kan defineres som værende fattig eller ej. Vi definerer også, at det at leve i fattigdom betyder, at husstandens disponible indkomst ligger under fattigdomsgrænsen, som igen er defineret til at være 50 pct. af medianindkomsten.

Fattigdomsgrænsen følger derfor udviklingen i medianindkomsten over tid. Medianindkomsten er beregnet af Danmarks Statistik og er tilgængelig på Statistikbanken for den ækvivalerede disponible indkomst (tabel IFOR25, hvor decilgrænsen for 4. decil er medianindkomsten). Den ækvivalerede disponible indkomst er en vægtet indkomst, der tager højde for husstandssammensætningen, dvs. at der tages højde for stordriftsfordele, fordi visse udgifter ikke fordobles, når en familie forøges med en person.

Risikofaktoren for fattigdom er gældende for de børn og unge, hvor mor og/eller fars ækvivalerede disponible indkomst ligger lavere end den beregnede fattigdomsgrænse i minimum 3 sammenhængende år i barnet eller den unges livstid. Her er der således taget højde for, at mor og far ikke nødvendigvis lever i den samme husstand, og der derfor godt kan være to husstande, der skal indgå i beregningerne.

Hvis en eller begge forældre er studerende, betegnes deres husstand ikke som fattig i det pågældende år. Det skyldes, at studerende betragtes som en ressourcestærk gruppe, hvor lønnedgang i en periode er et tilvalg, og hvor det forventes, at indkomsten efter endt uddannelse ligger på et højere niveau.

14.4.12 Passiv forsørgelse

Forældre, der ikke har tilknytning til arbejdsmarkedet, kan udgøre en risikofaktor i børn og unges liv (Straatmann m.fl., 2024). En af de måder, hvorpå man kan måle tilknytning til arbejdsmarkedet eller mangel på samme, er ved at måle graden af passiv forsørgelse. Passiv forsørgelse er den samlede betegnelse for offentlig forsørgelse gennem kontanthjælp, førtidspension, efterløn og folkepension, også selvom folkepension sjældent er en indtægtskilde for forældre til 0-17-årige. Hvis mindst én af barnet eller den unges forældre har været på passiv forsørgelse i minimum 3 sammenhængende år i barnet eller den unges levetid, definerer vi det som en risikofaktor (**faktor nr. 19**) for barnet eller den unge.

14.5 Indeks for det samlede mål for inddragelse

Konstruktionen af det samlede mål for inddragelse følger tæt Kloppenborg & Lausten (2020), der præsenterer de første analyser baseret på dette samlede mål, og Bolvig, Kloppenborg & Lausten (2025), der er en opfølgning på, hvor de unge er i uddannelsessystemet i forhold til deres samlede mål for inddragelse tidligere i livet.

Indekset samler information om, hvor inddraget børnene og de unge er på de tre dimensioner, der er præsenteret i kapitel 4, nemlig 1) børnene og de unges relation til deres børne- og ungerådgiver, 2) børnene og de unges angivne niveau af information om sagsbehandlingen og 3) børnene og de unges muligheder for indflydelse.

Dimensionen for børnene og de unges relation til deres børne- og ungerådgiver samler besvarelserne af følgende fire udsagn til et samlet mål for relation:

- Din børne- og ungerådgiver lytter til, hvad du siger.
- Du kan stole på din børne- og ungerådgiver.
- Du føler altid, du kan fortælle din børne- og ungerådgiver, hvordan du har det.
- Din børne- og ungerådgiver tager dine meninger alvorligt.

Dimensionen for børnene og de unges opfattelse af, hvor god børne- og ungerådgiveren er til at informere om sagsbehandlingen, samler besvarelserne af følgende to udsagn til et samlet mål for information:

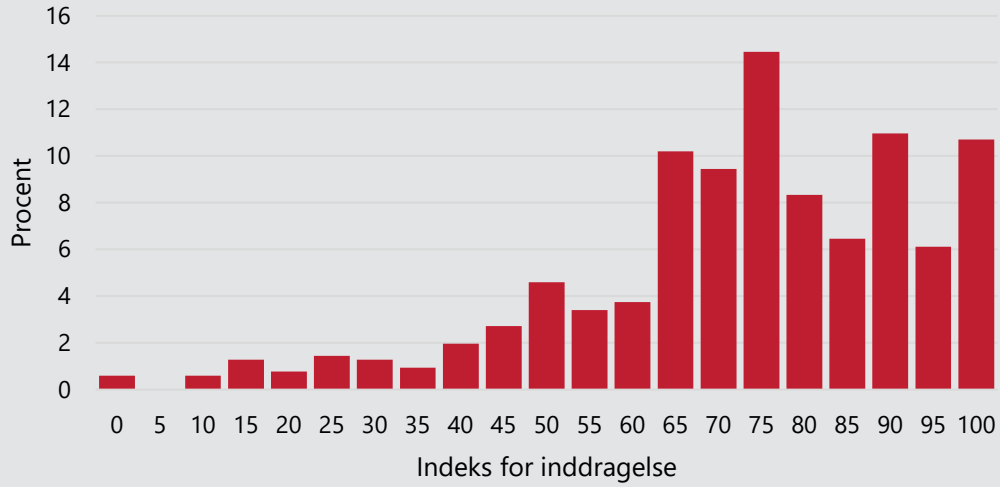
- Når du mødes med din børne- og ungerådgiver, ved du på forhånd, hvad I skal tale om på mødet.
- Din børne- og ungerådgiver forklarer dig, hvorfor beslutningerne i din sag er, som de er.

Dimensionen for børnene og de unges muligheder for indflydelse indeholder et enkelt udsagn:

- Du oplever, at du bliver inddraget i de beslutninger, der bliver taget omkring din sag.

De tre dimensioner, relation, information og indflydelse, vægtes sammen til et samlet mål for børn og unges inddragelse i sagsbehandlingen. Det er et formativt indeks, hvor de tre dimensioner indgår med lige stor vægt. Indekset er derudover konstrueret til at ligge på skalaen 0-100, hvor 0 indikerer en meget lav grad af inddragelse og 100 angiver en meget høj grad af inddragelse.

Figur 14.1 Børnene og de unges fordeling på indekset for inddragelse i sagsbehandlingen – opgjort i pct.

Anm.: Procentgrundlag: 1.176 børn og unge i udsatte positioner.

Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025.

Børnene og de unges fordeling på indekset for inddragelse i sagsbehandlingen er vist i Figur 14.1. Fordelingen af det samlede indeks er relativt venstreskæv med et gennemsnit på 72,5.

Figur 4.11 viser opdelingen af indekset i de tre undergrupper af børn og unge, som bruges i analyserne i afsnit 0:

- Børn og unge med en lav grad af inddragelser (indeksværdi mellem 0 og 49)
- Børn og unge med en middel grad af inddragelse (indeksværdi mellem 50 og 87)
- Børn og unge med en høj grad af inddragelse (indeksværdi mellem 88 og 100).

Litteratur

Andreasen, A. G. & M. Lausten (2020). *Adgangen til, brugen af og betydningen af bøger blandt udsatte unge: Registeranalysen*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Andreasen, A. G. & R. F. Olsen (2017). *Anbragtes skolepauser. Notat*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Andreasen, A. G. & S. B. Rayce (2023). *Vægtstatus og trivsel hos børn og unge: Indledende analyser af vægt og trivsel i et tværsnits- og forløbsperspektiv*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Ankestyrelsen (2011). *Ankestyrelsens praksisundersøgelser om: Inddragelse af børn og forældre i sager om frivillige foranstaltninger*. København: Ankestyrelsen.

Ankestyrelsen (2019). *Børnesagsbarometret: Pilotundersøgelse*. København: Ankestyrelsen.

Arnfred, J. K. Svendsen, C. Rask, P. Jeppesen, L. Fensbo, T. Houmann, C. Obel, J. Niclasen & N. Bilenberg (2019). Danish norms for the Strengths and Difficulties Questionnaire. *Danish Medical Journal, 66*(6), A5546.

Asif, N., C. Breen & R. Wells (2024). Influence of placement stability on developmental outcomes of children and young people in out-of-home care: Findings from the Pathways of Care Longitudinal Study. *Child Abuse & Neglect, 149*, 106145.

Barnets lov (2024). *Lov nr. 665 af 11/06 2024, jf. LBK nr. 890 af 19/06/2024* (gældende lov). Tilgængelig på: https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2024/890.

Bay, H. (2009). Vejning/vægtning af stikprøver. *Dansk Sociologi, 20*(4), 113-120.

Bengtsson, T. T. & S. Henze-Pedersen (2022). *Børn og unges inddragelse i myndighedssagsbehandling på børne- og ungeområdet: En vidensindsamling under Videnscenter om børneinddragelse og udsatte børns liv*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Bengtsson, T. T., R. F. Olsen & M. Lausten (2022). The role of mental health problems in out-of-home care youths' educational pathways: Quantitative and qualitative analysis of Danish longitudinal data. *Child Abuse & Neglect, 131*, 1-13.

Bessell, S. (2011). Participation in decision-making in out-of-home care in Australia: What do young people say? *Children and Youth Services Review, 33*(4), 496-501.

Betænkning nr. 1212 (1990). *Betænkning om de retlige rammer for indsatsen over for børn og unge. Afgivet af udvalget om de retlige rammer for indsatsen over for børn og unge (Graversen-udvalget)*. København: Statens Informationstjeneste.

Bijleveld, G. G. V., C. W. M. Dedding & J. F. G. Bunders-Aelen (2015). Children´s and young people´s participation within child welfare and child protection services: a state-of-the-art review. *Child & Family Social Work, 20*(2), 129-138.

Blakemore, S. J. (2019). Adolescence and mental health. *The Lancet, 393*(10185), 2030-2031.

Boddy, J. (2011). The supportive relationship in 'public care': The relevance of social pedagogy. I: Cameron, C. & P. Moss (red.), *Social Pedagogy and Working with Children and Young People: Where Care and Education Meet* (s. 105-124). London: Jessica Kingsley.

Bolvig, I., H. Kloppenborg & M. Lausten (2025). Participation Among Young People in the Child Protection System and How it Relates to Subsequent Educational and Employment Outcomes. *Child Abuse & Neglect*, *162*, 1-11.

Boyle, C. (2017). What is the impact of birth family contact on children in adoption and long-term foster care? A systematic review. *Child & Family Social Work, 22*, 22-33.

Bradshaw, J., P. Hoelscher & D. Richardson (2007). An index of child well-being in the European Union. *Social Indicators Research, 80*(1), 133-177.

Bronfenbrenner, U. & P. A. Morris (1998). The ecology of developmental processes. I: Damon, W. & R. M. Lerner (red.), *Handbook of Child Psychology: Theoretical Models of Human Development* (s. 993-10258). New York: Wiley.

Børne- og Undervisningsministeriet og Finansministeriet (2024). *Analyse af potentialet i gruppen af unge uden uddannelse eller beskæftigelse*. Tilgængelig på: https://fm.dk/udgivelser/2024/december/analyse-af-potentialet-i-gruppen-af-unge-uden-uddannelse-eller-beskaeftigelse/.

Børnerådet (2012). *"De prøver at gøre det så normalt som muligt": Et indblik i 113 anbragte børn og unges liv*. Billund: Børnerådet.

Børnerådet (2024). *Fremtidens Børneråd*. Billund: Børnerådet. Tilgængelig på: https://www.boerneraadet.dk/vores-viden/2024/materialer/analyse-om-fremtidens-boerneraad/

Børns Vilkår (2024). *Svigt af børn 2024*. Tilgængelig på: https://bornsvilkar.dk/svigtaf-born/.

Cantril, H. (1965). *The pattern of human concerns*. Rutgers University Press, New Brunswick.

Center for Voldtægtsofre (2017). *Hjælp efter overgrebet*. Aarhus: Aarhus Universitetshospital.

Côté, J. (2000). *Arrested Adulthood: The Changing Nature of Maturity and Identity*. New York: New York University Press.

Dahl, K. M. (2007). *Udsatte børns fritid: Et litteraturstudie*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Daly, M. (2022). Cross-national and longitudinal evidence for a rapid decline in life satisfaction in adolescence. *Journal of Adolescence, 94*(3), 422-434.

Dansk Socialrådgiverforening (2025). *Kommunerne kan ikke leve op til barnets lov grundet mangel på ressourcer.* Analysenotat. København: Dansk Socialrådgiverforening.

Demant, J. & M. Järvinen (2011). Social capital as norms and resources: Focus groups discussing alcohol. *Addiction Research & Theory, 19*(2), 91-101.

Dietrichson, J. & R. H. Klokker (2024). Predicting preschool problems. *Children and Youth Services Review, 161*, 107655.

Dolmer, C. P. & M. Lausten (2024). *Social ulighed i børne- og ungdomspsykiatrien – Analyser af social ulighed i udredningstiden i børne- og ungdomspsykiatrien*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Duffy, D. F. (2009). Self-injury. *Psychiatry, 8*(7), 237-240.

Egelund, T., D. Andersen, A.-D. Hestbæk, M. Lausten, L. Knudsen, R. F. Olsen & F. Gerstoft (2008). *Anbragte børns udvikling og vilkår. Resultater fra SFI's forløbsundersøgelse af årgang 1995*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Egelund, T., P. S. Christensen, T. B. Jakobsen, T. G. Jensen & R. F. Olsen (2009). *Anbragte børn og unge: En forskningsoversigt*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Egelund, T., A.-D. Hestbæk & D. Andersen (2004). *Små børn anbragt uden for hjemmet: En forløbsundersøgelse af anbragte børn født i 1995*. København: Socialforskningsinstituttet.

Egelund, T. & M. Lausten (2009). Prevalence of mental health problems among children placed in out-of-home care in Denmark. *Child & Family Social Work, 14*(2), 156-165.

Egmont Fonden (2017). *Egmont Rapporten 2017. Vi kan godt! Styrk anbragte børns læring og livsduelighed*. København: Egmont Fonden.

EVA (2024). *FGU-elevers overgang til og fastholdelse på ungdomsuddannelse*. Holbæk: Danmarks Evalueringsinstitut.

Fallesen, P. (2014). Identifying divergent foster care careers for Danish children. *Child Abuse & Neglect, 38*(11), 1860-1871.

Ford, T., P. Vostanis, H. Meltzer & R. Goodman (2007). Psychiatric disorder among British children looked after by local authorities: comparison with children living in private households. *The British Journal of Psychiatry, 190*(4), 319-325.

Fredricks, J. A. & J. S. Eccles (2006). Extracurricular involvement and adolescent adjustment: Impact of duration, number of activities, and breadth of participation. *Applied Developmental Science, 1*(3), 132-146.

Fynbo, L., S. B. Rayce, S. H. Hoffmann, A. Thøstesen, C. Linander, A. Dam & S. Tønnesen (2023). *Digitalt mediebrugs betydning for sociale relationer, fællesskaber og stress blandt unge: Et systematisk litteraturreview*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Giddens, A. (2021). *Modernitet og selvidentitet: Selvet og samfundet under sen-moderniteten*. København: Gyldendal A/S.

Goemans, A., M. van Geel, M. van Beem & P. Vedder (2016). Developmental outcomes of foster children: A meta-analytic comparison with children from the general population and children at risk who remained at home. *Child Maltreatment, 21*(3), 198-217.

Goodman, R. (1997). The Strengths and Difficulties Questionnaire: a research note. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 38*(5), 581-586.

Goodman, R. (2001). Psychometric properties of the strengths and difficulties questionnaire. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry, 40*(11), 1337-1345.

Goodman, A. & R. Goodman (2012). Strengths and Difficulties Questionnaire scores and mental health in looked after children. *The British Journal of Psychiatry, 200*(5), 426-427.

Grünbaum, L. T. & K. V. Mortensen (2016). *Psykodynamisk psykoterapi med børn og unge*. København: Hans Reitzels Forlag.

Hagelquist, J. Ø. & H. Rasmussen (2017). *Mentalisering i familien*. København: Hans Reitzels Forlag.

Hailes, H. P., R. Yu, A. Danese & S. Fazel (2019). Long-term outcomes of childhood sexual abuse: An umbrella review. *The Lancet Psychiatry, 6*(10), 830-839.

Harnett, R., B. Thom, R. Herring & M. Kelly (2000). Alcohol in transition: Towards a model of young men's drinking styles. *Journal of Youth Studies, 3*(1), 61-77.

Hiller, R. M. & M. C. S. Clair (2018). The emotional and behavioural symptom trajectories of children in long-term out-of-home care in an English local authority. *Child Abuse & Neglect, 81*, 106-117.

Hughes, K., M. A. Bellis, K. A. Hardcastle, D. Sethi, A. Butchart, C. Mikton, L. Jones & M. P. Dunne (2017). The effect of multiple adverse childhood experiences on health: a systematic review and meta-analysis. *The Lancet Public Health, 2*(8), 356-366.

Hughes, M. E., L. J. Waite, L. C. Hawkley & J. T. Cacioppo (2004). A short scale for measuring loneliness in large surveys: Results from two population-based studies. *Research on Aging, 26*(6), 655-672.

Inchley, J., D. Currie, S. Budisavljevic, T. Torsheim, A. Jåstad, A. Cosma, C. Kelly, Á. M. Arnarsson & O. Samdal (2020). *Spotlight on adolescent health and well-being: Findings from the 2017/2018 Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) survey in Europe and Canada. International report. Volume 1. Key findings*. København: WHO Regional Office for Europe.

Järvinen, M. & L. H. Bom (2018). "At vokse fra druk: Unge storforbrugeres syn på alkoholnormer". I: M. Järvinen (red.), *Unge, alkohol og stoffer: Et 10-årigt forløbsstudie* (s. 30-41). København: Sociologisk Institut, KU.

James, S., J. Landsverk & D. J. Slymen (2004). Placement movement in out-of-home care: Patterns and predictors. *Children and Youth Services Review, 26*(2), 185-206.

Jensen, B. S. (2014). *Inddragelse af udsatte børn og unge i socialt arbejde: Reel inddragelse eller symbolsk retorik?* Aalborg: Aalborg University Press.

Jacobsen, B. S., M. Engen & A. K. Mølholt (2024). *Grundbog i børne- og ungesyn i socialt arbejde*. København: Hans Reitzels Forlag.

Jacobsen, R. H. & A. B. Nandrup (2023). *Økonomiske konsekvenser af at styrke udsatte børn og unges udgangspunkt for voksenlivet – Et supplement til SØM*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Lesner, R. (2023). Konsekvenser af Børnefattigdom. Temanummer: *Som mor så datter: Social mobilitet i Danmark*, fagbladsartikel.

Kääriälä, A., M. Berlin, M. Lausten, H. Hiilamo & T. Ristikari (2018). Early school leaving by children in care: A comparative study of three Nordic countries. *Children and Youth Services Review, 93*, 186-195.

Kennedy, B., R. Chen, U. Valdimarsdóttir, S. Montgomery, F. Fang & K. Fall (2018). Childhood bereavement and lower stress resilience in late adolescence. *Journal of Adolescent Health, 63*(1), 108-114.

Kierkegaard, L., L. M. Pommerencke, C. T. Bonnesen, K. R. Madsen & A. M. Thorhauge (2020). *Digital mediebrugs betydning for sociale relationer, fællesskaber og stress blandt børn og unge: En litteraturgennemgang*. København: Statens Institut for Folkesundhed, SDU.

KL (2020). *Udsatte børn - Nøgletal 2020*. København: Kommuneforlaget.

Klonsky, E. D. (2007). The functions of deliberate self-injury: A review of the evidence. *Clinical Psychology Review, 27*(2), 226-239.

Kloppenborg, H. S., E. Ladekjær & H. S. Pedersen (2018). *Evaluering af projekt Bedre Børneinddragelse*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Kloppenborg, H. S. & M. Lausten (2020). *Udsatte unges inddragelse i kommunernes sagsbehandling*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Kollin, M. S., K. Karmsteen, M. W. Strandby & S. E. Larsen (2025). *Skiftende børne- og ungerådgivere. Hvor stort er problemet, og hvordan kan kommunerne arbejde med det i praksis?* København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Ladekjær, E., A. G. Andreasen & F. L. Papke (2022). *Unge på vej på arbejdsmarkedet – betydningen af fysisk og mental sundhed*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Lausten, M., D. Andersen, P. R. Skov & A. A. Nielsen (2013). *Anbragte 15-åriges hverdagsliv og udfordringer: Rapport fra tredje dataindsamling af forløbsundersøgelsen af anbragte børn født i 1995*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Lausten, M. & A. G. Andreasen (2021). *Karakteristik af udsatte forældre, 2019*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Lausten, M. & A. G. Andreasen (2022). *Anbragte unges trivsel 2020*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Lausten, M. & K. Iversen (2024). *Børns og unges kendskab til og brug af egne rettigheder: Første måling i forhold til barnets lov*. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. VIVE Rapport.

Lausten, M., K. Iversen & A. G. Andreasen (2023). *Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner 2023*. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. VIVE Rapport.

Lausten, M. & S. Frederiksen (2016). Do you love me? An empirical analysis of the feeling of love amongst children in out-of-home care. *International Journal of Social Pedagogy, 5*(1), 90-103.

Lausten, M., S. Frederiksen, R. F. Olsen, A. A. Nielsen & T. T. Bengtsson (2015). *Anbragte 15-åriges hverdagsliv og udfordringer - del II: Rapport fra tredje dataindsamling af forløbsundersøgelsen af anbragte børn født i 1995*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Lausten, M., S. Frederiksen & R. F. Olsen (2020). *Tidligere anbragte unge – 18 år og på vej mod voksenlivet: Forløbsundersøgelse af tidligere anbragte unge født i*

1995. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Lausten, M., S. Henze-Pedersen, N. W. Brændgaard & T. R. Knudsen (2022). *Rømninger fra anbringelsessteder: En undersøgelse af definition, omfang og årsager*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Lausten, M. & T. Jørgensen (2017). *Anbragte børn og unges trivsel 2016*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Magalhães, E., M. Ferreira, S. Ornelas, C. S. Silva, C. Camilo & M. M. Calheiros (2024). Youth-caregiver relationship quality in residential youth care: Professionals' perceptions and experiences. *Journal of Social and Personal Relationships, 41*(4), 822-845.

Marshall, G., K. Winter & D. Turney (2020). Honneth and positive identity formation in residential care. *Child & Family Social Work, 25*(4), 733-741.

McPherson, L., A. Canosa, R. Gilligan, T. Moore, K. Gatwiri, K. Day, J. Mitchell, A. Graham & D. Anderson (2025). Young people's lived experience of relational practices in therapeutic residential care in Australia. *Children and Youth Services Review, 170*, 108129.

Melhem, N. M., G. Porta, W. Shamseddeen, M. Walker Payne & D. A. Brent (2011). Grief in children and adolescents bereaved by sudden parental death. *Archives of General Psychiatry, 68*(9), 911-919.

Moore, T., M. McArthur, J. Death, C. Tilbury & S. Roche (2018). Sticking with us through it all: The importance of trustworthy relationships for children and young people in residential care. *Children and Youth Services Review, 84*, 68-75.

Mortensen, N. P., A. G. Andreasen & T. Tegtmejer (2020). *Uddannelsesresultater og -mønstre for børn og unge med funktionsnedsættelser*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Murray, J., D. P. Farrington & I. Sekol (2012). Children's antisocial behavior, mental health, drug use, and educational performance after parental incarceration: a systematic review and meta-analysis. *Psychological bulletin, 138*(2), 175.

Mølholt, A. K. (2019). Tidligere anbragtes oplevelser af at høre til. I: Petersen, K. E. & J. H. Hansen (red.), *Inklusion og eksklusion: En grundbog* (s. 371-385). København: Hans Reitzels Forlag.

Mølholt, A. K. (2023). En betinget omsorg. Oplevelser af nære omsorgsrelationer hos tidligere anbragte unge. *Dansk Sociologi, 34*(2), 61-79.

Natalier, K. & G. Johnson (2015). No home away from home: A qualitative study of care leavers' perceptions and experiences of 'home'. *Housing Studies, 30*(1), 123-138.

Newton, R. R., A. J. Litrownik & J. A. Landsverk (2000). Children and youth in foster care: Disentangling the relationship between problem behaviors and number of placements. *Child Abuse & Neglect, 24*(10), 1363-1374.

Nielsen, J. C., N. U. Sørensen, N. Katznelson & M. D. Lindstrøm (red.) (2010). *Den svære ungdom: 10 eksperter om unges trivsel og mistrivsel*. København: Hans Reitzels Forlag.

O'Higgins, A., J. Sebba & F. Gardner (2017). What are the factors associated with educational achievement for children in kinship or foster care: A systematic review. *Children and Youth Services Review 79*(1), 198-220.

Oldrup, H., S. Frederiksen, S. Henze-Pedersen & R. F. Olsen (2016). *Indsat far, Udsat barn? Hverdagsliv og trivsel blandt børn af fængslede*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Oldrup, H., A. K. Høst & A. A. Nielsen (2013). *Når børnefamilier sættes ud af deres lejebolig*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd. Rapport 13:03.

Olsen, R. F. & C. J. de Montgomery (2018). Revisiting out-of-home placed children's poor educational outcomes – Is school change part of the explanation? *Children and Youth Services Review, 88*, 103-113.

Olsen, R. F., T. Egelund & M. Lausten (2011). *Tidligere anbragte som unge voksne*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd. Rapport 11:35.

Ottosen, M. H., A. G. Andreasen, K. M. Dahl, M. Lausten, S. B. Rayce & B. B. Tagmose (2022). *Børn og unge i Danmark: Velfærd og trivsel 2022*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Ottosen, M. H., M. Lausten, S. Frederiksen & D. Andersen (2015). *Anbragte børn og unges trivsel 2014*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Pisinger, V., A. Thorsted, A. H. Jezek, A. Jørgensen, A. I. Christensen & L. C. Thygesen (2019). *UNG19: Sundhed og trivsel på gymnasiale uddannelser 2019*. København: Statens Institut for Folkesundhed, SDU.

Poitras, K., S. Porlier & G. M. Tarabulsy (2021). Child's adjustment and parent-child contact after child placement into foster care: a systematic review. *Journal of Public Child Welfare, 16*(5), 575-606.

Rambøll (2018). *Anbragte børn og unges trivsel 2018*. København: Socialministeriet.

Rasmussen, M., L. Kierkegaard, S. V. Rosenwein, B. E. Holstein, M. T. Damsgaard & P. Due (2019). *Skolebørnsundersøgelsen 2018: Helbred, trivsel og sundhedsadfærd blandt 11-, 13- og 15-årige skoleelever i Danmark*. København: Statens Institut for Folkesundhed.

Rees, G., J. Bradshaw, H. Goswami & A. Keung (2010). *Understanding children's well-being: A national survey of young people's well-being*. London: The Children's Society.

Rees, G., H. Goswami & J. Bradshaw (2010). *Developing an index of children's subjective well-being in England*. London: The Childrens's Society.

Rod, N. H., J. Bengtsson, E. Budtz-Jørgensen, C. Clipet-Jensen, D. Taylor-Robinson, A. N. Andersen, N. Dich & A. Rieckmann (2020). Trajectories of childhood adversity and mortality in early adulthood: a population-based cohort study. *The Lancet, 396*(10249), 489-497.

Ruiz-Ranz, E. & I. Asín-Izquierdo (2025). Physical Activity, Exercise, and Mental Health of Healthy Adolescents: A Review of the last 5 Years. *Sports Medicine and Health Science, 7*(3), 161-172.

Schwartz, I. & H. Warming (2023). Børnesyn og inddragelse. Dansk Pædagogisk Tidsskrift, 2023(1), 18-29. Tilgængelig på https://dpt.dk/temanumre/2023-1/boernesyn-og-inddragelse/?highlight=B%C3%B8rnesyn+og+inddragelse.

Sen, R. & K. Broadhurst (2011). Contact between children in out-of-home placements and their family and friends networks: A research review. *Child & Family Social Work, 16*(3), 298-309.

Sikora, J., M. D. R. Evans & J. Kelley (2019). Scholarly culture: How books in adolescence enhance adult literacy, numeracy and technology skills in 31 societies. *Social Science Research, 77*, 1-15.

Slaatto, A., L. C. Kleppe, A. V. Mellblom & G. A. Baugerud (2023). Youth in residential facilities: "Am I safe?", "Do I matter?", and "Do you care?". *Residential treatment for children & youth, 40*(1), 87-108.

Slottved, M., R. T. Pedersen, A. G. Andreasen & J. S. Nicolajsen (2022). *Uddannelsesbarrierer – En analyse af 25-årige unges syn på barrierer og potentielle tiltag i uddannelsessystemet.* København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Smith, M., C. Cameron & D. Reimer (2017). From attachment to recognition for children in care. *The British Journal of Social Work, 47*(6), 1606-1623.

Social- og Indenrigsministeriet (2019). *LBK nr 798 af 07/08/2019. Bekendtgørelse af lov om social service*. Retsinformation. Tilgængelig på https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=209925.

Soffia, M. & A. Turner (2021). *Measuring children and young people's subjective wellbeing: Measures Bank user guide*. London: What Works Wellbeing Centre.

Somers, C. L., R. L. Goutman, A. Day, O. Enright, S. Crosby & H. Taussig (2020). Academic achievement among a sample of youth in foster care: The role of school connectedness. *Psychology in the Schools, 57*(12), 1845-1863.

Stanley, B., M. J. Gameroff, V. Michalsen & J. J. Mann (2001). Are suicide attempters who self-mutilate a unique population? *American Journal of Psychiatry, 158*(3), 427-432.

Straatmann, V. S., T. Rajesh, D. Bennett, H. Forsman, C. Liu, D. Taylor-Robinson, L. Brännström, G. Melis, D. K. Schlüter, J. Jakosch & Y. B. Almquist (2024). Socioeconomic and psychosocial outcomes of parents with children in out-of-home care: A scoping review. *Children and Youth Services Review*, 107854.

Sullivan, A. & M. Brown (2015). Reading for pleasure and progress in vocabulary and mathematics. *British Educational Research Journal, 41*(6), 971-991.

Tolstrup, J. S., J. Demant, M. Grønbæk, S. P. Møller, M. U. Pedersen & V. Pisinger (2019). *Unges alkoholkultur: Et bidrag til debatten*. København: Vidensråd for Forebyggelse.

Trivselskommissionen (2025). *Et dansk svar på en vestlig udfordring. Trivselskommissionens afrapportering*. Tilgængelig på https://www.trivselskommissionen.dk/udgivelser/afrapportering

Udenrigsministeriet (1992). *BKI nr 6 af 16/01/1992. Bekendtgørelse af FN-konventionen af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder*. Retsinformation. Tilgængelig på https://www.retsinformation.dk/eli/ltc/1992/6.

Vinnerljung, B., A. Hjern, G. R. Weitoft, E. Franzén & F. Estrada (2007). Children and young people at risk (Chapter 7). *International Journal of Social Welfare, 16*(1), 163-202.

Vinnerljung, B. & M. Sallnäs (2008). Into adulthood: a follow-up study of 718 young people who were placed in out-of-home care during their teens. *Child & Family Social Work, 13*(2), 144-155.

von Borczyskowski, A., B. Vinnerljung & A. Hjern (2013). Alcohol and drug abuse among young adults who grew up in substitute care – Findings from a Swedish national cohort study. *Children and Youth Services Review, 35*(12), 1954-1961.

Warming, H. & M. Christensen (2016). *Tillid i socialt og pædagogisk arbejde med børn og unge*. København: Akademisk Forlag.

Wilken, T. & M. L. Rasmussen (2025). *Børn anbringes senere for femte år i træk – på trods af politiske ambitioner om det modsatte*. KRAKA Analyse. Tilgængelig på https://kraka.dk/udsatte-boern-anbringes-senere-for-femte-aar-i-traek/

White, T., L. D. Scott Jr. & M. R. Munson (2018). Extracurricular activity participation and educational outcomes among older youth transitioning from foster care. *Children and Youth Services Review, 85*, 1-8.

Østergaard, J. & S. V. Østergaard (2018). Udviklingen i unges alkohol- og stofbrug. I: Järvinen, M. (red.), *Unge, alkohol og stoffer: Et 10-årigt forløbsstudie* (s. 42-56). København: Sociologisk Institut, KU.